

ΙΣΟΚΡΑΤΟΥΣ

ΛΟΓΟΙ ΚΑΤ' ΕΚΔΟΓΗΝ

ΜΕΤΑ ΣΧΟΛΙΩΝ

ΥΠΟ

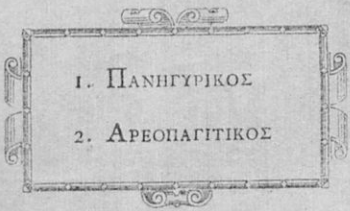
ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ

ΕΙΣ ΤΡΕΙΣ ΤΟΜΟΥΣ ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΤΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΤΟΜΟΣ Γ'.

(ΔΙΑ ΤΗΝ Β' ΤΑΞΙΝ)

-
1. ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΟΣ
 2. ΑΡΕΟΠΑΓΙΤΙΚΟΣ

· ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ

ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ

1887

1887.
387

ΙΣΟΚΡΑΤΟΥΣ

ΛΟΓΟΙ ΚΑΤ' ΕΚΔΟΓΗΝ

ΜΕΤΑ ΣΧΟΛΙΩΝ

ΥΠΟ

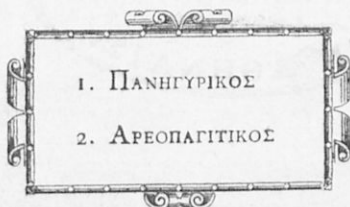
ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ

ΒΙΣ ΤΡΙΣ ΤΟΜΟΥΣ ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΤΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΤΟΜΟΣ Γ'.

(ΔΙΑ ΤΗΝ Β'. ΤΑΣΙΝ)

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ

ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ

1887

Πᾶν αντίτυπον μὴ φέρον τὴν κάτωθι σφραγίδα τῶν Κατα-
στημάτων μας θεωρεῖται κλοπιμαῖον.

ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΟΣ

ΥΠΟΘΕΣΙΣ

Ἄλλοτε κατ' ἐκείνους ἐγράφη τοὺς χρόνους, ὅτε Λακεδαιμόνιοι μὲν ἤρχον τῶν Ἑλλήνων, ἡμεῖς δὲ ταπεινῶς ἐπράττομεν. ἔστι δὲ τοὺς μὲν Ἑλληνας παρακαλῶν ἐπὶ τὴν τῶν βαρβάρων στρατείαν, Λακεδαιμονίους δὲ περὶ τῆς ἡγεμονίας ἀμφισβητῶν. τοιαύτην δὲ τὴν ὑπόθεσιν ποιησάμενος ἀποφαίνο τὴν πόλιν ἀπάντων τῶν ὑπαρχόντων τοῖς Ἑλλησιν ἀγαθῶν αἰτίαν γεγενημένην. ἀφορισάμενος δὲ τὸν λόγον τὸν περὶ τῶν τοιούτων εὐεργεσιῶν καὶ βουλόμενος τὴν ἡγεμονίαν ἔτι σαφέστερον ἀποφαίνειν ὡς ἔστι τῆς πόλεως, ἐνθένδε ποθὲν ἐπιχειρῶ διδάσκειν περὶ τούτων, ὡς τῇ πόλει τιμᾶσθαι προσήκει πολὺ μᾶλλον ἐκ τῶν περὶ τὸν πόλεμον κινδύνων ἢ τῶν ἄλλων εὐεργεσιῶν. (Περὶ Ἀντιδόσ. § 57 κέξ.)

(α') Πολλάκις ἐθαύμασα τῶν τὰς πανηγύρεις συναγαγόντων καὶ τοὺς γυμνικοὺς ἀγῶνας καταστησάντων, ὅτι τὰς μὲν τῶν σωμάτων εὐτυχίας οὕτω με-

4) Πολλάκις ἐθαύμασα τὴν τὴν γνώμην ἐχόντων ὅπως τῶν τὰς πανηγύρεις συναγαγόντων] Πολλάκις παρεξενεύθη μὲ ἐκείνους, οἵτινες συνέστησαν τὰς πανηγύρεις. Τὸ θαυμάζω μετὰ γενικῆς συντασσόμενον ἔχει τὴν σημασίαν τοῦ παραξενύομαι ὡς λέγεται δὲ θαυμάζω τινός τι, ὡς ἐνταῦθα, οὕτω καὶ θαυμάζω τινός εἰ (§ 170 «θαυμάζω τῶν δυναστευόντων-εἰ προσήκειν αὐτοῖς ἡγοῦνται μέγχα φρονεῖν») θαυμάζω τινός ὅπως (3 § 3 «θαυμάζω τῶν ταύ-

οὐ καὶ τὸν πλοῦτον—κακῶς λέγουσιν».)
— συναγαγόντων] τὸ συνάγειν ἔχει ἐνταῦθα τὴν σημασίαν τοῦ καθιστάναί. Ὡς λέγεται συνάγειν πανηγύρεις οὕτω καὶ γάμους (Ξενοφ. συμπ. 4, 64) ἐκκλησίαν (Θουκ. 2, 60) πόλεμον (Ὅμ. Ὑμν. Δῆμ. 367) κ.τ.λ.
— γυμνικοὺς ἀγῶνας] γυμνικοὶ ἀγῶνες ἐλέγοντο, οἱ ἐν οἷς γυμνοὶ οἱ ἀθληταὶ ἡγωνίζοντο.

- γάλων δωρεῶν ἤξιωσαν, τοῖς δ' ὑπὲρ τῶν κοινῶν ἰδία
 πονήσασι καὶ τὰς αὐτῶν ψυχὰς οὕτω παρασκευάσα-
 σιν ὥστε καὶ τοὺς ἄλλους ὠφελεῖν δύνασθαι, τούτοις
 2 δ' οὐδεμίαν τιμὴν ἀπένειμαν, ὧν εἰκὸς ἦν αὐτοὺς μᾶλ-
 λον ποιήσασθαι πρόνοιαν· τῶν μὲν γὰρ ἀθλητῶν δις
 τοσαύτην ῥώμην λαβόντων οὐδὲν ἂν πλέον γένοιτο
 τοῖς ἄλλοις, ἐνὸς δ' ἀνδρὸς εὖ φρονήσαντος ἅπαντες
 ἂν ἀπολαύσειαν οἱ βουλόμενοι κοινωνεῖν τῆς ἐκείνου
 3 διανοίας. οὐ μὲν ἐπὶ τούτοις ἀθυμήσας εἰλόμην ῥαθυ-
 μεῖν, ἀλλ' ἱκανὸν νομίσας ἄθλον ἔσσεσθαι μοι τὴν δό-

— εὐτυχίας] εὐτυχία ἐν-
 ταῦθα = εὐρωστία Πρβ. καὶ 10
 § 44.

ἰδία] δηλ. οὐχὶ ἐν πανηγύρει,
 ἀλλ' οἴκοι, ἐν ταῖς ἰδίαις σπουδαῖς.

τούτοις δ'] ὁ δὲ ἐπανεληφθῆ
 χάριν ἐμφάσεως ἐν τῇ ἀποδόσει.

ὧν εἰκὸς — πρόνοιαν] τῶν
 ὁποίων αὐτοὶ (οἱ συναγαγόντες καὶ
 καταστήσαντες τὰς πανηγύρεις)
 εὐλογον ἦτο νὰ λάβωσι περισσο-
 τέραν πρόνοιαν. Τὸ ποιήσασθαι
 πρόνοιαν ἀποτελεῖ περίφρασιν =
 προνοῆσαι.

2) οὐδὲν ἂν πλέον γέ-
 νοιτο τοῖς ἄλλοις] κατ' οὐδὲν
 ἤθελεν ὠφελήσῃ περισσότερο τὸς
 ἄλλους. Πλέον εἶναι (ἢ γίγνεσθαι)
 τινί, εἶνε συνώνυμον τῷ ὠφελεῖν
 τινι. Πρβλ. Ξενοφ. Κύρ. 5, 5, 34.
 «Τί γὰρ ἐμοὶ πλέον τὸ τὴν γῆν

κρατύνεσθαι αὐτὸν δ' ἀτιμάζεσθαι»
 καὶ Σοφοκλ. Ἀντιγ. 268:

τέλος δ' ἔτ' οὐδὲν ἦν ἐρευνησὶ πλέον.

— ἅπαντες ἂν ἀπολαύ-
 σειαν] ὅλοι δύνανται ν' ἀπο-
 λαύσωσι τῆς διανοίας (σοφίας)
 ἐκείνου οἱ ἐπιθυμῶντες νὰ γίνωσι
 ταύτης μέτοχοι.

3) ἄθλον] οὐδετέρως ἐνταῦθα
 = βραβεῖον «Ἄθλος καὶ ἄθλον
 διαφέρει· ἀρσενικῶς μὲν γὰρ τὸν
 ἀγῶνα δηλοῖ, οὐδετέρως δὲ τὸ
 ἔπαθλον» Ἀμμώνιος.

— συμβουλεύσεων] Μετο-
 χῆ τελικῆ, ἐξαρωμένη ἐκ τοῦ κι-
 νήσεως σημαντικοῦ ῥήματος ἦκω.

— πολλοὶ τῶν — σοφιστῶν]
 πολλοὶ ἐξ ἐκείνων οἵτινες προσε-
 ποιήθησαν ὅτι εἶνε διδάσκαλοι τῆς
 σοφίας. Σοφιστῆς ἀρχικῶς ἦτο
 ταυτόσημον τῷ σοφὸς καὶ ἐσθή-

ξαν τὴν ἀπ' αὐτοῦ τοῦ λόγου γενησομένην ἤκω συμβουλεύσων περὶ τε τοῦ πολέμου τοῦ πρὸς τοὺς βαρβάρους καὶ τῆς ὁμονοίας τῆς πρὸς ἡμᾶς αὐτούς, οὐκ ἀγνοῶν, ὅτι πολλοὶ τῶν προσποιησαμένων εἶναι σοφιστῶν ἐπὶ τοῦτον τὸν λόγον ὤρμησαν, ἀλλ' ἅμα μὲν ἐλπίζων τσοῦτον διοίσειν ὥστε τοῖς ἄλλοις μηδὲν ἴσχυον ποτε δοκεῖν εἰρῆσθαι περὶ αὐτῶν, ἅμα δὲ προκρίνας τούτους καλλίστους εἶναι τῶν λόγων, οἵτινες περὶ μεγίστων τυγχάνουσιν ὄντες καὶ τοὺς τε λέγοντας μάλιστα ἐπιδεικνύουσι καὶ τοὺς ἀκούοντας πλεῖστ' ὠφελοῦσιν,

μαίνε πάντα, ὅστις κατεῖχεν ἐπιτηδειότητά τινα ἢ τέχνην καὶ μάλιστα μουσικὴν ἢ μελωδικήν. «Σοφιστὰς ἔλεγον τοὺς περὶ μουσικὴν διατρίβοντας καὶ μετὰ κιθάρης ἄδοντας» Ἡσύχιος. Παρ' Ἡροδότῳ σοφισταὶ καλοῦνται οἱ ἐπτά σοφοί. Παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις ἔπειτα ἡ λέξις σοφιστῆς ἐτήμαινε τὸν ἀντιγραμμάτων διδάσκοντα τὴν τέχνην τοῦ σκέπτεσθαι καὶ ὁμιλεῖν ἤτοι τὴν φιλοσοφίαν καὶ ῥητορικὴν, κατόπιν δὲ κατήντησεν ἡ λέξις σοφιστῆς νὰ σημαίνει τὸν μεγαληγόρον, μεγάλαυχον, ἀπατεῶνα.

4) ἐπὶ τοῦτον τὸν λόγον ὤρμησαν] ἐπεδόθησαν μετὰ σπουδῆς εἰς σύνταξιν τούτου τοῦ λόγου. Καθάπτεται ἰδίως τοῦ Γορ-

γίου ἀνιτιτόμενος τὸν Ὀλυμπιακὸν αὐτοῦ λόγον.

— ἀλλ' ἅμα μὲν ἐλπίζων — εἰρῆσθαι περὶ αὐτῶν] ἀλλὰ συγχρόνως ἐλπίζων ὅτι τσοῦτον θὰ διαφέρει (ὁ λόγος μου) ὥστε νὰ φαίνεται ὅτι οὐδὲν ποτὲ μέχρι τοῦδε ἔχει λεχθῆ ὑπὸ τῶν ἄλλων περὶ αὐτῶν.

— προκρίνας] ἀντὶ τοῦ ἀπλοῦ κρίνας.

— Τοὺς τε λέγοντας μάλιστα ἐπιδεικνύουσι] καὶ τὴν ἰκανότητα τῶν ῥητόρων τὰ μέγιστα δεικνύουσιν. Ἐπιδεικνύμι σημαίνει ἐπίδειξιν ποιῶμαι. Πρὸβλ. 11, § 44 «οὐκ ἐπίδειξιν τοῖς ἄλλοις ποιούμενος, ἀλλ' ὑποδείξαι σοὶ βουλόμενος.»

5 ὦν εἷς οὗτός ἐστιν. ἔπειτ' οὐδ' οἱ καιροὶ πω παρελη-
 λύθασιν ὥστ' ἤδη μάτην εἶναι τὸ μεμνηῆσθαι περὶ
 τούτων. τότε γὰρ χρὴ παύεσθαι λέγοντας, ὅταν ἢ τὰ
 πράγματα λάθῃ τέλος καὶ μηκέτι δέη βουλευέσθαι περὶ
 αὐτῶν, ἢ τὸν λόγον ἴδη τις ἔχοντα πέρας ὥστε μηδε-
 6 μίαν λελεῖφθαι τοῖς ἄλλοις ὑπερβολήν. ἕως δ' ἂν τὰ
 μὲν ὁμοίως ὥσπερ πρότερον φέρηται, τὰ δ' εἰρημένα

5) οὐδ' οἱ καιροὶ πω πα-
 ρεληλύθασιν] οὐδ' αἱ κατάλ-
 ληλοι περιστάσεις ἔχουσι παρέλ-
 θη. Καιρὸς ἐσήμαινε παρὰ τοῖς
 παλαιοῖς χρόνον ἐπιτήδειον ἢ τού-
 ναντιον ἀνεπιτήδειον ὅθεν εὐκαι-
 ρίαν ἢ (σπαν.) ἀκαιρίαν. Σημειω-
 τέον ὅτι ἐλέγετο πάντοτε καιρὸς
 ἀπιέναι ἢ ὦρα ἀπιέναι οὐχὶ δὲ
 χρόνος. Ἐν ᾧ τὰνάπαλιν: πολὺς
 χρόνος ἀφ' οὗ τὰς διατριβὰς Ἀθή-
 νησι ποιοῦμαι: οὐχὶ δὲ πολὺς και-
 ρὸς κτλ.

μάτην εἶναι τὸ μεμνηῆ-
 σθαι περὶ αὐτῶν] τὸ μάτην
 ἐνταῦθα κεῖται ἀντὶ κατηγορου-
 μένου = μάταιον Πρβλ. Λυσ.
 12, 91 «μηδ' οἴεσθε κρύβδη εἶ-
 ναι τὴν ψῆφον.»

λέγοντας] Μετοχὴ κατηγο-
 ρηματικὴ ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ
 παύεσθαι.

ἔχοντα πέρας] Πρβλ. 5,
 141 «ἐγὼ μὲν γὰρ ἠγοῦμαι ταῦτα

πέρας ἔξειν» Πλάτ. Φαίδρ. 254
 «πέρας ἔχοντα» κ.τ.λ. τὸ πέρας
 ἔχειν ἀποτελεῖ περίφρασιν τοῦ πε-
 ρατοῦσθαι.

ὥστε — ὑπερβολήν] ὥστε
 νὰ μὴ δύναται ἄλλος τις νὰ ὑπερ-
 βῇ τοὺς προαγορευσάντας.

6) ὁμοίως ὥσπερ πρότε-
 ρον φέρηται:] εὐρίσκονται εἰς
 τὴν αὐτὴν καὶ πρότερον χαλαρὰν
 κατάστασιν.

πῶς οὐ χρὴ σκοπεῖν καὶ
 φιλοσοφεῖν τοῦτον τὸν λό-
 γον] τὸ φιλοσοφεῖν ἐνταῦθα ἔχει
 τὴν σημασίαν τοῦ ἀσχολεῖσθαι
 ἐπιστημονικῶς μὲ τὴν ῥητορικὴν
 καὶ διαλεκτικὴν οὕτω § 186 καὶ
 2, 35 κλπ. Πολλάκις δ' εὐρηται
 παρ' Ἰσοκράτει τὸ φιλοσοφεῖν συνε-
 ζευγμένον τῷ πράττειν, σκέπτεσθαι,
 ζητεῖν, πονεῖν κτλ. ὡς § 186 «πο-
 νήσει καὶ φιλοσοφήσει» 9, 78·
 «φιλοσοφεῖν καὶ πονεῖν ἐπιχειρή-
 κας» 12, 11 «ἐπὶ τὸ φιλοσοφεῖν καὶ

φάυλως ἔχοντα τυγχάνη, πῶς οὐ χρὴ σκοπεῖν καὶ φιλοσοφεῖν τοῦτον τὸν λόγον, ὅς ἦν κατορθωθῆ, καὶ τοῦ πολέμου τοῦ πρὸς ἀλλήλους καὶ τῆς ταραχῆς τῆς παρούσης καὶ τῶν μεγίστων κακῶν ἡμᾶς ἀπαλλάξει; πρὸς δὲ τούτοις εἰ μὲν μηδαμῶς ἄλλως οἶόν τ' ἦν δη- 7
λοῦν τὰς αὐτὰς πράξεις ἀλλ' ἢ διὰ μιᾶς ἰδέας, εἶχεν ἄν τις ὑπολαβεῖν, ὡς περίεργόν ἐστι τὸν αὐτὸν τρόπον ἐκείνοις λέγοντα πάλιν ἐνοχλεῖν τοῖς ἀκούουσιν ἐπειδὴ δ' οἱ λόγοι τοιαύτην ἔχουσι τὴν φύσιν ὥστ' 8
οἶόν τ' εἶναι περὶ τῶν αὐτῶν πολλαχῶς ἐξηγήσασθαι,

πνεῖν—κατέφυγον» 15, 285 «φιλοσοφητέον καὶ πάντα πρακτέον ἐστίν» 8, 116 «φιλοσοφήσετε καὶ σκέψεσθε» Ἐπιστ. 7, 3 «ὦν ἐνθυμούμενον χρὴ ζητεῖν καὶ φιλοσοφεῖν» κτλ.

7) μηδαμῶς ἄλλως τ' οἶόν τ' ἦν δηλοῦν τὰς αὐτὰς πράξεις] ἐάν κατ' οὐδένα ἄλλον τρόπον ἦτο δυνατόν νὰ ἐκθέτη τις τὰς αὐτὰς πράξεις.

ἀλλ' ἢ διὰ μιᾶς ἰδέας] ἀλλὰ μόνον δι' ἑνὸς τρόπου. Εἶδος καὶ ἰδέα ἦσαν παρὰ τοῖς παλαιοῖς λέξεις συνώνυμοι, ἐσήμαινον δὲ τὴν μορφήν, τὴν θεωρίαν καὶ ἐν γένει τὴν ἐξωτερικὴν ἐμφάνειαν. Πλάτ. Πρωτ. 315 «τὴν ἰδέαν πάνυ καλῶς» = τὴν μορφήν τοῦ προσώπου. Μεταφορικῶς ἡ λέξις

ἰδέα ἐσήμαινε τὸν τρόπον ἢ τὰ εἶδη τοῦ λόγου ὡς ἐνταῦθα καὶ 17, 34 «δεῖ δὲ χρῆσθαι ἀμφοτέραις ταῖς ἰδέαις ταύταις» Πλάτ. Θεαιτ. 205 κτλ. Τὴν παρ' ἡμῖν ἰδέαν (Γαλλ. idée) ἔννοιαν ἐκάλουν οἱ παλαιοί. Πρβλ. Ξενοφ. Κύρ. 1, 1, 1 «ἔννοια ποθ' ἡμῖν ἐγένετο».

περίεργόν ἐστι] εἶνε περιττόν. Περίεργος λέγεται α'.) ὁ προσέχων ἢ ἐπιμελής εἰς τι, λεπτολόγος, ὡς Ἀντιφ. 5. (11, 322) «περίεργα γραμματικῶν γένη» 6'.) ἀνωφελῆς περιττός· ὡς ἐνταῦθα καὶ Πλάτ. Πολιτ. 286.

8) Καὶ τοῖς μικροῖς—περιθεῖναι] καὶ εἰς τὰ μικρὰ νὰ προσθέσῃ μέγεθος.

—καὶ περὶ τῶν νεωστὶ —εἶπεῖν] καὶ περὶ τῶν νεωστὶ

καὶ τὰ τε μεγάλα ταπεινὰ ποιῆσαι καὶ τοῖς μικροῖς
 μέγεθος περιθεῖναι, καὶ τὰ τε παλαιὰ καινῶς διελθεῖν
 καὶ περὶ τῶν νεωστὶ γεγεννημένων ἀρχαίως εἰπεῖν, οὐκ-
 9 ἐτι φευκτέον ταῦτ' ἐστὶ, περὶ ὧν ἕτεροι πρότερον εἰ-
 ρήκασιν, ἀλλ' ἄμεινον ἐκείνων εἰπεῖν πειρατέον. αἱ
 μὲν γὰρ πράξεις αἱ προγεγεννημέναι κοιναὶ πᾶσιν ἡμῖν
 κατελείφθησαν, τὸ δ' ἐν καιρῷ ταύταις καταχρήσα-
 σθαι καὶ τὰ προσήκοντα περὶ ἐκάστης ἐνθυμηθῆναι
 καὶ τοῖς ὀνόμασιν εὖ διαθέσθαι τῶν εὖ φρονούντων
 10 ἴδιόν ἐστιν. ἡγοῦμαι δ' οὕτως ἂν μεγίστην ἐπίδοσιν
 λαμβάνειν καὶ τὰς ἄλλας τέχνας καὶ τὴν περὶ τοὺς

συμβάντων νὰ ὁμιλήσῃ κατ' ἀρ-
 χαῖον τρόπον, ὅπως οἱ σοφισταί.
 Οὕτως ὁ Πλάτων ἐν Φαίδρῳ 267
 Β λέγει ὅτι ὁ Τισίας καὶ Γοργίας
 «τὰ μικρὰ μεγάλα καὶ τὰ με-
 γάλα μικρὰ φαίνεσθαι ποιοῦσι
 διὰ ῥώμην λόγου, καινὰ τ' ἀρ-
 χαίως τὰ τ' ἐναντία καινῶς.»

— οὐκέτι φευκτέον ταῦ-
 τ' ἐστὶ] δὲν πρέπει πλέον ν' ἀπο-
 φύγωμεν ταῦτα.

9) τὸ δ' ἐν καιρῷ—καταχ-
 ρήσασθαι] τὸ δὲ νὰ μεταχει-
 ρίζηται τις ταῦτα ἐν καλῇ περι-
 στάσει. Τὸ καταχρῶναι ἐνταῦθα
 ἔχει τὴν σημασίαν τοῦ ἀπλοῦ
 χρῶμαι. Ἐν τῇ σημασίᾳ ταύτῃ
 ὡς καὶ ἐν τῇ τοῦ ὑπέριμετρον χρῆ-
 σιν (κατάχρησιν) ποιεῖσθαι συν-

τάσσειται δοτικῇ· Δημοσθ. 18, 50
 «κενῆ προφάσει καταχρῶ» Πλάτ.
 Φαίδ. 110 Β «χρῶματα οἷς δὴ οἱ
 γραφεῖς καταχρῶνται». Αἰτιατικῇ
 δὲ συντασσόμενον τὸ καταχρῆσθαι
 (καὶ τὸ διαχρῆσθαι) ἔχει τὴν ση-
 μασίαν τοῦ λατινικοῦ occidere=
 φονεῦν. Ἡρόδ. 1, 117 «τέω δὲ
 μὲν τὸν παῖδα καταχρήσαο» κτλ.

— καὶ τοῖς ὀνόμασι—
 διαθέσθαι] καὶ διὰ καταλή-
 λων λέξεων νὰ ῥυθμίσῃ κλιῶς τὸν
 λόγον. Ὄνόματα ἐνταῦθα=λέξεις
 (Πρβλ. 13, 16).

10) ἡγοῦμαι δ' οὕτως ἂν
 μεγίστην ἐπίδοσιν λαμβαν-
 νειν] νομίζω δὲ ὅτι τοιοῦτοτρόπως
 ἤθελον προσδεύσῃ τὰ μέγιστα.
 τὴν περὶ τοὺς λόγους

λόγους φιλοσοφίαν, εἴ τις θαυμάζοι καὶ τιμῆ μὴ τοὺς πρώτους τῶν ἔργων ἀρχομένους ἀλλὰ τοὺς ἄρισθ' ἕκαστον αὐτῶν ἐξεργαζομένους, μηδὲ τοὺς περὶ τούτων ζητοῦντας λέγειν, περὶ ὧν μηδεὶς πρότερον εἴρηκεν, ἀλλὰ τοὺς οὕτως ἐπισταμένους εἰπεῖν, ὡς οὐδεὶς ἂν ἄλλος δύναιτο.

(β'.) Καίτοι τινὲς ἐπιτιμῶσι τῶν λόγων τοῖς ὑπὲρ 11 τοὺς ἰδιώτας ἔχουσι καὶ λίαν ἀπηκριθωμένοις, καὶ τοσοῦτον διημαρτήκασιν, ὥστε τοὺς εἰς ὑπερβολὴν πεποιημένους πρὸς τοὺς ἀγῶνας τοὺς περὶ τῶν ἰδίων συμβολαίων σκοποῦσιν, ὥσπερ ὁμοίως δέον ἀμφοτέρους ἔχειν, ἀλλ' οὐ τοὺς μὲν ἀφελῶς, τοὺς δ' ἐπιδεικτικῶς, ἢ σφᾶς μὲν διορῶντας τὰς μετριότητος, τὸν δ'

φιλοσοφίαν] κατὰ τὸν Κικέρωνα (de Or. III, 16) προ τοῦ Σωκράτους «omnis rerum optimarum cognitio atque in iis exercitatio philosophia nominata est». Ὅθεν ἐνταῦθα περὶ τοὺς λόγους φιλοσοφία εἶνε ἢ περὶ τὸ λέγειν σπουδῆ. Πρὸλ. 9, 8 «λέγειν τολμῶσιν οἱ περὶ τὴν φιλοσοφίαν ὄντες = οἱ ῥήτορες καὶ 5, 84 «τοὺς ἄλλους τοὺς περὶ τὴν φιλοσοφίαν διατρίβοντες» = τοὺς ῥήτορας. Ἐπις. 6, 8, «πρὸς τοὺς περὶ τὴν φιλοσοφίαν τὴν ἡμετέραν διατρίβοντας» = τὴν ῥητορικὴν.

11) τοῖς ὑπὲρ τοὺς ἰδιώ-

τας ἔχουσι] τοῖς οὖσιν ὑπὲρ τοὺς ἰδιώτας τοῖς μὴ ἰδιωτικῶς ἔχουσι. Τινὲς ἐνταῦθα οὐκ ὀρθῶς νομίζουσιν ὅτι εἶνε τμησις ὅτι δηλ. τὸ ἔχουσι πρέπει νὰ νοηθῇ ἐν συνθέσει μετὰ τῆς ὑπὲρ, ἀφ' ἧς κατὰ τμησιν ἀπεχωρίσθη.

— καὶ λίαν ἀπηκριθωμένοις] καὶ μετὰ πολλῆς ἀκριβείας γεγραμμένους.

ὥστε τοὺς εἰς ὑπερβολὴν — σκοποῦσιν] ὥστε παραβάλλουσι τοὺς ἐπιδεικτικούς λόγους πρὸς τοὺς δικανικούς τοὺς γραφομένους περὶ τῶν ἰδιωτικῶν συμβολαίων.

— πρὸς τοὺς ἀγῶνας σκο-

- ἀκριβῶς ἐπιστάμενον λέγειν ἀπλῶς οὐκ ἂν δυνάμενον
 12 εἰπεῖν. οὗτοι μὲν οὖν οὐ λελήθασι, ὅτι τούτους ἐπαι-
 νοῦσιν, ὧν ἐγγύς αὐτοὶ τυγχάνουσιν ὄντες· ἐμοὶ δ'
 οὐδὲν πρὸς τοὺς τοιούτους ἀλλὰ πρὸς ἐκείνους ἐστὶ
 τοὺς οὐδὲν ἀποδεχομένους τῶν εἰκῆ λεγομένων ἀλλὰ
 δυσχερανοῦντας καὶ ζητήσοντας ἰδεῖν τι τοιοῦτον ἐν
 τοῖς ἐμοῖς, οἷον παρὰ τοῖς ἄλλοις οὐχ εὐρήσουσιν.
 πρὸς οὓς ἔτι μικρὸν ὑπὲρ ἑμαυτοῦ πρᾶσυνάμενος ἤδη
 13 περὶ τοῦ πράγματος ποιήσομαι τοὺς λόγους. τοὺς μὲν

ποῦσι...] «ὁ νοῦς, παραβάλλουσι τοὺς ἐπιδεικτικούς λόγους πρὸς τοὺς δικανικούς, τοὺς γραφομένους περὶ τῶν ἰδίων συμβολαίων, ἤγουν περὶ ὧν πολιτίης πρὸς πολίτην ἰδίᾳ διαφέρεται, ὡσπερ ἂν εἰ ἔδει ὁμοίους εἶναι ἀμφοτέρους, καὶ μὴ τῶν μὲν περὶ τῶν ἰδίων συμβολαίων οὕτω προσῆχε γεγράφθαι, ὥστε μὴ σφαλῆσθαι ὑπὸ τοῦ ἀντιδίκου, τοὺς δὲ ἐπιδεικτικούς κομψότερον καὶ ῥητορικώτερον πεπραγματεῦσθαι. Τίνας δὲ τούτους λέγει τοὺς ἐπιδεικτικούς λόγους αὐτὸς ἐξηγεῖται σαφέστερον ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ Παναθηναϊκοῦ καὶ ἐν τῷ περὶ τῆς ἀντιδόσεως» Κοραΐς.

— ἀλλ' οὐ τοὺς ἀφελῶς τοὺς δὲ ἐπιδεικτικῶς] ἐν τῷ οἱ μὲν δικανικοὶ ἀνάγκη νὰ εἶνε ἀφελεῖς, οἱ δὲ ῥητορικοὶ ἐπιδεικτικοί.

12) οὐ λελήθασι.] = δῆλοι εἰσιν.

— εἰκῆ] = ἀπερισκέπτως (λατ. temere).

πρὸς οὓς ἔτι μικρὸν — θρασυνάμενος] πρὸς τοὺς ὁποίους ἄφ' οὗ εἶπω ἀκόμη ὀλίγα μὲ τόλμην ἢ μὲ θράσος. Ἡ λέξις θράσος προέκυψε κατὰ μετάθεσιν ἐκ τοῦ θάρσος ὅθεν καὶ ἀρχικῶς ἦτο συνώνυμος τῷ θάρρος. Ἰλ. Ε. 416 «τόν δ' οὐπερ ἔχει θράσος». Κατόπιν μετέπεσεν εἰς τὴν σημασίαν τοῦ ἀναίδεια, προπέτεια, παράβολον θάρρος. Σοφοκλ. Ἀντιγ. 846 «προβᾶσ' ἐπ' ἔσχατον θράσους». Τὸ θρασυνάμενος εἶνε μετοχή τοῦ μεσ. ἄορ. τοῦ ἐκ τοῦ θράσος παρηγμένου ῥήματος θρασύνω Πηβλ. καὶ 5. 23.

13) τοὺς μὲν ὡς ἐξ ὑπογυίου — ἢ παρασκευῆ] ἄλ-

γὰρ ἄλλους ἐν τοῖς προοιμίοις ὁρῶ καταπραΰνοντας
 τοὺς ἀκροατὰς καὶ προφασίζομένους ὑπὲρ τῶν μελ-
 λόντων ῥηθήσασθαι, καὶ λέγοντας τοὺς μὲν ὡς ἐξ ὑπο-
 γυίου γέγονεν αὐτοῖς ἡ παρασκευὴ, τοὺς δ' ὡς χαλε-
 πὸν ἐστὶν ἴσους τοὺς λόγους τῷ μεγέθει τῶν ἔργων
 ἐξευρεῖν. ἐγὼ δ' ἦν μὴ καὶ τοῦ πράγματος ἀξίως εἶπω 14
 καὶ τῆς δόξης τῆς ἑμαυτοῦ καὶ τοῦ χρόνου, μὴ μόνον
 τοῦ περὶ τὸν λόγον ἡμῖν διατριφθέντος ἀλλὰ καὶ σύμ-
 παντος οὐ βεβίωκα, παρακελεύομαι μηδεμίαν συγ-
 γνώμην ἔχειν, ἀλλὰ καταγελᾶν καὶ καταφρονεῖν· οὐ-
 δὲν γὰρ ὅτι τῶν τοιούτων οὐκ ἀξίός εἰμι πάσχειν,
 εἶπερ μηδὲν διαφέρων οὕτω μεγάλας ποιῶμαι τὰς
 ὑποσχέσεις. +

Περὶ μὲν οὖν τῶν ἰδίων ταῦτά μοι προειρήσθω.

λοι μὲν ὅτι προητοιμάσθησαν νὰ ὁμιλήσωσιν ἐκ τοῦ προχείρου. Τὸ ἐξ ὑπογυίου σημαίνει ἐκ τοῦ προχείρου, ἀπερισκέπτως, πάραυτα, ἐκ τοῦ σύνεγγυς Πρβλ. 15, 34 «ἤδη ὑπογυίου μοι τῆς τελευταίας τοῦ βίου οὔσης» = προσεγγίζοντας τοῦ τέλους τῆς ζωῆς μου. Εὐρηταὶ καὶ ἐπίρρ. ὑπογυίως ἢ ὑπογύως καὶ ὑπόγυιον ἢ ὑπόγυον = προχείρως, νεωστί.

ἴσους τοὺς λόγους—ἐξευρεῖν] ἄλλοι δὲ ὅτι εἶνε δύσκολον νὰ εὐρωσι λόγους ἴσους μὲ τὸ μέγεθος τῶν ἔργων. Πρβλ. 6, 10 «τοὺς μετὰ τέχνης ἐγκωμιάζοντας

μὴ δύνασθαι τοὺς ἐπαίνους ἐξιῶσαι ταῖς ἐκείνων ἀρεταῖς».

14) μὴ μόνον τοῦ περὶ τὸν λόγον διατριφθέντος] ὄχι μόνον ὅσον διέτριψα περὶ τὴν σύνταξιν τοῦ λόγου. Λέγουσιν ὅτι ὁ Ἰσοκράτης ἐδαπάνησε 15 περὶ τοῦ ἔτη εἰς τὴν σύνταξιν τοῦ προκειμένου λόγου.

σύμπαντος οὐ βεβίωκα] ἀλλὰ καὶ ὄλον ὅσον ἔζησα. Τὸ οὐ βεβίωκα κεῖται καθ' ἕλξιν ἀντὶ τοῦ ὄν βεβίωκα.

—οὐδὲν οὐκ ἀξίός εἰμι πάσχειν] = πάντα ἀξίός εἰμι πάσχειν.

- 15 περὶ δὲ τῶν κοινῶν, ὅσοι μὲν εὐθύς ἐπελθόντες διδάσκουσιν, ὡς χρὴ διαλυσαμένους τὰς πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς ἔχθρας ἐπὶ τὸν βάρβαρον τραπέσθαι, καὶ διεξέρχονται τὰς τε συμφορὰς τὰς ἐκ τοῦ πολέμου τοῦ πρὸς ἀλλήλους ἡμῖν γεγενημένας καὶ τὰς ὀφειλείας τὰς ἐκ τῆς στρατείας τῆς ἐπ' ἐκεῖνον ἐσομένας, ἀληθῆ μὲν λέγουσιν, οὐ μὴν ἐντεῦθεν ποιοῦνται τὴν ἀρχήν,
- 16 ὅθεν ἂν μάλιστα συστήσαι ταῦτα δυνηθεῖεν. τῶν γὰρ Ἑλλήνων οἱ μὲν ὑφ' ἡμῖν, οἱ δ' ὑπὸ Λακεδαιμονίοις εἰσὶν· αἱ γὰρ πολιτεῖαι, δι' ὧν οἰκοῦσι τὰς πόλεις, οὕτω τοὺς πλείστους αὐτῶν διειλήφασιν. ὅστις οὖν οἶεται τοὺς ἄλλους κοινῇ τι πράξειν ἀγαθόν, πρὶν ἂν τοὺς προεστῶτας αὐτῶν διαλλάξῃ, λίαν ἀπλῶς ἔχει

15) περὶ δὲ τῶν κοινῶν] ἀντιτίθεται τῶ: περὶ μὲν τῶν ἰδίων.

— εὐθύς ἐπελθόντες] εὐθύς παρουσιασθέντες νὰ ὁμιλήσωσιν. Τὸ ἐπέρχεσθαι εὐρηγται παρὰ τοῖς ῥήτορσι καὶ ἐν τῇ σημασίᾳ τοῦ ἀνέρχεσθαι ἐπὶ τὸ βῆμα. Πρὸβλ. § 74 «χαλεπὸν ἐστὶν ὕστατον ἐπελθόντα λέγειν περὶ πραγμάτων πάλαι προκατελημμένων».

— διεξέρχονται = λεπτομερῶς διηγοῦνται.

— ἐκ τῆς στρατείας τῆς ἐπ' ἐκεῖνον] ἐκ τῆς ἐναντίον ἐκεῖνου ἐκστρατείας. "Ἐν τισὶ τῶν χειρογράφων φέρεται ἡ γραφὴ

στρατιᾶς. Ἡ διαφορὰ μεταξὺ τοῦ στρατεία καὶ στρατιᾶ εἶνε ὅτι στρατεία μὲν = ἐκστρατεία, στρατιᾶ δὲ, στρατός.

16) ὅθεν ἂν μάλιστα συστήσαι ταῦτα δυνηθεῖεν] ἐκ τοῦ ὁποίου πρὸ πάντων ἤθελον δυνηθῆ νὰ πραγματοποιήσωσι ταῦτα.

— Αἱ γὰρ πολιτεῖαι δι' ὧν οἰκοῦσι τὰς πόλεις] διότι τὰ πολιτεύματα δι' ὧν διοικοῦσι τὰς πόλεις τῶν. Τὸ οἰκεῖν ἐνταῦθα ἐν τῇ σημασίᾳ τοῦ διοικεῖν. Οὕτω § 106 «μετὰ ταύτης τῆς πολιτείας οἰκοῦμεν» 7, 22 «διὰ ταύτης τῆς πολιτείας ὄκρου

καὶ πόρρω τῶν πραγμάτων ἐστίν. ἀλλὰ δεῖ τὸν μὴ 17
μόνον ἐπίδειξιν ποιούμενον ἀλλὰ καὶ διαπραξασθαι
τι βουλούμενον ἐκείνους τοὺς λόγους ζητεῖν, οἵτινες
τῷ πόλῃ τούτῳ πείσουσιν ἰσομοιρῆσαι πρὸς ἀλλήλας
καὶ τὰς δ' ἡγεμονίας διελέσθαι, καὶ τὰς πλεονεξίας,
ἃς νῦν παρὰ τῶν Ἑλλήνων ἐπιθυμοῦσιν αὐταῖς γί-
γνεσθαι, ταύτας παρὰ τῶν βαρβάρων ποιήσασθαι.
(γ'). Τὴν μὲν οὖν ἡμετέραν πόλιν ῥάδιον ἐπὶ ταῦτα 18
προαγαγεῖν, Λακεδαιμόνιοι δὲ νῦν μὲν ἔτι δυσπείστως
ἔχουσι· παρειλήφασι γὰρ ψευδῆ λόγον, ὡς ἔστιν αὐ-

τὴν πόλιν». Πολιτείας λέγων ἐν-
ταῦθα ἐννοεῖ τὰ εἶδη τῶν πολι-
τευμάτων, ἧτοι δημοκρατίαν, ὀλι-
γαρχίαν κτλ.

— Οὕτω τοὺς πλείστους
αὐτῶν διειλήφασιν] τοιοῦ-
τοτρόπως ἔχουσι διαίρεση τοὺς
περισσότερους ἐξ αὐτῶν. Μετὰ τὴν
ἤτταν τοῦ Εἰζου ὅλοι οἱ Ἕλλη-
νες διεκρίθησαν πρὸς Ἀθηναίους
καὶ Λακεδαιμονίους (Θουκυδ. 1,
18). Διαλαμβάνω κυρίως σημαί-
νει λαμβάνων τι χωρίζω ἀπὸ ἄλλο
ἐν γένει δὲ διαμερίζω. Πλάτ. Πο-
λιτ. 147 «τὴν ἀριθμὸν πάντα δίχα
διειλημμένα».

— λῖαν ἀπλῶς ἔχει] =
εἶνε λῖαν εὐθήης.

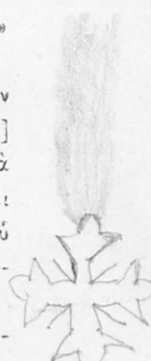
17) τῷ πόλῃ τούτῳ —
διελέσθαι] θὰ πείσωσι τὰς
πόλεις ταύτας νὰ ἐξισωθῶσι καὶ

νὰ διαιρέσωσι τὰς ἡγεμονίας καὶ
τὰ κέρδη (τὰς πλεονεξίας). Τὸ ἰσο-
μοιρῶ σημαίνει ἴσην μερίδα λαμ-
βάνω ἐνταῦθα δὲ κεῖται ἀντιθετι-
κῶς τῷ πλεονεκτεῖν. Ξενοφ. Κύρ.
2, 2, 17 «ἦν δὲ τι γέννηται ἀγα-
θὸν ἀξιόσωσαι πάντες ἰσομοιρεῖν»
Θουκ. 6, 16 κτλ.

— Ταύτας παρὰ τῶν
βαρβάρων ποιήσασθαι]
ταῦτα (τὰ κέρδη) νὰ λάβωσι παρὰ
τῶν βαρβάρων. Τὸ ποιήσασθαι ἔχει
ἀντικείμενον τὸ πλεονεξίας, μεθ' οὗ
ἀποτελεῖ περίφρασιν τοῦ πλεο-
νεκτεῖν.

18) τὴν μὲν οὖν ἡμ. πό-
λιν — προαγαγεῖν] τὴν μὲν
λοιπὸν ἰδικὴν μας πόλιν εἶνε εὐ-
κολον νὰ καταπέσωμεν εἰς ταῦτα.

— δυσπείστως ἔχουσι]
= δυσκόλως πείθονται. Ὑπάρχει

τοῖς ἡγεῖσθαι πάτριον· ἦν δ' ἐπιδείξῃ τις αὐτοῖς ταύτην τὴν τιμὴν ἡμετέραν οὖσαν μᾶλλον ἢ 'κείνων, τάχ' ἂν ἑάσαντες τὸ διακριβοῦσθαι περὶ τούτων ἐπὶ τὸ συμφέρον ἔλθοιεν.

- 19) Ἐχρῆν μὲν οὖν καὶ τοὺς ἄλλους ἐντεῦθεν ἄρχεσθαι καὶ μὴ πρότερον περὶ τῶν ὁμολογουμένων συμβουλεύειν, πρὶν περὶ τῶν ἀμφισβητούμενων ἡμᾶς ἐδίδαξαν· ἐμοὶ δ' οὖν ἀμφοτέρων ἕνεκα προσήκει περὶ ταῦτα ποιήσασθαι τὴν πλείστην διατριβὴν, μάλιστα μὲν ἵνα προὔργου τι γένηται καὶ παυσάμενοι τῆς πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς φιλονικίας κοινῇ τοῖς βαρβάροις πολε-

καὶ ἡ γραφή δυσπίστως ἔχ. = δὲν πιστεύουσιν.

— πάτριον] ὑπὸ τῶν πατέρων (προγόνων) παραδεδομένον. Πάτριος λέγεται ὁ ἀνήκων εἰς τοὺς προγόνους, πατρῶος ὁ ἀνήκων εἰς τὸν πατέρα. Ὅθεν πάτριος νόμος, πατρῶος οἶκος.

— τάχ' ἑάσαντες — ἔλθοιεν] ἴσως ἀφήσαντες τὰς περὶ τούτων ἀκριβολογίας ἔλθωσιν εἰς τὸ συμφέρον.

19) πρὶν περὶ τῶν ἀμφισβητ. ἡμᾶς ἐδίδαξαν] καθ' ἑλξιν ἐτέθη ἐν τῇ χρονικῇ προτάσει ὀριστικὴ ἱστορικοῦ χρόνου, διότι εἶνε συνδεδεμένη (ἡ χρονικὴ πρότ.) μετὰ προτάσεως σημαϊνούσης ὅτι ἔπρεπε τι νὰ γένηται ἢ

νὰ γείνη, ὅπερ ὅμως δὲν γίνεται ἢ δὲν ἔγεινεν. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ ὅταν ἡ χρονικὴ πρότασις εἶνε συνδεδεμένη μὲ ὑποθετικῆν. Ἰσακίος 8, 31 «εἰ ἔζη ἡ ἐμὴ μήτηρ οἱ γενόμενοι παῖδες κύριοι τῶν χρημάτων ἂν ἴσαν, ὁπότε ἤβησαν».

— περὶ ταῦτα ποιήσασθαι τὴν πλείστην διατριβὴν] = νὰ ἐνδιατρίψω περισσότερο εἰς ταῦτα.

— ἵνα προὔργου τι γένηται] ἵνα προκύψῃ ὠφέλειά τις. «Προὔργου· πρὸ ἔργου, συμφέρον πλέον». Ἰσοκράτης φησὶν ἵνα προὔργου τι γένηται ἀντὶ τοῦ πλέον». Σουΐδας. Τοῦ προὔργου ὑπάρχει συγκριτ. προὔργικότερον καὶ ὑπερβ. προὔργικαίτατα.

μήσωμεν, εἰ δὲ τοῦτ' ἐστὶν ἀδύνατον, ἵνα δηλώσω 20
 τοὺς ἐμποδῶν ὄντας τῇ τῶν Ἑλλήνων εὐδαιμονία, καὶ
 πᾶσι γένηται φανερόν, ὅτι καὶ πρότερον ἢ πόλις ἡμῶν
 δικαίως τῆς θαλάττης ἤρξε καὶ νῦν οὐκ ἀδίκως ἀμ-
 φισθῆται τῆς ἡγεμονίας. τοῦτο μὲν γὰρ εἰ δεῖ τούτους 21
 ἐφ' ἐκάστῳ τιμᾶσθαι τῶν ἔργων τοὺς ἐμπειροτάτους
 ὄντας καὶ μεγίστην δύναμιν ἔχοντας, ἀναμφισβητήτως
 ἡμῖν προσήκει τὴν ἡγεμονίαν ἀπολαβεῖν, ἥνπερ πρό-
 τερον ἐτυγχάνομεν ἔχοντες· οὐδεὶς γὰρ ἂν ἐτέραν πό-
 λιν ἐπιδείξειε τοσοῦτον ἐν τῷ πολέμῳ τῷ κατὰ γῆν

20) τοὺς ἐμποδῶν ὄντας τῇ τῶν Ἑλλ. εὐδαιμον.] τοὺς ἐμποδίζοντας τὴν εὐδαιμονίαν τῶν Ἑλλήνων. Τὸ ἐμποδῶν καὶ ἐκποδῶν εἶνε λέξεις, αἵτινες σύνθετοι ἐκ προθέσεων καὶ λαβοῦσαι ἐπιρρηματικὸν χαρακτῆρα μετέβαλον τὴν περισπωμένην τῆς γενικῆς εἰς ὀξεῖαν· ἐκποδῶν (= ἐκποδῶν) ἐμποδῶν, (= ἐν [τόπῳ] ποδῶν). Τοιαῦτα ἐπιρρήματα εἶνε τὸ παραχρῆμα καὶ τὸ προὔρου.

21) τοῦτο μὲν γὰρ εἰ δεῖ κτλ.] διότι πρῶτον μὲν ἂν πρέπει νὰ τιμῶνται δι' ἕκαστον ἐκ τῶν ἔργων ἐκεῖνοι οἵτινες εἶνε ἐμπειρότατοι κ.τ.λ.

— τὴν ἡγεμονίαν ἀπολαβεῖν] νὰ λάβωμεν ὀπίσω τὴν

ἡγεμονίαν. Τὸ ἀπολαμβάνω σημαίνει κυρίως λαμβάνω τι ἀπὸ τινος, ἰδίως ὅτι μοὶ προσήκει ἢ ὅτι μοὶ ὀφείλεται· διαφέρει δὲ τοῦ ἀπλοῦ λαμβάνω ὅτι καὶ τὸ δίδωμι τοῦ ἀποδίδωμι.

— ὅσον — διαφέρουσαν] ἔπρεπε νὰ εἴπη ὅσον ἢ ἡμετέρα — διέφερον, ἀλλ' ἐτέθη τὸ διαφ. κατὰ μετοχὴν καθ' ἑλξιν πρὸς τὴν ἐτέραν μετοχὴν ὑπερέχουσαν, τὴν ἐξαρτωμένην ἐκ τοῦ ἐπιδείξειε (Πρβλ. § 64 καὶ σημ. αὐτόθι). — Σημειώτεον ὅτι ὅπως λέγεται, διαφέρειν τινὶ οὕτω καὶ, διαφέρειν ἔν τινι ἢ ἐπί τινι. Οὕτω καὶ ὀφθαλμοῖς ὄρᾶν, καὶ (ποιητ.) ἐν ὀφθαλμοῖς ἢ ἐν ὄμμασιν ὄρᾶν κτλ.

ὑπερέχουσαν, ὅσον τὴν ἡμετέραν ἐν τοῖς κινδύνοις
 22 τοῖς κατὰ θάλατταν διαφέρουσαν. τοῦτο δ' εἶ τινες
 ταύτην μὲν μὴ νομίζουσι δικαίαν εἶναι τὴν κρίσιν
 ἀλλὰ πολλὰς τὰς μεταβολὰς γίνεσθαι, τὰς γὰρ δυ-
 ναστείας οὐδέποτε τοῖς αὐτοῖς παραμένειν, ἀξιοῦσι δὲ
 τὴν ἡγεμονίαν ἔχειν ὡσπερ ἄλλο τι γέρας ἢ τοὺς πρῶ-
 23 τούς τυχόντας ταύτης τῆς τιμῆς ἢ τοὺς πλείστων
 ἀγαθῶν αἰτίους τοῖς Ἕλλησιν ὄντας, ἡγοῦμαι καὶ τού-
 τους εἶναι μεθ' ἡμῶν ὅσω γὰρ ἂν τις πορρωτέρωθεν
 σκοπῆ περὶ τούτων ἀμφοτέρων, τοσούτῳ πλεονάπολεί-
 ψομεν τοὺς ἀμφισθητοῦντας. (δ'.) Ὁμολογεῖται μὲν
 γὰρ τὴν πόλιν ἡμῶν ἀρχαιοτάτην εἶναι καὶ μεγίστην

22) τοῦτο δ' εἶ τινες] τὸ
 τοῦτο δὲ ἀποδίδοται τῷ ἐν τῇ
 προηγουμένῃ παραγράφῳ «τοῦτο
 μὲν γὰρ εἶ δεῖ κ.τ.λ.».

— τὰς γὰρ δυναστείας
 οὐδέποτε τοῖς αὐτοῖς πα-
 ραμένειν] διότι αἱ ἐξουσίαι
 δὲν διαμένουσι ποτε εἰς τοὺς ἰδίους.

— ὡσπερ ἄλλο τι γέρας]
 καθὼς ἄλλο τι βραβεῖον. Γέρας
 ἀρχικῶς ἐκαλεῖτο ἀμοιβὴ τιμῆς,
 μάλιστα δὲ τὸ μέρος τῶν λαφύρων,
 ὅπερ ἐλάμβανον οἱ ἡγεμόνες πρὸ
 τῆς διανομῆς. Ὀδ. Λ. 534 «μοῖ-
 ραν καὶ γέρας ἐσθλὸν ἔχων». Θουκ.
 1, 13 «πρότερον δ' ἴσαν ἐπὶ ῥη-
 τοῖς γέρασι πατρικαὶ βασιλεῖαι».
 Μετὰ ταῦτα δὲ ἐστήμαινε γενικῶς
 τὴν τιμὴν, τὴν ἀπόδειξιν τιμῆς,

ὅθεν παρ' Ὀμήρῳ «γέρας θανόν-
 των» = ἡ τελευταία πρὸς τοὺς
 θανόντας τιμὴ, ἀξίωμα, δύναμις,
 ὑπόληψις. Ἰλ. Υ' 182. Ὀδ. Η
 150 κτλ.

— τυχόντας] ὑποκ. τοῦ ἔχειν.

23) ὅσω γὰρ ἂν τις πορ-
 ρωτέρωθεν σκοπῆ...] διότι
 ὅσω τις ἐξ ἀρχαιοτέρων χρόνων
 ἀρχίζει νὰ ἐξετάζη περὶ τῶν δύο
 τούτων, τόσω περισσότερον θὰ
 ὑπερισχύσωμεν τῶν φιλονεικού-
 ντων περὶ αὐτῶν.

— ἀρχαιοτάτην] διότι ἐπί-
 στευον οἱ Ἀθηναῖοι, ὅτι ἴσαν αὐ-
 τόχθονες καὶ πρὸς τούτοις, ὅτι προ-
 τέρα τῶν ἄλλων πόλειων ᾤκισθη
 ἢ τῶν Ἀθηνηῶν.

— οὕτω δὲ καλῆς τῆς

καὶ παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις ὀνομαστοτάτην· οὕτω δὲ
καλῆς τῆς ὑποθέσεως οὔσης, ἐπὶ ταῖς ἐχομένοις τού-
των ἔτι μᾶλλον ἡμᾶς προσήκει τιμᾶσθαι. ταύτην
γὰρ οἰκοῦμεν οὐχ ἑτέρους ἐκβαλόντες οὐδ' ἐρήμην 24
καταλαβόντες οὐδ' ἐκ πολλῶν ἐθνῶν μιγάδες συλ-
λεγέντες, ἀλλ' οὕτω καλῶς καὶ γνησίως γεγόναμεν,
ὥστ' ἐξ ἧσπερ ἔφυμεν, ταύτην ἔχοντες ἅπαντα τὸν
χρόνον διατελοῦμεν, αὐτόχθονες ὄντες καὶ τῶν ὀνομά-
των τοῖς αὐτοῖς οἷσπερ τοὺς οἰκειοτάτους τὴν πόλιν
ἔχοντες προσειπεῖν· μόνοις γὰρ ἡμῖν τῶν Ἑλλήνων 25
τὴν αὐτὴν τροφὸν καὶ πατρίδα καὶ μητέρα καλέσαι
προσῆκει. καίτοι χρὴ τοὺς εὐλόγως μέγα φρονούντας
καὶ περὶ τῆς ἡγεμονίας δικαίως ἀμφισβητοῦντας
καὶ τῶν πατρίων πολλάκις μεμνημένους τοιαύτην
τὴν ἀρχὴν τοῦ γένους ἔχοντας φαίνεσθαι. +

ὑποθέσεως κτλ.] ἐν ᾧ δὲ
τόσον καλὴ εἶνε ἡ βᾶσις, διὰ τὰ
ἐπόμενα τούτοις ἀκόμη περισ-
σότερον πρέπει ἡμεῖς νὰ τιμώ-
μεθα.

24) μιγάδες] «μιγάδες τὸ
ἐκ τῶν πολλῶν ἄθροισμα ξένων»
Ἡσύχιος. Οἱ μιγάδες καλοῦνται
καὶ σύγκλυδες. Θουκ. 7, 5
«Ἰώνων καὶ νησιωτῶν καὶ ξυγ-
κλύδων ἀνθρώπων κρατήσαντες
ἐξελάσασθαι ἐκ τῆς χώρας».

— ἀλλ' οὕτω καλῶς καὶ
γνησίως γεγόναμεν] ἀλλὰ

τόσον καλὴν καὶ γνησίαν ἀρχὴν
τοῦ γένους ἔχομεν.

— αὐτόχθονες ὄντες κτλ.]

Πρβλ. 12, 124 «ὄντας δὲ μήτε
μιγάδας μήτ' ἐπήλυδας ἀλλὰ μό-
νους αὐτόχθονας τῶν Ἑλλήνων
καὶ ταύτην ἔχοντας τὴν χώραν
τροφὸν ἐξ ἧσπερ ἔφυσαν ἡμῖν».

25) τροφὸν καὶ πατρίδα
καὶ μητέρα]. Πρβλ. Λυσίου
2, 18 «αὐτόχθονες ὄντες τὴν αὐ-
τὴν ἐκέκτηντο καὶ μητέρα καὶ
πατρίδα».

— τῶν πατρίων πολλά-

- 26 (έ.) Ἐὰ μὲν οὖν ἐξ ἀρχῆς ὑπάρξαντα καὶ παρὰ τῆς τύχης δωρηθέντα τηλικαῦθ' ἡμῖν τὸ μέγεθός ἐστιν· ὅσων δὲ τοῖς ἄλλοις ἀγαθῶν αἴτιοι γεγόναμεν, οὕτως ἂν κάλλιστ' ἐξετάσαιμεν, εἰ τὸν τε χρόνον ἀπ' ἀρχῆς καὶ τὰς πράξεις τὰς τῆς πόλεως ἐφεξῆς διέλθοιμεν· εὐρήσομεν γὰρ αὐτὴν οὐ μόνον τῶν πρὸς τὸν πόλεμον [κινδύνων] ἀλλὰ καὶ τῆς ἄλλης κατασκευῆς, ἐν ἣ
- 27 κατοικοῦμεν καὶ μεθ' ἧς πολιτευόμεθα καὶ δι' ἣν ζῆν δυνάμεθα, σχεδὸν ἀπάσης αἰτίαν οὔσαν. ἀνάγκη δὲ προαιρεῖσθαι τῶν εὐεργεσιῶν μὴ τὰς διὰ μικρότητα διαλαθούσας καὶ κατασιωπηθείσας ἀλλὰ τὰς διὰ τὸ μέγεθος ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων καὶ πάλαι καὶ νῦν πανταχοῦ καὶ λεγομένας καὶ μνημονευομένας.
- 28 (ς'.) Πρῶτον μὲν τοίνυν, οὗ πρῶτον ἢ φύσις ἡμῶν

κίς μεμνημένους]. Πρὸβλ. ἀνωτέρω § 18 «Λακεδαιμόνιοι δὲ — παρειλήφασιν ψευδῆ λόγον, ὡς ἔστιν αὐτοῖς ἡγεῖσθαι πάτριον».

26) οὕτως ἂν κάλλιστα ἐξετάσαιμεν] τότε δυνάμεθα νὰ ἐξετάσωμεν κάλλιστα ἐὰν ἠθέλαμεν διατρέξῃ κατὰ σειρὰν καὶ τὸν χρόνον ἀπ' ἀρχῆς καὶ τὰς πράξεις τῆς πόλεως.

27) τῆς ἄλλης κατασκευῆς] κατασκευῆς ἐνταῦθα = νομοθεσίας. Πλάτ. Νόμ. 5, 76 «κατασκευὴ πολιτικῆ». Πολυβ. 3, 118, 12 «κατασκευὴ πολιτεύματος».

— ἀνάγκη δὲ προαιρεῖσθαι — διαλαθούσας] εἶνε δὲ ἀνάγκη νὰ προτιμήσωμεν ἐκ τῶν εὐεργεσιῶν οὐχὶ ἐκείνας αἰτινες διὰ τὴν ἀσημότητά των διέφυγον.

28) εἰ μυθώδης] Πρὸβλ. Λυκούργου κατὰ Λεωκράτους § 95 «εἰ γὰρ καὶ μυθώδεστερόν ἐστιν, ἀλλ' ἀρμόσει καὶ ὑμῖν ἅπασιν τοῖς νεωτέροις ἀκοῦσαι».

— καὶ τὴν τελευτήν] δηλ. τὰ Ἐλευσίνια μυστήρια (ἐλευσινίαν ἐορτὴν τῆς Δήμητρος.) Ἐὰν Ἐλευσίνια μυστήρια διηροῦντο εἰς μικρὰ Ἐλευσίνια τὰ ὅποια ἐπα-

ἔδεθήθη, διὰ τῆς πόλεως τῆς ἡμετέρας ἐπορίσθη· καὶ γὰρ εἰ μυθώδης ὁ λόγος γέγονεν, ὅμως αὐτῷ καὶ νῦν ῥηθῆναι προσήκει. Δήμητρος γὰρ ἀφικομένης εἰς τὴν χώραν, ὅτ' ἐπλανήθη τῆς Κόρης ἀρπασθείσης, καὶ πρὸς τοὺς προγόνους ἡμῶν εὐμενῶς διατεθείσης ἐκ τῶν εὐεργεσιῶν, ἃς οὐχ οἶόν τ' ἄλλοις ἢ τοῖς μεμνημένοις ἀκούειν, καὶ δούσης δωρεὰς διττὰς, αἵπερ μέγισται τυγχάνουσιν οὔσαι, τοὺς τε καρπούς, οἳ τοῦ μὴ ᾤριωδῶς ζῆν ἡμᾶς αἴτιοι γεγόνασιν, καὶ τὴν τελετὴν, ἧς οἱ μετασχόντες περὶ τε τῆς τοῦ βίου τελευτῆς καὶ τοῦ σύμπαντος αἰῶνος ἡδίους τὰς ἐλπίδας ἔχουσιν, οὕτως ἢ πόλις ἡμῶν οὐ μόνον θεοφιλῶς ἀλλὰ καὶ φι- 29 λανθρώπως ἔσχευε, ὥστε κυρία γενομένη τοσοῦτων ἀγαθῶν οὐκ ἐφθόνησε τοῖς ἄλλοις, ἀλλ' ὧν ἔλαβεν ἅπασιν μετέδωκεν. καὶ τὰ μὲν ἔτι καὶ νῦν καθ' ἕκα-

νηγυρίζοντο κατ' ἔτος τὸν Ἄνθεστηριῶνα (Φεβρουάριον) καὶ τὰ μεγάλα, ἅτινα ἐπανηγυρίζοντο τὸν Βοηδρομιῶνα (Σεπτέμβριον) ἐπὶ ἑννέα ἡμέρας.

— περὶ τε τῆς τοῦ βίου τελευτῆς] ὁ Κικέρων (περὶ νόμων Β, ιδ'). ἐξέφρασε τὸ χωρίον τοῦτο «*Neque solum cum lacticia vivendi rationem accipimus sed etiam cum spe meliore morienti*», ὥσπερ ἂν εἰ ἐγγραπτο περὶ τε τοῦ βίου καὶ τῆς τελευτῆς κτλ. Ὁ δὲ κωμικὸς [Ἄριστοφάνης]

περὶ τῆς ἐν Μακάρων νήσοις εὐδαιμονίας αὐτοὺς παράγει τοὺς μεμνημένους λέγοντας (Βάτρ. 454):

μόνοις γὰρ ἡμῖν ἦλιος
καὶ φέγγος ἰλαρόν ἐστιν
ὅσοι μεμυήμεθα

(Κορ.)

29) οὕτως ἢ πόλις ἡμῶν — ἔσχευε] τοσοῦτον ἢ πόλις ἡμῶν ἐφάνη ὅχι μόνον θεοφιλῆς ἀλλὰ καὶ φιλάνθρωπος. Πρὸς 12, 124 καὶ 9, 43 «ἀλλ' οὕτω θεοφιλῶς καὶ φιλανθρώπως διόφκει τὴν πόλιν».

- στον τὸν ἐνιαυτὸν δείκνυμεν, τῶν δὲ συλλήβδην τὰς τε χρείας καὶ τὰς ἐργασίας καὶ τὰς ὠφελείας τὰς ἀπ' αὐτῶν γιγνομένας ἐδίδαξεν. καὶ τούτοις ἀπιστεῖν μικρῶν ἔτι προστεθέντων οὐδεὶς ἂν ἀξιώσειεν. (ζ'.) Πρῶτον μὲν γὰρ ἐξ ὧν ἂν τις καταφρονήσῃ τῶν λεγομένων ὡς ἀρχαίων ὄντων, ἐκ τῶν αὐτῶν τούτων εἰκότως ἂν καὶ τὰς πράξεις γεγενῆσθαι νομίσειεν· διὰ γὰρ τὸ πολλοὺς εἰρηκῆναι καὶ πάντα ἀκηκοῆναι προσήκει μὴ καινὰ μὲν, πιστὰ δὲ δοκεῖν εἶναι τὰ λεγόμενα περὶ αὐτῶν. ἔπειτ' οὐ μόνον ἐνταῦθα καταφυγεῖν ἔχομεν, 31 ὅτι τὸν λόγον καὶ τὴν φήμην ἐκ πολλοῦ παρειλήφαμεν, ἀλλὰ καὶ σημεῖοις μείζοσιν ἢ τούτοις ἔστιν ἡμῖν χρῆσασθαι περὶ αὐτῶν. αἱ μὲν γὰρ πλεῖσται τῶν πόλεων ὑπόμνημα τῆς παλαιᾶς εὐεργεσίας ἀπαρχὰς τοῦ σίτου καθ' ἕκαστον τὸν ἐνιαυτὸν ὡς ἡμᾶς ἀποπέμ-

— τῶν δὲ συλλήβδην] τῶν δὲ καρπῶν τὰς τε χρήσεις καὶ τὰς ἐργασίας καὶ τὰς ὠφελείας, αἵτινες γίνονται διὰ μέσου αὐτῶν, ὅλους ἁμοῦ (συλλήβδην) ἐδίδαξεν (ἢ Δημήτηρ).

30) ἐξ ὧν ἂν τις καταφρονήσῃ] δι' οὓς λόγους ἤθελέ τις καταφρονήσῃ τὰ λεγόμενα, ὅτι εἶνε ἀρχαῖα, ὅτι δηλ. ἐγένοντο εἰς παλαιούς καὶ μυθώδεις χρόνους.

— οὐ μόνον ἐνταῦθα καταφυγεῖν ἔχομεν] ὅχι μόνον εἰς τοῦτο τὸ ἐπιχείρημα δυνάμεθα νὰ καταφύγωμεν.

— ἐκ πολλοῦ] δηλ. χρόνου.

31) ὑπόμνημα τῆς παλαιᾶς εὐεργεσίας] δι' ἐνθύμησιν τῆς παλ. εὐεργεσίας.

— ἀπαρχαί] ἀπαρχὰς (λατιν. primitiae) ἐλέγετο ἢ προσφορά καὶ ἀφιέρωσις τῶν πρώτων καρπῶν, αἶον τῶν πρώτων σταχυῶν τοῦ σίτου κτλ. Ἀριστοφ. Βατράχ. 1240 :

Οἰνεὺς ποτ' ἐκ γῆς πολύμετρον λαβῶν θύων ἀπαρχάς... [στάχυν

Ξενοφ. Οἶκονομ. 5, 10 κλπ.

— τὰ μέρη τῶν καρπῶν] δηλ. τὰς ἀπαρχὰς.

πουσι, ταῖς δ' ἐκλειπούσαις πολλάκις ἢ Πυθία προσ-
 ἔταξεν ἀποφέρειν τὰ μέρη τῶν καρπῶν καὶ ποιεῖν
 πρὸς τὴν πόλιν τὴν ἡμετέραν τὰ πάτρια. καίτοι περι-
 τίνων χρῆ μᾶλλον πιστεύειν ἢ περι ὧν ὅτε θεὸς ἀναι-
 ρεῖ καὶ πολλοῖς τῶν Ἑλλήνων συνδοκεῖ, καὶ τὰ τε
 πάλαι ῥηθέντα τοῖς παροῦσιν ἔργοις συμμαρτυρεῖ καὶ
 τὰ νῦν γινόμενα τοῖς ὑπ' ἐκείνων εἰρημένοις ὁμολο-
 γεῖ; (ἢ.) Χωρὶς δὲ τούτων, ἦν ἅπαντα ταῦτ' ἔασαν- 32
 τες ἀπὸ τῆς ἀρχῆς σκοπῶμεν, εὐρήσομεν, ὅτι τὸν βί-
 ον οἱ πρῶτοι φανέντες ἐπὶ γῆς οὐκ εὐθύς οὕτως ὥσπερ
 νῦν ἔχοντα κατέλαβον, ἀλλὰ κατὰ μικρὸν αὐτοὶ συν-
 επορίσαντο. τίνας οὖν χρῆ μᾶλλον νομίζειν ἢ δωρεὰν
 παρὰ τῶν θεῶν λαβεῖν ἢ ζητοῦντας αὐτοὺς ἐντυχεῖν; 33
 οὐ τοὺς ὑπὸ πάντων ὁμολογουμένως καὶ πρῶτους γε-
 νομένους καὶ πρὸς τε τὰς τέχνας εὐφροσύνας ὄντας
 καὶ πρὸς τὰ τῶν θεῶν εὐσεβέστατα διαχειμένους;
 καὶ μὴν ὅσης προσήκει τιμῆς τυγχάνειν τοὺς τηλι-

— καίτοι περι τίνων —
 συνδοκεῖ] καὶ τῶ ὄντι εἰς ποῖα
 πρέπει νὰ δίδωμεν περισσοτέραν
 πίστιν ἢ εἰς ἐκεῖνα, περι τῶν
 ὁμοίων καὶ ὁ θεὸς χρησιμότερῃ καὶ
 πολλοὶ ἐκ τῶν Ἑλλήνων ἐγκρί-
 νουσιν.

32) χωρὶς δὲ τούτων —
 σκοπῶμεν] ἐκτὸς δὲ τούτων
 εἰς ἀφήσαντες ὅλα ταῦτα (τὰ πα-
 λαιὰ καὶ μυθώδη) ἐξετάσωμεν ἀπὸ
 τῆς ἀρχῆς.

— συνεπορίσαντο] μέσον
 — ἑαυτοῖς συνεπόρισαν δηλ. οἱ
 πρῶτοι φανέντες ἐπὶ τῆς γῆς, δὲν
 εὐρον εὐθύς τὸν βίον ὅπως εἶνε
 τώρα, ἀλλ' ὀλίγον κατ' ὀλίγον αὐ-
 τὸν εἰς αὐτοὺς ἐπόρισαν (ἐπενόη-
 σαν τὸν τοιοῦτον τρόπον τοῦ ζῆν.)

33) περιεργον διδάσκειν]
 εἶνε περιττὸν νὰ διδάσκη τις πό-
 σην τιμὴν πρέπει ν' ἀπολαμβά-
 νουσιν οἱ αἵτιοι τῶν μεγάλων
 ἀγαθῶν.

κούτων ἀγαθῶν αἰτίους, περίεργον διδάσκειν. οὐδεὶς γὰρ ἂν δύναίτο δωρεὰν τσαύτην τὸ μέγεθος εὐρεῖν, ἥτις ἴση τοῖς πεπραγμένοις ἐστίν

- 34 (2'). Περὶ μὲν οὖν τοῦ μεγίστου τῶν εὐεργετημάτων καὶ πρώτου γενομένου καὶ πᾶσι κοινοτάτου ταῦτ' εἰπεῖν ἔχομεν. περὶ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους ὀρθῶσα τοὺς μὲν βαρβάρους τὴν πλείστην τῆς χώρας κατέχοντας, τοὺς δ' Ἕλληνας εἰς μικρὸν τόπον κατακλειμένους καὶ διὰ σπανιότητα τῆς γῆς ἐπιβουλεύοντάς τε σφίσιν αὐτοῖς καὶ στρατείας ἐπ' ἀλλήλους ποιουμένους, καὶ τοὺς μὲν δι' ἔνδειαν τῶν καθ' ἡμέραν, τοὺς δὲ διὰ τὸν πόλεμον ἀπολλυμένους, οὐδὲ ταῦθ' οὕτως ἔχοντα περιεῖδεν, ἀλλ' ἠγεμόνας εἰς τὰς πόλεις ἐξέπεμψεν, οἱ παραλαβόντες τοὺς μάλιστα βίου δεομένους, στρατηγοὶ καταστάντες αὐτῶν καὶ πο-

34) ὀρθῶσα] ὑποκ. ἡ πόλις 59, πράξεις — ἔργα 114, ὕβρις (παίδων) — αἰσχύναις (γυναικῶν.)

— τὴν πλείστην τῆς χώρας — εἰς μικρὸν τόπον] 130, ἐπιτιμᾶν — κατηγορεῖν. 132, γῆ — χώρα 150, στρατηγός δεινός — στρατιώτης ἀγαθός. 175, ὁμολογίαι — συνθήκαι. 177, ἔχειν — κρατεῖν 183 — 84, χρῆ — εἰκός — προσήκει 185, ἐθέλειν — ἐπιθυμεῖν.

35) τοὺς μάλιστα βίου δεομένους] τοὺς ἔχοντας πρὸ πάντων ἀνάγκην νὰ πορισθῶσι τροφήν. Σημειωτέον ὅτι τῆς λέξεως ζωὴ οὐδέποτε ἐποιήσαντο χρῆσιν οἱ δόκιμοι πεζολόγοι.

— τὴν πλείστην τῆς χώρας — εἰς μικρὸν τόπον] ὅρα τὴν συνωνυμίαν τῶν λέξεων χώρα — τόπος. Ὁ Ἰσοκράτης μαθητεύσας παρὰ τῷ Προδίκῳ ἐλεπτολόγησε τὴν διάκρισιν τῶν συνωνύμων, ὧν τόσον ἄφθονον ἔκαμε χρῆσιν. Ἐν τῷ Πανηγυρικῷ ἀπαντῶσι συνώνυμα ἐν §§ 5, πέρας — τέλος 42, λαβεῖν — πορίσασθαι. 45, ὑπερβάλλειν — εὐδοκιμεῖν — διαφέρειν 51, ἐγκωμιάζειν — ἐπαινεῖν. 53, συμφέρειν — λυσιτελεῖν

λέμῳ κρατήσαντες τοὺς βαρβάρους, πολλὰς μὲν ἐφ'
 ἑκατέρας τῆς ἡπείρου πόλεις ἔκτισαν, ἀπάσας δὲ τὰς
 νήσους κατώκισαν, ἀμφοτέρους δὲ καὶ τοὺς ἀκολουθή-
 σαντας καὶ τοὺς ὑπομείναντας ἔσωσαν· τοῖς μὲν γὰρ 36
 ἱκανὴν τὴν οἴκοι χώραν κατέλιπον, τοῖς δὲ πλείω τῆς
 ὑπαρχούσης ἐπόρισαν· ἅπαντα γὰρ περιεβάλλοντο τὸν
 τόπον, ὃν νῦν τυγχάνομεν κατέχοντες. ὥστε καὶ τοῖς
 ὕστερον βουλευθεῖσιν ἀποικίσαι τινὰς καὶ μιμησάσθαι
 τὴν πόλιν τὴν ἡμετέραν πολλὴν ῥαστώνην ἐποίησαν·
 οὐ γὰρ αὐτοὺς ἔδει κτωμένους χώραν διακινδυνεύειν,
 ἀλλ' εἰς τὴν ὑφ' ἡμῶν ἀφορισθεῖσαν, εἰς ταύτην οἰκεῖν 37
 ἰόντας. καίτοι τίς ἂν ταύτης ἡγεμονίας ἐπιδείξειεν ἢ
 πατριωτέραν τῆς πρότερον γενομένης πρὶν τὰς πλείστας
 οἰκισθῆναι τῶν Ἑλληνίδων πόλεων, ἢ μᾶλλον συμφέ-
 ρουσαν τῆς τοὺς μὲν βαρβάρους ἀναστάτους ποιήσασθαι,
 τοὺς δ' Ἑλληνας εἰς τσαύτην εὐπορίαν προαγαγούσης;

— ἐφ' ἑκατέρας τῆς ἡπεί-
 ρου] δηλ. τῆς Ἀσίας καὶ τῆς
 Εὐρώπης.

36) ἅπαντα γὰρ περιε-
 βάλλοντο κτλ.] διότι ἀπέκτη-
 σαν ὅλον τὸν τόπον, τὸν ὁποῖον
 τώρα κατέχομεν. Ἡρόδ. 8, 8 «πολ-
 λὰ μὲν ἔσωσε τῶν χρημάτων τοῖσι
 Πέρσησι, πολλὰ δὲ καὶ αὐτὸς πε-
 ριεβάλετο» = ἀπέκτησε. Ξενοφ.
 Κύρ. Π. 4, 4, 17 «ἐκέλευε περι-
 βαλομένους ὅτω τις ἐπιτυγχάνοι
 ἐλαύνειν πρὸς ἑαυτὸν».

— πολλὴν ῥαστώνην
 ἐποίησαν] πολλὴν εὐκολίαν
 ἐπροξένησαν.

— ἀλλ' εἰς τὴν ὑφ' ἡμῶν
 ἀφορισθεῖσαν] εἰς τὴν ὑφ'
 ἡμῶν (ἀπὸ τῶν βαρβάρων) χω-
 ρισθεῖσαν.

37) ἀναστάτους ποιησά-
 σης] ἣτις ἔκαμεν ἀναστάτους
 τοὺς βαρβάρους. Παρὰ τοῖς πα-
 λαιοῖς ἀνάστατον (τινα) ποιῶ καὶ
 ἀνάστατος (ὑπό τινος) γίγνομαι
 οὐχὶ δὲ ἀναστατῶ—οὔμαι.

- 38 (ι.) Οὐ τοίνυν, ἐπειδὴ τὰ μέγιστα συνδιέπραξε, τῶν ἄλλων ὀλιγόωρησεν, ἀλλ' ἀρχὴν μὲν ταύτην ἐποίησατο τῶν εὐεργεσιῶν, τροφήν τοῖς δεομένοις εὐρεῖν, ἦν περ χρὴ τοὺς μέλλοντας καὶ περὶ τῶν ἄλλων καλῶς διοικήσειν, ἡγουμένη δὲ τὸν βίον τὸν ἐπὶ τούτοις μόνον οὐπω τοῦ ζῆν ἐπιθυμεῖν ἀξίως ἔχειν οὕτως ἐπεμελήθη καὶ τῶν λοιπῶν, ὥστε τῶν παρόντων τοῖς ἀνθρώποις ἀγαθῶν, ὅσα μὴ παρὰ θεῶν ἔχομεν, ἀλλὰ δι' ἀλλήλους ἡμῖν γέγονε, μηδὲν μὲν ἄνευ τῆς πόλεως τῆς ἡμετέρας εἶναι, τὰ δὲ πλεῖστα διὰ ταύτην γεγενῆσθαι. παραλαβοῦσα γὰρ τοὺς Ἕλληνας ἀνόμως ζῶντας καὶ σποράδην οἰκοῦντας, καὶ τοὺς μὲν ὑπὸ δυναστειῶν ὑβρίζομένους, τοὺς δὲ δι' ἀναρχίαν ἀπολυμένους, καὶ τούτων τῶν κακῶν αὐτοὺς ἀπήλλαξε, τῶν μὲν κυρία γενομένη, τοῖς δ' αὐτὴν παράδειγμα ποιήσασα· πρώτη γὰρ καὶ νόμους ἔθετο καὶ πολιτεῖαν
- 39

38) ἦν περ] δηλ. ἀρχὴν χρὴ εὐρίσκειν, ἥτοι τὴν ὁποῖαν ἀρχὴν ὀφείλουσι νὰ εὐρίσκωσι καὶ οἱ μέλλοντες νὰ κάμωσι καλὴν διοίκησιν καὶ τῶν ἄλλων.

— ἡγουμένη ἀξίως — ἔχειν] νομίζουσα δὲ ὅτι ὁ βίος ὁ περιοριζόμενος εἰς ταῦτα μόνον (οἰκῆσιν καὶ τροφήν) δὲν εἶνε ἀκόμη ἀξίος ὥστε νὰ ἐπιθυμῇ τις νὰ ζῆ δι' αὐτῶν.

39) σποράδην οἰκοῦντας] Πρβλ. 10, 35 ἔνθα λέγει περὶ τοῦ

Θησεῦς «καὶ πρῶτον μὲν τὴν πόλιν σποράδην καὶ κατὰ κώμας οἰκοῦσαν εἰς ταῦτὸν συναγαγὼν τηλικαύτην ἐποίησεν, ὥστ' ἔτι καὶ νῦν ἀπ' ἐκείνου τοῦ χρόνου, μεγίστην τῶν Ἑλληνίδων εἶναι» ὡς καὶ Θουκυδ. 2. 15 «ἐπειδὴ Θησεὺς ἐβασίλευσε—τὰ τε ἄλλα διεκόσμησε τὴν χώραν καὶ καταλύσας τῶν ἄλλων πόλεων τὰ τε βουλευτήρια καὶ τὰς ἀρχὰς ἐς τὴν νῦν πόλιν οὗσαν — ξυνόκησε πάντας».

Alon. * J. U. Uerosey 24-4

κατεστήσατο. δῆλον δ' ἐκείθεν· οἱ γὰρ ἐν ἀρχῇ περὶ 40
 τῶν φονικῶν ἐγκαλέσαντες καὶ βουλευθέντες μετὰ λό-
 γου καὶ μὴ μετὰ βίας διαλύσασθαι τὰ πρὸς ἀλλήλους
 ἐν τοῖς νόμοις τοῖς ἡμετέροις τὰς κρίσεις ἐποιήσαντο
 περὶ αὐτῶν. καὶ μὲν δὴ καὶ τῶν τεχνῶν τάς τε πρὸς
 τὰναγκαῖα τοῦ βίου χρησίμας καὶ τὰς πρὸς ἡδονὴν
 μεμηχανημένας, τὰς μὲν εὐροῦσα, τὰς δὲ δοκιμάσασα
 χρῆσθαι τοῖς λοιποῖς παρέδωκεν. (ια΄.) Τὴν τοίνυν 41
 ἄλλην διοίκησιν οὕτω φιλοξένως κατεσκευάσατο καὶ
 πρὸς ἅπαντας οἰκείως ὥστε καὶ τοῖς χρημάτων δεομέ-
 νοις καὶ τοῖς ἀπολαῦσαι τῶν ὑπαρχόντων ἐπιθυμοῦ-
 σιν ἀμφοτέροις ἀρμόττειν καὶ μήτε τοῖς εὐδαιμονοῦσι
 μήτε τοῖς δυστυχοῦσιν ἐν ταῖς αὐτῶν ἀχρήστως ἔχειν
 ἀλλ' ἑκατέροις αὐτῶν εἶναι παρ' ἡμῖν, τοῖς μὲν ἡδί-
 στας διατριβάς, τοῖς δ' ἀσφαλεστάτην καταφυγὴν. 42

40) ἐν τοῖς νόμοις τοῖς ἡμετέροις τὰς κρίσεις ἐποιήσαντο] ὁ Ἄρης φονεύσας τὸν υἱὸν τοῦ Ποσειδῶνος Ἄλιρρόβιον ἐδικάσθη ἐνταῦθα ἐνώπιον δώδεκα θεῶν καὶ ἠθωώθη. Ὡσαύτως καὶ ὁ Ὀρέστης, ὅτε κατεδιώκετο ὑπὸ τῶν Ἐρινύων διὰ τὸν φόνον τῆς μητρὸς του Κλυταιμνήστρας. *Uerosey 24-4*

ὅταν, ἐξενεγκῶν ἔννοιάν τινα γενικὴν, μεταβαίνει εἶτα εἰς τὰ μερικὰ (Ξενοφ. Ἀπομ. 2, 2, 29). Πολλάκις τίθεται καὶ μετὰ προσφώνησιν ὅταν ὁ ὁμιλῶν πρόκειται νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸν λόγον (Ξενοφ. Κύρ. 6, 2, 14) καὶ ὅταν τις ἐπαναλαμβάνων τὸν λόγον ἄλλου ἅπαντ' εἰς τὰ λεγόμενα (Ξενοφ. Ἀπομν. 1, 2, 34.)

41) τὴν τοίνυν ἄλλην διοίκησιν] ὁ τοίνυν ἐκφράζει ἀσθενῆ τινα συνέπειαν καὶ τίθεται συχνότατα ἐπὶ μεταβάσεων. Μεταχειρίζεται ἔτι αὐτὸν ὁ συγγραφεὺς

— οὕτω φιλοξένως κατεσκευάσατο] διέταξε μετὰ τὸσον φιλοξένου καὶ οἰκείου τρόπου. 42) ἀχρήστως ἔχειν] ἡ διοίκησις αὐτῆς νὰ μὴ εἶνε ὄχρη-

Uerosey 24-4

ἔτι δὲ τὴν χώραν οὐκ αὐτάρκη κεκτημένων ἐκάστων, ἀλλὰ τὰ μὲν ἐλλείπουσαν, τὰ δὲ πλείω τῶν ἱκανῶν φέρουσαν, καὶ πολλῆς ἀπορίας οὔσης τὰ μὲν ὅποι χρῆ διαθέσθαι, τὰ δ' ὀπθῆεν εἰσαγαγέσθαι, καὶ ταύταις ταῖς συμφοραῖς ἐπήμυνεν· ἐμπόριον γὰρ ἐν μέσῳ τῆς Ἑλλάδος τὸν Πειραιᾶ κατεσκευάσατο, τοσαύτην ἔχονθ' ὑπερβολὴν, ὥσθ' ἂ παρὰ τῶν ἄλλων ἐν παρ' ἐκάστων χαλεπὸν ἐστί λαβεῖν, ταῦθ' ἅπαντα παρ' αὐτῆς ῥᾶδιον εἶναι πορίσασθαι.†

- 43 (ιβ'). Τῶν τοίνυν τὰς πανηγύρεις καταστησάντων δικαίως ἐπαινουμένων, ὅτι τοιοῦτον ἔθος ἡμῖν παρέδωσαν ὥστε σπείσαμένους καὶ τὰς ἔχθρας τὰς ἐνεστηκυίας διαλυσαμένους συνελθεῖν εἰς ταῦτόν, καὶ μετὰ ταῦτ' εὐχὰς καὶ θυσίας κοινὰς ποιησαμένους ἀναμνη-

στος μῆτε εἰς τοὺς εὐδαιμονοῦντας, μῆτε εἰς τοὺς δυστυχοῦντας (= τοὺς ἀναγκαζομένους ἕνεκα ὑπερσχύσεως τῆς ἐναντίας εἰς τὰς πόλεις τῶν μερίδος, νὰ ἐγκαταλείπωσι τὴν πατρίδα τῶν.)

— ἔτι δὲ χώραν οὐκ αὐτάρκη] πρὸς δὲ τούτοις ἐπειδὴ ἕκαστος δὲν εἶχε χώραν παρέχουσαν ἀρκούντα ἅπαντα τὰ πρὸς τὸν βίον. Ἡρόδ. 1, 32 «χώρα οὐδέμῃ καταρκεῖ πάντα ἑαυτῇ παρέχουσα».

— ἐμπόριον] = ἐμπορικὸν λιμένα. Ἐμπορία παρὰ τοῖς παλαιοῖς τὸ ἐπάγγελμα τοῦ ἐμποροῦ,

ἐμπόριον δὲ ἐμπορικὸς λιμὴν ἢ σταθμὸς (σκάλα).

43) σπείσαμένους πρὸς ἀλλήλους] ἀφ' οὗ κάμωμεν μεταξύ μας διὰ σπονδῶν καὶ θυσιῶν φιλίαν. Ἐν ταῖς μεγάλαις ἐορταῖς τῆς Ἑλλάδος ἐκηρύττετο ἐκεχειρία, ἥτοι καθ' ὅλον τὸν χρόνον τῆς ἐορτῆς ἠσύχαζον τὰ ὅπλα, καὶ ἠδύνατο πᾶς τις νὰ πορεύηται ἀσφαλῶς εἰς τὴν ἐορτήν. Πρβλ. Θουκ 5, 50.

— εὐμνεστέρωσ διατεθῆναι] νὰ ἤμεθα εὐμνεστέροι κατὰ τὸν ἐπίλοιπον καιρὸν πρὸς ἀλλήλους.

σθῆναι μὲν τῆς συγγενείας τῆς πρὸς ἀλλήλους ὑπαρ-
 χούσης, εὐμενεστέρως δ' εἰς τὸν λοιπὸν χρόνον διατε-
 θῆναι πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς, καὶ τὰς τε παλαιὰς ξενίας
 ἀνανεώσασθαι καὶ καινὰς ἐτέρας ποιήσασθαι, καὶ 44
 μήτε τοῖς ἰδιώταις μήτε τοῖς διενεγκοῦσι τὴν φύσιν
 ἀργὸν εἶναι τὴν διατριβὴν, ἀλλ' ἀθροισθέντων τῶν
 Ἑλλήνων ἐγγενέσθαι τοῖς μὲν ἐπιδειξάσθαι τὰς αὐ-
 τῶν εὐτυχίας, τοῖς δὲ θεάσασθαι τούτους πρὸς ἀλλή-
 λους ἀγωνιζομένους, καὶ μηδετέρους ἀθύμως διάγειν,
 ἀλλ' ἑκατέρους ἔχειν, ἐφ' οἷς φιλοτιμηθῶσιν, οἱ μὲν
 ὅταν ἴδωσι τοὺς ἀθλητὰς αὐτῶν ἕνεκα πονοῦντας, οἱ
 δ' ὅταν ἐνθυμηθῶσιν, ὅτι πάντες ἐπὶ τὴν σφετέραν
 θεωρίαν ἤκουσι, — τοσοῦτων τοίνυν ἀγαθῶν διὰ τὰς
 συνόδους ἡμῖν γιγνομένων οὐδ' ἐν τούτοις ἡ πόλις ἡμῶν
 ἀπελείφθη. καὶ γὰρ θεάματα πλεῖστα καὶ κάλλιστα 45

— καὶ τὰς παλαιὰς ξε-
 νίας ἀνανεώσασθαι] καὶ
 τὰς παλαιὰς φιλίας ν' ἀνανεώσω-
 μεν. Ξενία εἶνε ἡ φιλικὴ σχέσις
 πόλεως πρὸς πόλιν ἢ πολίτου πρὸς
 ξένης πόλεως πολίτην.

44) τοῖς ἰδιώταις] ἐν § 11
 οἱ ἰδιῶται ἀντιτίθενται πρὸς τοὺς
 ῥήτορας, ἐνταῦθα δὲ πρὸς τοὺς
 διενεγκόντας τὴν φύσιν, τοὺς δια-
 πρέποντας δηλ. εἰς τοὺς γυμνικούς
 καὶ μουσικούς ἀγῶνας.

— μηδετέρους ἀθύμως
 διάγειν] οὔτε οἱ μὲν οὔτε οἱ δὲ
 νὰ δυσαρεστῶνται.

— ἐφ' οἷς ἂν φιλοτιμη-
 θῶσιν] ἐκεῖνα τὰ ὅποια νὰ θε-
 ραπεύσωσι τὴν φιλοτιμίαν των.

— ἐπὶ τὴν σφετέραν θεω-
 ρίαν] διὰ νὰ τοὺς θεωρήσωσιν.

45) εἴ τι ἐν τῷ πλησιάζ-
 ζειν ἀλλήλοις ἀγαθὸν
 ἐστὶ] ἐὰν ὑπάρχη ὠφέλειά τις
 διότι πλησιάζομεν ἀλλήλους. Τὸ
 πλησιάζειν ἐνταῦθα εἶνε συντε-
 ταγμένον δοτικῆ, εὐρηται ὁμως
 καὶ γενικῆ συντεταγμένον. Ξενοφ.
 Κύρ. 3, 2, 8 «ὡς δὲ μᾶλλον ἐπλη-
 σιάζον οἱ ἀμφὶ τὸν Κύρον τῶν
 ἄκρων».

κέκτηται, τὰ μὲν ταῖς δαπάναις ὑπερβάλλοντα, τὰ δὲ κατὰ τὰς τέχνας εὐδοκιμοῦντα, τὰ δ' ἀμφοτέροις τούτοις διαφέροντα· καὶ τὸ πλῆθος τῶν εἰσαφικνουμένων ὡς ἡμᾶς τοσοῦτόν ἐστιν, ὥστ' εἴ τι ἐν τῷ πλησιάζειν ἀλλήλοις ἀγαθόν ἐστι, καὶ τοῦθ' ὑπ' αὐτῆς περιελήφθαι. πρὸς δὲ τούτοις καὶ φιλίας εὐρεῖν πιστότητας καὶ συνουσίαις ἐντυχεῖν παντοδαπωτάταις μάλιστα παρ' ἡμῖν ἔστιν, ἔτι δ' ἀγῶνας ἰδεῖν μὴ μόνον τάχους καὶ βώμης ἀλλὰ καὶ λόγων καὶ γνώμης καὶ τῶν ἄλλων ἔργων ἀπάντων, καὶ τούτων ἄθλα μέγιστα.

46 πρὸς γὰρ οἷς αὐτὴ τίθησι, καὶ τοὺς ἄλλους διδόναι συναναπεῖθει· τὰ γὰρ ὑφ' ἡμῶν κριθέντα τοσαύτην λαμβάνει δόξαν ὥστε παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις ἀγαπᾶσθαι. χωρὶς δὲ τούτων αἱ μὲν ἄλλαι πανηγύρεις διὰ πολλοῦ χρόνου συλλεγεῖσθαι ταχέως διελύθησαν, ἡ δ' ἡμετέρα πόλις ἅπαντα τὸν αἰῶνα τοῖς ἀφικνουμένοις πανηγυρίς ἐστιν.

47 (ιγ'). Φιλοσοφίαν τοίνυν, ἢ πάντα ταῦτα συνεξεῦρε

— λόγων καὶ γνώμης] ἀναφέρεται εἰς τοὺς δραματικούς ἀγῶνας, οἵτινες ἐγένοντο ἐν ἐπισήμοις ἑορταῖς καὶ πανηγύρεσιν.

46) Καὶ τούτων ἄθλα μέγιστα] καὶ τούτων μέγιστα βραβεῖα. Τοιαῦτα ἄθλα εἶχον συνήθως ἰδανικὴν ἀξίαν· οἱ νικηταὶ δηλ. ἐλάμβανον στεφάνους καὶ ἀγγεῖα μετ' ἐλαίου τῶν ἱερῶν μοριῶν. Οὐχ ἦττον πολλάκις ἐλάμ-

βανον καὶ ὑλικὰς ἀμοιβάς. Ἐν Ἀθήναις κατὰ τινὰ νόμον τοῦ Σόλωνος οἱ Ὀλυμπιονῆκαι ἐλάμβανον ὡς ἀμοιβὴν πεντακοσίας δραχμὰς, οἱ Πυθιονῆκαι ἑκατὸν καὶ ἀναλόγως οἱ εἰς τοὺς ἄλλους ἀγῶνας νικῶντες (Διογ. Λαέρτ. 1, 55. Πλουτάρχ. Σόλ. 23.)

47) φιλοσοφίαν] ἐννοεῖ τὴν παιδείαν ἐν τε τῷ βίῳ καὶ τῇ τέχνῃ. Ἀνήκει δὲ τὸ φιλοσοφίαν

καὶ συγκατεσκεύασε, καὶ πρὸς τε τὰς πράξεις ἡμᾶς
 ἐπαίδευσε καὶ πρὸς ἀλλήλους ἐπράυνε, καὶ τῶν συμ-
 φορῶν τὰς τε δι' ἀμαθίαν καὶ τὰς ἐξ ἀνάγκης γιγνο-
 μένας διεΐλε, καὶ τὰς μὲν φυλάξασθαι, τὰς δὲ καλῶς
 ἐνεγκεῖν ἐδίδαξεν, ἡ πόλις ἡμῶν κατέδειξε, καὶ λό-
 γους ἐτίμησεν, ὧν πάντες μὲν ἐπιθυμοῦσι, τοῖς δ'
 ἐπισταμένοις φηνοῦσι, συνειδυῖα μὲν, ὅτι τοῦτο μὲν 48
 νον ἐξ ἀπάντων τῶν ζώων ἴδιον ἔφυμεν ἔχοντες, καὶ
 διότι τούτῳ πλεονεκτήσαντες καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν
 αὐτῶν διηνέγκαμεν, ὁρῶσα δὲ περὶ μὲν τὰς ἄλλας
 πράξεις οὕτω παραχῶδεις οὔσας τὰς τύχας ὥστε πολ-
 λάκις ἐν αὐταῖς καὶ τοὺς φρονίμους ἀτυχεῖν καὶ τοὺς
 ἀνοήτους κατορθοῦν, τῶν δὲ λόγων τῶν καλῶς καὶ
 τεχνικῶς ἐχόντων οὐ μετὸν τοῖς φαύλοις, ἀλλὰ ψυχῆς
 εὖ φρονούσης ἔργον ὄντας, καὶ τοὺς τε σοφοὺς καὶ 49

εἰς τὸ κατέδειξεν ὡς ἀντικείμενον
 αὐτοῦ.

48) ὧν] ἀντικ. τοῦ ἐπιθυμοῦσι.

— ὁρῶσα δὲ—τὰς τύχας]
 βλέπουσα δὲ ὅτι περὶ μὲν τὰς ἄλ-
 λας πράξεις τόσον ἄστατοι εἶνε
 αἱ τύχαι.

— ὥστε πολλάκις κ.τ.λ.]
 ὥστε πολλάκις εἰς αὐτὰς καὶ οἱ
 φρόνιμοι νὰ δυστυχῶσι καὶ οἱ
 ἀνόητοι νὰ εὐτυχῶσι. Πρβλ. Ἄρι-
 στοτέλ. Ῥητ. 3, 9 «συμβαίνει
 πολλάκις ἐν ταύταις καὶ τοὺς φρο-
 νίμους ἀτυχεῖν καὶ τοὺς ἄφρονας
 κατορθοῦν».

— οὐ μετὸν] κατηγ. μετοχῆ
 ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ ὁρῶσα=βλέ-
 πουσα ὅτι δὲν μετέχουσιν.

49) τοὺς εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς
 ἐλευθέρως τεθραμμένους]
 ἐκεῖνοι αἰτινες ἀπὸ τῆς νηπιακῆς
 τῶν ἡλικίας εἶνε ἀνατεθραμμένοι
 μὲ ἀνατροφὴν ἐλευθέρων ἀνθρώπων.

— οὐ μόνον ἐν ταῖς αὐ-
 τῶν δυναμέναις] ὅχι μόνον
 εἰς τὰς πατρίδας τῶν ἔχουσιν ἰσχύν.
 Τὸ δύναμαι σημαίνει ἐνταῦθα
 μέγα δύναμαι (λατ. potens sum).
 Πρβλ. Λυσίου Ἐπιτάφ. § 12 ἔνθα
 οἱ δυνάμενοι ἀντιτίθενται τοῖς

τοὺς ἀμαθεῖς δοκοῦντας εἶναι ταύτη πλεῖστον ἀλλήλων διαφέροντας, ἔτι δὲ τοὺς εὐθύς ἐξ ἀρχῆς ἐλευθερίως τεθραμμένους ἐκ μὲν ἀνδρίας καὶ πλούτου καὶ τῶν τοιούτων ἀγαθῶν, οὐ γιγνώσκομένους, ἐκ δὲ τῶν λεγομένων μάλιστα καταφανεῖς γιγνομένους, καὶ τοῦτο σύμβολον τῆς παιδεύσεως ἡμῶν ἐκάστου πιστότατον ἀποδεδειγμένον, καὶ τοὺς λόγῳ καλῶς χρωμένους οὐ μόνον ἐν ταῖς αὐτῶν δυναμένους ἀλλὰ καὶ παρὰ

50 τοῖς ἄλλοις ἐντίμους ὄντας. τοσοῦτον δ' ἀπολέλοιπεν ἢ πόλις ἡμῶν περὶ τὸ φρονεῖν καὶ λέγειν τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους, ὥσθ' οἱ ταύτης μαθηταὶ τῶν ἄλλων διδάσκαλοι γεγονάσι, καὶ τὸ τῶν Ἑλλήνων ὄνομα πεποίηκε μηκέτι τοῦ γένους ἀλλὰ τῆς διανοίας δοκεῖν εἶναι, καὶ μᾶλλον Ἑλληνας καλεῖσθαι τοὺς τῆς παιδεύσεως τῆς ἡμετέρας ἢ τοὺς τῆς κοινῆς φύσεως μετέχοντας.

51 (ιδ'). Ἴνα δὲ μὴ δοκῶ περὶ τὰ μέρη διατρίβειν

ἀσθενέστεροις. Θουκυδ. 4, 105 «Πυνθανόμενοι τὸν Θουκυδίδη — δύνασθαι ἐν τοῖς πρώτοις τῶν ἡπειρωτῶν».

50) καὶ τὸ τῶν Ἑλλήνων ὄνομα — διανοίας δοκεῖν εἶναι.] καὶ ἔκαμε τὸ ὄνομα τῶν Ἑλλήνων νὰ φαίνεται, ὅτι εἶνε σημεῖον ὅχι πλέον τοῦ γένους, ἀλλὰ τοῦ νοῦ. Διάνοια εἶνε ἡ ἐσωτερικὴ ἐνέργεια τῆς ψυχῆς καὶ λαμβάνεται πολλάκις ἀντὶ

τῆς ψυχῆς αὐτῆς (Πλάτ. Γοργία 514 A.)

— μᾶλλον Ἑλληνας] συγκριτ. τοῦ Ἑλλην μᾶλλον Ἑλλην καὶ ὑπερθετικὸν μάλιστα Ἑλλην. Κατὰ ταῦτα σχηματίζονται περιφραστικῶς τὰ παραθετικά τοῦ φιλέλλην, μισέλλην, κτλ.

51) Ἴνα δὲ μὴ δοκῶ — διατρίβειν] διὰ νὰ μὴ φαίνομαι δὲ ὅτι ἐνασχολοῦμαι περὶ τὰ μερικά.

ὑπὲρ ὅλων τῶν πραγμάτων ὑποθέμενος, μηδ' ἐκ τούτων ἐγκωμιάζειν τὴν πόλιν ἀπορῶν τὰ πρὸς τὸν πόλεμον αὐτὴν ἐπαινεῖν, ταῦτα μὲν εἰρήσθω μοι πρὸς τοὺς ἐπὶ τοῖς τοιοῦτοις φιλοτιμουμένους, ἡγοῦμαι δὲ τοῖς προγόνοις ἡμῶν οὐχ ἦττον ἐκ τῶν κινδύνων τιμᾶσθαι προσήκειν ἢ τῶν ἄλλων εὐεργεσιῶν. οὐ γὰρ 52 μικροὺς οὐδ' ὀλίγους οὐδ' ἀφανεῖς ἀγῶνας ὑπέμειναν ἀλλὰ πολλοὺς καὶ δεινοὺς καὶ μεγάλους, τοὺς μὲν ὑπὲρ τῆς αὐτῶν χώρας, τοὺς δ' ὑπὲρ τῆς τῶν ἄλλων ἐλευθερίας· ἅπαντα γὰρ τὸν χρόνον διετέλεσαν κοινήν τὴν πόλιν παρέχοντες καὶ τοῖς ἀδικουμένοις ἀεὶ τῶν Ἑλλήνων ἐπαμύνουσαν. διὸ δὴ καὶ κατηγοροῦσί τινες 53 ἡμῶν ὡς οὐκ ὀρθῶς βουλευομένων, ὅτι τοὺς ἀσθενεστέρους εἰθίσμεθα θεραπεύειν, ὥσπερ οὐ μετὰ τῶν ἐπαι-

— ἀπορῶν — ἐπαινεῖν] μὴ δυνάμενος νὰ ἐπαινέσω αὐτὴν εἰς τὰ πολεμικά. Συνήθως τὰ ἐγκώμια τῶν ἀττικῶν ῥητόρων πρὸς τὴν πόλιν τῶν Ἀθηῶν ἀνεφέροντο εἰς τὰς πολεμικὰς πράξεις αὐτῆς. Πρβλ. Ἀριστοτέλ. Ῥητορ. 2, 22 «πῶς ἂν δυνάμεθα ἐπαινεῖν τοὺς Ἀθηναίους εἰ μὴ ἔχοιμεν τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν, ἢ τὴν ἐν Μαραθῶνι μάχην, ἢ τὰ ὑπὲρ Ἡρακλειδῶν πραχθέντα, ἢ τῶν ἄλλων τι τῶν τοιούτων».

52) οὐ γὰρ μικροὺς κτλ.] ὅρα τὴν ἀντίθεσιν μικροὺς,

ὀλίγους, ἀφανεῖς — πολλοὺς, δεινοὺς, μεγάλους.

— διετέλεσαν — παρέχοντες] παρέχοντες εἶνε μετοχὴ κατηγορηματικῆ ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ διετέλεσαν.

53) κατηγοροῦσί τινες ἡμῶν] τὸ ἡμῶν ἀντικ. τοῦ κατηγοροῦσι.

— τοὺς ἀσθενεστέρους εἰθίσμεθα θεραπεύειν] συνειθίσταμεν νὰ περιποιώμεθα τοὺς ἀδυνατωτέρους.

— ὥσπερ τοὺς λόγους — ὄντας] τὸ ὄντας εἶνε αἰτιατικὴ

νεῖν βουλομένων ἡμᾶς τοὺς λόγους ὄντας τοὺς τοιούτους. οὐ γὰρ ἀγνοοῦντες, ὅσον διαφέρουσιν αἱ μείζους τῶν συμμαχιῶν πρὸς τὴν ἀσφάλειαν, οὕτως ἐβουλευόμεθα περὶ αὐτῶν, ἀλλὰ πολὺ τῶν ἄλλων ἀκριβέστερον εἰδότες τὰ συμβαίνοντ' ἐκ τῶν τοιούτων ὁμῶς ἡρούμεθα τοῖς ἀσθενεστέροις καὶ παρὰ τὸ συμφέρον βοηθεῖν μᾶλλον ἢ τοῖς κρείττοσι τοῦ λυσιτελοῦντος ἕνεκα συναδικεῖν.

- 54 (ιε'). Γνοίη δ' ἄν τις καὶ τὸν τρόπον καὶ τὴν ῥώμην τὴν τῆς πόλεως ἐκ τῶν ἱκετειῶν, ἃς ἤδη τινες ἡμῖν ἐποίησαντο. τὰς μὲν οὖν ἢ νεωστὶ γεγενημένας ἢ περὶ μικρῶν ἐλθούσας παραλείψω· πολὺ δὲ πρὸ τῶν Τρωϊκῶν, ἐκεῖθεν γὰρ δίκαιον τὰς πίστεις λαμβάνειν τοὺς ὑπὲρ τῶν πατρίων ἀμφισθητοῦντας, ἧλλον οἴθ' Ἑρα-

ἀπόλυτος. Ξενοφ. Ἀπομν. 3, 2, 3 «πολλοὶ τῶν ἀδελφῶν ἀμελοῦσιν ὥσπερ ἐκ πολιτῶν μὲν γιγνομένους φίλους ἐξ ἀδελφῶν δὲ οὐ γιγνομένους».

— ὁμῶς ἡρούμεθα κτλ.] ὁμῶς ἐπροτιμῶμεν νὰ βοηθῶμεν τοὺς ἀδυνατωτέρους καὶ ἐναντίον τοῦ συμφερόντος μας μᾶλλον, παρὰ νὰ συναδικῶμεν μὲ τοὺς ἰσχυροτέρους διὰ νὰ ὠφεληθῶμεν. Πρβλ. Λυσίου Ἐπιτάφ. § 12 «ἡξίου ὑπὲρ τῶν ἀσθενεστέρων μετὰ τοῦ δικαίου διαμάχεσθαι μᾶλλον ἢ τοῖς δυναμένοις χαριζόμενοι τοὺς ὑπ' ἐκείνων ἀδικουμένους ἐκδοῦναι».

54) ἐκ τῶν ἱκετειῶν, ἃς κτλ.] ἐκ τῶν παρακλήσεων τὰς ὁποίας ἤδη τινες ἔκαμαν πρὸς ἡμᾶς. Θουκυδ. 3, 67 «ἡμῖν ἱκετεῖαν ποιοῦνται».

— περὶ μικρῶν ἐλθούσας] τὸ ἐλθούσας ἀναφέρεται εἰς τὸ ἱκετείας = ἰκέτας ἐλθόντας. Οὕτω 8, 123 «τὰς φυγὰς — οὐ διὰ τοὺς συκοφάντας κατελθούσας» = τοὺς φυγάδας οὐ διὰ τοὺς συκοφάντας κατελθόντας.

— ἐκεῖθεν — τοὺς — ἀμφισθητοῦντας] τὸ ἀμφισθητοῦντας εἶνε ὑποκ. τοῦ λαμβάνειν = διότι ἀπὸ ἐκεῖ εἶνε δίκαιον νὰ λαμβά-

κλέους παῖδες καὶ μικρὸν πρὸ τούτων Ἄδραστος ὁ
 Ταλαοῦ, βασιλεὺς ὢν Ἄργους, οὗτος μὲν ἐκ τῆς στρα- 55
 τείας τῆς ἐπὶ Θήβας δεδυστυχηκῶς, καὶ τοὺς ὑπὸ τῆ
 Καδμείᾳ τελευτήσαντας αὐτὸς μὲν οὐ δυνάμενος ἀνε-
 λέσθαι, τὴν δὲ πόλιν ἀξιῶν βοηθεῖν ταῖς κοιναῖς τύ-
 χαις καὶ μὴ περιορᾶν τοὺς ἐν τοῖς πολέμοις ἀποθνή-

νωσι τὰς ἀποδείξεις οἱ φιλονει-
 κοῦντες περὶ τῶν πατρίων.

— Ἄδραστος ὁ Ταλαοῦ] ὁ Ταλαὸς ἦν Ἄργοναύτης (Ἀπολλ-
 λών. Ροδ. Ἀργοναυτ. 4, 118), ὁ
 δὲ υἱὸς αὐτοῦ Ἄδραστος ὑπῆρξε
 βασιλεὺς τοῦ Ἄργους ὀλίγον πρὸ
 τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν οἱ Ἡρακλεΐ-
 δαι ἐκβληθέντες ἐκ τῆς Πελοπον-
 νήσου, κατέφυγον πρὸς τοὺς Ἀθη-
 ναίους.

55) τῆς ἐπὶ Θήβας δεδυσ-
 τυχηκῶς] ἐν τῇ καλουμένῃ
 στρατείᾳ τῶν ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας,
 ὅθεν καὶ τὸ φερώνυμον ὄραμα τοῦ
 Αἰσχύλου. Οἱ ἑπτὰ ἥρωες ἦσαν,
 οἱ Ἄδραστος, Τυδεὺς, Ἀμφιάραος,
 Καπανεὺς, Ἴππομῆδων, Παρθενο-
 παῖος, Πολυνεΐκης.

— ἀνελέσθαι] «κυρίως ἐν-
 ταῦθα τὸ χαμόθεν ἀναλαθεῖν, ὡς
 καὶ τὸ ἐν τῇ συνθηθείᾳ σηκόνω,
 οἷον ἂν φαίμεν ἐρμηνεύειν βουλό-
 μενοι τότε τὸ χωρίον. Μὴ δυνά-
 μενος νὰ σηκώσῃ τὰ λείψανα τῶν
 ἀποθανόντων. Μετ' ὀλίγα δὲ καὶ

μεταφορικῶς ἐρεῖ ἀνελόμενοι πό-
 λεμον, ἢν μεταφορᾶν ἔσωσε καὶ
 ἢ συνήθεια, ἐσήκωσαν πόλεμον.
 λέγουσα. Τοῦτο δὲ τὸ σηκόνω (καὶ
 οὐ σικόνω οὔτε συκόνω ὡς γρά-
 φεται παρὰ τοῖς Λεξικογράφοις)
 ἐστὶ παρὰ τὸ σηκῶ, οὐ τὸ παρά-
 γωγον σήκωμα κ.τ.λ.» Κοραΐς.

— παλαιὸν ἔθος καὶ πᾶ-
 τριον νόμον καταλυόμε-
 νον] νὰ μὴ παραβλέπη (ἢ πόλις
 ἡμῶν) νὰ καταργῆται παλαιὰ
 συνήθεια καὶ πατροπαράδοτος νό-
 μος. Ἡ περὶ τοὺς νεκροὺς ἐπιμέ-
 λεια καὶ τιμὴ ἦν σεβαστὴ καὶ
 ἱερὰ παρ' ἅπασιν τοῖς Ἕλλησιν,
 ὥστε καὶ ἐν τῷ πολέμῳ οἱ νικη-
 ταὶ παρεῖχον τοῖς ἡττηθεῖσι βρα-
 χεῖαν ἀνοκογχὴν πρὸς ἀναίρεσιν
 καὶ ταφήν τῶν νεκρῶν. Εὐριπίδ.
 Ἰκέτισι 524 :

νεκροὺς δὲ τοὺς θανόντας οὐ βλέπτων
 [πόλιν
 οὐδ' ἀνδροκμητὰς προσφέρων ἀγωνίας
 θάψαι δικαίῳ τὸν Πανελλήνιον νόμον
 σώζων.

56 σκοντας ἀτάφους γιγνομένους μηδὲ παλαιὸν ἔθος καὶ
 πάτριον νόμον καταλυόμενον, οἱ δ' Ἑρακλέους παῖ-
 δες φεύγοντες τὴν Εὐρυσθέως ἔχθραν, καὶ τὰς μὲν
 ἄλλας πόλεις ὑπερορῶντες ὡς οὐκ ἂν δυναμένας βοη-
 θῆσαι ταῖς αὐτῶν συμφοραῖς, τὴν δ' ἡμετέραν ἱκανὴν
 νομίζοντες εἶναι μόνην ἀποδοῦναι χάριν ὑπὲρ ὧν ὁ πα-
 57 τὴρ αὐτῶν ἅπαντας ἀνθρώπους εὐεργέτησεν. ἐκ δὴ
 τούτων ῥᾶδιον κατιδεῖν, ὅτι καὶ κατ' ἐκεῖνον τὸν χρό-
 νον ἡ πόλις ἡμῶν ἡγεμονικῶς εἶχε· τίς γὰρ ἂν ἰκε-
 τεύειν τολμήσειεν ἢ τοὺς ἥττους ἢ τοὺς ὑφ' ἑτέροις
 ὄντας, παραλιπὼν τοὺς μείζω δύναμιν ἔχοντας, ἄλλως
 τε καὶ περὶ πραγμάτων οὐκ ἰδίων ἀλλὰ κοινῶν καὶ

56] φεύγοντες τὴν Εὐρυσθέως ἔχθραν] Πρβλ. Δυσίου Ἐπιτάφ. § 11 «Ἐστέρω δὲ χρόνῳ ἐπειδὴ Ἑρακλῆς μὲν ἐξ ἀνθρώπων ἠφανίσθη, οἱ δὲ παῖδες αὐτοῦ ἔφευγον μὲν Εὐρυσθέα, ἐξηλαύνοντο δὲ ὑπὸ πάντων τῶν Ἑλλήνων, αἰσχυνομένων μὲν τοῖς ἔργοις, φοβουμένων δὲ τὴν Εὐρυσθέως δύναμιν, ἀφικόμενοι εἰς τὴν πόλιν ἰκέται ἐπὶ τῶν βωμῶν ἐκαθέζοντο» καὶ Διόδωρ. Σικελ. 4,57 κτλ.

— εὐεργέτησεν] Ἐὰν ἀπὸ τοῦ ἐπιρρήματος εὐ παρασύνθετα εἰς ἄρχωνται ἀπὸ βραχέος φωνήεντος αὐξάνουσι καὶ ἀναδιπλοῦνται μετὰ τὸ εὐ· τὸ εὐεργετῶ ὁμοῦς δ' ἄφορεῖται, ὅθεν παρατ. εὐεργέ-

τον, ἄορ. εὐεργέτησα καὶ εὐηργέτησα, παρακ. εὐεργέτηκα καὶ εὐηργέτηκα, ὑπερσ. εὐεργετήκειν παθ. ἄορ. εὐεργετήθητι παρακ. εὐεργετήμαι, ὑπερσ. εὐηργετήμην.

57] ἄλλως τε καὶ περὶ πραγμάτων κτλ.] καὶ μάλα στα περὶ πραγμάτων ὄχι ἰδιωτικῶν ἀλλὰ κοινῶν καὶ περὶ τῶν ὁποίων οὐδεὶς ἄλλος ἔπρεπε νὰ φροντίζη εἰμὴ οἱ ἀπαιτοῦντες νὰ εἶνε προεστῶτες τῶν ἑλλήνων. — Τὸ ἄλλως τε καὶ τίθεται συγχάκις πρὸ αἰτιολογικῶν, χρονικῶν καὶ ὑποθετικῶν προτάσεων ἢ μετοχῶν καὶ ἐξηγεῖται συνήθως διὰ τοῦ καὶ μάλιστα. Πρβλ. § 106 «ἦν (πολιτεῖαν) οὐκ οἶδ'

περὶ ὧν οὐδένας ἄλλους εἰκὸς ἦν ἐπιμεληθῆναι πλὴν
 τοὺς προεστάναι τῶν Ἑλλήνων ἀξιούοντας. ἔπειτ' οὐδέ 58
 ψευσθέντες φαίνονται τῶν ἐλπίδων, δι' ἃς κατέφυγον
 ἐπὶ τοὺς προγόνους ἡμῶν. ἀνελόμενοι γὰρ πόλεμον
 ὑπὲρ μὲν τῶν τελευτησάντων πρὸς Θηβαίους, ὑπὲρ δὲ
 τῶν παίδων τῶν Ἡρακλέους πρὸς τὴν Εὐρυσθέως δύ-
 ναμιν, τοὺς μὲν ἐπιστρατεύσαντες ἠνάγκασαν ἀπο-
 δοῦναι θάψαι τοὺς νεκροὺς τοῖς προσήκουσι, Πελο-
 ποννησίων δὲ τοὺς μετ' Εὐρυσθέως εἰς τὴν χώραν ἡ-
 μῶν εἰσβαλόντας ἐπεξεληθόντες ἐνίκησαν μαχόμενοι
 κάκεινον τῆς ὕδρευς ἔπαυσαν. θαυμαζόμενοι δὲ καὶ 59

ὅτι δεῖ διὰ μακροτέρων ἐπαινεῖν,
 ἅλλως τε καὶ συντόμως ἔχοντα
 δηλωῶσαι περὶ αὐτῆς » § 66 « Δο-
 κεῖ δέ μοι καὶ περὶ τῶν πρὸς τοὺς
 βαρβάρους — προσήκειν εἰπεῖν ἅλ-
 λως τ' ἐπειδὴ καὶ τὸν λόγον
 κατεστησάμην. »

58) ἀνελόμενοι γὰρ πό-
 λεμον] διότι ἀναλαβόντες πό-
 λεμον.

— τοὺς μὲν ἐπιστρατεύ-
 σαντες ἠνάγκασαν κτλ.]
 τοὺς μὲν Θηβαίους ἐκστρατεύσαν-
 τες ἐναντίον αὐτῶν ἠνάγκασαν ν'
 ἀποδώσωσι τοὺς νεκροὺς εἰς τοὺς
 συγγενεῖς των (τοῖς προσήκουσι)
 διὰ τὰ τοὺς θάψωσιν.

— ἀποδοῦναι θάψαι τοὺς
 νεκροὺς] Ἰουστίνου, 6, 6, Corpora
 interfectorum ad sepulturam

poscere, est apud Graecos si-
 gnum victoriae traditae == τὸ
 ζητεῖν τὰ σώματα τῶν φονευθέν-
 των πρὸς ταφὴν σημεῖον ἥτις
 παρὰ τοῖς Ἕλλησιν.

59) οὐ γὰρ παρὰ μικρὸν
 ἐποίησαν.] «Πλεονάζειν ὑπει-
 λήφασί τινες τὴν πρόθεσιν· οὐ μὲν
 τοι γε πλεονάζει. Τὸ γὰρ παρὰ
 μικρὸν τι ποιεῖν, μικροῦ δεῖν ποιεῖν
 τί ἐστι, τούτέστιν οὐ τελείως καὶ
 ἀπηρτισμένως τι ποιεῖν, ἀλλὰ
 καταλείπειν μικρὸν αὐτοῦ μέρος
 ἀποίητον. Ἔστω παράδειγμα τοῦ
 λεγομένου ἐξ αὐτοῦ Ἰσοκράτους
 (Συμμαχ. λβ'). τοῦτο. «Τὴν γὰρ
 πολιτείαν... λυθῆναι παρὰ μι-
 κρὸν ἐποίησεν,» ὅπερ οὐ σημαίνει
 τὸ, ἔλυσε τὴν πολιτείαν, ἀλλὰ τὸ,
 ἐπὶ τοσοῦτον ἐχάλασε τοὺς δεσμούς

διὰ τὰς ἄλλας πράξεις ἐκ τούτων τῶν ἔργων ἔτι μᾶλλον εὐδοκίμησαν. οὐ γὰρ παρὰ μικρὸν ἐποίησαν ἀλλὰ τοσοῦτον τὰς τύχας ἐκατέρων μετήλλαξαν, ὥστ' ὁ μὲν ἰκετεύειν ἡμᾶς ἀξιόσας βίᾳ τῶν ἐχθρῶν ἅπανθ' ὅσων ἐδεήθη διαπραξάμενος ἀπῆλθεν, Εὐρυσθεὺς δὲ βιάσεται προσδοκήσας αὐτὸς αἰχμάλωτος γενόμενος ἰκέ-
 60 τῆς ἠναγκάσθη καταστῆναι, καὶ τῷ μὲν ὑπερενεγκόντι τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν, ὅς ἐκ Διὸς μὲν γεγονώς, ἔτι δὲ θνητὸς ὢν θεοῦ ῥώμην ἔσχε, τούτῳ μὲν ἐπιτάττων καὶ λυμαινόμενος ἅπαντα τὸν χρόνον διετέλεσεν, ἐπειδὴ δ' εἰς ἡμᾶς ἐξήμαρτεν, εἰς τοσαύτην κατέστη μεταβολήν, ὥστ' ἐπὶ τοῖς παισὶ τοῖς ἐκείνου γενόμενος ἐπονειδίστως τὸν βίον ἐτελεύτησεν.

αὐτῆς, ὡς ἐγγὺς τοῦ λυθῆναι παντάσῃ γενέσθαι. Τὸν αὐτὸν οὖν τρόπον καὶ τὸ προκείμενον ἐρμηνεύοντες χωρίον, φημὲν, οὐ παρὰ μικρὸν ἦλθον ποιῆσαι, ὃ ἐποίησαν ἔστι δὲ τοῦτο τὸ μεταλλάξαι τὰς τύχας ἐκατέρων, ὡς ἂν εἰ ἀπλοῦστερον ἔλεγεν, οὐ παρὰ μικρὸν, ἀλλὰ παρὰ τοσοῦτον, τούτεστιν οὕτω τελείως μετήλλαξαν ἐκατέρων τὰς τύχας, ὥστε κτλ.» Κοραῆς.

— βίᾳ τῶν ἐχθρῶν] παρὰ τὴν θέλησιν τῶν ἐχθρῶν.

— ἅπανθ' — διαπραξάμενος] ἀφ' οὗ κατώρθωσεν (ὁ Ἄδραστος) ὅλα ὅσα ἐξήτησεν.

— αἰχμάλωτος γενόμενος] οἱ δόκιμοι ἔλεγον αἰχμάλωτος γίνομαι (λαμβάνομαι) τὸ δ' αἰχμαλωτίζω καὶ αἰχμαλωτεύω εἶνε τῶν μεταγενεστέρων.

60) τούτῳ μὲν ἐπιτάττων καὶ λυμαινόμενος] τούτων μὲν νῆ διατάττει καὶ βλέπτει. Τὸ τούτῳ εἶνε ἀντ κείμενον τοῦ λυμαινόμενος. Τὸ λυμαίνομαι ἄλλοτε μὲν συντάσσεται αἰτιατικῇ, ὡς 8,99 «ὑβρίζον δὲ τὰς νήσους — ἐλυμαίνοντο δὲ τὴν Πελοπόννησον» ἄλλοτε δὲ δοτικῇ ὡς ἐνταῦθα καὶ κατὰ Λοχίτου § 9 «ἢ ὑβρις ὅλοις τοῖς πράγμασι λυμαινομένη» Ξε-

(15.) Πολλῶν δ' ὑπαρχουσῶν ἡμῖν εὐεργεσιῶν εἰς 61
 τὴν πόλιν τὴν Λακεδαιμονίων περὶ ταύτης μόνης μοι
 συμβέβηκεν εἰπεῖν· ἀφορμὴν γὰρ λαβόντες τὴν δι'
 ἡμῶν αὐτοῖς γενομένην σωτηρίαν οἱ πρόγονοι μὲν τῶν
 νῦν ἐν Λακεδαίμονι βασιλευόντων, ἔκγονοι δ' Ἑρα-
 κλέους, κατῆλλον μὲν εἰς Πελοπόννησον, κατέσχον δ'
 Ἄργος καὶ Λακεδαίμονα καὶ Μεσσήνην, εἰκισταὶ δὲ
 Σπάρτης ἐγένοντο, καὶ τῶν παρόντων ἀγαθῶν αὐτοῖς
 ἀπάντων ἀρχηγοὶ κατέστησαν. ὧν ἐχρῆν ἐκείνους με- 62
 μνημένους μηδέποτε εἰς τὴν χώραν ταύτην εἰσβαλεῖν,
 ἐξ ἧς ὀρμηθέντες τοσαύτην εὐδαιμονίαν κατεκτήσαν-
 το, μηδ' εἰς κινδύνους καθιστάναι τὴν πόλιν τὴν ὑπὲρ
 τῶν παίδων τῶν Ἑρακλέους προκινδυνεύσασαν, μηδὲ

νοφ. Ἑλλ. 2,3,26 « εἰ τις ἡμῶν
 αὐτῶν λυμαίνεται ταύτη τῇ κατα-
 στάσει » αὐτ. 7,5,18 ἱππ. 4,3.
 Ἄριστοφ. Νεφέλ. 928 κλπ.

— ἐπεὶ δὴ δ' εἰς ἡμῶν ἐξ ἡ-
 μαρτεν] ἀφ' οὗ ὁμοῦς ἀπέτυγεν
 εἰς τὴν καθ' ἡμῶν ἐκστρατείαν.

— Ἐπὶ τοῖς παισὶ τοῖς
 ἐκείνου γενόμενος] περιπε-
 σὼν εἰς τὰς χεῖρας τῶν παίδων
 ἐκείνου.

61) Πολλῶν δ' ὑπαρχουσῶν ἡμῖν εὐεργεσιῶν] μολο-
 νότι δ' ἐπράξαμεν πολλὰς εὐεργε-
 σίας. Πλὴν τῆς πρὸς τοὺς Ἑρα-
 κλείδας εὐεργεσίας, ἄλλη ἐκ μέρους
 τῶν Ἀθηναίων εἶνε ἡ ἀποστολὴ

τοῦ ποιητοῦ Τυρταίου ἐν τῷ 6'.
 Μεσσηνιακῶ πολέμῳ εἰς τὴν
 Σπάρτην καὶ ἡ μετὰ τοῦ Κίμωνος
 ἐν τῷ γ' σταλεῖσα ἐπικουρία
 εἰς Λακεδαίμονα (Θουκ. 1,102.)

— οἱ πρόγονοι μὲν τῶν
 νῦν—βασιλευόντων] Ἡ γε-
 νεαλογία τῶν βασιλέων τῆς Σπάρ-
 τῆς ἦτο ἡ ἐξῆς: Ἑρακλῆς Ὑλ-
 λος, Κλεοδαῖος, Ἄρισταργος, Ἄ-
 ριστόμαχος, Ἀριστόδημος, Εὐρυ-
 σθένης καὶ Προκλῆς. Ἐντεῦθεν αἱ
 δύο βασιλεύουσαι οἰκογένειαι τῆς
 Σπάρτης ἢ τῶν Εὐρυσθενειδῶν καὶ
 ἢ τῶν Προκλειδῶν.

62) μηδέποτε εἰς τὴν χῳ-
 ραν ταύτην εἰσβαλεῖν] οὐ-

τοῖς μὲν ἀπ' ἐκείνου γεγυόσι διδόναι τὴν βασιλείαν, τὴν δὲ τῷ γένει τῆς σωτηρίας αἰτίαν οὖσαν δουλεύειν αὐτοῖς ἀξιοῦν. εἰ δὲ δεῖ τὰς χάριτας καὶ τὰς ἐπιεικειάς ἀνελόντας ἐπὶ τὴν ὑπόθεσιν πάλιν ἐπανελθεῖν καὶ τὸν ἀκριβέστατον τῶν λόγων εἰπεῖν, οὐ δὴ πού πάτριόν ἐστιν ἠγεῖσθαι τοὺς ἐπήλυδας τῶν αὐτοχθόνων, οὐδὲ τοὺς εὖ παθόντας τῶν εὖ ποιησάντων, οὐδὲ τοὺς ἰκέτας γενομένους τῶν ὑποδεξαμένων.

64 (ιζ'). "Ἐτι δὲ συντομώτερον ἔχω δηλῶσαι περὶ αὐτῶν. τῶν μὲν γὰρ Ἑλληνίδων πόλεων χωρὶς τῆς ἡμετέρας Ἄργος καὶ Θῆβαι καὶ Λακεδαίμων καὶ τότε ἦσαν μέγιστα καὶ νῦν ἔτι διατελοῦσιν. φαίνονται δ' ἡμῶν οἱ πρόγονοι τσοῦτον ἀπάντων διενεγκόντες, ὥσθ' ὑπὲρ μὲν Ἀργείων δυστυχησάντων Θηβαίοις, ὅτε

δέποτε νὰ εἰσβάλωσιν εἰς τὴν χώραν ταύτην. Φέρεται παρὰ τισι τῶν χειρογράφων κατ' ἐνεστῶτα εἰσβάλλειν. Τὴν γραφὴν ταύτην πολλοὶ παρεδίδξαντο διὰ τὰ ἐπόμενα ἀπάεμφατα καθιστάναί, διδόναι, ἀξιοῦν ὡσαύτως κατ' ἐνεστῶτα ἐκφερόμενα.

—δουλεύειν αὐτοῖς ἀξιοῦν] νὰ ἔχῃσι τὴν ἀξίωσιν νὰ εἶνε ὑπόδουλος εἰς αὐτοὺς ἢ πόλις ἡμῶν, ἣτις ἔγεινεν αἰτία τῆς σωτηρίας εἰς εἰς τὸ γένος των. Δουλεύω σημαίνει εἶμαι δοῦλος, δουλώω δὲ, ποιῶ τινα δοῦλον.

63) Τὰς χάριτας καὶ τὰς

ἐπιεικειάς ἀνελόντας] ἀφῆσαντες κατὰ μέρος τὰς χάριτας καὶ τὰς καλωσύνας. Τὸ ἀναίρειν ἔχει ἐνταῦθα τὴν σημασίαν τοῦ λατιν. *omittere*, *non commemorare*, *praetermittere*.

— τοὺς εὖ παθόντας τῶν εὖ ποιησάντων] Διδικτικόν χωρίον τῆς διαφορᾶς τοῦ εὖ πάσχειν καὶ εὖ ποιεῖν. Εὖ πάσχω σημαίνει εὐεργετοῦμαι, καὶ εὖ ποιῶ εὐεργετῶ. Τὸ δ' εὖ πράσσω, εὐτυχῶ.

64) ἔχω δηλῶσαι] δύναμει νὰ ἐξηγηθῶ.

μέγιστον ἐφρόνησαν, ἐπιτάττοντες, ὑπὲρ δὲ τῶν παί- 65
δων τῶν Ἡρακλέους Ἀργείους καὶ τοὺς ἄλλους Πε-
λοποννησίους μάχη κρατήσαντες, ἐκ δὲ τῶν [πρὸς Εὐ-
ρουσθεά] κινδύνων τοὺς οἰκιστὰς καὶ τοὺς ἡγεμόνας
τοὺς Λακεδαιμονίων διασώσαντες. ὥστε περὶ μὲν τῆς
ἐν τοῖς Ἑλλησι δυναστείας οὐκ οἶδ' ὅπως ἂν τις σα-
φέστερον ἐπιδειξῆαι δυνηθείη.

(17.) Δοκεῖ δέ μοι καὶ περὶ τῶν πρὸς τοὺς βαρβά- 66
ρους τῆ πόλει πεπραγμένων προσήκειν εἰπεῖν, ἄλλως
τ' ἐπειδὴ καὶ τὸν λόγον κατεστησάμην περὶ τῆς ἡγε-

— ὡσθ' ὑπὲρ μὲν Ἀργεί-
ων κτλ.] Τὸ χωρίον τοῦτο ἐρμη-
νευτέον οὕτως: Φαίνονται δὲ οἱ
ἡμέτεροι πρόγονοι ὅτι τοσοῦτον
ὑπερέβησαν ὄλους, ὥστε ὑπὲρ μὲν
τῶν Ἀργείων ἀφ' οὗ ἐνίκηθησαν
ὑπὸ τῶν Θηβαίων ὅτε οὗτοι ὑπε-
ρφηανεύθησαν, διέταττον (τοὺς
Θηβαίους) ὑπὲρ δὲ τῶν παίδων
τοῦ Ἡρακλέους ἐνίκησαν διὰ μά-
χης τοὺς Ἀργείους καὶ τοὺς ἄλ-
λους Πελοποννησίους, ἐκ δὲ τοῦ
κατὰ τοῦ Εὐρουσθένους πολέμου
διέσωσαν τοὺς οἰκιστὰς (τῆς Σπάρ-
της) καὶ τοὺς ἡγεμόνας τῶν Λα-
κεδαιμονίων. — Αἱ λέξεις ἐπι-
τάττοντες, κρατήσαντες,
διασώσαντες καθ' ἑλξιν ὑπὸ
τῆς προηγουμένης μετοχῆς δι-
νεγκόντες ἐτέθησαν μετὰ τοῦ
ὥστε κατὰ μετοχὴν, ἐν ᾧ ἔπρεπε

νὰ τεθῶσι καθ' ὀριστικὴν. Πρέπει
δὲ νὰ νοηθῆῖ πρὸ αὐτῶν ἐπανα-
λαμβανόμενον τὸ φαίνονται. Τῆς
ἑλξεως ταύτης ὅμοιον παράδειγμα
εὑρηται παρ' Ἰσαίῳ 9, § 16 «ἀ-
ποδείξω ὑμῖν — Ἀστύφιλον οὕτω
σφόδρα καὶ δικαίως μισοῦντα τοῦ-
τον, ὥστε πολὺ ἂν θᾶπτι ν δια-
θέμενον μηδένα ποτὲ τὸν ἐκυ-
τοῦ διαλεχθῆναι Κλέωνι μᾶλλον
ἢ τὸν τούτου υἱὸν ποιησάμε-
νον.»

65) ὥστε—δύνηθείη] ὥστε
περὶ μὲν τῆς μεταξύ τῶν Ἑλλή-
νων ἡγεμονίας δὲν ἠξέυρω πῶς
ἤθελέ τις δυνήθῃ σαφέστερον ν'
ἀποδείξῃ ταύτην.

66) τὸν λόγον κατεστησά-
μην] συνέταξα τὸν λόγον Πρὸβλ.
Ἀρεσπαγιτ. § 77 «περὶ δ' ὧν ἐξ
ἀρχῆς τὸν λόγον κατεστησάμην.»

μονίας τῆς ἐπ' ἐκείνους. ἅπαντας μὲν οὖν ἑξαριθμῶν
 τοὺς κινδύνους λίαν ἂν μακρολογίῃν' ἐπὶ δὲ τῶν με-
 67 γίστων τὸν αὐτὸν τρόπον ὄνπερ ὀλίγη πρότερον πει-
 ράσομαι καὶ περὶ τούτων διελθεῖν. ἔστι γὰρ ἀρχικώ-
 τατα μὲν τῶν γενῶν καὶ μεγίστας δυναστείας ἔχοντα
 Σκύθαι καὶ Θραῦκες καὶ Πέρσαι, τυγχάνουσι δ' οὗτοι
 μὲν ἅπαντες ἡμῖν ἐπιβουλεύσαντες, ἡ δὲ πόλις πρὸς
 ἅπαντας τούτους διακινδυνεύσασα. καίτοι τί λοιπὸν
 ἔσται τοῖς ἀντιλέγουσιν, ἣν ἐπιδειχθῶσι τῶν μὲν Ἑλ-
 λήνων οἱ μὴ δυνάμενοι τυγχάνειν τῶν δικαίων ἡμᾶς
 ἱκετεύειν ἀξιούντες, τῶν δὲ βαρβάρων οἱ βουλόμενοι
 καταδουλώσασθαι τοὺς Ἑλληνας ἐφ' ἡμᾶς πρώτους
 ἰόντες;

68 (15'). Ἐπιφανέστατος μὲν οὖν τῶν πολέμων ὁ Περ-

— Ἐξαριθμῶν τοὺς κινδύνους] τὸ ἀριθμεῖν λέγεται ἐπὶ ποσοῦ διακεκριμένου τὸ μετρεῖν ἐπὶ ποσοῦ συνεχοῦς καὶ τὸ ἰστάναι ἐπὶ βάρους (ἴθινστατήρ.)

67) Ἐστι γὰρ ἀρχικώτατα — Σκύθαι καὶ Θραῦκες καὶ Πέρσαι.] περὶ τῆς ἀρχῆς τῶν Θρακῶν καὶ Σκυθῶν λέγει καὶ ἐν § 19 τοῦ παρόντος λόγου «καθ' ὃν χρόνον ἐκάτεροι τῆς Εὐρώπης ἐπῆρχον» Πρὸβλ. καὶ Ξενοφ. Ἀπομν. 2,1,10 «ἐν τῇ Εὐρώπῃ Σκύθαι μὲν ἄρχουσι, Μακῶν δὲ ἄρχονται» Θουκ. 2,96 κτλ.

— τυγχάνουσι δ' οὗτοι

μὲν ἅπαντες ἡμῖν ἐπιβουλεύσαντες] ὅλοι δὲ οὗτοι ἐπιβουλεύθησαν μὲν ἡμᾶς. — Οἱ μὲν Θραῦκες ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἐρεχθῆως (Παναθηναϊκὸς § 193 Θουκ. 2,15. Λυκοῦργ. κατὰ Λεωκράτους κεφ. 24. Ξενοφ. Ἀπομν. 3,5,10.) λέγεται δὲ ὁ πόλεμος οὗτος Ἐλευσίνιος διότι ὁ Εὐμόλπος ἦν ἡγετῶν τῶν Ἐλευσινίων, μεθ' ὧν οἱ Ἀθηναῖοι περὶ τῶν ὀρίων ἦρισαν. Οἱ δὲ Σκύθαι ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Θησέως (Πλουτάρχ. Θησεὺς κεφ. 27.)

69) Θραῦκες μὲν μετ' Εὐμόλπου] ὁ Εὐμόλπος ἦτο υἱὸς

σικὸς γέγονεν, οὐ μὴν ἐλάττω τεκμήρια τὰ παλαιὰ τῶν ἔργων ἐστὶ τοῖς περὶ τῶν πατρίων ἀμφισβητούσιν. ἔτι γὰρ ταπεινῆς οὐσῆς τῆς Ἑλλάδος ἦλθον εἰς τὴν χώραν ἡμῶν Θραῖκες μὲν μετ' Εὐμόλπου τοῦ Ποσειδῶνος, Σκύθαι δὲ μετ' Ἀμαζόνων τῶν Ἀρεως θυγατέρων, οὐ κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ἀλλὰ καθ' ὅν ἕκαστοι τῆς Εὐρώπης ἐπῆρχον, μισοῦντες μὲν ἅπαν τὸ τῶν Ἑλλήνων γένος, ἰδίᾳ δὲ πρὸς ἡμᾶς ἐγκλήματα ποιησάμενοι, νομίζοντες ἐκ τούτου τοῦ τρόπου πρὸς μίαν μὲν πόλιν κινδυνεύσειν, ἀπασῶν δ' ἅμα κρατήσκειν. οὐ μὴν κατώρθωσαν, ἀλλὰ πρὸς μόνους τοὺς προ- 69 γόνους τοὺς ἡμετέρους συμβαλόντες ὁμοίως διεφθάρησαν, ὥσπερ ἂν εἰ πρὸς ἅπαντας ἀνθρώπους ἐπολέμη-

τοῦ Ποσειδῶνος καὶ τῆς Χιόνης θυγατρὸς τοῦ Βορέου καὶ τῆς Ὠρειθυίας θυγατρὸς τοῦ Ἐρεχθέως. Εἰς Θράκην ἀποκαταστάς παρέλαβε τὴν βασιλείαν τῶν Θρακῶν «καὶ πολέμου συστάντος πρὸς Ἀθηναίους τοῖς Ἐλευσινίοις, ἐπιληθείς ὑπὸ Ἐλευσινίων μετὰ πολλῆς συνεμάχει Θρακῶν δυνάμειος. Ἐρεχθεὶ δὲ ὑπὲρ Ἀθηναίων νίκης χρωμένῳ ἔχρησεν ὁ θεὸς κατορθώσειν τὸν πόλεμον, ἐὰν μίαν τῶν θυγατέρων σφάζῃ. Καὶ σφάζαντος αὐτοῦ τὴν νεωτάτην (τὴν Χθονίαν) καὶ αἰλοῖπαί ἑαυτὰς κατέσφαξαν» (Ἀπολλόδ. 3,15,4.) Ὁ Εὐμόλπος λέγεται ὅτι ἴδρυσεν τὰ

Ἐλευσινία μυστήρια. Οἱ ἀπόγονοι αὐτοῦ ὠνομάζοντο Εὐμολπίδαι καὶ ἐκ τοῦ γένους αὐτῶν ἐλαμβάνοντο οἱ ἱερεῖς τῆς Ἐλευσινίας Δήμητρος.

— ἰδίᾳ δὲ πρὸς ἡμᾶς ἐγκλήματα ποιησάμενοι] ἰδίως δὲ καθ' ἡμῶν εὐρόντες ἀφορμὰς πολέμου.

— ἀπασῶν δ' ἅμα κρατήσκειν] θέλουσι δὲ ἐξουσιάσῃ ὅλας ἁμοῦ. Τὸ κρατεῖν τινος σημαίνει ἄρχειν τινός, τὸ δὲ κρατεῖν τινα, νικᾶν τινα.

69 ὁμοίως διεφθάρησαν κατλ.] ὁμοίως κατεστράφησαν καθῶ: ἂν ἤθελον πολεμήτῃ ἐναντίον ὅλων τῶν ἀνθρώπων.

σαν. δῆλον δὲ τὸ μέγεθος τῶν κακῶν τῶν γενομένων ἐκείνοις· οὐ γὰρ ἂν ποθ' οἱ λόγοι περὶ αὐτῶν τοσοῦτον χρόνον διέμειναν, εἰ μὴ καὶ τὰ πραχθέντα πο-
 70 λὺ τῶν ἄλλων διήνεγκεν. λέγεται δ' οὖν περὶ μὲν Ἄμαζόνων, ὡς τῶν μὲν ἐλθουσῶν οὐδεμία πάλιν ἀπῆλθεν, αἱ δ' ὑπολειφθεῖσαι διὰ τὴν ἐνθάδε συμφορὰν ἐκ τῆς ἀρχῆς ἐξεβλήθησαν, περὶ δὲ Θρακῶν, ὅτι τὸν ἄλλον χρόνον ἄμοροι προσοικούντες ἡμῖν τοσοῦτον διὰ τὴν τότε στρατείαν διέλιπον ὥστ' ἐν τῷ μεταξὺ τῆς χώρας ἔβη πολλὰ καὶ γένη παντοδαπὰ καὶ πόλεις μεγάλας κατοικισθῆναι.

71 (κ'.) Καλὰ μὲν οὖν καὶ ταῦτα καὶ πρέποντα τοῖς περὶ τῆς ἡγεμονίας ἀμφισβητοῦσιν, ἀδελφὰ δὲ τῶν εἰρημένων καὶ τοιαῦθ' οἷά περ εἶκός τοὺς ἐκ τοιούτων γεγονότας, οἱ πρὸς Δαρεῖον καὶ Ξέρξην πολεμήσαντες ἔπραξαν. μεγίστου γὰρ πολέμου συστάντος ἐκείνου καὶ πλείστων κινδύνων εἰς τὸν αὐτὸν χρόνον συμπεσόντων, καὶ τῶν μὲν πολεμίων ἀνυποστάτων οἰο-

70) τῶν ἐλθουσῶν οὐδεμία πάλιν ἀπῆλθεν] ἐξ ἐκείνων αἵτινες ἦλθον οὐδεμία ἐπέστρεψεν ὀπίσω.

— αἱ δὲ ὑπολειφθεῖσαι] ὅσαι δὲ ἔμειναν εἰς τὴν πατρίδα των (δηλ. δὲν συνεξεστράτεσαν μετὰ τῶν ἄλλων καθ' ἡμῶν.)

— Τοσοῦτον διέλιπον] τοσοῦτον ἀπεμαχρύνθησαν.

71) ἀδελφὰ δὲ τῶν εἰρη-

μένων] ὅμοια δὲ μὲ τὰ λεχθέντα· τὸ ἀδελφὰ ἐνταῦθα εἶνε συνώνυμον τῷ παραπλήσια συντάσσεται δὲ τὸ ἀδελφός ἐν τῇ σημασίᾳ ταύτῃ ὅτε μὲν ὡς ἐνταῦθα γενικῇ Ξενοφ. Ἰέρ. 1, 22 « τὰ τούτων ἀδελφὰ » ὅτε δὲ δοτικῇ.

— τῶν μὲν πολεμίων ἀνυποστάτων οἰομένων εἶναι διὰ τὸ πλῆθος] ἐν ᾧ οἱ μὲν

μένων εἶναι διὰ τὸ πλῆθος, τῶν δὲ συμμάχων ἀνυ-
πέρβλητον ἡγουμένων ἔχειν τὴν ἀρετὴν, ἀμφοτέρων 72
κρατήσαντες ὡς ἑκατέρων προσῆκεν, καὶ πρὸς ἅπαν-
τας τοὺς κινδύνους διενεγκόντες, εὐθύς μὲν τῶν ἀρι-
στείων ἤξιώθησαν, οὐ πολλῶ δ' ὕστερον τὴν ἀρχὴν τῆς
Σαλαττίας ἔλαβον, δόντων μὲν τῶν ἄλλων Ἑλλήνων,
οὐκ ἀμφισβητούντων δὲ τῶν νῦν ἡμᾶς ἀφαιρεῖσθαι
ζητούντων.

(κά.) Καὶ μηδεὶς οἰέσθω μ' ἀγνοεῖν, ὅτι καὶ Λακε- 73
δαιμόνιοι περὶ τοὺς καιροὺς τούτους πολλῶν ἀγαθῶν
αἴτιοι τοῖς Ἑλλησι κατέστησαν· ἀλλὰ διὰ τοῦτο καὶ
μᾶλλον ἐπαινεῖν ἔχω τὴν πόλιν, ὅτι τοιούτων ἀντα-
γωνιστῶν τυχοῦσα τοσοῦτον αὐτῶν διήνεγκεν. βούλο-

ἐχθροὶ ἐνόμιζον, ὅτι εἶνε ἀνίκητοι
διὰ τὸ πλῆθος.

— τῶν δὲ συμμάχων] τῶν
Λακεδαιμονίων καὶ Τεγεατῶν καὶ,
κατὰ τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίᾳ,
τῶν Αἰγινήτων.

72) ὡς ἑκατέρων προσῆ-
κε] «ὡς ἐγρῆν κρατῆσαι ἑκατέ-
ρων, τῶν μὲν πολεμίων δηλονότι
τοῖς ὅπλοις, τῶν συμμάχων δὲ τῶ
ὑπερβαλέσθαι τὴν ἐκείνων ἀρετὴν,
καὶ τῶν ἀριστείων ἀξιωθῆναι.
Ἐλήφθη δὲ τῶ ἑκατέρων ἐκ τοῦ
περὶ ἀντιδόσεως, ἀντὶ τοῦ κακῶς
ᾧδε γραφομένου ἑκατέρω, δῆλον
ἄλλως ὄν καὶ ἐκ τοῦ εἰς Δημο-
σθένην ἀναφερομένου Ἑρωτικῶ

(σελ. 1409) γραφέντος δὲ ὡς εἰ-
κότως ὑπειλήφασί τινες, Ἄνδρο-
τίωνι τῶ Ἰσοκράτους μαθητῆ, ὅς
πρὸς οὐκ ὀλίγους τοῖς ἄλλοις, καὶ
τοῦτο ἐμιμήσατο τοῦ διδασκάλου
τὸ ἐνθύμημα» Κοραΐς.

— ἀριστείων ἤξιώθησαν]
ἐκρίθησαν ὅξιοι τῶν βραβείων.
Ἡρόδοτ. 8,93 «ἐν δὲ τῇ ναυμαχίῃ
ταύτῃ ἤκουσαν Ἑλλήνων ἄριστα
Αἰγινήται· ἐπὶ δὲ Ἀθηναῖοι.»

73) Καὶ μηδεὶς οἰέσθω μ'
ἀγνοεῖν ὅτι] καὶ μηδεὶς ἄς
νομίση ὅτι ἀγνοῶ. Πρὸς Πανθ.
§ 172 «Καὶ μηδεὶς οἰέσθω μ'
ἀγνεῖν ὅτι τὰναντία τυγχάνω
λέγων.»

μαι δ' ὀλίγῳ μακρότερα περί τῶν πολέσιν εἰπεῖν καί
 μὴ ταχὺ λίαν παραδραμεῖν, ἔν' ἀμφοτέρων ἡμῖν ὑπο-
 μνήματα γένηται, τῆς τε τῶν προγόνων ἀρετῆς καί
 74 τῆς πρὸς τοὺς βαρβάρους ἔχθρας. καίτοι μ' οὐ λέλη-
 θεν, ὅτι χαλεπὸν ἔστιν ὕστατον ἐπελθόντα λέγειν περί
 πραγμάτων πάλαι προκατειλημμένων καὶ περί ὧν οἱ
 μάλιστα δυνηθέντες τῶν πολιτῶν εἰπεῖν ἐπὶ τοῖς δη-
 μοσίᾳ θάπτομένοις πολλάκις εἰρήκασιν· ἀνάγκη γὰρ
 τὰ μὲν μέγιστ' αὐτῶν ἤδη κατακεχρῆσθαι, μικρὰ δ'
 ἔτι παραλελειφθαι. ὅμως δ' ἐκ τῶν ὑπολοίπων, ἐπειδὴ
 συμφέρει τοῖς πράγμασιν, οὐκ ὀκνητέον μνησθῆναι
 περί αὐτῶν.

75 (χβ'). Πλείστον μὲν οὖν ἀγαθῶν αἰτίους καὶ μεγί-

— περί τήν πολέσιν εἰ-
 πεῖν] νᾶ εἶπω περί τῶν δύο
 τούτων πόλεων (τῶν Ἀθηνῶν καί
 τῆς Σπάρτης.) Ἐν § 17 εἶπε «τῷ
 πόλῃ τούτῳ.»

74) καίτοι μ' οὐ λέληθεν
 κτλ.] μ' ὄλον ὅτι δὲν μὲ λανθάνει
 ὅτι εἶνε δύσκολον ἀφ' οὗ ἐπικρο-
 σιάσθην τελευταῖος νᾶ ὁμιλήσω
 περί πραγμάτων περί τῶν ὁποίων
 ἄλλοι πρό πολλοῦ ἔχρουν προνα-
 φέρη (πάλαι προκατειλημμένων.)

— ἐπὶ τῆς δημοσίᾳ θά-
 πτομένοις] πρὸς ἔπαινον τῶν
 δημοσίως θάπτομένων. Τὰ ὅστ' αὐ-
 τῶν ὀπουδήποτε ἐν ταῖς πολέμοις
 ἀποθνησκόντων Ἀθηναίων ἤγοντο

εἰς Ἀθήνας καὶ ἐθάπτοντο δημο-
 σίᾳ, ἀνὴρ δ' ὑπὸ τῆς πόλεως διο-
 ριζόμενος ἔλεγεν ἐπ' αὐτοῖς τὸν
 προσήκοντα ἔπαινον. Τοιαυτῆς
 τελετῆς μνείαν ποιεῖται ὁ Θουκυ-
 δίδης (2,34) ἀναφέρον τὰ περί
 τῆς δημοσίας ταφῆς τῶν ἐν τῷ
 Πελοποννησιακῷ πολέμῳ πρώτων
 ἀποθανόντων, ἐφ' ἧς εἶπε τὸν ἔ-
 παινον ὁ Περικλῆς.

— ἀνάγκη γὰρ — κατακε-
 χρῆσθαι] διότι ἐξ ἀνάγκης τὰ
 μὲν μέγιστα τούτων ἔχρουν ἤδη
 μεταχειρισθῆ καθ' ὑπερβολήν.

75) τοὺς τοῖς σώμασιν
 ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος προ-
 κινδυνεύσαντας] οἱ πολεμή-

στων ἐπαίνων ἀξίους ἡγοῦμαι γεγενῆσθαι τοὺς τοῖς σώμασιν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος προκινδυνεύσαντας· οὐ μὴν οὐδὲ τῶν πρὸ τοῦ πολέμου τούτου γενομένων καὶ δυναστευσάντων ἐν ἑκατέρᾳ τοῖν πόλεσιν δίκαιον ἀμνημονεῖν· ἐκεῖνοι γὰρ ἦσαν οἱ προασκήσαντες τοὺς ἐπιγιγνομένους καὶ τὰ πλήθη προτρέψαντες ἐπ' ἀρετὴν καὶ χαλεποὺς ἀνταγωνιστὰς τοῖς βαρβάροις ποιήσαντες. οὐ γὰρ ὀλιγόρουν τῶν κοινῶν, οὐδ' ἀπέλαυον 76 μὲν ὡς ἰδίων, ἡμέλουν δ' ὡς ἀλλοτρίων ἀλλ' ἐκήδοντο μὲν ὡς οἰκείων, ἀπέιχοντο δ' ὥσπερ χρῆ τῶν μηδὲν προσηκόντων· οὐδὲ πρὸς ἀργύριον τὴν εὐδαιμονίαν ἔκρινον, ἀλλ' οὗτος ἐδόκει πλοῦτον ἀσφαλέστατον κεκτῆσθαι καὶ κάλλιστον, ὅστις τοιαῦτα τυγχάνοι πράττων, ἐξ ὧν αὐτὸς τε μέλλοι μάλιστα εὐδοκιμήσειν καὶ

σαντες μὲ τὰ σώματα αὐτῶν πρὸς ὑπεράσπισιν τῆς Ἑλλάδος. Ἐννοεῖ τοὺς μετὰ τοῦ Μιλτιάδου ἐν Μαραθῶνι (490) καὶ μετὰ τοῦ Θεμιστοκλέους ἐν Σαλαμῖνι (480) πολεμήσαντας. Πρβλ. Λυκούργου κατὰ Δεωκράτους § 47 κέξ.

— ἐκεῖνοι γὰρ ἦσαν οἱ προασκήσαντες] διότι ἐκεῖνοι ἦσαν οἵτινες προεγύμνασαν. Ἐν τοῖς λόγοις τοῦ Ἰσοκράτους, ἐπιδεικτικοῖς ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, συχνοὶ εἰσιν οἱ ἔπαινοι. Πρβλ. Ἀριστοτέλ. Ῥητορ. 1,3 «ἐν τοῖς ἐπιδεικτικοῖς δεῖ τὸν λόγον ἐπεισοδιοῦν ἐπαίνοις, οἷον Ἰσοκράτης

ποιεῖ· αἰεὶ γὰρ τινα εἰσάγει.» Τοιοῦτος ἔπαινος τῶν προγόνων ἐν τῷ Ἀρεοπαγιτικῷ § 20 κέξ § 51 κτλ.

76) ἀλλ' ἐκήδοντο μὲν ὡς οἰκείων κτλ.] ἀλλ' ἐφρόντιζον μὲν περὶ αὐτῶν ὡς νὰ ἦσαν ἰδικάτων, ἀπέιχον δὲ, καθὼς πρέπει ν' ἀπέχωνται ἀπὸ τὰ μὴ ἀνήγοντα πάντελῶς εἰς αὐτούς.

— οὐδὲ πρὸς ἀργύριον τὴν εὐδαιμονίαν ἔκρινον] οὐδὲ ἐθεώρουν ὅτι ἡ εὐδαιμονία συνίσταται εἰς τὸ ἀργύριον.

— καὶ τοῖς παισὶ μεγίστην δόξαν καταλείψειν] καὶ εἰς τὰ τέχνα του μεγίστην

- 77 τοῖς παισὶ μεγίστην δόξαν καταλείπειν. οὐδὲ τὰς
 βρασύτητας τὰς ἀλλήλων ἐξήλουν, οὐδὲ τὰς τόλμας
 τὰς αὐτῶν ἤσκουν, ἀλλὰ δεινότερον μὲν ἐνόμιζον εἶ-
 ναι κακῶς ὑπὸ τῶν πολιτῶν ἀκούειν ἢ καλῶς ὑπὲρ
 τῆς πόλεως ἀποθνήσκειν, μᾶλλον δ' ἠσχύνοντ' ἐπὶ
 τοῖς κοινοῖς ἀμαρτήμασιν ἢ νῦν ἐπὶ τοῖς ἰδίοις τοῖς
 78 σφετέροις αὐτῶν. τούτων δ' ἦν αἴτιον, ὅτι τοὺς νόμους
 ἐσκόπουν, ὅπως ἀκριβῶς καὶ καλῶς ἔξουσιν, οὐχ οὕτω
 τοὺς περὶ τῶν ἰδίων συμβολαίων ὡς τοὺς περὶ τῶν καθ'
 ἐκάστην τὴν ἡμέραν ἐπιτηδευμάτων· ἠπίσταντο γάρ,
 ὅτι τοῖς καλοῖς κάγαθοῖς τῶν ἀνθρώπων οὐδὲν δεήσει
 πολλῶν γραμμάτων, ἀλλ' ἀπ' ὀλίγων συνθημάτων βρα-
 δίως καὶ περὶ τῶν ἰδίων καὶ περὶ τῶν κοινῶν ὁμονοή-
 79 σουσιν. οὕτω δὲ πολιτικῶς εἶχον, ὥστε καὶ τὰς στά-
 σεις ἐποιοῦντο πρὸς ἀλλήλους, οὐχ ὀπότεροι τοὺς ἐτέ-

δόξαν ν' ἀφήσῃ. Τὸ καταλεί-
 πω συχνότατα λαμβάνεται ἐπὶ
 τῆς σημασίας τοῦ ἀφίνω ὡς κλη-
 ρονομίαν Πρὸβλ. 2,32 «περὶ πλεί-
 ονος ποιῶ δόξαν καλήν ἢ πλοῦτον
 μέγαν καταλιπεῖν» 8,126 «τὸν
 μὲν οἶκον ἐλάττω τὸν αὐτοῦ κα-
 τέλιπεν.»

77] οὐδὲ τὰς βρασύτητας
 τὰς ἀλλήλων [ἐξήλουν]
 οὐδὲ ἐπεθύμουν νὰ εἶνε αὐθάδεις
 πρὸς ἀλλήλους.

—οὐδὲ τὰς τόλμας τὰς
 αὐτῶν ἤσκουν] οὐδὲ ἐγυ-

μνάζοντο εἰς τὸ νὰ καταδιώκῃ ὁ
 εἰς τὸν ἄλλον.

78] τοὺς νόμους ἐσκό-
 πουν, ὅπως ἀκριβῶς καὶ
 καλῶς ἔξουσιν] ἔλξις=ἐσκό-
 πουν ὅπως οἱ νόμοι ἀκριβῶς καὶ
 καλῶς ἔξουσιν. Τὸ ὑποκ. τῆς ὑπο-
 τελοῦς προτάσεως (οἱ νόμοι) ἐγέ-
 νετο καθ' ἔλξιν ἀντικείμενον τῆς
 κυρίας. Ἡ τοιαύτη ἔλξις καλεῖ-
 ται πρόληψις.

— ἀλλ' ἀπ' ὀλίγων συν-
 θημάτων] δι' ὀλίγων συνθηκῶν.

79] οὕτω δὲ πολιτικῶς

ρους ἀπολέσαντες τῶν λοιπῶν ἄρξουσιν, ἀλλ' ὁπότε-
ροι φήσονται τὴν πόλιν ἀγαθόν τι ποιήσαντες· καί
τάς ἐταιρείας συνῆγον οὐχ ὑπὲρ τῶν ἰδίᾳ συμφερόν-
των ἀλλ' ἐπὶ τῇ τοῦ πλήθους ὠφελείᾳ. τὸν αὐτὸν δὲ 80
τρόπον καὶ τὰ τῶν ἄλλων διώκουν, θεραπεύοντες ἀλλ'
οὐχ ὑβρίζοντες τοὺς Ἕλληνας, καὶ στρατηγεῖν οἴο-
μενοι δεῖν ἀλλὰ μὴ τυραννεῖν αὐτῶν, καὶ μᾶλλον ἐπι-
θυμοῦντες ἡγεμόνες ἢ δεσπότες προσαγορεύεσθαι καὶ
σωτῆρες ἀλλὰ μὴ λυμεῶνες ἀποκαλεῖσθαι, τῷ ποιεῖν
εὖ προσαγόμενοι τὰς πόλεις ἀλλ' οὐ βία καταστρεφό-
μενοι, πιστοτέροις μὲν τοῖς λόγοις ἢ νῦν ταῖς ὄρκους 81
χρῶμενοι, ταῖς δὲ συνθήκαις ὡσπερ ἀνάγκαις ἐμμέ-

εἶχον] τσαυτήν δὲ πολιτικὴν
ἐμπειρίαν εἶχον.

—καὶ τὰς ἐταιρείας συν-
ῆγον] καὶ τὰ κόμματα ἐσχη-
μάτιζον. Φέρεται καὶ ἡ γραφὴ
ἐταιρείας ἀλλὰ ὑπὸ τῶν πα-
λαιῶν ἢ παραλήγουσα τῆς προ-
κειμένης λέξεως, καθὰ ἐκ πολλῶν
παραδειγμάτων παρὰ τοῖς συγγρα-
φεῦσι καὶ ἐπιγραφῶν δείκνυται,
διὰ τοῦ εἰ ἐγράφητο. Ἰωνικῶς δὲ
λέγεται ἐταιρητή.

80) τῷ ποιεῖν εὖ προσα-
γόμενοι τὰς πόλεις] ἐλκύν-
τες πρὸς ἑαυτοὺς τὰς πόλεις διὰ
τῆς εὐεργεσίας.

—καταστρεφόμενοι]
Ἡρόδ. 1,6 «οὗτος ὁ Κροῦ-

σος, βαρβάρων πρῶτος τῶν ἡμεῖς
ἴδμεν, τοὺς μὲν κατεστρέψατο
ἐλλήνων ἐς φόρου ἀπαγωγὴν.»

81) πιστοτέροις μὲν τοῖς
λόγοις ἢ νῦν τοῖς ὄρκους
χρῶμενοι] μεταχειριζόμενοι
μὲν τοὺς λόγους πιστοτέρους παρ'
ὅτι σήμερον ἔχουσι τοὺς ὄρκους.
Ἡρόδ. πρὸς Νικοκλ. § 22 «διὰ
παντὸς τοῦ χρόνου τὴν ἀλήθειαν
οὕτω φαίνου προτιμῶν, ὥστε πι-
στοτέρους εἶνε τοὺς σὺς λόγους ἢ
τοὺς τῶν ἄλλων ὄρκους.»

—ἴδια μὲν ἄσ τη τὰς αὐ-
τῶν πόλεις κτλ.] ἰδιαιτέρας
μὲν πόλεις θεωροῦντες τὰς πόλεις
αὐτῶν, νομίζοντες δὲ ὅτι κοινὴ
πατρίς εἶνε ἡ Ἑλλάς.—Διονύσιος

νειν ἀξιούντες, οὐχ οὕτως ἐπὶ ταῖς δυναστείαις μέγα φρονούντες ὡς ἐπὶ τῷ σωφρόνως ζῆν φιλοτιμούμενοι, τὴν αὐτὴν ἀξιούντες γνώμην ἔχειν πρὸς τοὺς ἥττους ἦνπερ τοὺς κρείττους πρὸς σφᾶς αὐτοὺς, ἴδια μὲν ἄστη τὰς αὐτῶν πόλεις ἡγούμενοι, κοινὴν δὲ πατρίδα τὴν Ἑλλάδα νομίζοντες εἶναι.

- 82 (γγ') Τοιαύταις διανοίαις χρώμενοι καὶ τοὺς νεωτέρους ἐν τοῖς τοιούτοις ἤθεσι παιδεύοντες οὕτως ἀνδρας ἀγαθοὺς ἀπέδειξαν τοὺς πολεμήσαντας πρὸς τοὺς ἐκ τῆς Ἀσίας ὥστε μηδένα πώποτε δυνηθῆναι περὶ αὐτῶν μήτε τῶν ποιητῶν μήτε τῶν σοφιστῶν ἀξίως τῶν ἐκείνοις πεπραγμένων εἰπεῖν. καὶ πολλὴν αὐτοῖς ἔχω συγγνώμην· ὁμοίως γάρ ἐστι χαλεπὸν ἐπαινεῖν τοὺς ὑπερβεβληκότας τὰς τῶν ἄλλων ἀρετὰς ὥστερ τοὺς μηδὲν ἀγαθὸν πεποιηκότας· τοῖς μὲν γὰρ οὐχ
- 83 ὕπεισι πράξεις, πρὸς δὲ τοὺς οὐκ εἰσὶν ἀρμόττοντες

Ἄλικ. 1,1, «οὕτω δὲ παρεσκευασμένοι τὰς γνώμας ὡς ἴδια μὲν μαθητὰς μιμητὰς ἑαυτῶν ἀποδεικνύουσιν.»

ἔχοντες τὰς ἑαυτῶν πόλεις, κοινὴν δὲ πατρίδα τὴν Ἑλλάδα οἰκοῦντες.» — μήτε τῶν σοφιστῶν] ὅρα τὴν ἐν § 3 σημείωσιν. Σοφιστὰς ἔννοεῖ ἐνταῦθα τοὺς κατὰ

82) ἀνδρας ἀγαθοὺς] ἐν § 76 εἶπε «χαλεποὺς ἀνταγωνιστὰς τοῖς βαρβάραις.» λογάδην γράφοντας, κατ' ἀντιδιαστολὴν πρὸς τοὺς ποιητὰς.

— ἀπέδειξαν] = ἐποίησαν 83) Ἵσοκράτου] «Ἵσοκράτου ἀντ' ἱσοκράτου μὲν. Ἐμιμήσατο δὲ τοῦτ' Ἵσοκράτου τὸ χωρίον Δημοσθένους, ἢ ὅστις ποτ' ἐστὶν ὁ τόνεις Δημοσθένην ἀναφερόμενον ἐπιτάφιον γράψας (σελ. 1392) «τοσοῦ-

λόγοι. πῶς γὰρ ἂν γένοιτο σύμμετροι τοιοῦτοι ἀνδράσιν, οἳ τοσοῦτον μὲν τῶν ἐπὶ Τροίαν στρατευσαμένων διήνεγκαν, ὅσον οἳ μὲν περὶ μίαν πόλιν ἔτη δέκα διέτριψαν, οἳ δὲ τὴν ἐξ ἀπάσης τῆς Ἀσίας δύναμιν ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ κατεπολέμησαν, οὐ μόνον δὲ τὰς αὐτῶν πατρίδας διέσωσαν, ἀλλὰ καὶ τὴν Ἑλλάδα σύμπασαν ἠλευθέρωσαν; ποίων δ' ἂν ἔργων ἢ πόνων ἢ κινδύνων ἀπέστησαν ὥστε ζῶντες εὐδοκιμεῖν, οἵτινες ὑπὲρ τῆς δόξης ἧς ἡμελλον τελευτήσαντες ἔξειν οὕτως ἐτοιμῶς ἤθελον ἀποθνήσκειν; οἶμαι δὲ καὶ τὸν πόλεμον θεῶν τινα συναγαγεῖν ἀγασθέντα τὴν ἀρετὴν αὐτῶν, ἵνα μὴ τοιοῦτοι γενόμενοι τὴν φύσιν διαλάθοιεν μηδ' ἀκλεῶς τὸν βίον τελευτήσαιεν, ἀλλὰ τῶν αὐτῶν τοῖς ἐκ τῶν θεῶν γεγονόσι καὶ καλουμένοις ἡμιθέοις ἀξιωθεῖεν· καὶ γὰρ ἐκείνων τὰ μὲν σώματα ταῖς τῆς φύσεως ἀνάγκαις ἀπέδωσαν, τῆς δ' ἀρετῆς ἀθάνατον τὴν μνήμην ἐποίησαν. 84

τον γὰρ ἀμείνους τῶν ἐπὶ Τροίαν στρατευσαμένων νομίζοντες ἂν εἰκότως, ὅσον οἳ μὲν ἐξ ἀπάσης τῆς Ἑλλάδος ὄντες ἀριστεῖς, δέκ' ἔτη τῆς Ἀσίας ἐν χωρίον πολιορκούντες, μόλις εἶλον· οὗτοι δὲ τὸν ἐκ πάσης τῆς ἡπείρου στόλον ἐλθόντα μόνοι, τὰλλα πάντα κατεστραμμένον, οὐ μόνον ἡμίονατο, ἀλλὰ καὶ τιμωρίαν, ὑπὲρ ὧν τοὺς ἄλλους ἠδίκησαν ἐπέθηκαν» Κοραῆς.

84) Οἶμαι δὲ καὶ τὸν πό-

λεμον θεῶν τινα συναγαγεῖν κτλ.] νομίζω δὲ ὅτι καὶ τὸν πόλεμον τοῦτον ἐκίνησέ τις ἐκ τῶν θεῶν θαυμάσας τὴν ἀνδρείαν αὐτῶν.

— τὴν φύσιν διαλάθοιεν] διὰ τὴν μὴ μείνωσιν ἄγνωστα τὰ φυσικὰ των προτερήματα.

— ἀλλὰ τῶν αὐτῶν] δηλ. τιμῶν.

— ἐκείνων] δηλ. ἡμιθέων.

— ταῖς τῆς φύσεως ἀνάγκαις] = τῷ θανάτῳ.

- 85 (κδ'). Ἀεὶ μὲν οὖν οἱ δ' ἡμέτεροι πρόγονοι καὶ Λακεδαιμόνιοι φιλοτίμως πρὸς ἀλλήλους εἶχον. οὐ μὴν ἀλλὰ περὶ καλλίστων ἐν ἐκείνοις τοῖς χρόνοις ἐφιλονίκησαν, οὐκ ἐχθροὺς ἀλλ' ἀνταγωνιστὰς σφᾶς αὐτοὺς εἶναι νομίζοντες, οὐδ' ἐπὶ δουλείᾳ τῇ τῶν Ἑλλήνων τὸν βάρβαρον θεραπεύοντες, ἀλλὰ περὶ μὲν τῆς κοινῆς σωτηρίας ὁμονοοῦντες, ὁπότεροι δὲ ταύτης αἷτιοι γενήσονται, περὶ τούτου ποιούμενοι τὴν ἀμιλλαν. ἀπεδείξαντο δὲ τὰς αὐτῶν εὐψυχίας πρῶτον μὲν ἐν
- 86 τοῖς ὑπὸ Δαρείου πεμφθεῖσιν. ἀποθάντων γὰρ αὐτῶν εἰς τὴν Ἀττικὴν οἱ μὲν οὐ περιέμειναν τοὺς συμμάχους, ἀλλὰ τὸν κοινὸν πόλεμον ἴδιον ποιησάμενοι πρὸς τοὺς ἀπάσης τῆς Ἑλλάδος καταφρονήσαντας ἀπῆντων τὴν οἰκείαν δύναμιν ἔχοντες, ὀλίγοι πρὸς πολλὰς μυριάδας, ὥσπερ ἐν ἀλλοτρίαις ψυχαῖς μέλλοντες κινδυνεύσειν, οἱ δ' οὐκ ἔφθασαν πυθόμενοι τὸν περὶ τὴν Ἀττικὴν πόλεμον καὶ πάντων τῶν ἄλλων ἀμελήσαντες ἦγον ἡμῖν ἀμυνοῦντες, τοσαύτην ποιησάμενοι σπουδὴν, ὅσην περ ἂν τῆς αὐτῶν χώρας πορθου-

85) φιλοτίμως πρὸς ἀλλήλους εἶχον] ἐφιλοτιμοῦντο πρὸς ἀλλήλους.

— οὐκ ἐχθροὺς ἀλλ' ἀνταγωνιστὰς κτλ.] νομίζοντες ἀλλήλους οὐχὶ ἐχθροὺς ἀλλ' ἀντιζήλους.

— ποιούμενοι τὴν ἀμιλλαν] περιφρασις τοῦ ἀμιλλώμενοι.

— ἐν τοῖς ὑπὸ Δαρείου πεμφθεῖσιν] ὁ Δαρείος ὁ Ὑστάσπου ἐστειλεν ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ Ἰππίου τῷ 490 τὸν Δᾶτιν καὶ Ἀρταφέρνην πρὸς ὑποταγὴν τῆς Ἑλλάδος.

86) ἀποθάντων γὰρ αὐτῶν εἰς τὴν Ἀττικὴν] εἰς τὴν πεδιάδα τοῦ Μαραθῶνος (Ἡρόδοτ. 6, 102.)

μένης. σημείον δὲ τοῦ τάχους καὶ τῆς ἀμίλλης· τοὺς 87
 μὲν γὰρ ἡμετέρους προγόνους φασὶ τῆς αὐτῆς ἡμέρας
 πυθέσθαι τε τὴν ἀπόδασιν τῶν βαρβάρων καὶ βοηθή-
 σαντας ἐπὶ τοὺς ὄρους τῆς χώρας μάχῃ νικήσαντας
 τρόπαιον στῆσαι τῶν πολεμίων, τοὺς δ' ἐν τρισὶν ἡ-
 μέραις καὶ τοσαύταις νυξὶ διακόσια καὶ χίλια στά-
 δια διελθεῖν στρατοπέδῳ πορευομένους· οὕτω σφόδρ'

—οἱ μὲν οὖ περιέμειναν] Πρβλ. Λυσίου Ἐπιτάφ. § 23 «αἰ-
 σχυνόμενοι (οἱ ἡμ. πρόγονοι) ὅτι
 ἦσαν οἱ βάρβαροι αὐτῶν ἐν τῇ
 χώρῃ, οὐκ ἀνέμειναν πυθέσθαι
 οὐδὲ βοηθῆσαι τοὺς συμμάχους.»

—τὴν οἰκείαν δύναμιν ἔχοντες] Ὁ Ἡρόδοτος (6.108)
 λέγει· «Ἀθηναῖοι δὲ τεταγμέ-
 νοι ἐν τεμένει Ἡρακλῆος ἐπῆλ-
 θον βοηθέοντες Πλαταιέες πανδη-
 μεί.» Ὁ Ἰσοκράτης ὁμοῦ παρα-
 λέπει ν' ἀναφέρῃ τούτους, τὸ
 τοιοῦτο δὲ οὐχὶ σπανίως πράττου-
 σιν οἱ ῥήτορες.

— ἐν ἀλλοτριαῖς ψυ-
 χαῖς] Πρβλ. Λυσίαν ἐνθ' ἀν.
 «ἐνόμιζον — τὰς ψυχὰς ἄλλο-
 τρίας διὰ τὸν θάνατον κεκτῆσθαι·
 Θουκυδ. 1,70 «σώμασιν ἄλλο-
 τριωτάτοις χρῶνται» Τούναντιον
 παρὰ Διοδώρῳ Σικελ. 16,78
 «ταῖς τῶν ἄλλων ψυχαῖς ἐναπο-
 κυβεῦν».

87) πυθέσθαι τε κτλ.]

Λυσίας ἐν ἐπιτάφ. § 26 «οἱ αὐ-
 τοὶ τοῖς ἄλλοις ἀπήγγειλαν τὴν
 τ' ἐνθάδε ὄφειζιν τῶν βαρβάρων
 καὶ τὴν τῶν προγόνων νίκη»

—ἐπὶ τοὺς ὄρους τῆς χῶ-
 ρας] = εἰς τὰ ὄρια τῆς χώρας
 δηλ. τὸν Μαραθῶνα.

—στρατοπέδῳ πορευο-
 μένοις] πορευόμενοι μὲ στρα-
 τόπεδον δηλ. ἐν τάξει καὶ φέρον-
 τες πάντα τὰ πρὸς πόλεμον μεθ'
 ἑαυτῶν.

—οὕτω σφόδρ' ἠπείχθη-
 σαν] τόσον πολὺ ἔσπευσαν τὸ
 ἐπείχθησαν εἶνε παθ. ἁόρ. τοῦ
 ἐπείγομαι = σπεύδω, βιάζομαι.

—οἱ δὲ φθῆναι συμβα-
 λόντες] ἐκεῖνοι δὲ (οἱ Ἀθηναῖοι)
 νὰ προφθάσωσι νὰ συνάψωσι μά-
 χην. Ὁ Ἰσοκράτης πανηγυρικῶς
 μᾶλλον ἢ ἱστορικῶς ἐναυθὰ ὁ-
 μιλῶν ἐξαίρει τὴν σπουδὴν τῶν
 Ἀθηναίων εἰς τὸ νὰ συνάψωσι
 μάχην. Ὁ Ἡρόδοτος ὁμοῦ (6,109)
 ἀναφέρει ὅτι ἐπὶ τοῦ προκειμένου

ἠπείχθησαν οἱ μὲν μετασχεῖν τῶν κινδύνων, οἱ δὲ φθῆ-
 88 ναι συμβαλόντες πρὶν ἔλθειν τοὺς βοηθήσοντας. (κε΄.)
 Μετὰ δὲ ταῦτα γενομένης τῆς ὕστερον στρατείας, ἦν
 αὐτὸς Ξέρξης ἤγαγεν ἐκλιπῶν μὲν τὰ βασιλεια, στρα-
 τηγὸς δὲ καταστῆναι τολμήσας, ἅπαντας δὲ τοὺς
 ἐκ τῆς Ἀσίας συναγείρας· περὶ οὗ τις οὐχ ὑπερβολὰς
 89 προθυμηθεὶς εἰπεῖν ἐλάττω τῶν ὑπαρχόντων εἴρηκεν;
 ὅς εἰς τοσοῦτον ἦλθεν ὑπερηφανίας, ὥστε μικρὸν μὲν
 ἠγησάμενος ἔργον εἶναι τὴν Ἑλλάδα χειρώσασθαι,
 βουλευθεὶς δὲ τοιοῦτον μνημεῖον καταλιπεῖν, ὃ μὴ τῆς
 ἀνθρωπίνης φύσεώς ἐστιν, οὐ πρότερον ἐπαύσατο,
 πρὶν ἐξεῦρε καὶ συνηνάγκασεν, ὃ πάντες θρυλοῦσιν,
 ὥστε τῷ στρατοπέδῳ πλεῦσαι μὲν διὰ τῆς ἠπείρου,
 πεξεῦσαι δὲ διὰ τῆς θαλάττης, τὸν μὲν Ἑλλήσπον-

ἐδιχάσθησαν αἱ γνώμαι τῶν Ἀ-
 θηναίων στρατηγῶν «τῶν μὲν οὐκ
 ἐόντων συμβαλέειν, ὀλίγους γάρ
 εἶναι τῇ στρατιῇ τῶν Μήδων
 συμβαλέειν· τῶν δὲ καὶ Μιλτιά-
 δεω κελευόντων».

88) Γενομένης τῆς ὕστε-
 ρον στρατείας] Μετὰ δέκα
 ἔτη ἀπὸ τῆς ἐν Μαραθῶνι μάχης,
 ἦτο· τῷ 480 π. X.

—ἐκλιπῶν μὲν τὰ βασι-
 λεια] ἐγκαταλιπῶν μὲν τὰ ἀ-
 νάκτορά του. Εἰς τό: βασιλεια
 ἐξυπακουστέον τὸ οἰκήματα ἢ δώ-
 ματα. Ὡσαύτως καὶ ὁ Ἡρόδοτος

1,98 «ἐν δὲ τῷ τελευταίῳ τὰ βα-
 σιλήϊα ἔνεστι» δηλ. ὁ οἶκος,
 τὰ ἀνάκτορα τοῦ βασιλέως. Ὁ δὲ
 Ἰσοκράτης καὶ τὸ ἐνικὸν βασι-
 λειον ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἐννοίας εἶπεν
 ἐν Εὐαγόρῃ § 31 «τοὺς μεθ' αὐτοῦ
 διαγαγῶν προσέβαλε πρὸς τὸ βασι-
 λειον».

— ὑπερβολὰς] ἀντικ. τοῦ
 εἰπεῖν· προθυμηθεὶς νὰ εἴπῃ λό-
 γους ὑπερβολικούς.

89) ὃ μὴ τῆς ἀνθρωπί-
 νης φύσεώς ἐστιν] = ὃ μὴ
 κατὰ τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν ἢ,
 ὃ ὑπὲρ τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν.

— ὃ πάντες θρυλοῦσι]

τον ζεύξας, τὸν δ' Ἄθω διορύξας. πρὸς δὴ τὸν οὕτω 90
μέγα φρονήσαντα καὶ τηλικαῦτα διαπραξάμενον καὶ
τοσούτων δεσπότην γενόμενον ἀπήντων διελόμενοι τὸν
κίνδυνον, Λακεδαιμόνιοι μὲν εἰς Θερμοπύλας πρὸς τὸ
πεζόν, χιλίους αὐτῶν ἐπιλέξαντες καὶ τῶν συμμάχων
ὀλίγους παραλαβόντες, ὡς ἐν τοῖς στενοῖς κωλύσον-
τες αὐτοὺς περαιτέρω προελθεῖν, οἱ δ' ἡμέτεροι πα-
τέρες ἐπ' Ἀρτεμίσιον, ἐξήκοντα τριήρεις πληρώσαν-
τες πρὸς ἅπαν τὸ τῶν πολεμίων ναυτικόν. ταῦτα δὲ

ἐκεῖνο τὸ ὅποιον πάντες ἔχουσιν Μνημονεύει καὶ τούτου τοῦ χω-
εἰς τὴν ὀμιλίαν των. Πρὸβλ. Λυ-
σίου ἐπιτάφ. § 29 «ὄδον μὲν διὰ
θαλάσσης ἐποιήσατο, πλοῦν δὲ
διὰ τῆς γῆς ἠνάγκασε γενέσθαι.»

— ὦστε τῷ στρατοπέδῳ
πλεῦσαι] ὦστε ἐνταῦθα
εἶνε ἀποτελεσματικός. Οὕτως ἐν
Ἀρχιδάμῳ § 4 «εἰ ἴν' ἀποδεδειγ-
μένον, ὥστε τοὺς πρεσβυτέρους πε-
ρὶ ἀπάντων εἰδέναι τὸ βέλτιστον»
αὐτόθι § 40 ὡσαύτ. § 51, κατὰ
Σοφιστ. § 1 «οἱ τολμῶντες λίαν
ἀπερισκέπτως ἀλαζονεύεσθαι πε-
ποιήκασιν ὥστε δοκεῖν κτλ.»

— τὸν μὲν Ἑλλάσπον-
τον ζεύξας τὸν δὲ Ἄθω
διορύξας] «τὸ μὲν ζεύξας,
πρὸς τὸ πεζεῦσαι διὰ τῆς θαλάσ-
σης, τὸ δὲ διορύξας, πρὸς τὸ,
πλεῦσαι διὰ τῆς ἠπείρου, κατὰ
σχῆμα τὸ καλούμενον χιαστόν.

Μνημονεύει καὶ τούτου τοῦ χω-
ρίου Ἀριστοτέλης (Ῥητορικ. Γ,
θ') ἢ δὲ ἱστορία τῆς τε τοῦ Ἑλ-
λησπόντου ζεύξεως καὶ τῆς διο-
ρυγῆς τοῦ Ἄθω παρ' Ἡρόδοτον
(Ζ, κγ καὶ λγ) Κορ.

90) χιλίους αὐτῶν ἐπι-
λέξαντες] Ὁ Ἡρόδοτος (7, 202.
205) ἀναφέρει μόνον τριακοσίους.
Ὁ Λεωνίδας ἀναχωρῶν ἀπὸ τοῦ
Ἴσθμοῦ πρὸς τὰς Θερμοπύλας εἶχε
μεθ' ἑαυτοῦ 300 λογάδας Σπαρ-
τιάτας, 500 ὀπίτας Τεγεάτας,
500 Μαντινεῖς, 120 Ἀρκάδας Ὀρ-
χομένους, 1000 ἄλλους Ἀρκά-
δας, 400 Κορινθίους, 200 Φλια-
σίους, 80 Μυκηναίους, ἄδηλον δὲ
καὶ πόσους περιοίκους Λακεδαι-
μόνιους. Διερχόμενος διὰ τῆς
Βαιωτίας, τῆς Φωκίδος καὶ τῆς
Λοκρίδος, προσέλαθε πρὸς τούτους
700 Θεσπιεῖς, 400 Θηβαίους,

91 ποιεῖν ἐτόλμων οὐχ οὕτω τῶν πολεμίων καταφρονούντες ὡς πρὸς ἀλλήλους ἀγωνιῶντες, Λακεδαιμόνιοι μὲν ζηλοῦντες τὴν πόλιν τῆς Μαραθῶνι μάχης καὶ ζητοῦντες αὐτοὺς ἐξιῶσαι καὶ δεδιότες, μὴ δις ἐφεξῆς ἡ πόλις ἡμῶν αἰτία γένηται τοῖς Ἑλλησι τῆς σωτηρίας, οἱ δ' ἡμέτεροι μάλιστα μὲν βουλόμενοι διαφυλάξαι τὴν παροῦσαν δόξαν καὶ πᾶσι ποιῆσαι φανερόν, ὅτι καὶ τὸ πρότερον δι' ἀρετὴν ἀλλ' οὐ διὰ τύχην ἐνίκησαν, ἔπειτα καὶ προαγαγέσθαι τοὺς Ἕλληνας ἐπὶ τὸ διαναυμαχεῖν, ἐπιδειξάντες αὐτοῖς ὁμοίως ἐν τοῖς ναυτικοῖς κινδύνοις ὥσπερ ἐν τοῖς πεζοῖς τὴν

1000 Φωκεῖς καὶ τὴν στρατιάν τῶν Ὀπουντίων Λοκρῶν, ὧν δὲν ἦτο πολὺς ὁ ἀριθμὸς. Ὡστε ὁ ἑλληνικὸς στρατὸς ὁ καταλαβὼν τὰς Θερμοπύλας συνεποσῶτο εἰς 6000 ὀπλιτῶν, ἐν ὧν δὲ εἰς 13—14 χιλ. ἀνδρῶν.

— ἐξήκοντα τριήρεις πληρώσαντες] Κατὰ Κοραῆν ἴσως γραπτέον ἐξήκοντα καὶ ἑκατὸν ἵνα συμφωνῇ ὀπωσοῦν ὁ ἀριθμὸς οὗτος τῷ παρ' Ἡροδότῳ ἀναφερομένῳ. Διότι ἐκεῖνος λέγει (8,4) ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι κατ' ἀρχὰς μὲν παρέσχον ἑκατὸν εἴκοσιν ἑπτὰ μετὰ δὲ ταῦτα ἔπεμψαν καὶ ἄλλας πενήκοντα τρεῖς, ὥστε ὅλοι αἱ ἄττικαὶ τριήρεις ἐγένοντο ἑκατὸν ὀγδοήκοντα.

91) πρὸς ἀλλήλους ἀγωνιῶντες] Ἀρποκρατίων ἀγωνιῶν τὸ ἀγωνίζεσθαι. Ἰσοκράτης ἐν τῷ περὶ τῆς ἀντιδόσεως ἀγωνιῶντες ἀντὶ τοῦ ἀγωνιζόμενοι παρὰ τῷ αὐτῷ, ἐν τῷ Πανηγυρικῷ] Σουΐδας «ἀγωνιῶν Ἰσοκράτης ἀντὶ τοῦ ἀγωνίζεσθαι» καὶ ἀγωνιῶντες ἀντὶ τοῦ ἀγωνιζόμενοι. Ἰσοκράτης.

— τῆς Μαραθῶνι μάχης] Ἐπὶ τῶν δῆμων τῆς Ἀττικῆς πρὸς δῆλωσιν τῆς ἐν τόπῳ στάσεως τίθεται συνήθως ἀπρόθετος δοτικὴ. Θουκ. 1,73 «φαμὲν γὰρ Μαραθῶνι τε μόνου προκινδυνεῦσαι τῷ βαρβάρῳ, καὶ πανδημεῖ ἐν Σαλαμῖνι ξυναυμαχεῖσθαι» Πλάτ. Μενέξ. 241 C. «τῶν τε

ἀρετὴν τοῦ πλήθους περιγιγνομένην. (κς'.) Ἴσας δὲ 92
 τὰς τόλμας παρασχόντες οὐχ ὁμοίαις ἐχρήσαντο ταῖς
 τύχαις, ἀλλ' οἱ μὲν διεφθάρησαν καὶ ταῖς ψυχαῖς νι-
 κῶντες τοῖς σώμασιν ἀπεῖπον, οὐ γὰρ δὴ τοῦτό γε
 θέμις εἶπειν, ὡς ἠττήθησαν· οὐδεὶς γὰρ αὐτῶν φυ-
 γεῖν ἤξιωσεν. οἱ δ' ἡμέτεροι τὰς μὲν πρόπλους ἐνί-
 κησαν, ἐπειδὴ δ' ἤκουσαν τῆς παρόδου τοὺς πολε-
 μίους κρατοῦντας, οἴκαδε καταπλεύσαντες [καὶ κα-
 τασκευάσαντες τὰ περὶ τὴν πόλιν] οὕτως ἐδουλεύσαν-
 το περὶ τῶν λοιπῶν, ὥστε πολλῶν καὶ καλῶν αὐτοῖς
 προειργασμένων ἐν τοῖς τελευταίοις τῶν κινδύνων ἔτι
 πλέον διήνεγκαν. ἀθύμως γὰρ ἀπάντων τῶν συμμά- 93

Μαραθῶνι μαχεσαμένων καὶ τῶν
 ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχησάντων. »

— προαγαγέσθαι τοὺς
 Ἕλληνας ἐπὶ τὸ διαναυ-
 μαχεῖν] νὰ παροτρύνωσι τοὺς
 Ἕλληνας εἰς ναυμαχίαν. Πρβλ.
 Ἡρόδ. 41,124,4 «καὶ τινα καὶ
 σκῶψαι μιν καὶ εἰς γέλωτα προ-
 αγαγέσθαι»

92) Ἴσας δὲ τὰς τόλμας
 παρασχόντες] φανέντες δ' ἐξ
 ἴσου τολμηροὶ (γενναῖοι). Κατὰ
 ταῦτα καὶ ὁ Λυκοῦργος κατὰ
 Λεωκράτ. § 48 «ἐξ ἴσου τῶν
 κινδύνων μετασχόντες οὐχ ὁμοίως
 τῆς τύχης ἐκοινώνησαν».

— νικῶντες - ἀπεῖπον]
 νικῶντες κατὰ τὰς ψυχὰς ἀπέ-

καμον κατὰ τὰ σώματα. Λυσ.
 ἐπιταφ. § 31 «οὐχ ἠττηθέντες
 τῶν ἐναντίων ἀλλ' ἀποθανόντες
 οὐπερ ἐτάχθησαν» Λυκοῦργ. ἐνθ'
 ἄνωτ. «οὐχ ἠττηθέντες ἀλλ' ἀπο-
 θανόντες ἔνθα περ ἐτάχθησαν ὑ-
 πὲρ τῆς ἐλευθερίας ἀμύνοντες»
 Διόδωρ. Σικελ. 41,11 «τοῖς μὲν
 σώμασι κατεπονήθησαν, ταῖς δὲ
 ψυχαῖς οὐχ ἠττήθησαν».

— πρόπλους] τὰς πρώτας
 πλεύσας. Θουκ. 6,46, «αὶ πρό-
 πλοι νῆες» καὶ 4,120 «τριήρης
 προπλεύουσα» Ἡρόδ. 6,97 «Δάτις
 προπλώσας».

93) Πελοποννησίων μὲν
 διατειχιζάντων τὸν Ἴσ-
 θμόν] ἀπὸ Λεγαίου μέχρι Κεγ-
 χρεῶν (Ἡρόδ. 8,20).

χων διακειμένων, καὶ Πελοποννησίων μὲν διατειχιζόντων τὸν Ἴσθμὸν καὶ ζητούντων ἰδίαν αὐτοῖς σωτηρίαν τῶν δ' ἄλλων πόλεων ὑπὸ τοῖς βαρβάροις γεγενημένων καὶ συστρατευομένων ἐκείνοις, πλὴν εἴ τις διὰ μικρότητα παρημελήθη, προσπλευσῶν δὲ τριήρων διακοσίων καὶ χιλίων καὶ πεζῆς στρατιᾶς ἀναριθμήτου μελλούσης εἰς τὴν Ἀττικὴν εἰσβάλλειν, οὐδεμιᾶς σωτηρίας αὐτοῖς ὑποφαινομένης, ἀλλ' ἔρημοι συμμάχων γεγενημένοι καὶ τῶν ἐλπίδων ἀπασῶν διημαρτηκότες, ἐξὸν αὐτοῖς μὴ μόνον τοὺς παρόντας κινδύνους διαφυγεῖν ἀλλὰ καὶ τιμὰς ἐξαιρέτους λαβεῖν, ἄς αὐτοῖς ἐδίδου βασιλεὺς ἡγούμενος, εἰ τὸ τῆς πόλεως προσλάβοι ναυτικὸν, παραχρῆμα καὶ Πελοποννήσου κρατήσῃ, οὐχ ὑπέμειναν τὰς παρ' ἐκείνου δωρεάς, οὐδ' ὀργισθέντες τοῖς Ἕλλησιν, ὅτι προὔδόθησαν, ἀσμένως ἐπὶ τὰς διαλλαγὰς τὰς πρὸς τοὺς βαρ-

— πλὴν εἴ τις διὰ μικρότητα παρημελήθη] ἐκτὸς ἐὰν καμμία παρημελήθη διὰ τὴν μικρότητα αὐτῆς. Τοῦ ῥήματος παραμελεῖν ἐποιήσατο χρῆσιν ὁ Ἰσοκράτης καὶ ἐν Πλαταικῷ § 60 καὶ ἐν τῷ περὶ Ἀντιδόσ. § 168 «ἐφοβούμην μὴ τὰ μὲν ἰδιά μου παραμελήθῃ.»

— διακοσίων καὶ χιλίων] καὶ κατωτέρω ἐν § 97 «πρὸς χιλίας καὶ διακοσίας τριῆρεις μόνον διαναυμαχεῖν ἐμελέτησαν καὶ

§ 118 «διακοσίαις καὶ χιλίαις ναυσὶ περιπλέοντες.»

— τῶν ἐλπίδων ἀπασῶν διημαρτηκότες] ἐν ᾧ ἔχασαν ὅλας τὰς ἐλπίδας των.

94] ἐξόν] αἰτιατ. ἀπόλυτος.

— ἄς αὐτοῖς ἐδίδου βασιλεὺς] Δὲν συμφωνεῖ ἐνταῦθα ὁ Ἰσοκράτης μὲ τὸν Ἡρόδοτον (8, 136) ἀναφέροντα μόνον ὅτι ὁ Μαρδόνιος μετὰ τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν ἔπεμψε πρὸς τοὺς Ἀθηναίους τὸν Μακεδόνα Ἀλέξανδρον

θάρους ὄρμησαν, ἀλλ' αὐτοὶ μὲν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας 95
 πολεμεῖν παρεσκευάζοντο, τοῖς δ' ἄλλοις τὴν δουλείαν
 αἰρουμένοις συγγνώμην εἶχον. ἤγουντο γὰρ ταῖς μὲν
 ταπειναῖς τῶν πόλεων προτήκειν ἐκ παντὸς τρόπου
 ζητεῖν τὴν σωτηρίαν, ταῖς δὲ προεστάναι τῆς Ἑλλά-
 δος ἀξιούσαις οὐχ οἷόν τ' εἶναι διαφεύγειν τοὺς κιν-
 δύνους, ἀλλ' ὥσπερ τῶν ἀνδρῶν τοῖς καλοῖς κάγαθοῖς
 αἰρετώτερόν ἐστι καλῶς ἀποθανεῖν ἢ ξὴν αἰσχρῶς,
 οὕτω καὶ τῶν πόλεων ταῖς ὑπερεχούσαις λυσιτελεῖν
 ἐξ ἀνθρώπων ἀφανισθῆναι μᾶλλον ἢ δούλαις ὀφθῆναι
 γενομέναις. δῆλον δ' ὅτι ταῦτα διενεθήτησαν· ἐπειδὴ 96
 γὰρ οὐχ οἷοί τ' ἦσαν πρὸς ἀμφοτέρας ἅμα παρατά-
 ξασθαι τὰς δυνάμεις, παραλαβόντες ἅπαντα τὸν ὄχλον
 τὸν ἐκ τῆς πόλεως εἰς τὴν ἐχομένην νῆσον ἐξέπλευ-

τὸν Ἀμύντου μὲ προτάσεις συμ-
 βιβασμοῦ. Καὶ ἐν γένει δὲ ὑπ' οὐδε-
 νὸς τῶν ἀρχαίων ἀναφέρεται ὅτι
 ἐνταῦθα ὁ Ἰσοκράτης λέγει ὅτι
 δηλ. πρὸ τῆς ἐν Σαλαμῖνι ναυ-
 μαχίας προσέφερε τι ὁ Ξέρξης πρὸς
 τοὺς Ἀθηναίους.

— ἀσμένως — ὄρμησαν] ἔσπευσαν προθύμως νὰ φιλιωθῶσι
 μὲ τοὺς βαρβάρους διότι ἐπροδό-
 θησαν. Προδοσίαν ἐννοεῖ ὁ ῥήτωρ
 τὴν ἔνωσιν τῶν βορείων τῆς Ἑλ-
 λάδος πολιτειῶν μετὰ τῶν βαρ-
 βάρων, καὶ τὴν ὑπὸ τῶν Πελο-
 ποννησίων τείχισιν τοῦ ἰσθμοῦ.

95) ταῖς δὲ προεστάναι·
 τῆς Ἑλλάδος ἀξιούσαις]
 εἰς δὲ τὰς ἀπαιτούσας νὰ ἔχωσι
 τὴν ἡγεμονίαν τῆς Ἑλλάδος. Καθ'
 Ἡρόδοτον (8,3.) καὶ πρὸ τῆς ἐν
 Ἀρτεμισίῳ ναυμαχίας οἱ Ἀθη-
 ναῖοι εἶχον ἀξιώσεις ἐπὶ τῆς κατὰ
 θάλασσαν ἡγεμονίας τῆς Ἑλλάδος.

96) οἷοί τ' ἦσαν — παρα-
 τάξασθαι] δὲν ἠδύναντο νὰ πα-
 ραταχθῶσι καὶ πρὸς τὰς δύο ду-
 νάμεις. Τὸ οἷός τέ εἰμι μετ'
 ἀπαρεμφάτου σημαίνει δύναμαι.
 οὕτως ἐν τῇ προηγουμένῃ πα-
 ραγράφῳ «ταῖς δὲ προεστάναι

σαν, ἔν' ἐν μέρει πρὸς ἑκατέραν κινδυνεύσωσιν. (κζ'.) Καίτοι πῶς ἂν ἐκείνων ἄνδρες ἀμείνους ἢ μᾶλλον φιλέλληνες ὄντες ἐπιδειχθεῖεν, οὔτινες ἔτλησαν ἐπιδεῖν ὥστε μὴ τοῖς λοιποῖς αἴτιοι γενέσθαι τῆς δουλείας, ἐρήμην μὲν τὴν πόλιν γενομένην, τὴν δὲ χώραν πορθουμένην, ἱερὰ δὲ συλῶμενα καὶ νεῶς ἐμπιπραμένους, ἅπαντα δὲ τὸν πόλεμον περὶ τὴν πατρίδα τὴν αὐτῶν

97 γιγνόμενον; καὶ μὴν οὐδὲ ταῦτ' ἀπέχρησεν αὐτοῖς, ἀλλὰ πρὸς χιλίας καὶ διακοσίας τριήρεις μόνοι διαναυμαχεῖν ἐμέλλησαν. οὐ μὴν εἰάθησαν καταισχυθέντες γὰρ Πελοποννήσιοι τὴν ἀρετὴν αὐτῶν, καὶ νομίσαντες προδιαφθαρέντων μὲν τῶν ἡμετέρων οὐδ' αὐτοὶ σωθήσεσθαι, κατορθωσάντων δ' εἰς ἀτιμίαν τὰς αὐτῶν πόλεις καταστήσειν, ἠναγκάσθησαν μετασχεῖν τῶν κινδύνων. καὶ τοὺς μὲν θορύβους τοὺς ἐν τῷ πράγ-

τῆς Ἑλλάδος ἀξιούσαις οὐχ οἶόν τ' εἶναι διαφέρειν τοὺς κινδύνους.»

— εἰς τὴν ἐχομένην νῆσον] εἰς τὴν παρακειμένην νῆσον, δηλ. τὴν Σχλαμῖνα.

— ὥστε μὴ αἴτιοι γενέσθαι δουλείας] διὰ τὰ μὴ γίνωσιν αἴτιοι δουλείας εἰς τοὺς λοιπούς.

97 Καὶ οὐδὲ ταῦτ' ἀπέχρησεν αὐτοῖς] καὶ οὐδὲ ταῦτα ἤρκεσαν εἰς αὐτούς.

— οὐ μὴν εἰάθησαν] ἀλλ' ὅμως δὲν τοὺς ἔφθησαν δηλ. μόνοις τὰ διαναυμαχῆσαι. Τὸ εἰάθησαν εἶνε παθητ. ἀόρ. τοῦ ῥήματος ἔωμαι, οὐ παθ. παρακ. εἶ-

μαι, ἀόρ. εἰάθη, καὶ μ. μελ. (ἀντι παθ.) ἐάσομαι.

— καὶ τοὺς μὲν θορύβους κ.τ.λ.] Κατὰ τὸν Κυπριανὸν (Ἄπορ. Ἴσοκρ.) εἶνε ὄξιον προσοχῆς τὸ χωρίον τοῦτο διότι ὑποδεικνύει ὅτι ὁ προκείμενος λόγος ἐγράφη οὐχὶ πρὸς ἐκφώνησιν ἐν δημοσίᾳ συναθροίσει ἢ πανηγύρει ἀλλὰ διὰ τοὺς μαθητὰς τοῦ Ἴσοκράτους, διότι ἀποφεύγει τὴν περιγραφὴν τῶν κραυγῶν θορύβων καὶ παρακλεῦσεων τῆς ναυμαχίας, ἐν ᾧ ταῦτα δὴ θηρεῦ-

ματι γενομένους καὶ τὰς κραυγὰς καὶ τὰς παρακε-
 λεύσεις, ἃ κοινὰ πάντων ἐστὶ τῶν ναυμαχοῦντων,
 οὐκ οἶδ' ὅ τι δεῖ λέγοντα διατρίβειν· ἃ δ' ἐστὶν ἴδια 98
 καὶ τῆς ἡγεμονίας ἀξία καὶ τοῖς προειρημένοις ὁμο-
 λογούμενα, ταῦτα δ' ἐμὸν ἔργον ἐστὶν εἰπεῖν. τοσοῦ-
 τον γὰρ ἡ πόλις ἡμῶν διέφερεν, ὅτ' ἦν ἀκέραιος, ὥστ'
 ἀνάστατος γενομένη πλείους μὲν συνεθάλετο τριήρεις
 εἰς τὸν κίνδυνον τὸν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος ἢ σύμπαντες
 οἱ ναυμαχήσαντες, οὐδεὶς δὲ πρὸς ἡμᾶς οὕτως ἔχει
 δυσμενῶς, ὅστις οὐκ ἂν ὁμολογήσειε διὰ μὲν τὴν ναυ-
 μαχίαν ἡμᾶς τῷ πολέμῳ κρατῆσαι, ταύτης δὲ τὴν
 πόλιν αἰτίαν γενέσθαι. (κγ'.) Καίτοι μελλούσης στρα- 99
 τείας ἐπὶ τοὺς βαρβάρους ἔσεσθαι τίνας χρῆ τὴν ἡγε-
 μονίαν ἔχειν; οὐ τοὺς ἐν τῷ προτέρῳ πολέμῳ μάλιστ'
 εὐδοκιμήσαντας, καὶ πολλακίς μὲν ἰδία προκινδυνεύ-
 σαντας, ἐν δὲ τοῖς κοινοῖς τῶν ἀγῶνων ἀριστείων ἀξιο-
 θέντας; οὐ τοὺς τὴν αὐτῶν ἐκλιπόντας ὑπὲρ τῆς τῶν

σιν οἱ συγγραφεῖς πανηγυρικῶν
 λόγων.

98) πλείους μὲν συνεθά-
 λετο τριήρεις] περισσοτέρας
 μὲν τριήρεις συνεισέφερον. Πρβλ.
 § 107 «κεκτημένοι τριήρεις δι-
 πλασίας μὲν ἢ σύμπαντες, δυνα-
 μένας δὲ πρὸς δις τοσαύτας κιν-
 δυνεύειν.»

99) Καίτοι] τὸ μόριον τοῦτο
 εἶνε κυρίως βεβαιωτικόν=καὶ βε-
 βαιῶς καὶ τῷ ὄντι, καὶ τίθεται

ὅταν ὁ λαλῶν προχωρῶν εἰς νέαν
 τινὰ ἰδέαν (καὶ = προσέτι) καὶ
 βεβαιῶν αὐτὴν (τοί) τὴν ἀντι-
 τάσσει εἰς τὸ προηγούμενον (=καὶ
 ὅμως τῷ ὄντι) Θουσ. 2,69. 5,2 κτλ.
 Ἐνίοτε τὸ καίτοι εἶνε συλλογι-
 στικόν ὡς ἐνταῦθα=καὶ λοιπόν.
 Ξενοφ. Ἀπομν. 1,4,5.

— τοὺς τὴν αὐτῶν] χώραν
 ἢ πόλιν = ὅχι ἐκεῖνοι οἵτινες ἐγ-
 κατέλιπον τὴν χώραν αὐτῶν ὑπὲρ
 τῆς σωτηρίας τῶν ἄλλων.

ἄλλων σωτηρίας, καὶ τό τε παλαιὸν οἰκιστὰς τῶν πλεί-
στον πόλεων γενομένους, καὶ πάλιν αὐτὰς ἐκ τῶν μεγί-
στων συμφορῶν διασώσαντας; πῶς δ' οὐκ ἂν δευνὰ πά-
θοιμεν, εἰ τῶν κακῶν πλείστον μέρος μετασχόντες ἐν
ταῖς τιμαῖς ἔλαττον ἔχειν ἀξιωθεῖμεν καὶ τότε προ-
ταχθέντες ὑπὲρ πάντων νῦν ἑτέροις ἀκολουθεῖν ἀναγ-
κασθεῖμεν;

- 100 (κδ'.) Μέχρι μὲν οὖν τούτων οἶδ' ὅτι πάντες ἂν ὁμο-
λογήσειαν πλείστον ἀγαθῶν τὴν πόλιν τὴν ἡμετέραν
αἰτίαν γεγενῆσθαι καὶ δικαίως ἂν αὐτῆς τὴν ἡγεμο-
νίαν εἶναι, μετὰ δὲ ταῦτ' ἤδη τινὲς ἡμῶν κατηγο-
ροῦσιν ὡς ἐπειδὴ τὴν ἀρχὴν τῆς βασιλείας παρελά-
βομεν, πολλῶν κακῶν αἴτιοι τοῖς Ἕλλησι κατέστη-
μεν, καὶ τὸν τε Μηλίῶν ἀνδραποδισμόν καὶ τὸν Σκιω-
ναίων ὄλεθρον ἐν τούτοις τοῖς λόγοις ἡμῖν προφέρου-
101 σιν. ἐγὼ δ' ἡγοῦμαι πρῶτον μὲν οὐδὲν εἶναι τοῦτο

⁴⁰⁰ Μηλίῶν] τῷ ἔκτῳ ἔτει αὐτοὶ ἔβρισαν, ἀποίκους ὕστερον
τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου πεντακοσίους πέμψαντες» Θουκυδ.
(416) οἱ Μηλῖοι οἵτινες διαρχοῦν- 5, 116.

— Σκιωναίων] πέντε ἔτη
πρὸ τῆς καταστροφῆς τῆς Μήλου
'Αθηναίων νὰ ὑποταθῶσιν εἰς ἔπραξαν οἱ Ἄθηναῖοι τὰ ὅμοια
αὐτοῦς· οὗτοι ἀπεποιήθησαν καὶ πρὸς τοὺς ἐν Χαλκιδικῇ Σκιω-
ἀντέστησαν γενναίως ἀλλ' ἐπὶ τέ- ναίους, τοὺς ἐν ἔτει 423 διὰ προ-
λους ἠναγκάσθησαν νὰ παραδο- τροπῶν τοῦ Βρασιδα ἀποστατή-
θῶσιν εἰς τὴν διάκρισιν τῶν ἀν- σαντας.

401] εἰ τινες τῶν πολεμη-
ἀπέκτειναν, παῖδάς τε καὶ γυναῖ- σάντων] ἀλλ' οἱ Μηλῖοι (ὡς
κας ἠνδραπίδισαν, τὸ δὲ χωρίον ἀνωτέρω εἶπομεν) εἶχον μείνει οὐ-

σημεῖον, ὡς κακῶς ἤρχομεν, εἴ τινες τῶν πολεμησάντων ἡμῖν σφόδρα φαίνονται κολασθέντες, ἀλλὰ πολὺ τόδε μεῖζον τεκμήριον, ὡς καλῶς διωκοῦμεν τὰ τῶν συμμάχων, ὅτι τῶν πόλεων τῶν ὑφ' ἡμῖν οὐσῶν οὐδεμία ταύταις ταῖς συμφοραῖς περιέπεσεν. ἔπειτ' εἰ 102 μὲν ἄλλοι τινὲς τῶν αὐτῶν πραγμάτων πρῶτερον ἐπεμελήθησαν, εἰκότως ἂν ἡμῖν ἐπιτιμῶεν· εἰ δὲ μήτε τοῦτο γέγονε μηθ' οἷόν τ' ἐστὶ τοσοῦτων πόλεων τὸ πλῆθος κρατεῖν, ἢν μὴ τις κολάζῃ τοὺς ἑξαμαρτάνοντας, πῶς οὐκ ἤδη δίκαιόν ἐστίν ἡμᾶς ἐπαινεῖν, οἵτινες ἐλαχίστοις χαλεπήναντες πλεῖστον χρόνον τὴν ἀρχὴν κατασχεῖν ἠδυνήθημεν; (λ'.) Οἶμαι δὲ πᾶσι 103 δοκεῖν τούτους κρατίστους προστάτας γενήσεσθαι τῶν Ἑλλήνων, ἐφ' ὧν οἱ πειθαρχήσαντες ἄριστα τυγχάνουσι πράξαντες. ἐπὶ τοίνυν τῆς ἡμετέρας ἡγεμονίας

δέτεροι, οὐδὲν δὲ ἄξιον ἐκδικήσεως εἶχον πράξῃ. Ἐνταῦθα ὅμως φαίνεται ὅτι αἰνίττεται μᾶλλον τοὺς Σκιωναίους.

— τῶν πόλεων τῶν ὑφ' ἡμῖν οὐσῶν] ἐκ τῶν πόλεων αἵτινες εἶνε ὑποτελεῖς εἰς ἡμᾶς.

102) εἰκότως - ἐπιτιμῶεν] δικαίως θὰ ἐπέπληττον ἡμᾶς.

— δίκαιόν ἐστίν ἡμᾶς ἐπαινεῖν] ὑποκ. τοῦ ἐπαινεῖν τινὰ δηλ. πῶς δὲν εἶνε δίκαιον νὰ ἐπαινῇ τις ἡμᾶς; Ἡδύνατο νὰ εἴπῃ παθητ. πῶς οὐ δίκαιοί ἐσμεν (ὑπό τινος) ἐπαινεῖσθαι;

— πλεῖστον χρόνον] Παναθ. § 56 «Σπαρτιαῖται μὲν ἔτη δέκα μόλις ἐπεστάτησαν τῶν πραγμάτων ἡμεῖς δὲ πέντε καὶ ἐξήκοντα συνεχῶς κατέσχομεν τὴν ἀρχήν. «Δημοσθ. Φιλιπ. 3 § 23 «προστάται μὲν ὑμεῖς ἐβδομήκοντα ἔτη καὶ τρία τῶν Ἑλλήνων ἐγένεσθε, προστάται δὲ τριάκοντα ἐνός δέοντα Λακεδαιμόνιοι.»

103) τούτους] ὑποκ. τοῦ γενήσεσθαι.

— καὶ τοὺς οἴκους - ἐπιδόντας] καὶ οἱ ἰδιωτικοὶ οἴκοι

εὐρήσομεν καὶ τοὺς οἴκους τοὺς ἰδίους πρὸς εὐδαιμονίαν πλείστον ἐπιδόντας καὶ τὰς πόλεις μεγίστας γε-
 104 νομένας. οὐ γὰρ ἐφθονοῦμεν ταῖς ἀύξανομέναις αὐ-
 τῶν, οὐδὲ ταραχὰς ἐνεποιοῦμεν πολιτείας ἐναντίας
 παρακαθιστάντες, ἔν' ἀλλήλοις μὲν στασιάζοιεν, ἡμᾶς
 δ' ἀμφοτέροι ἑραπεύοιεν, ἀλλὰ τὴν τῶν συμμάχων
 ὁμόνοιαν κοινὴν ὠφέλειαν νομίζοντες τοῖς αὐτοῖς νό-
 μοις ἀπάσας τὰς πόλεις διωκοῦμεν, συμμαχικῶς ἀλλ'
 οὐ δεσποτικῶς βουλευόμενοι περὶ αὐτῶν, ὅλων μὲν τῶν
 πραγμάτων ἐπιστατοῦντες, ἰδίᾳ δ' ἐκάστους ἐλευ-
 105 θέρους ἔδωντες εἶναι, καὶ τῷ μὲν πλήθει βοηθοῦντες,
 ταῖς δὲ δυναστείαις πολεμοῦντες, δεινὸν ἡγούμενοι
 τοὺς πολλοὺς ὑπὸ τοῖς ὀλίγοις εἶναι, καὶ τοὺς ταῖς
 οὐσίαις ἐνδεεστεροὺς, τὰ δ' ἄλλα μηδὲν χείρους ὄντας,
 ἀπελαύνεσθαι τῶν ἀρχῶν, ἔτι δὲ κοινῆς τῆς πατρίδος
 οὐσης τοὺς μὲν τυραννεῖν τοὺς δὲ μετοικεῖν, καὶ φύ-
 σει πολίτας ὄντας νόμῳ τῆς πολιτείας ἀποστερεῖσθαι.

πρώδευσαν πολὺ εἰς τὴν εὐτυχίαν.
 Ἰδιος οἶκος (= ἰδιωτικὴ οἰκο-
 γένεια) ἐτέθη ἐνταῦθα ἀντιθετικῶς
 πρὸς τὰς πόλεις.

104) πολιτείας ἐναντίας πα-
 ρακαθιστάντες] συνιστῶντες
 εἰς πόλεις πλησίον ἀλλήλας κει-
 μένας ἐναντία πολιτεύματα (δηλ.
 ὀλιγαρχίαν παρὰ δημοκρατίαν).

— τοῖς αὐτοῖς νόμοις] μὲ
 τοὺς ἰδίους νόμους, τοὺς ὁποίους
 δηλ. ἔχομεν. Ἐννοεῖ τοὺς θεμε-

λιώδεις νόμους τῆς πολιτείας.

105) ταῖς δὲ δυναστείαις]
 δυναστείαις ἐνταῦθα = ὀλιγαρχί-
 αῖς.

— ἀπελούνεσθαι] = εἰρ-
 γεσθαι Πρὸς 16,36 «οὐ γὰρ ἀ-
 πελαυνόμενος ἀπὸ τῆς ὀλιγαρχίας
 ἀλλὰ παρακαλούμενος ἦν δημο-
 τικός » Λυσ. 34,3 «ἐγὼ μὲν οὖν,
 ὦ Ἀθηναῖοι, οὔτε οὐσίᾳ, οὔτε γέ-
 νει ἀπελαυνόμενος » δηλ. τῆς πο-
 λιτείας.

τοιαῦτ' ἔχοντες ταῖς ὀλιγαρχίαις ἐπιτιμᾶν καὶ πλείω 106
 τούτων τὴν αὐτὴν πολιτείαν ἦν περ παρ' ἡμῖν αὐτοῖς
 καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις κατεστήσαμεν, ἦν οὐκ οἶδ' ὅ τι
 δεῖ διὰ μακροτέρων ἐπαινεῖν ἄλλως τε καὶ συντόμως
 ἔχοντα δηλῶσαι περὶ αὐτῆς. μετὰ γὰρ ταύτης οἰκοῦν-
 τες ἐβδομήκοντ' ἔτη διετέλεσαν ἄπειροι μὲν τυραννί-
 δων, ἐλεύθεροι δὲ πρὸς τοὺς βαρβάρους, ἀστασίαστοι,
 δὲ πρὸς σφᾶς αὐτοὺς, εἰρήνην δ' ἄγοντες πρὸς πάντας
 ἀνθρώπους. (λά.) Ὑπὲρ ὧν προσήκει τοὺς εὖ φρονούν- 107
 τας μεγάλην χάριν ἔχειν πολὺ μᾶλλον ἢ τὰς κληρου-
 χίας ἡμῖν ὀνειδίζειν, ἃς ἡμεῖς εἰς τὰς ἐρημουμένας
 τῶν πόλεων φυλακῆς ἕνεκα τῶν χωρίων ἄλλ' οὐ διὰ
 πλεονεξίαν ἐξεπέμπομεν. σημεῖον δὲ τούτων ἔχοντες
 γὰρ χώραν μὲν ὡς πρὸς τὸ πλῆθος τῶν πολιτῶν ἐλαχί-

106) Τοιαῦτ' - ἐπιτιμᾶν] ἔν ᾧ ἔχομεν τοιαύτας κατηγορίας κατὰ τῶν ὀλιγαρχιῶν νὰ λέγωμεν.

— ἔχοντα] ἐτέθη ἡ μετοχὴ κατ' αἰτιατικὴν, ὡς ἀναφερομένη εἰς τὸ παραλειφθὲν ὑποκ. τοῦ ἐπαινεῖν καὶ δηλῶσαι, ἐμὲ δηλ. τὴν ὁποίαν (πολιτείαν) δὲν ἤξεύρω διατὶ πρέπει διὰ μακροτέρων νὰ ἐπαινέσω ἀφ' οὗ μάλιστα δύναμαι συντόμως νὰ φανερῶσαι περὶ αὐτῆς.

107) τὰς κληρουχίας] τὸ ἀφηρημένον ἀντὶ τοῦ συγκεκριμένου = τοὺς κληρούχους. « Ἀφη-

ρημένῳ κέχρηται τῷ κληρουχίας ἀντὶ τοῦ συγκεκριμένου κληρούχους, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ μοναρχίας εἴρηκεν ἀντὶ τοῦ, μονάρχους. Ἐκαλοῦντο δὲ κληροῦχοι ἢ φησιν Ἀρποκρατίων, τουτὶ τὸ χωρίον Ἰσοκράτους ἐξηγουόμενος « οὗς Ἀθηναῖοι ἔπεμπον ἐπὶ τὰς πόλεις, ἃς ἐλάμβανον, κλήρους ἐκάστους διανεμοῦντας » παρ' ᾧ, ἀντὶ τοῦ διανεμοῦντας, γραπτέον ἴσως διανεμόντες· εἰ γὰρ καὶ κληροῦχοι ἔσθ' ὅτε ἐλέγοντο οἱ κλήρω μερίζοντες τὴν γῆν, κυριώτερον ὅμως τοῦτο ἐκαλοῦντο αὐτοὶ οἱ τοὺς κλήρους,

στην, ἀρχὴν δὲ μεγίστην, καὶ κεκτημένοι τριήρεις
 108 διπλασίας μὲν ἢ σύμπαντες, δυναμένας δὲ πρὸς δις
 τοσαύτας κινδυνεύειν, ὑποκειμένης τῆς Εὐβοίας ὑπὸ
 τὴν Ἀττικὴν, ἣ καὶ πρὸς τὴν ἀρχὴν τὴν τῆς θαλάτ-
 της εὐφυῶς εἶχε καὶ τὴν ἄλλην ἀρετὴν ἀπασῶν τῶν
 νήσων διέφερε, κρατοῦντες αὐτῆς μᾶλλον ἢ τῆς ἡμε-
 τέρας αὐτῶν, καὶ πρὸς τούτοις εἰδότες καὶ τῶν Ἑλ-
 λήνων καὶ τῶν βαρβάρων τούτους μάλιστα εὐδοκιμοῦν-
 τας, ὅσοι τοὺς ὁμόρους ἀναστάτους ποιήσαντες ἀφθο-
 νον καὶ ῥάθυμον αὐτοῖς κατεστήσαντο τὸν βίον, ὅμως
 οὐδὲν τούτων ἡμᾶς ἐπῆρε περὶ τοὺς ἔχοντας τὴν νῆσον
 109 ἕξαμαρτεῖν, ἀλλὰ μόνοι δὴ τῶν μεγάλην δύναμιν
 λαβόντων περιεϊδομεν ἡμᾶς αὐτοὺς ἀπορωτέρως ζῶντας
 τῶν δουλεύειν αἰτίαν ἔχόντων. καίτοι βουλόμενοι πλεο-
 νεκτεῖν οὐκ ἂν δὴ πού τῆς μὲν Σκιωναίων γῆς ἐπε-
 θυμήσαμεν, ἣν Πλαταιέων τοῖς ὡς ἡμᾶς καταφυγοῦσι
 φαινόμεθα παραδόντες, τοσαύτην δὲ χώραν παρελί-

ῆγουν τὰς μερίδας, τῆς πολέμου ἢ ἄλλης κρατηθείσης γῆς λαμβάνοντες ἄποικοι, κληρονόμοι γινόμενοι τῶν ἀπελαθέντων ἢ φονευθέντων κατοίκων» Κοραῆς.

— διπλασίας μὲν ἢ σύμπαντες] Πρὸς σημείωσιν § 89.

108] εὐφυῶς εἶχε] εὐρίσκειτο εἰς κατάλληλον θέσιν. Θεουκῶδ. 8,96.

— οὐδὲν τούτων ἡμᾶς ἐπῆρε] οὐδὲν τούτων μᾶς ἕκαμε

νὰ ὑπερηφανευθῶμεν. Τὸ ἐπῆρε εἶνε ἄορ. τοῦ ἐπαίρω=σηκόνω ἐπάνω, ὑψόνω, παρορμῶ, ἐμπνέω ἔπαρσιν.

109] τῶν δουλεύειν αἰτίαν ἔχόντων] τῶν ἀξίων ὄντων δουλεύειν, κατὰ Κοραῆν, κατ' ἄλλους δὲ « τῶν Ἑλλήνων, οὓς φασιν αἰτιώμενοι δουλεῦσαι τοῖς Ἀθηναίοις. »

— καταφυγοῦσι] Θεουκ. 5,32. «Περὶ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους [432] τοῦ θέρους τούτου Σκιω-

πομεν ἢ πάντας ἂν ἡμᾶς εὐπορωτέρους ἐποίησεν.

(λβ΄.) Τοιούτων τοίνυν ἡμῶν γεγενημένων καὶ το- 110
σαύτην πίστιν δεδωκότων ὑπὲρ τοῦ μὴ τῶν ἀλλοτρίων
ἐπιθυμεῖν τολμῶσι κατηγορεῖν οἱ τῶν δεκαρχιῶν κοι-
νωνήσαντες καὶ τὰς αὐτῶν πατρίδας διαλυμηνάμε-
νοι, καὶ μικρὰς μὲν ποιήσαντες δοκεῖν εἶναι τὰς τῶν
προγεγενημένων ἀδικίας, οὐδεμίαν δὲ λιπόντες ὑπερ-
βολὴν τοῖς αὐτοῖς βουλομένοις γενέσθαι πονηροῖς, ἀλλὰ
φάσκοντες μὲν λακωνίζειν, τάναντία δ' ἐκείνοις ἐπι-
τηδεύοντες, καὶ τὰς μὲν Μηλίων ὄδυρόμενοι συμφο-
ρὰς, περὶ δὲ τοῦς αὐτῶν πολίτας ἀνήκεστα τολμη-

ναίους μὲν Ἀθηναῖοι ἐκπολιορκή-
σαντες ἀπέκτειναν—καὶ τὴν γῆν
Πλαταιεῦσιν ἔδοσαν νέμεσθαι. »
Ὅρα καὶ σημ. § 100.

110) οἱ τῶν δεκαρχιῶν] Δεκαρχία ἢ δεκαδαρχία ἦτο ἀνώ-
τατον συμβούλιον καθεσταμένον ἐν
πολλαῖς ἐλληνικαῖς πόλεσιν ὑπὸ
τῶν Λακεδαιμονίων, ἐμπιστευο-
μένων αὐτῷ ὅλην τὴν διοίκησιν
τῶν πραγμάτων τῆς πολιτείας
ὑπὸ τὰς ὁδηγίας τοῦ ἐκ Σπάρτης
ἀποστελλομένου ἀρμοστοῦ. Συνέ-
κειτο δὲ πάντοτε ἐκ τῶν ἰσχυρο-
τέρων τῆς δημοκρατικῆς μερίδος.
Φαίνεται ὅτι τὸ εἶδος τοῦτο τοῦ
πολιτεύματος κατεστάθη πρῶτον
ὑπὸ τοῦ Λυσάνδρου ἐν Ἐφέσῳ. Ὁ
Ἰσοκράτης ἐν τῷ Παναθην. § 54
λέγει : « Λακεδαιμόνιοι δὲ κατέ-

στησαν (πολιτείαν) οὐ θ' ὁμοίαν τῇ
παρ' αὐτοῖς, οὔτε ταῖς ἄλλοσι
που γεγενημέναις, ἀλλὰ δέκα
μόνους ἄνδρας κυρίους ἐκάστης
τῆς πόλεως ἐποίησαν, ὧν ἐπιχει-
ρήσας ἂν τις κατηγορεῖν τρεῖς ἢ
τέσσαρας ἡμέρας συνεχῶς οὐδὲν
ἂν μέρος εἰρήκονοι δόξαιε τῶν
ἐκείνοις ἡμαρτημένων. »

— ἐκείνοις] δηλ. τοῖς Λα-
κεδαιμονίοις, ὅπερ ἐκ τοῦ λακω-
νίζειν ἐξάγομεν. Εἶνε δὲ τοῦτο
σχῆμα κατὰ σύνεσιν ἢ κατὰ τὸ
νοούμενον ἢ σημαίνόμενον καὶ
ἀπαντᾷ πολλάκις παρ' Ἰσοκράτει.
Οὕτω κατοπτέρῳ § 134 ἀμελήσαν-
τες τὴν Ἀσίαν καρποῦσθαι, καὶ
τῷ μὲν οὐδὲν προὔργαιτέρον
ἔστιν ὅπου διὰ τοῦ τῷ μὲν ἐκ τοῦ
Ἀσίαν θ' ἐνοήσωμεν τῷ Ἀσια-

111) σάντες ἔξαμαρτεῖν. ποῖον γὰρ αὐτοὺς ἀδίκημα διέφυγεν; ἢ τί τῶν ἀισχρῶν ἢ δεινῶν οὐ διεξῆλλον; οἱ τοὺς μὲν ἀνομωτάτους πιστοτάτους ἐνόμιζον, τοὺς δὲ προδότας ὥσπερ εὐεργέτας ἑθεράπευον, ἤροῦντο δὲ τῶν Εἰλώτων ἐνὶ δουλεύειν ὥστ' εἰς τὰς αὐτῶν πατρίδας ὑβρίζειν, μᾶλλον δ' ἐτίμων τοὺς αὐτόχειρας καὶ φο-

νῶν δεσπότη (= τῷ βασιλεῖ τῶν Περσῶν) καὶ ἐν § 184 « τοὺς μὴ παντάπασιν ἀνάνδρως διακειμένους ἀλλὰ μετρίως τούτῳ τῷ πράγματι (= τῇ ἀνδρείᾳ) χρωμένους » κτλ.

111) οὐ διεξῆλλον] ἐν διεπραξαν.

— τῶν Εἰλώτων ἐνὶ] δηλ. τῷ Λυσάνδρῳ, ὅστις συνέστησε τὴν δεκαδαρχίαν. Οἱ Εἰλωτες ἦσαν τῆς δουλοπαροίκων ὑποκειμένη τῆς Σπαρτιάταις. Corn. Nep. Pausan. III, 6 « Est genus quoddam hominum, quod Hilotæ vocatur, quorum magna multitudine agros Lacedæmoniorum colit servorumque munere fungitur. » Εἶδος Εἰλώτων ἦσαν καὶ οἱ λεγόμενοι μῦθωνες ἢ μῦθακες, οἵτινες οἰκέται ὄντες καὶ σὺν τοῖς τέκνοις τῶν Σπαρτιατῶν παιδαγωγηθέντες ἀπελευθεροῦντο. Εἰς τοῦτους φαίνεται ὅτι ἀνῆκε καὶ ὁ Λύσανδρος, υἱὸς Ἀριστοκλείτου τοῦ Ἡρακλείδου, μὴ ὢν ἐκ μη-

τρὸς γνήσιος Σπαρτιάτης. Ἄλλαι τάξεις Εἰλώτων ἦσαν οἱ ἀφεται, οἵτινες ἀπηλλάσσοντο πάσης ὑπηρεσίας, οἱ ἐρυκτιῆρες καὶ δεσποσιοναῦται, ὧν οἱ μὲν ὑπῆρέτου ἐν πολέμῳ οἱ δὲ ἐν τῷ στόλῳ, οἱ νεοδαμώδεις = οἱ ἀπὸ τίνος χρόνου ἐλευθερίας ἀπολαύοντες κτλ.

— αὐτόχειρας] = τοὺς τῇ ἰδίᾳ αὐτῶν χειρὶ φονεύοντας. Ἀυτόχειρ εἶνε οὐ μόνον ὁ αὐτὸς ἑαυτὸν ἀλλὰ καὶ ὁ τῇ αὐτοῦ χειρὶ κτείνων ἕτερον. Ἰσοκράτ. Αἰγινήτ. 19 « οἱ μίᾳς ἡμέρας ἀπέκτειναν αὐτόχειρες γενόμενοι τὸν τε πατέρα τὸν ἐμὸν καὶ τὸν θεῖον καὶ τὸν κηδεστήν καὶ πρὸς τούτοις ἀνεψιὸς τρεῖς » καὶ Πλαταικ. σελ. 302 § 29. Ἐνταῦθα συνέξευξε τὸ αὐτόχειρας πρὸς τὸ φονεῖν ἵνα διὰ μὲν τοῦ πρώτου δηλώσῃ τοὺς διὰ τῆς ἰδίας των χειρὸς κτείνοντας, διὰ δὲ τοῦ δευτέρου τοὺς δι' ἄλλων ἐκτελοῦντας φόνους. Σημειωτέον ὅτι αὐτόχειρ λέγεται οὐ μόνον ὁ κτείνων ἀλλὰ

νέας τῶν πολιτῶν ἢ τοὺς γονέας τοὺς αὐτῶν, εἰς τοῦτο 112
 δ' ὀμότητος ἅπαντας ἡμᾶς κατέστησαν, ὥστε πρὸ
 τοῦ μὲν διὰ τὴν παροῦσαν εὐδαιμονίαν καὶ ταῖς μι-
 κραῖς ἀτυχίαις πολλοὺς ἕκαστον ἡμῶν ἔχειν τοὺς
 συμπενηθόντας, ἐπὶ δὲ τῆς τούτων ἀρχῆς διὰ τὸ
 πλῆθος τῶν οἰκείων κακῶν ἐπαυσάμεθ' ἀλλήλους ἐλε-
 οῦντες· οὐδενὶ γὰρ τσσαύτην σχολὴν παρέλιπον ὥσθ'
 ἐτέρῳ συναχθεσθῆναι. τίνος γὰρ οὐκ ἐφίκοντο; ἢ τίς 113

καὶ ἐν γένει ὁ διαπράττων τι διὰ
 τῆς ἰδίας χειρός· ὅθεν αὐτόχειρ
 τάφου (Σοφοκλ. Ἀντιγ. 316) ἀσελ-
 γείας (Δημοσθ. σελ. 531, 4 Reisk)
 ὁ δὲ Ἰσοκράτης καὶ τοὺς θεοὺς εἶ-
 πεν ἀγαθῶν αὐτόχειρας ἐν τῷ
 πρὸς Φίλιππον λόγῳ § 150.

112) ὥστε] τὸ ὥστε κατ' ἀρ-
 χῆς μὲν συνέταξεν ἐνταῦθα μετ'
 ἀπαρεμφάτου (ἔχειν) κατόπιν δὲ
 μετέτρεψε τὴν σύνταξιν καὶ ἀντὶ
 ἀπαρεμφάτου ἔθεσεν ὀριστικὴν (ἐ-
 παυσάμεθα).

— τῆς τούτων ἀρχῆς]
 δηλ. τῆς ἀρχῆς τῶν τριάκοντα
 μὲν τυράννων ἐν Ἀθήναις τῶν
 δεκαδάρχων δ' ἐν ταῖς πόλεσιν.

— ἐλεοῦντες] μετοχὴ κα-
 τηγορηματικῆ.

— τσσαύτην σχολὴν] τό-
 σην εὐκαιρίαν.

— ἐτέρῳ συναχθεσθῆναι]
 νὰ συλλυπηθῆ ἄλλον.

113) Τίνος γὰρ οὐκ ἐφί-
 κοντο] « ποίῳ γὰρ ἀνομήματι
 οὐκ ἐπεχείρησαν, ἢ, ὡς πρὸ μι-
 κροῦ εἶρηκε, ποῖον γὰρ αὐτοὺς
 ἀδίκημα διέφυγε; » Κορ. Ἐφί-
 κοντο εἶνε μ. ἀόρ. τοῦ ῥήματος
 Ἐφικνοῦμαι = φθάνω, κατνιτῶ,
 κατορθώνω. πρβλ. § 187 « τότε
 μὲν γὰρ ὦμην ἀξίως δυνήσεσθαι
 τῶν πραγμάτων εἰπεῖν, νῦν δ' οὐκ
 ἐφικνοῦμαι τοῦ μεγέθους αὐτῶν »
 12,227 « ὅσων ἂν ἐφικέσθαι δυ-
 νηθῶσιν. »

— διαθέντες] ἡ μετοχὴ αὐ-
 τη προδιορίζει τὸ ὑποκείμενον
 τοῦ αἰσχύνονται.

— κατηγοροῦντες] μετο-
 χὴ τελικῆ.

— περὶ τῶν δικῶν καὶ
 τῶν γραφῶν]. Δίκη κυρίως ἐ-
 λέγετο πᾶσα νόμιμος κριστολογία
 μεταξὺ ἰδιωτῶν, Γραφή δὲ πᾶσα
 δημοσίᾳ δίκη καὶ ἐγκληματικῆ

- οὕτω πόρρω τῶν πολιτικῶν ἦν πραγμάτων, ὅστις οὐκ ἔγγυς ἠναγκάσθη γενέσθαι τῶν συμφορῶν, εἰς ἃς αἰ τοιαῦται φύσεις ἡμᾶς κατέστησαν; εἴτ' οὐκ αἰσχύ-
 νονται τὰς αὐτῶν πόλεις οὕτως ἀνόμως διαθέντες καὶ
 τῆς ἡμετέρας ἀδίκως κατηγοροῦντες, ἀλλὰ πρὸς τοῖς
 ἄλλοις καὶ περὶ τῶν δικῶν καὶ τῶν γραφῶν τῶν ποτε
 παρ' ἡμῖν γενομένων λέγειν τολμῶσιν, αὐτοὶ πλείους
 ἐν τρισὶ μνησὶν ἀκρίτους ἀποκτείναντες ὧν ἡ πόλις
 114 ἐπὶ τῆς ἀρχῆς ἀπάσης ἔκρινεν. φυγὰς δὲ καὶ στάσεις
 καὶ νόμων συγχύσεις καὶ πολιτειῶν μεταβολὰς, ἔτι δὲ
 παίδων ὕβρεις καὶ γυναικῶν αἰσχύναις καὶ χρημάτων
 ἀρπαγὰς τίς ἂν δύναίτο διεξελεῖν; πλὴν τοσοῦτον
 εἶπεῖν ἔχω καθ' ἀπάντων, ὅτι τὰ μὲν ἐφ' ἡμῶν δεινὰ
 βραδίως ἂν τις ἐνὶ ψηφίσματι διέλυσε, τὰς δὲ σφαγὰς
 καὶ τὰς ἀνομίας τὰς ἐπὶ τούτων γενομένας οὐδεὶς ἂν
 ἰάσασθαι δύναίτο.
- 115 (λγ'.) Καὶ μὴν οὐδὲ τὴν παροῦσαν εἰρήνην, οὐδὲ
 τὴν αὐτονομίαν τὴν ἐν ταῖς πολιτείαις μὲν οὐκ ἐνοῦ-

καταδίωξις ἐνώπιον τῶν ἐν Ἀθή-
 ναις δικαστηρίων.

— ἀκρίτους ἀποκτείναν-
 τες] περὶ τῶν τριάκοντα λέγει
 ἐν τῷ Ἀρεοπαγίτικῳ § 67 «πεν-
 τακσίους μὲν καὶ χιλίους τῶν
 πολιτῶν ἀκρίτους ἀπέκτειναν»
 ὅθεν ἐνταῦθα πρέπει νὰ εἰκάσω-
 μεν ὅτι αὐτοὶ οὗτοι οἱ τριάκοντα
 ὑπονοοῦνται.

114) παίδων ὕβρεις καὶ

γυναικῶν αἰσχύναις] ἐπὶ
 μὲν παίδων μετεχειρίσθη τὸ ὕβρεις
 ἐπὶ δὲ γυναικῶν τὸ αἰσχύναις. Ἐν
 δὲ τῷ Παναθην. § 259 «οὐδ' αἰ-
 σχύναις γυναικῶν καὶ παίδων.»

— καθ' ἀπάντων] ἐν συνόλω,
 115) καταποντισταί] Κα-
 ταποντιστής = πειρατής καταπον-
 τίζων τὰ πλοῖα ἢ τοὺς εἰς αὐτὰ
 συλλαμβανομένους. Ἐν Παναθη-
 ναϊκῷ § 226 «οὐδεὶς ἂν αὐτοὺς

σαν, ἐν δὲ ταῖς συνθήκαις ἀναγεγραμμένην, ἄξιον ἐλέσθαι μᾶλλον ἢ τὴν ἀρχὴν τὴν ἡμετέραν. τίς γὰρ ἂν τοιαύτης καταστάσεως ἐπιθυμήσειεν, ἐν ᾗ καταποντισταὶ μὲν τὴν θάλατταν κατέχουσι, πελτασταὶ δὲ τὰς πόλεις καταλαμβάνουσιν ἀντὶ δὲ τοῦ πρὸς ἐτέ- 116
ρους περὶ τῆς χώρας πολεμεῖν ἐντὸς τείχους οἱ πολῖται πρὸς ἀλλήλους μάχονται, πλείους δὲ πόλεις αἰμάλωτοι γεγονάσιν ἢ πρὶν τὴν εἰρήνην ἡμᾶς ποιήσασθαι, διὰ δὲ τὴν πυκνότητα τῶν μεταβολῶν ἀθυμοτέρως διάγουσιν οἱ τὰς πόλεις οἰκοῦντες τῶν ταῖς φυγαῖς ἐξημιωμένων· οἱ μὲν γὰρ τὸ μέλλον δεδίασιν, οἱ δ' αἰεὶ κατιέναι προσδοκῶσιν. τοσοῦτον δ' ἀπέχουσι 117

διὰ γε τὴν ὁμοιοιαν δικαίως ἐπανεσίειεν, οὐδὲν μᾶλλον ἢ τοὺς καταποντιστάς καὶ ληστάς.

116) πελτασταί] Πελτασταὶ ἦσαν στρατιῶται οὕτως ὀνομασθέντες ἐκ τῆς πέλτης (μικρᾶς ἀσπίδος) ἣν ἔφερον. Οὗτοι ἦσαν μισθωτοὶ καὶ ὑπηρέτου παρὰ τοῖς Σπαρτιάταις, ἀλλὰ μετὰ τὴν Ἀνταλκίδειον εἰρήνην πολλάκις ἐπαναστάτου ὡσάκις δὲν ἐλάμβανον μισθοὺς, ἐπερχόμενοι δὲ κατὰ τῶν μικρῶν πόλεων κατελάμβανον αὐτάς καὶ διαφροτρόπως ἐκακοποιοῦν.

— αἰχμάλωτοι] συνώνυμον τῷ δοριάλωτοι.

— τῶν ταῖς φυγαῖς ἐξη-

μιωμένων] τῶν εἰς ἐξορίαν καταδικασθέντων, τῶν ἐξορίστων.

— κατιέναι προσδοκῶσι]

Ὁ ἐνεστὼς τῆς ὀριστικῆς τοῦ ῥήματος εἶμι παρὰ τοῖς Ἀπτικάϊς συγγραφεῦσι ἔχει πάντοτε μέλλοντος σημασίαν. Ὡσαύτως δὲ ἐνίοτε καὶ ὁ ἐνεστὼς τῆς ἀπαρεμφάτου καὶ τῆς μετοχῆς.

117) ἀρροσταὶ κατέχουσιν] ἀρροσταὶ ὀνομάζοντο οἱ παρὰ τῶν Λακεδαιμονίων εἰς τὰς ὑποκειμένας αὐτοῖς πόλεις μετὰ τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον πεμπόμενοι διοικηταί, τοῦτο μὲν ἵνα τηρῶσιν αὐτάς εἰς ὑποταγὴν, τοῦτο δὲ ἵνα καταλύωσι τὰ δημοκρατικά πολιτεύματα, καὶ ἀντ' αὐτῶν

- τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς αὐτονομίας, ὥσθ' αἱ μὲν ὑπὸ
 τυράννοις εἰσὶ, τὰς δ' ἀρμοσταὶ κατέχουσιν, ἔνιαι δ'
 ἀνάστατοι γεγόνασι, τῶν δ' οἱ βάρβαροι δεσπότηαι
 καθεστήκασιν· οὗς ἡμεῖς διαβῆναι τολμήσαντες εἰς
 118 τὴν Εὐρώπην καὶ μείζον ἢ προσῆκεν αὐτοῖς φρονή-
 σαντας οὕτω διέθεμεν ὥστε μὴ μόνον παύσασθαι στρα-
 τείας ἐφ' ἡμᾶς ποιουμένους ἀλλὰ καὶ τὴν αὐτῶν χώ-
 ραν ἀνέχεσθαι πορθουμένην, καὶ διακοσίαις καὶ χι-
 λίαις ναυσὶ περιπλέοντας εἰς τοσαύτην ταπεινότητα
 κατεστήσαμεν ὥστε μακρὸν πλοῖον ἐπὶ τάδε Φασήλι-
 δος μὴ καθέλκειν ἀλλ' ἡσυχίαν ἄγειν, καὶ τοὺς και-
 ροὺς περιμένειν ἀλλὰ μὴ τῇ παρούσῃ δυνάμει πιστεύ-
 119 εῖν. καὶ ταῦθ' ὅτι διὰ τὴν τῶν προγόνων τῶν ἡμετέ-
 ρων ἀρετὴν οὕτως ἔχειν, αἱ τῆς πόλεως συμφοραὶ σα-

νὰ συνιστῶσιν ὅμοια τῶ ἐν Σπάρ-
 τη. Πολλαχοῦ ἐπέμποντο λόγῳ,
 ἵνα καταλύσῃ δῆθεν τὰς τυραν-
 νίας καὶ ἐπαναφέρωσι τὰς ἐθνι-
 κάς ἐλευθερίας. Οὗτοι δὲ διψοῦν
 ὡς ἄλλοι βασιλεῖς καὶ τύραννοι.
 Ὁ τρόπος τῆς διοικήσεως αὐτῶν
 δηλοῦται ἀρκούντως διὰ τῆς λέ-
 ξεως κατέχειν, ἣν ὅτε Ἰσοκρά-
 τῆς (ἐνταῦθα) καὶ ὁ Δημοσθένης
 (περὶ Στεφ. σελ. 258) μεταχει-
 ρίζονται ὁμιλοῦντες περὶ τῶν ἀρ-
 μοστῶν. Καὶ αὐτὸς ὁ φιλολόκων
 Ξενοφῶν δὲν ἠδυνήθη ν' ἀποφύγη
 (Λακ. Πολ. 14) τὸ νὰ ἐπικρίνη
 τοὺς Λακεδαιμονίους διὰ τὸν τρό-
 πον δι' αὐτὸ συνεχώρουσαν τοῖς ἀρμο-
 σταῖς ἵνα διοικῶσιν.

118) πορθουμένην] ὑπον. ἡ
 μετοχὴ ὀρθῶντας.

— εἰς τοσαύτην ταπει-
 νότητα] Διόδωρος 1, 12. «Ἄθη-
 ναῖοι τὴν περιβόητον Περσῶν ἡγε-
 μονίαν ἐπὶ τοσοῦτον ἔτα-
 πείνωσαν ὥστε ἀναγκάσαι πά-
 σας τὰς κατὰ τὴν Ἀσίαν πόλεις
 ἐλευθερῶσαι κατὰ συνθήκας.»

— καθέλκειν] Πρβλ. Ἄρεο-
 παγιτ. § 80. «οἱ δὲ βάρβαροι το-
 σοῦτον ἀπείχον τοῦ πολυπραγμο-
 νεῖν περὶ τῶν ἐλληνικῶν πρα-
 γμάτων, ὥστ' οὕτε μακροῖς πλοίοις
 ἐπὶ τάδε Φασήλιδος ἔπλεον» καὶ
 Παναθηναϊκ. § 59 κτλ.

119) τῆς ἀρχῆς - ἀρχῆ] ἡ
 αὐτὴ λέξις ἐτέθη δις μὲ διάφορον

φῶς ἐπέδειξαν ἄμα γὰρ ἡμεῖς τε τῆς ἀρχῆς ἀπεστε-
 ρούμεθα καὶ τοῖς Ἕλλησιν ἀρχὴ τῶν κακῶν ἐγένετο.
 μετὰ γὰρ τὴν ἐν Ἑλλησπόντῳ γενομένην ἀτυχίαν
 ἐτέρων ἡγεμόνων καταστάντων ἐνίκησαν μὲν οἱ βάρ-
 βαροι ναυμαχοῦντες, ἤρξαν δὲ τῆς θαλάττης, κατ-
 ἔσχον δὲ τὰς πλείστας τῶν νήσων, ἀπέβησαν δ' εἰς
 τὴν Λακωνικὴν, Κύθηρα δὲ κατὰ κράτος εἶον, ἀπα-
 σαν δὲ τὴν Πελοπόννησον κακῶς ποιοῦντες περιέ-
 πλευσαν. (λδ'.) Μάλιστα δ' ἂν τις συνίδοι τὸ μέγεθος 120
 τῆς μεταβολῆς, εἰ παραναγνοίῃ τὰς συνθήκας τὰς τ'

σημασίαν τοῦ σχήματος τούτου (ejusdem verbi contraria signifi-
 ficatio) ὅπερ καλεῖται ὑπὸ μὲν
 τοῦ Κοϊντιλιανοῦ ἀντανάκλασις
 ὑπ' ἄλλων δὲ, ἀντιμετά-
 θεσις σύγκρισις, πλοκή,
 διαφορὰ, ἀντίστασις εὐρη-
 ται ἱκανὰ παραδείγματα παρ'
 Ἰσοκράτει. Περὶ 8, § 101 «ταῖς
 τότε τὴν ἀρχὴν αὐτοῖς γεγε-
 νῆσθαι τῶν συμφορῶν, ὅτε τὴν
 ἀρχὴν τῆς θαλάττης παρελύ-
 θανον.» Εἰς ταῦτα δύνανται ν'
 ἀναγῶσι καὶ τὰ ἐξῆς Ἐπιστολ.
 4,6 «τῶν ἅπαντα μὲν πρὸς χά-
 ριν οὐδὲν δὲ χάριτος ἄξιον λε-
 γόντων» πρὸς Δημόν. § 31 «μηδὲ
 τὰς χάριτας ἀχαρίστως
 χαριζόμενος, ὅπερ πάσχουσιν οἱ
 πολλοὶ» κ.τ.λ.

— ἀτυχίαν] τὴν ἐν Αἰγὸς

ποταμοῖς ναυμαχίαν ἀπέναντι τῆς
 Λαμφάκου ὁποῦ τῷ 405 ὑπέστη
 φοβερὰν ἤτταν ὑπὸ τοῦ Λυσάνδρου
 ὁ ὑπὸ τοῦ Κόνωνος καὶ πέντε ἄλ-
 λων στρατηγῶν διοικούμενος Ἀθη-
 ναϊκὸς στόλος, ἀπολέσας 170 ναῦς
 καὶ τρισχιλίους ἄνδρας.

120] εἰ παραναγνοίῃ] ἔαν
 ἤθελε κατὰ παραβολὴν ἀναγνώσῃ.
 — τὰς τ' ἐφ' ἡμῶν γενο-
 μενας] τὰς Κιμωνεῖους δηλ.
 συνθήκας.

— τῶν φόρων ἐνίους τάτ-
 τοντες] οἱ Ἀθηναῖοι ἐφορολί-
 γουον παραλίαις τινὸς πόλεις τῆς
 μικρῆς Ἀσίας.

— ἐπίσταθμούς] Ἀρπο-
 κρατίων Ἐπίσταθμος, κατὰ
 σατραπείαν κύριος Βεκκερ Ἀνεκδ.
 (σελ. 253) «ἐπίσταθμοι: οἱ
 ἄρχοντες καὶ σατράπαι, οἱ κατέ-

ἐφ' ἡμῶν γενομένης καὶ τὰς νῦν ἀναγεγραμμένας. τότε μὲν γὰρ ἡμεῖς φανησόμεθα τὴν ἀρχὴν τὴν βασιλέως ὀρίζοντες καὶ τῶν φόρων ἐνίους τάττοντες καὶ κωλύοντες αὐτὸν τῇ θαλάττῃ χρῆσθαι· νῦν δ' ἐκεῖνός ἐστιν ὁ διοικῶν τὰ τῶν Ἑλλήνων καὶ προστάττων, ἃ χρῆ ποιεῖν ἐκάστους. καὶ μόνον οὐκ ἐπιστάθμους ἐν
 121 ταῖς πόλεσι καθιστάς. πλὴν γὰρ τούτου τί τῶν ἄλλων ὑπόλοιπόν ἐστιν; οὐ καὶ τοῦ πολέμου κύριος ἐγένετο καὶ τὴν εἰρήνην ἐπρυτάνευσε καὶ τῶν παρόντων πραγμάτων ἐπιστάτης καθέστηκεν; οὐχ ὡς ἐκεῖνον πλέομεν ὥσπερ πρὸς δεσπότην ἀλλήλων κατηγορήσοντες; οὐ βασιλέα τὸν μέγαν αὐτὸν προσαγορευόμεν ὥσπερ αἰχμάλωτοι γεγονότες; οὐκ ἐν τοῖς πολέμοις

χροντες βασιλεῖ τὰς ὑπηκόους πόλεις, παρὰ τὸ ἐπὶ τοῖς σταθμοῖς εἶναι, σταθμοὶ δὲ αἱ καταγωγαί.»

121) τὴν εἰρήνην ἐπρυτάνευσε καὶ — καθέστηκεν] «τὴν εἰρήνην διέφυξε καὶ ἐπεστάτησε τοῖς νῦν πεπραγμένοις. Σημεῖωσαι δὲ τὸ ἡδὺ τῆς μεταφορᾶς ἀπὸ τῶν Ἀθήνησι πενήκοντα πρυτάνεων, οἱ διώκουν ἅπαντα τὰ ὑπὸ τῆς Βουλῆς ταττόμενα· τούτων δ' εἰς ὁ λαχῶν ἐπιστάτης ἐκαλεῖτο (Ἄρσκρατ. λεξ. ἐπιστάτης, πρυτανεύοντα, καὶ πρυτάνεις). Καὶ τοῖς ψηφίσμασι τῆς βουλῆς ἐπιγράφειν ἔθος ἦν τότε τῆς πρυτανευούσης φυλῆς

ὄνομα, καὶ τὸ τοῦ ἐπιστάτου, ἧ δῆλον πολλαχόθεν μὲν καὶ ἄλλοθεν, καὶ ἐξ ὧν παρωδήσας ὁ σκώπτῃς Λουκιανὸς (Θεῶν ἐκκλ. § 14) εἰς τὴν τῶν θεῶν ἐκκλησίαν μετήνεγκεν « Ἐκκλησίας ἐνόμου ἀγομένης, ἐβδόμη ἰσταμένου, ὁ Ζεὺς ἐπρυτάνευσε, καὶ προῆδρευσεν Ποσειδῶν, ἐπεστάτει Ἀπόλλων κτλ.» Κορ.

— ὡς ἐκεῖνον πλέομεν,] Παναθηναϊκ. § 160 «χωρὶς δ' ἐκάτεροι πρέσβεις πέμπομεν ὡς ἐκεῖνον, ἐλπίζοντες, ὁποτέρους ἀν οἰκειότερον διατεθῆ, κυρίως τούτους γενήσασθαι τῆς ἐν τοῖς Ἑλλησι πλεονεξίας.»

τοῖς πρὸς ἀλλήλους ἐν ἐκείνῳ τὰς ἐλπίδας ἔχομεν τῆς σωτηρίας, ὅς ἀμφοτέρους ἡμᾶς ἠδέως ἂν ἀπολέσειεν;

¹²² Ὡν ἄξιον ἐνθυμηθέντες ἀγανακτῆσαι μὲν ἐπὶ τοῖς 122
παροῦσι, ποθέσαι δὲ τὴν ἡγεμονίαν τὴν ἡμετέραν, μέμψασθαι δὲ Λακεδαιμονίους, ὅτι τὴν μὲν ἀρχὴν εἰς τὸν πόλεμον κατέστησαν ὡς ἐλευθερώσοντες τοὺς Ἕλληνας, ἐπὶ δὲ τελευτῆς οὕτω πολλοὺς αὐτῶν ἐκδότους ἐποίησαν, καὶ τῆς μὲν ἡμετέρας πόλεως τοὺς Ἴωνας ἀπέστησαν, ἐξ ἧς ἀπήκησαν καὶ δι' ἣν πολλάκις ἐσώθησαν, τοῖς δὲ βαρβάροις αὐτοὺς ἐξέδωσαν, ὧν ἀκόντων τὴν χώραν ἔχουσι καὶ πρὸς οὓς οὐδὲ πάποτ' ἐπαύσαντο πολεμοῦντες. καὶ τότε μὲν ἡγανάκτου, 123

¹²² ποθέσαι δὲ τὴν ἡγεμονίαν] παρά τισι τῶν χειρογράφων ποθέσαι. Τὸ ποθεῖν λέγεται κυρίως ἐπὶ ἐπιθυμίας ἀπόντος. Ὀδυσ. Α. 343 «τοίην γὰρ κεφαλὴν ποθέω» Εὐριπιδ. Ἐκάβη 1020:

καὶ γὰρ Ἀργεῖοι νεῶν
λύσαι ποθοῦσιν οἴκαδ' ἐκ Τροίας
[πόδα.

— ἐκδότους ἐποίησαν] = πκρέδωσαν εἰς τοὺς βαρβάρους (διὰ τῆς Ἀνταλκιδείου εἰρήνης.)

¹²³ οἷς οὐκ ἔξαρκεῖ] δηλ. τοῖς Ἴωσιν δὲν ἀρκεῖ ὅτι φορολογοῦνται ὑπὸ τῶν Περσῶν καὶ βλέπουν τὰς πόλεις τῶν κατεχομένων ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν ἀλλ' ἐκτός

τῶν κοινῶν δυστυχημάτων καὶ κατὰ τὰ σώματα πάσχουσι δεινότερα ἀπὸ τοὺς ἡγορασμένους δούλους ἡμῶν.

— οὐδεὶς γὰρ ἡμῶν οὕτως αἰκίζεταί τοὺς οἰκέτας] οἱ Ἀθηναῖοι ἦσαν ἥπιοι καὶ φιλόανθρωποι πρὸς τοὺς δούλους, ὑπὲρ ὧν καὶ νόμους εἶχον. Κατὰ τινὰ νόμον κατηγορεῖτο πρὸς τοὺς θεσμοθέτας ἂν τις ὕβριζεν εἰς τινὰ ἢ παῖδα ἢ γυναῖκα ἢ ἄνδρα τῶν ἐλευθέρων ἢ τῶν δούλων, ἢ παράνομόν τι ἐποίει. (Δημοσθ. κ. Μειδ. 529). "Ἄν δ' ὁ δεσπότης ἀπηνῶς καὶ αἰσχροῦς μετεχειρίζετο τὸν δοῦλον, οὗτος κατέφευγεν εἰς τὸ Θησεῖον, ἢ

- ὅθ' ἡμεῖς νομίμως ἐπάρχειν τινῶν ἤξιούμεν· νῦν δ' εἰς τοιαύτην δουλείαν καθεστώτων οὐδὲν φροντίζουσιν αὐτῶν, οἷς οὐκ ἐξαρκεῖ δασμολογεῖσθαι καὶ τὰς ἀκροπόλεις ὄραν ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν κατεχομένας, ἀλλὰ πρὸς ταῖς κοιναῖς συμφοραῖς καὶ τοῖς σώμασι δεινότερα πάσχουσι τῶν παρ' ἡμῖν ἀργυρωνήτων· οὐδεὶς γὰρ ἡμῶν οὕτως αἰκίζεται τοὺς οἰκέτας ὥς ἐκεῖνοι τοὺς ἐλευθέρους κολάζουσιν. μέγιστον δὲ τῶν κακῶν, ὅταν ὑπὲρ αὐτῆς τῆς δουλείας ἀναγκάζονται συστρατεύεσθαι, καὶ πολεμεῖν τοῖς ἐλευθέροις ἀξιοῦσιν εἶναι, καὶ τοιούτους κινδύνους ὑπομένειν, ἐν οἷς ἠττηθέντες μὲν παραχρῆμα διαφθαρήσονται, κατορθώσαντες δὲ μάλλον εἰς τὸν λοιπὸν χρόνον δουλεύουσιν. (λε΄.) Ἔων

πρὸς ἄλλον τινὰ βωμόν, ὡς πρὸς ἄστυλον, καὶ καθήμενος ἰκέτης ἐξίτηι νὰ πωληθῆ πρὸς δεσπότην ἐπιεικέστερον (Εὐριπίδ. Ἰκετ. 267. Λουκ. διάλ. 24,2. Αἰσχίν. κ. Τιμάρχ. 83). Ἐβασανίζοντο ὅμως οἱ δοῦλοι ὅτε ὡς μηνυταὶ καὶ μάρτυρες ἤρχοντο εἰς τὸ δικαστήριον. διότι ἡ ἄβασάνιστος μαρτυρία αὐτῶν δὲν ἦτο πιστευτή. Δημοσθ. κ. Ὀνετ. 874 «δούλων δὲ βασανισθέντων οὐδένες πώποτε ἐξελέγχθησαν, ὡς οὐκ ἀληθῆ τὰ ἐκ τῆς βασάνου εἶπον.»

124) τοῖς ἐλευθέροις ἀξιούσιν εἶναι] = τοῖς ἀξιούσιν εἶναι ἐλευθέροις. Τὸ ἐλευθέροις εἶ-

νε κατηγορούμενον τοῦ εἶναι καὶ ἐτέθη κατὰ δοτικὴν καθ' ἑλξιν πρὸς τὸ ὑποκείμενόν το.

— κατορθώσαντες δὲ — δουλεύουσιν] ἂν δὲ νικήσωσι θὰ ἔχωσιν εἰς τὸ μέλλον χειροτέραν δουλείαν.

125) πάσχοντας] μετοχ. κατηγορηματικὴ ἐκ τοῦ περιορῶσι ἐξαρτωμένη. Καίτοι ἔχοντες τσαούτην ἰσχὺν (οἱ Λακεδ.) παραβλέπουσι μὲν ἐκείνους, οἵτινες ἔγιναν σύμμαχοί των νὰ πάσχωσι τόσα δεινὰ κτλ.

— τυράννους ἐξέβαλον] παρέσχον βοήθειαν τοῖς Ἀθηναίοις πρὸς ἔξωσιν τοῦ Ἰππίου. (Ἡρό-

τίνας ἄλλους αἰτίους χρὴ νομίζειν ἢ Λακεδαιμονίους, οἳ τοσαύτην ἰσχὺν ἔχοντες περιορῶσι τοὺς μὲν αὐτῶν συμμάχους γενομένους οὕτω δεινὰ πάσχοντας, τὸν δὲ βάρβαρον τῇ τῶν Ἑλλήνων ῥώμῃ τὴν ἀρχὴν τὴν αὐτοῦ κατασκευαζόμενον; καὶ πρότερον μὲν τοὺς μὲν τυράννους ἐξέβαλλον, τῷ δὲ πλῆθει τὰς βοηθείας ἐποιοῦντο, νῦν δὲ τοσοῦτον μετεβεβλήκασιν, ὥστε ταῖς μὲν πολιτείαις πολεμοῦσι, τὰς δὲ μοναρχίας συγκαθιστᾶσιν. τὴν μὲν γε Μαντινέων πόλιν εἰρήνης 126 ἤδη γεγενημένης ἀνάστατον ἐποίησαν, καὶ τὴν Θηβαίων Καδμείαν κατέλαβον, καὶ νῦν Ὀλυνθίους καὶ Φλιασίους πολιορκοῦσιν, Ἀμύντα δὲ τῷ Μακεδόνων βασιλεῖ καὶ Διονυσίῳ τῷ Σικελίας τυράννῳ καὶ τῷ

δοτ. 5,62 — 65. Θουκυδ. 6,59
κέξ. Ξενοφ. ἑλλην. 6,5,33).

— πολιτείαις πολεμοῦσι
- μοναρχίας συγκαθιστᾶσι]
ἐν τῷ χωρίῳ τούτου πολιτεία
ἐννοεῖ τὴν δημοκρατίαν ἢ τὸ πλῆ-
θος, ὡς δηλοῦται ἐκ τῆς ἀντιθέσεως
τῆς λέξ. πρὸς τὸ μοναρχία.
Οὕτως ὁ Ἀρποκρατίων ἐν τῇ λέξει
πολιτεία διδάσκει ὅτι οἱ ῥή-
τορες μεταχειρίζονται τὴν λέξιν
ταύτην ἰδίως περὶ τῆς δημο-
κρατίας καὶ ἀναφέρει τὸν Ἰσοκρά-
τους Πανηγυρικόν. Ἐν τῇ σημα-
σίᾳ ταύτῃ εὐρηται τὸ πολιτεία
καὶ παρὰ Λυσία 12,6. « ἔλεγον
- ὡς εἶεν τινες τῇ πολιτείᾳ ἀ-

χθόμενοι» Δημοσθ. 4, 48 κλπ.

126] Μαντινέων] Πρβλ.
8,100 « Μαντινέας δὲ διόψκι-
σαν» ὅπου τὸ διόψκισαν ἐρμη-
νευτέον ἐπέταξαν νὰ κατοικήσωσι
διαιρεθέντες εἰς τέσσαρας κόμας.
Ξενοφ. Ἑλλην. 5,2,7. «διωκίσθη
δ' ἡ Μαντινεία τετραχῆ καθάπερ
τὸ ἀρχαῖον ὄκουν.»

— Καδμείαν] ταύτην κα-
τέλαβεν ὁ Φοιβίδας στρατηγὸς τῶν
Λακεδαιμονίων δολίως τῷ 382
π. Χ. (Ξενοφ. Ἑλλ. 5, 6, 25-30).

— Ὀλυνθίους] Ξενοφ. ἑλλ.
5,2,12—25. Διόδωρ. Σικελ. 15,
19 κέξ. Ἐκ τῶν χωρίων τούτων
καὶ μάλιστα τοῦ Διοδώρου ἐννοεῖ

- βαρβάρῳ τῷ τῆς Ἀσίας κρατοῦντι συμπράττουσιν,
 127 ὅπως ὡς μεγίστην ἀρχὴν ἔξουσιν. καίτοι πῶς οὐκ
 ἄτοπον τοὺς προεστῶτας τῶν Ἑλλήνων ἕνα μὲν ἄν-
 δρα τοσοῦτων ἀνθρώπων καθιστάναι δεσπότην, ὦν
 οὐδὲ τὸν ἀριθμὸν ἔξευρεῖν ῥᾶδιόν ἐστι, τὰς δὲ μεγί-
 στας τῶν πόλεων μὴδ' αὐτὰς αὐτῶν ἕαν εἶναι κυ-
 ρίας, ἀλλ' ἀναγκάζειν δουλεύειν ἢ ταῖς μεγίσταις
 128 συμφοραῖς περιβάλλειν; ὃ δὲ πάντων δεινότατον, ἔταν
 τις ἴδῃ τοὺς τὴν ἡγεμονίαν ἔχειν ἀξιοῦντας ἐπὶ μὲν
 τοὺς Ἑλληνας καθ' ἑκάστην τὴν ἡμέραν στρατεuo-
 μένους, πρὸς δὲ τοὺς βαρβάρους εἰς ἅπαντα τὸν χρό-
 νον συμμαχίαν πεποιημένους.

τις ὅτι οἱ Λακεδαιμόνιοι παρέσχον βοήθειαν τῷ Ἀμύντῃ, πολεμοῦντι κατὰ τῶν Ὀλυθίων.

— Φλ. α σί' ο υς] Ξενοφ. ἑλλ. 5,2,8 καὶ 3,10 — 25 Διόδωρος Σικ. 15,19.

127) μὴδ' αὐτὰς αὐτῶν ἐἶναι κυρίας] μὴδὲ ν' ἀφίνωσιν αὐτὰς (τὰς μεγίστας τῶν πόλεων) νὰ εἶνε κύριαι ἑαυτῶν.

128) ὃ δὲ πάντων δεινότατον ὅταν] «ἐλλειπτική φράσις φίλη τοῖς Ἀττικοῖς, ἣν ἄλλοτε ἄλλως ἀναπληροῦν ἔξεστιν: ὅταν μὲν γὰρ ἐπαγόμενον ἔχῃ τὸ ὅταν (ὃ ἐστὶν ὅτι ἂν) προσυπακουστέον τὸ, τότε συμβαίνει ἢ ἄλλο τι τοιοῦτον, πρὸς ὃ ἔχοι ἀν-

ταποδίδωσθαι τὸ ὅταν οἶον ἐπὶ τοῦ παρόντος, εἴη ἂν τὸ πλήρες, τοῦτο δὲ, ὃ πάντων ἐστὶ δεινότατον, τότε συμβαίνει, ὅταν τις ἴδῃ κτλ. καθὰ καὶ ἐν τῷ περὶ Ἄντ. (§ 10) εἶρηκεν, «ὃ δὲ πάντων δεινότατον, ὅταν τις ἀξιοῖ κατηγορεῖν κτλ.» (Πλαταῖκ. § 19) ὃ δὲ πάντων ἐστὶν ἀλγεινότατον, ὅταν τις ἴδῃ κτλ.» Εἰ δὲ ἐπαγόμενον τὸν συναπτικόν, εἰ, προσυπακούειν δεῖ τό, τοῦτο ἂν εἴη, ἢ ἄλλο τι ἰσοδύναμον, κατ' ἔγκλισιν τὴν κολουμένην Εὐκτικήν· οἶον (αὐτόθι § 18) «ὃ δὲ πάντων ἀλογώτατον, εἰ . . . δεδογμένον ὑμῖν ἐστι βοηθεῖν» οὐ τὸ πλήρες ὃ δὲ πάντων ἐστὶν ἀλογώτατον· τοῦτο ἂν εἴη,

(λϚ'). Καὶ μηδεὶς ὑπολάβῃ με δυσκόλως ἔχειν, ὅτι 129
 τραχύτερον τούτων ἐμνήσθην, προσιπὼν, ὡς περὶ δια-
 λαγῶν ποιήσομαι τοὺς λόγους· οὐ γὰρ ἴνα πρὸς τοὺς
 ἄλλους διαβάλω τὴν πόλιν τὴν Λακεδαιμονίων οὕτως
 εἴρηκα περὶ αὐτῶν, ἀλλ' ἴν' αὐτοὺς ἐκείνους παύσω,
 καθ' ὅσον ὁ λόγος δύναται, τοιαύτην ἔχοντας τὴν γνώ-
 μην. ἔστι δ' οὐχ οἷόν τ' ἀποτρέπειν τῶν ἀμαρτημά- 130
 των, οὐδ' ἐτέρων πράξεων πείθειν ἐπιθυμεῖν, ἣν μή-
 τις ἐρρωμένως ἐπιτιμήσῃ τοῖς παροῦσιν· χρή δὲ κα-
 τηγορεῖν μὲν ἡγεῖσθαι τοὺς ἐπὶ βλάβῃ λοιδοροῦντας,
 νουθετεῖν δὲ τοὺς ἐπ' ὠφελείᾳ τοιαῦτα λέγοντας.

εἰ κτλ. ἦν δ' ἐπάγεται ὁ, ὅτι, σύνδεσμος ἢ ὁ γὰρ ἰὸ τὸν ἀρη-
 γηματικόν, οὐ τὸν αἰτιολογικόν, (ὅτι σημαίνων), ἀναπληρωτέον
 τὴν ἔλλειψιν διὰ τοῦ, τοῦτό ἐστι.
 "Ἔστι δὲ καὶ τούτου μαρτύρια
 παραθέσθαι ἐξ Ἰσοκράτους (Σοφισ.
 § 3) «ὁ δὲ πάντων καταγελα-
 στότατον, ὅτε ἀπιστοῦσιν οἷς μέλ-
 λουσι τὴν δικαιοσύνην παραδώ-
 σαι» καὶ (τραπεζιτ. § 8) «ὁ δὲ
 πάντων δεινότατον, διεγγυῶντος
 γὰρ Μενεξένου τὸν παῖδα» κτλ.
 (Κοραΐς).

129) ἐμνήσθην] παθ. ἀόρ.
 τοῦ μιμνήσκομαι, ὁ μέσος ἀόρ.
 ἐμνήσάμην ἀπαντᾷ μόνον παρὰ
 μεταγενεστέροις καὶ παρὰ τού-
 τοις σπανίαις.

130) κατηγορεῖν] Πρβλ.

Ἰσοκρ. περὶ εἰρήνης § 72 ἀνάγκη
 δὲ τοὺς νουθετοῦντας καὶ τοὺς
 κατηγοροῦντας τοῖς μὲν λόγοις
 χρῆσθαι παραπλησίαις, τὰς δὲ
 διανοίας ἔχειν ἀλλήλαις ὡς οἷόν
 τ' ἐναντιωτάταις, ὥστε περὶ τῶν
 ταῦτα λεγόντων οὐκ αἰεὶ προσή-
 κει τὴν αὐτὴν ὑμᾶς γνώμην ἔχειν
 ἀλλὰ τοὺς μὲν ἐπὶ βλάβῃ λοιδο-
 ροῦντας μισεῖν ὡς κακόνους ὄντας
 τῇ πόλει, τοὺς δ' ἐπ' ὠφελείᾳ νο-
 θετοῦντας ἐπαινεῖν κτλ. » Ὁσαύ-
 τως διέστειλε τὰς λέξεις αἰτίαια
 καὶ κατηγορία ὁ Θουκυδίδης
 (1, 69) «καὶ μηδεὶς ὑμῶν ἐπ'
 ἔχθρα τὸ πλεόν ἢ αἰτία νομίση
 τάδε λέγεσθαι· αἰτία μὲν γὰρ
 φίλων ἀνδρῶν ἐστὶν ἀμαρτανόν-
 των κατηγορία δὲ ἐχθρῶν ἀ-
 δικησάντων.»

- 131 τὸν γὰρ αὐτὸν λόγον οὐχ ὁμοίως ὑπολαμβάνειν δεῖ, μὴ μετὰ τῆς αὐτῆς διανοίας λεγόμενον. ἐπεὶ καὶ τοῦτ' ἔχομεν αὐτοῖς ἐπιτιμᾶν, ὅτι τῇ μὲν αὐτῶν πόλει τοὺς ὁμόρους εἰλωτεύειν ἀναγκάζουσι, τῷ δὲ κοινῷ τῷ τῶν συμμάχων οὐδὲν τοιοῦτον κατασκευάζουσιν, ἐξόν αὐτοῖς τὰ πρὸς ἡμᾶς διαλυσαμένοις ἅπαντας τοὺς βαρβάρους περιοίκους ὅλης τῆς Ἑλλάδος καταστήσαι.
- 132 καίτοι χρῆ τοὺς φύσει καὶ μὴ διὰ τύχην μέγα φρονούντας τοιούτοις ἔργοις ἐπιχειρεῖν πολὺ μᾶλλον ἢ τοὺς νησιώτας δασμολογεῖν, οὗς ἀξιόν ἐστιν ἐλεεῖν, ὀρῶντας τούτους μὲν διὰ σπανιότητα τῆς γῆς ὄρη γεωργεῖν ἀναγκαζομένους, τοὺς δ' ἠπειρώτας δι' ἀφθο-

431) Εἰλωτεύειν] «Εἰλωτεύειν, δουλεύειν. Ἰσοκράτης ἐν τῷ Πανηγυρικῷ Ἄρποκρατίων.

— περιοίκους τῆς ὅλης Ἑλλάδος καταστήσαι] νὰ καταστήσωσι τοὺς βαρβάρους περιοίκους ὁλοκλήρου τῆς Ἑλλάδος. Περιοίκοι ἐκαλοῦντο οἱ περὶ τὴν Σπάρτην οἰκοῦντες ἀρχαῖοι τῆς Λακεδαιμόνος γάτοιχοι, οἵτινες ἀφ' οὗ οἱ Δωριεῖς κατέσχον τὴν χώραν τῶν ἐτήρησαν μὲν τὴν ἐλευθερίαν αὐτῶν, ἐγένοντο ὁμως φόρου ὑποτελεῖς τοῖς Σπαρτιαταῖς μεθ' ὧν ἔφερον μὲν ὅλα νὰ βῆρη τῆς πολιτείας, ἀλλὰ δὲν μετεῖχον τῆς διοικήσεως αὐτῆς, διότι τοῦτο ἦν ἔργον μόνον τῶν Σπαρτιατῶν.

Ἡ ἔννοια τοῦ χωρίου τούτου εἶναι: οἱ Λακεδαιμόνιοι ἀναγκάζουσι τοὺς γείτονάς των νὰ δουλεύωσι τῇ πόλει αὐτῶν κτλ. ἐν ᾧ εἶνε δυνατόν εἰς αὐτούς ἀφ' οὗ διαλύσωσι τὰς πρὸς ἡμᾶς ἔχθρας νὰ καταστήσωσι τοὺς βαρβάρους δούλους ὁλοκλήρου τῆς Ἑλλάδος. Σημειωτέον ὅτι μετεχειρίσθη νταῦθα τὴν λέξιν περιοίκοι ἐν τῇ σημασίᾳ καὶ ἀντὶ τῆς λέξεως εἰλωτες.

432) σπανιότητα] δι' ἐλλειψιν εὐφόρου γῆς.

— ἠπειρώτας] = τοὺς Πέρσας καὶ τοὺς ὑπ' αὐτούς, πλὴν τῶν νησιωτῶν ὑπαγομένους. Ὁ Ἄρποκρατίων (ἐν λέξει: Ἡπειρον). «Σύνηθές ἐστι τῷ Ἰσοκράτει, τὴν ὑπὸ τῷ βασι-

νίαν τῆς χώρας τὴν μὲν πλείστην αὐτῆς ἀργὸν περι-
οριζώντας, ἐξ ἧς δὲ καρποῦνται τοσοῦτον πλοῦτον
κεκτημένους.

(λξ'). Ἐγοῦμαι δ' εἴ τινας ἄλλοθεν ἐπελήθοντες δε- 133
αταὶ γένοιτο τῶν παρόντων πραγμάτων, πολλὴν ἂν
αὐτοὺς καταγινῶναι μανίαν ἀμφοτέρων ἡμῶν, οἵτινες
οὕτω περὶ μικρῶν κινδυνεύομεν, ἐξόν ἀδεῶς πολλὰ
κεκτῆσθαι, καὶ τὴν ἡμετέραν αὐτῶν χώραν διαφθει-
ρομεν, ἀμελήσαντες τὴν Ἀσίαν καρποῦσθαι. καὶ τῷ 134
μὲν οὐδὲν προὔργιαίτερόν ἐστιν ἢ σκοπεῖν, ἐξ ὧν μη-
δέποτε παυσόμεθα πρὸς ἀλλήλους πολεμοῦντες· ἡμεῖς

λεῖ τῶν Περσῶν γῆν (μικρὰν
Ἀσίαν καὶ Περσίαν δηλ.) οὕτω
καλεῖν» Οὕτως ἐν § 157 «τοῖς
δ' ἡπειρώταις (= τοῖς Πέρσαις)
οὐδ' ὅταν εὖ πάσχωσι χάριν ἴσα-
σι» καὶ 187 «εἰ τὸν μὲν πόλε-
μον τὸν νῦν ὄντα περὶ ἡμᾶς πρὸς
τοὺς ἡπειρώτας ποιησαί-
μεθα» καὶ ἀλλαχοῦ.

433.) Καταγινῶναι μανίαν
ἀμφοτέρων] = θ' ἀναγνωρίσω-
σι πολλὴν μανίαν εἰς ἀμφοτέρους.
Καταγινῶσκω τινός τι οἶον ἄνοιαν
κλοπὴν = ἀναγνωρίζω εἰς τινα
ἄνοιαν κλοπὴν. Καταγινῶσκω τι-
νός θάνατον, φυγὴν = καταδικάζω
τινὰ εἰς θάνατον, ἐξορίαν. Σπα-
νιώτερον συντάσσεται μετὰ γεν.
πράγματος ψευδοδημοσθ. 25,67

«ταρῶν αὐτοῦ κατέγνωτε.»
Παθητ. Ἀντιφ. 5,70 «τοῦ δ' ἐνός
τούτου κατέγνωστο θάνατος» Ξε-
νοφ. Ἑλλ. 7, 3, 7. «νομίζοντες
τῶν—τυραννεῖν ἐπιχειρούντων ὑπὸ
πάντων ἀνθρώπων θάνατον κατε-
γινῶσθαι.» Καταγινῶσκω δὲ
μετοχῇ συντάσσομενον δηλοῖ γνω-
ρίζω τι ἀκριβῶς. Ξενοφ. Οἰκονομ.
2,18 «τοὺς δὲ γνώμη συνεταμένῃ
ἐπιμελουμένους καὶ θᾶπτον καὶ
ῥῶον καὶ κερδαλιώτερον κατέγνωον
πράττοντας.»

134.) συγχρούειν] ταῦτον τῷ
ἐπιφερομένῳ ποιεῖν στασιάζειν. Ὁ
Δημοσθ. περὶ Στεφάνου κεφ. 7
«συγχρούειν καὶ τὰ πράγματα» εἶπεν.

— τοῖν στρατοπέδοιν] ὁ

- δὲ τοσούτου δέομεν συγκρούειν τι τῶν ἐκείνου πραγ-
μάτων ἢ ποιεῖν στασιάζειν, ὥστε καὶ τὰς διὰ τύ-
χην αὐτῷ γεγενημένας ταραχὰς συνδιαλύειν ἐπιχει-
ροῦμεν, οἵτινες καὶ τοῖν στρατοπέδοις τοῖν περὶ Κύ-
προν ἐῶμεν αὐτὸν τῷ μὲν χρῆσθαι, τὸ δὲ πολιορκεῖν,
135 ἀμφοτέροισιν αὐτοῖς τῆς Ἑλλάδος ὄντοιν. οἷ τε γὰρ
ἀφροστώτες πρὸς ἡμᾶς τ' οἰκείως ἔχουσι καὶ Λακεδαι-
μονίοις σφᾶς αὐτοὺς ἐνδιδόασιν, τῶν τε μετὰ Τειρι-
βάξου στρατευομένων καὶ τοῦ πεζοῦ τὸ χρησιμώτατον
ἐκ τῶν δε τῶν τόπων ἤθροισται, καὶ τοῦ ναυτικοῦ τὸ
πλεῖστον ἀπ' Ἰωνίας συμπέπλευκεν, οἷ πολὺ ἂν ἥδιον
κοινῇ τὴν Ἀσίαν ἐπόρθουν ἢ πρὸς ἀλλήλους ἕνεκα
136 μικρῶν ἐκινδύνεον. ὧν ἡμεῖς οὐδεμίαν ποιούμεθα

στρατῆς, ὃν ὡς σύμμαχον μετεχει-
ρίσθη ὁ Ἀρταξέρξης πρὸς κατα-
πολέμησιν τοῦ ἀποστατήσαντος
ἀπὸ τῶν Περσῶν τυράννου τῆς ἐν
Κύπρῳ Σαλαμῖνος Εὐαγόρου, συν-
έκειτο ἐξ Ἰώνων ἡγουμένου τοῦ
σατράπου Τειριβάξου. Διὰ τοῦ σα-
τράπου τούτου πλεύσαντος εἰς Κύ-
προν μετὰ στόλου ἐξ Ἰώνων καὶ
ἄλλων μισθοφόρων Ἑλλήνων, κα-
τέβαλε τὸν Εὐαγόραν εἰς ὃν παρέ-
σχον βοήθειαν διὰ στόλου ἐκ δέκα
νεῶν καὶ μισθοφόρων Ἑλλήνων
οἷ Ἀθηναῖοι.

135.) οἷ τε γὰρ ἀφροστώτες]
ὁ Εὐαγόρας καὶ οἷ σύμμαχοί του
ὧν τὰ ὀνόματα ἀναφέρει ὁ Διό-

δωρος Σικελ. 15,2. Περὶ δὲ τῆς
πρὸς τοὺς Ἀθηναίους φιλίας τοῦ
Εὐαγόρου πρὸς βλ. Ξενοφ. Ἑλλ. 4,
8,24. 5,1,10.

— ἐκ τῶν δε τῶν τόπων]
δηλ. τῶν Ἑλληνικῶν διότι οἷ Ἰω-
νες (ἐξ ὧν συνέκειτο ὁ μετὰ Τει-
ριβάξου στρατὸς) ἦσαν ἐπίσης ἑλ-
ληνες. Τούτους τοὺς τόπους, ἐπο-
μένως, ἐννοεῖ τὴν Ἀσιατικὴν Ἑλ-
λάδα.

136.) Τοιγαροῦν] ὁ σύνδε-
σμος τοιγαροῦν τίθεται ἐν κε-
φαλίδι τῆς προτάσεως καὶ δηλοῖ
τὸ συμπέρασμα ἰσχυρότατον =
ἔθεν λοιπὸν βεβαιότατα.

— τὰ δὲ μέλλει] δηλ. ἔ-

πρόνοιαν, ἀλλὰ περὶ μὲν τῶν Κυκλάδων νήσων ἀμφισβητοῦμεν, τσαούτας δὲ τὸ πλῆθος πόλεις καὶ τηλικαύτας τὸ μέγεθος δυνάμεις οὕτως εἰκῆ τῶ βαρβάρῳ παραδεδόκαμεν. τοιγαροῦν τὰ μὲν ἔχει, τὰ δὲ μέλει, τοῖς δ' ἐπιβουλεύει, δικαίως ἀπάντων ἡμῶν καταπεφρονηκώς. διαπέπρακται γάρ, ὃ τῶν ἐκείνου προγόνων οὐδεὶς πώποτε· τὴν τε γὰρ Ἀσίαν διωμολόγηται καὶ παρ' ἡμῶν καὶ παρὰ Λακεδαιμονίων βασιλέως εἶναι τὰς τε πόλεις τὰς Ἑλληνίδας οὕτω κυρίως παρείληφεν ὥστε τὰς μὲν αὐτῶν κατασκάπτειν, ἐν δὲ ταῖς ἀκροπόλεις ἐντειχίζειν. καὶ ταῦτα πάντα γέγονε διὰ τὴν ἡμετέραν ἄνοιαν ἀλλ' οὐ διὰ τὴν ἐκείνου δύναμιν.

137

(λή.) Καίτοι τινὲς θαυμάζουσι τὸ μέγεθος τῶν βα-

138

χειν πρβλ. 10,26 «τὰς μὲν ἐπόρθου, τὰς δ' ἤμελλον, ταῖς δ' ἠπέιλον τῶν πόλεων» τὰς δ' ἤμελλον δηλ. πορβεῖν.

137.) διωμολόγηται] ἐν τῇ συνθήκῃ τοῦ Ἀνταλκίδου (387 π. Χ.) δι' ἧς ὄλαι αἱ ἐν τῇ Ἀσίᾳ Ἑλληνίδες πόλεις καὶ ἐκ τῶν νήσων αἱ Κλαζομεναὶ καὶ ἡ Κύπρος παρεχωρήθησαν εἰς τοὺς Πέρσας, αἱ δὲ Ἑλληνικαὶ πολιτεῖαι, μικραὶ καὶ μεγάλαι, πλὴν τῶν εἰς τὰς Ἀθήνας ἀνεκαθεν ἀνηκουσῶν, Λήμνου, Ἰμβροῦ καὶ Σκύρου, ἐκηρύχθησαν αὐτόνομοι.

138.) Χαλεπὸς ἔσται προσ-

πολεμεῖν] προσωπικὴ σύνταξις ἀντὶ χαλεπὸν ἔσται προσπολεμεῖν αὐτῷ. Τὰ ἐπίθετα δίκαιος, ἄξιος, ἐπίδοξος, δυνατός, ἀμήχανος, χαλεπός, σύμφορος, βέβαιος, ἰκανός, ἀναγκαῖος κτλ. μετὰ τοῦ εἶναι συντάσσονται πολλάκις προσωπικῶς Πλάτ. Συμποσ. 214 c. «σὺ δ' ἐπειδὴ οὐκ εἰρήκας, δίκαιος εἶ εἰπεῖν» Ξενοφ. Κύρ. 5,4,20 «ἄξιόσι γέ ἐσμεν τοῦ γεγεννημένου πράγματος τούτου ἀπολαῦσαι τι ἀγαθόν» Ἡρόδ. 6,12 «ἐπίδοξοι ταῦτ' οὗτο πείσασθαι εἶσι» Πλάτ. πολιτ. 471 c «δυνατὴ (ἔστιν) αὕτη ἢ πολιτεία γενέσθαι» κ.τ.λ.

σιλέως πραγμάτων καὶ φασὶν αὐτὸν εἶναι δυσπλέ-
μητον, διεξιόντες, ὡς πολλὰς τὰς μεταβολὰς τοῖς Ἑλ-
λησι πεποίηκεν. ἐγὼ δ' ἠγοῦμαι μὲν τοὺς ταῦτα λέ-
γοντας οὐκ ἀποτρέπειν ἀλλ' ἐπισπεύδειν τὴν στρα-
τείαν· εἰ γὰρ ἡμῶν ὁμονοησάντων αὐτὸς ἐν ταραχαῖς
ὢν χαλεπὸς ἔσται προσπολεμεῖν, ἧ που σφόδρα χρή
δεδιέναι τὸν καιρὸν ἐκεῖνον, ὅταν τὰ μὲν τῶν βαρ-
βάρων καταστῆ καὶ διὰ μιᾶς γένηται γνώμη, ἡμεῖς
139 δὲ πρὸς ἀλλήλους ὥσπερ νῦν πολεμικῶς ἔχωμεν. οὐ
μὴν οὐδ' εἰ συναγορεύουσι τοῖς ὑπ' ἐμοῦ λεγομένοις,
οὐδ' ὡς ὀρθῶς περὶ τῆς ἐκείνου δυνάμεως γινώσκου-
σιν. εἰ μὲν γὰρ ἀπέφαινον αὐτὸν ἅμα τοῖν πόλεσιν

139.) εἰ μὲν γὰρ ἀπέφαι-
νον κ. τ. λ.] «Τοῦτο Δημοσθένης
ἐν τοῖς Φιλιππικοῖς (Ὁλυθ. II)
εἰληφῶς σαφῶς φαίνεται, μόνον
μεγεθύνας» Σχολ.

— τοῖν πόλεσιν ἀμφοτέ-
ροισιν] ἀντικ. τοῦ περιγεγενη-
μένον = εἶχ' νικήσῃ σύναμα καὶ
τὰς δύο πόλεις.

ἐπικυδέστερα] «Ἐπικυδέ-
στερα, ἐνδοξότερα, ἐπικρατέστερα»
Ἡσύχιος.

140.) Ἐκ τούτων — δύνα-
μιν ἐξ ὧν] Ἀντὶ τοῦ ἐξ ὧν
περιεμένε τις μόνον ἄ. Οὕτω 12
§ 68 «ἔτι δ' οὐκ ἐκ τούτων ἔφε-
ρον, ἐξ ὧν αὐτοὶ διέσωσαν, ἀλλ'
ἀπ' ὧν δι' ἡμᾶς εἶχον.»

— ἀποστάσης τῆς Αἰ-
γύπτου] ταύτης τῆς ἀποστα-
σίας οὐδεὶς ἄλλος τῶν παλαιῶν
συγγραφέων μνείαν ποιεῖται. Ἐκ
τοῦ Διοδώρου (15,3) γνωρίζομεν
ὅτι ὁ Αἰγύπτιος Ἄχορις ἐβοήθησε
τὸν Εὐαγόραν, ἐκ τούτου δ' ἔλα-
βόν τινες ἀφορμὴν νὰ εἰκάσωσιν
ὅτι πρὸ τοῦ πρὸς Εὐαγόραν πολέ-
μου οἱ Πέρσαι ἔκαμαν πόλεμον
κατὰ τῶν Αἰγυπτίων.

— ἀπὴλλάγησαν] παρά-
τισι τῶν κωδικῶν ἀπὴλλάξαν
παρ' Ἰσοκράτει τὸ ἀπαλλάτ-
τειν ἀμεταβάτως κείμενον δὲν
ἀπαντᾷ, παρ' ἄλλοις ὅμως τῶν
συγγραφέων οὐχὶ σπανίως καὶ
μετὰ ἐπιρρήματος. Αἰσχίν. κατὰ

ἀμφοτέρωιν πρότερόν ποτε περιγεγεννημένον, εἰκότως ἂν ἡμᾶς καὶ νῦν ἐκφοβεῖν ἐπεχείρουν· εἰ δὲ τοῦτο μὲν μὴ γέγονεν, ἀντιπάλων δ' ὄντων ἡμῶν καὶ Λακεδαιμονίων προσθέμενος τοῖς ἑτέροις ἐπικυδέστερα τὰ πράγματα θάτερ' ἐποίησεν, οὐδέν ἐστι τοῦτο σημεῖον τῆς ἐκείνου βρώμης. ἐν γὰρ τοῖς τιοιούτοις καιροῖς πολλάκις μικραὶ δυνάμεις μεγάλας τὰς βροπὰς ἐποίησαν, ἐπεὶ καὶ περὶ Χίων ἔχοιμ' ἂν τοῦτον τὸν λόγον εἶπεῖν, ὡς ὀποτέροις ἐκεῖνοι προσθέσθαι βουλευθεῖεν, οὗτοι κατὰ θάλατταν κρείττους ἦσαν. (λθ'.) Ἀλλὰ 140 γὰρ οὐκ ἐκ τούτων δίκαιόν ἐστι σκοπεῖν τὴν βασιλέως δύναμιν, ἐξ ὧν μεθ' ἑκατέρων γέγονεν, ἀλλ' ἐξ ὧν αὐτὸς ὑπὲρ αὐτοῦ πεπολέμηκεν. καὶ πρῶτον μὲν ἀ-

Κτησιφ. § 158 «οὐδεὶς πώποτε καλῶς ἀπήλλαξε Δημοσθένει συμβούλῳ χρησάμενος.»

141.) Εὐαγόραν] Ὁ Εὐαγόρας οὗτος ἦτο βασιλεὺς τῆς ἐν Κύπρῳ Σαλαμίνας, υἱὸς τοῦ Νικοκλέους καὶ ἀπόγονος τοῦ Τεύκρου, υἱοῦ τοῦ Τελαμῶνος. Εἰς τοῦτον κατέφυγεν ὁ Κόνων μετὰ τὴν ἐν Αἰγὸς ποταμοῖς ἦτταν τῶν Ἀθηναίων. Ἐπαναστὰς κατὰ τῶν Περσῶν (Πρβλ. σημ. § 134) ἠγωνίσθη περιφανῶς κατ' αὐτῶν ἀλλ' ἠναγκάσθη ἐπὶ τέλους νὰ καταστῇ ὑποτελής τοῦ μεγάλου βασιλέως καὶ μετ' ὀλίγον περὶ τὸ 380 ἢ 379 ἐδολοφονήθη ὑπὸ εὐνούχου

τινός, αὐτὸς καὶ ὁ ἄριστος τῶν υἱῶν του ὁ Πνυταγόρας. Τὴν ἐν Σαλαμίνι τῆς Κύπρου ἀρχὴν διεδέξατο, πάντοτε ὡς ὑποτελής τῶν Περσῶν, ὁ ἕτερος τῶν υἱῶν αὐτοῦ, ὁ Νικοκλῆς, πρὸς ὃν ὁ Ἰσοκράτης ἔγραψε δύο λόγους (πρὸς Νικοκλέα καὶ Νικοκλῆς ἐπιγραφομένους) καὶ τὸν Εὐαγόραν (ἢ Εὐαγόρου ἐγκώμιον) ἐν ᾧ ἐπήνεσε τὴν χρηστότητα τοῦ ὁμωνύμου βασιλέως.

— ἐκδοτός ἐστιν] = εἶνε παραδεδομένη (τῷ Ἀρταξέρξῃ) Διὰ τῆς εἰρήνης τοῦ Ἀνταλκίδου ἢ Κύπριος ὑπήχθη ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῶν Περσῶν. Ξενοφ. Ἑλλ. 5,1,28.

- ποστάσης Αιγύπτου τί διαπέπρακται πρὸς τοὺς ἔχον-
 τας αὐτήν; οὐκ ἐκεῖνος μὲν ἐπὶ τὸν πόλεμον τοῦτον
 κατέπεμψε τοὺς εὐδοκιμωτάτους Περσῶν, Ἀβροκόμαν
 καὶ Τιθραύστην καὶ Φαρνάβαζον, οὗτοι δὲ τρί' ἔτη
 μείναντες καὶ πλείω κακὰ παθόντες ἢ ποιήσαντες,
 τελευτῶντες οὕτως αἰσχρῶς ἀπηλλάγησαν ὥστε τοὺς
 ἀφροστώτας μηκέτι τὴν ἐλευθερίαν ἀγαπᾶν ἀλλ' ἤδη
 141 καὶ τῶν ὁμόρων ζητεῖν ἐπάρχειν; μετὰ δὲ ταῦτ' ἐπ'
 Εὐαγόραν στρατεύσας, ὅς ἄρχει μὲν μιᾶς πόλεως, ἐν
 δὲ ταῖς συνθήκαις ἔκδοτός ἐστιν, οἰκῶν δὲ νῆσον κατὰ
 μὲν θάλατταν προδεδυστύχηκεν, ὑπὲρ δὲ τῆς χώρας
 τρισχιλίους ἔχει μόνον πελταστάς, ἀλλ' ὅμως οὕτω
 ταπεινῆς δυνάμεως οὐ δύναται περιγενέσθαι βασιλεὺς
 πολεμῶν, ἀλλ' ἤδη μὲν ἕξ ἔτη διατέτριφεν, εἰ δὲ δεῖ
 τὰ μέλλοντα τοῖς γεγενημένοις τεκμαίρεσθαι, πολὺ
 πλείων ἐλπίς ἐστὶν ἕτερον ἀποστῆναι πρὶν ἐκεῖνον ἐκ-
 142 πολιορκηθῆναι· τοιαῦται βραδυτῆτες ἐν ταῖς πρά-
 ξασι ταῖς βασιλέως ἔνεισιν. ἐν δὲ τῷ πολέμῳ τῷ περὶ

— τρισχιλίους] ὁ Διόδωρος
 (15,2.) λέγει ὅτι ὁ Εὐαγόρας εἶ-
 χεν ἐκτὸς τῶν συμμάχων ἕξ χι-
 λιᾶδας στρατιωτῶν. Δηλονότι ἐν
 ἀρχῇ τοῦ πολέμου. Κατόπιν ὅμως
 — ἀναφέρει — νικηθεὶς ἐν τῇ ναυμα-
 χίᾳ καὶ πολιορκηθεὶς ἐν τῇ Σα-
 λαμῖνι ἐγκατελείφθη ὑπὸ τῶν συμ-
 μάχων (15,8.). Τοιοῦτοτρόπως λοι-
 πὸν συνέβη ὥστε αἱ δυνάμεις τού-
 του ἐπὶ τέλος νὰ ἐλαττωθῶσι
 μέχρι τριῶν χιλιᾶδων.

— διατέτριφεν] ἔχει δια-
 τρίψη, ἔχει δαπανήση.

142.) ἐν δὲ τῷ πολέμῳ τῷ
 περὶ Ῥόδον] Περὶ τοῦ πολέμου
 τούτου, ὃν ὁ βασιλεὺς τῆς Περ-
 σίας ἔκαμε κατὰ τῶν Λακεδαι-
 μονίων ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Κό-
 νωνος καὶ βοηθούμενος ὑπὸ τοῦ
 Εὐαγόρου, ἀναφέρει ὁ Ἰσοκράτης
 ἐν τῷ Εὐαγόρᾳ § 55 κέξ. Ἀπο-
 τέλεσμα τούτου ὑπῆρξεν ἡ περὶ
 Κνίδον ναυμαχία, ἣτις καὶ περὶ
 Ῥόδον ναυμαχία λέγεται, συμ-
 βᾶσα τῷ 394 π. Χ.

— διὰ τὴν χαλεπότητα
 τῶν πολιτειῶν] διότι δὲν ἡ-

ῥόδον ἔχων μὲν τοὺς Λακεδαιμονίων συμμάχους εὖνους διὰ τὴν χαλεπότητα τῶν πολιτειῶν, χρώμενος δὲ ταῖς ὑπηρεσίαις ταῖς παρ' ἡμῶν, στρατηγούντος δ' αὐτῷ Κόνωνος, ὅς ἦν ἐπιμελέστατος μὲν τῶν στρατηγῶν, πιστότατος δὲ τοῖς Ἑλλησιν, ἐμπειρότατος δὲ τῶν πρὸς τὸν πόλεμον [κινδύνων], τοιοῦτον λαβῶν συναγωνιστὴν τρία μὲν ἔτη περιεῖδε τὸ ναυτικὸν τὸ προκινδυνεῦον ὑπὲρ τῆς Ἀσίας ὑπὸ τριήρων ἑκατὸν μόνων πολιορκούμενον, πεντεκαίδεκα δὲ μηνῶν τοὺς στρατιώτας τὸν μισθὸν ἀπεστέρησεν, ὥστε τὸ μὲν ἐπ' ἐκείνῳ πολλάκις ἂν διελύθησαν, διὰ δὲ τὸν ἐφεστῶτα [κίνδυνον] καὶ τὴν συμμαχίαν τὴν περὶ Κόρινθον συστάσαν μόλις ναυμαχοῦντες ἐνίκησαν. καὶ ταῦτ' ἐστὶ

143

δύνατο νὰ ὑποφέρωσι τὸ ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων καθιστάμενον εἶδος τοῦ πολιτεύματος.

— ταῖς ὑπηρεσίαις] = τοῖς ὑπηρέταις. Ὑπηρέται [ὑπὸ ἐρέσσω] ἐλέγοντο οἱ ὡς κωπηλάται ὑπηρετοῦντες εἰς τὰ πλοῖα.

— τὴν περὶ Κόρινθον συστάσαν] Ὁ σατράπης Τιθραύστης ἐπωφεληθεὶς ἐκ τῆς ἐχθρικῆς διαθέσεως, ἐν ἣ προ πολλοῦ πολλαὶ τῆς Ἑλλάδος πόλεις διέκειντο πρὸς τὴν ἀγέρωχον ἡγεμονίαν τῆς Σπάρτης ἐπέτυχε διὰ τριάκοντα χιλιάδων δαρεικῶν νὰ διαφθείρῃ τοὺς προεστῶτας πολ-

λῶν ἐξ ἐκείνων, ἰδίως τῆς Κορίνθου, τῶν Θηβῶν καὶ τοῦ Ἄργους, ὥστε νὰ ἐξεγείρωσι πόλεμον κατὰ τῶν Λακεδαιμονίων. Τοιοῦτοτρόπως κατωρθώθη μεταξὺ τῶν εἰρημένων πόλεων συμμαχία τις, εἰς ἣν κατόπιν προσετέθησαν αἱ Ἀθῆναι, ἡ Εὐβοία καὶ οἱ Λοκροὶ καὶ τῆς ὁποίας ἀποτέλεσμα ὑπῆρξεν ὁ καλούμενος Κορινθιακὸς πόλεμος.

143.) ἐκείνῳ] ποιητ. αἴτιον τοῦ πεπραγμένου. Τὸ ποιητ. αἴτιον ἐκφέρεται διὰ δοτικῆς ἀπροθέτου ἐπὶ τοῦ παθητ. παρακειμένου, ὑπερσυντελ. καὶ τετελ. μέλλοντος.

τὰ βασιλικώτατα καὶ σεμνότατα τῶν ἐκείνω πε-
πραγμένων, καὶ περὶ ὧν οὐδέποτε παύονται λέγον-
τες οἱ βουλόμενοι τὰ τῶν βαρβάρων μεγάλα ποιεῖν. (μ'.)
"Ὡστ' οὐδεὶς ἂν ἔχοι τοῦτ' εἰπεῖν, ὡς οὐ δικαίως χρῶ-
μαι τοῖς παραδείγμασι, οὐδ' ὡς ἐπὶ μικροῖς διατρέβω
144 τὰς μεγίστας τῶν πράξεων παραλείπων· φεύγων γὰρ
ταύτην τὴν αἰτίαν τὰ κάλλιστα τῶν ἔργων διήλθον,
οὐκ ἀμνημονῶν οὐδ' ἐκείνων, ὅτι Δερκυλίδας μὲν χι-
λίους ἔχων ὀπλίτας τῆς Αἰολίδος ἐπήρχει, Δράκων δ'
'Αταρνέα καταλαβὼν καὶ τρισχιλίους πελταστὰς
συλλέξας τὸ Μύσιον πεδῖον ἀνάστατον ἐποίησε, Θί-
βρων δ' ὀλίγω πλείους τούτων διαβιβάσας τὴν Λυδίαν
ἅπασαν ἐπόρθησεν, Ἀγησίλαος δὲ τῷ Κυρεῖω στρα-
τεύματι χρώμενος μικροῦ δεῖν τῆς ἐντὸς Ἄλυος χῶ-
145 ρας ἐκράτησεν. καὶ μὴν οὐδὲ τὴν στρατιάν τὴν μετὰ
τοῦ βασιλέως περιπολοῦσαν, οὐδὲ τὴν Περσῶν ἀνδρίαν

144.) Δερκυλίδας] οὗτος ἦτο
Λακεδαιμόνιος στρατηγὴσας ἐπι-
τυχῶς κατὰ τοῦ Τισαφέρνου.

— Ἀταρνέα] Ἀταρνέας πό-
λις παραθαλάσσιος τῆς Αἰολίδος
ἀντικρὺ τῆς Λέσθου.

— Θίβρων] φέρεται καὶ ἡ
γραφὴ Θίμβρων.

145] τῶν ἐπὶ θαλάττῃ] Οἱ
ἐπὶ θαλάττῃ εἰσὶν οἱ κατοικοῦντες
τὴν μικρὰν Ἀσίαν. Διότι οἱ ἐρχό-
μενοι ἐκ τῆς Περσίας εἰς τὴν μι-
κρὰν Ἀσίαν ἐκ τῆς μεσογείου ἔρ-

χονται εἰς τὰ παράλια. Οὕτω §
152 «οἱ καταθαίνοντες αὐ-
τῶν ἐπὶ θάλατταν οὐκ καλοῦσι
σατράπας» = οἱ σατράπα: οἱ πεμ-
πόμενοι ἐκ τῆς Περσίας εἰς τὴν
μικρὰν Ἀσίαν. Καὶ ἐν § 163
«ἐν ᾧ μὲν βάρβαρος ἐρρωμενε-
στέρωσ κατάσχη τὰς πόλεις
τὰς ἐπὶ θαλάττῃ» = τὰς πό-
λεις τῆς μικρᾶς Ἀσίας. Ξενοφ.
Ἑλλ. 1,4,1. Διόδωρ. Σικ. 14,12-
κ.τ.λ.

— τίθημι] = ὑποθέτω.

ἄξιον φοβηθῆναι· καὶ γὰρ ἐκεῖνοι φανερώς ἐπεδει-
 χθησαν ὑπὸ τῶν Κύρου συναναδάντων οὐδὲν βελτίους
 ὄντες τῶν ἐπὶ Σαλαττη. τὰς μὲν γὰρ ἄλλας μάχας
 ὄσας ἠττήθησαν ἐῶ, καὶ τίθημι στασιάζειν αὐτοὺς
 καὶ μὴ βούλεσθαι προθύμως πρὸς τὸν ἀδελφὸν τὸν βα-
 σιλέως διακινδυνεύειν. ἀλλ' ἐπειδὴ Κύρου τελευταί- 146
 ος συνῆλθον ἅπαντες οἱ τὴν Ἀσίαν κατοικοῦντες,
 ἐν τούτοις τοῖς καιροῖς οὕτως αἰσχυρῶς ἐπολέμησαν ὥστε
 μηδένα λόγον ὑπολιπεῖν τοῖς εἰθισμένοις τὴν Περσῶν
 ἀνδρίαν ἐπαινεῖν. λαβόντες γὰρ ἑξακισχιλίους τῶν
 Ἑλλήνων οὐκ ἀριστίνδην ἐπειλεγμένους, ἀλλ' οἳ διὰ
 φαυλότητας ἐν ταῖς αὐτῶν οὐχ οἷόν τ' ἦσαν ζῆν, ἀ-
 πείρους μὲν τῆς χώρας ὄντας, ἐρήμους δὲ συμμάχων
 γεγενημένους, προδεδομένους δ' ὑπὸ τῶν συναναδάν-
 των, ἀπεστερημένους δὲ τοῦ στρατηγοῦ, μεθ' οὗ συν-
 ηκολούθησαν, τοσοῦτον αὐτῶν ἦπτους ἦσαν, ὥσθ' ὁ 147
 βασιλεὺς ἀπορήσας τοῖς παροῦσι πράγμασι καὶ κα-
 ταφρονήσας τῆς περὶ αὐτὸν δυνάμεως τοὺς ἄρχοντας
 τοὺς τῶν ἐπικούρων ὑποσπόνδους συλλαβεῖν ἐτόλμη-

146.) ἑξακισχιλίους] Ὁ Ξε- Ἀνάθ. 2,5,6. Μετὰ τὴν περὶ
 νοφ. (Κυρ. Ἀναθ. 5,3,4) λέγει: Κούναζα (τῷ 401) μάχην, καθ'
 ὅτι οἱ συναναδάντες μετὰ τοῦ Κύ- ἦν ἐκ τοῦ στρατοῦ τοῦ ἐν τῇ μά-
 ρου ἐκ τῶν Ἑλλήνων ἦσαν μύ- χη ταύτῃ πεσόντος Κύρου μόνοι
 ριοι (ὄθεν ἡ ἀνάβασις τῶν μυρίων) οἱ Ἕλληνας ἐνίκησαν, οἱ Πέρσαι
 οἱ δὲ σωθέντες καὶ ἐπιστρέψαντες μὴ τολμῶντες νὰ ἐπιτεθῶσι κατ'
 εἰς τὴν Ἑλλάδα ὀκτάκις χίλιοι αὐτῶν προσεῖλκυσαν δι' ἀπάτης
 καὶ ἑξακόσιοι. τὸν Κλέαρχον καὶ ἅπαντας τοὺς

147) ὑποσπόνδους συλλα- ἀνωτέρους ἄξιωματικούς, οὓς συλ-
 βεῖν ἐτόλμησεν] Ξενοφῶντος λαβόντες ἐθανάτωσαν.

- σεν, ὡς εἰ τοῦτο παρανομήσειε συνταράξων τὸ στρατόπεδον, καὶ μᾶλλον εἴλετο περὶ τοὺς θεοὺς ἔξαμαρτεῖν ἢ πρὸς ἐκείνους ἐκ τοῦ φανεροῦ διαγωνίσασθαι.
- 148 διαμαρτῶν δὲ τῆς ἐπιβουλῆς καὶ τῶν στρατιωτῶν συμμεινάντων καὶ καλῶς ἐνεγκόντων τὴν συμφορὰν, ἀπιούσιν αὐτοῖς Τισσαφέρην καὶ τοὺς ἱππέας συνέπεμψεν, ὑφ' ὧν ἐκεῖνοι παρὰ πᾶσαν ἐπιβουλεύμενοι τὴν ὁδὸν ὁμοίως διεπορεύθησαν ὡπερανεὶ προπεμπόμενοι, μάλιστα μὲν φοβούμενοι τὴν ἀοίκητον τῆς χώρας, μέγιστον δὲ τῶν ἀγαθῶν νομίζοντες, εἰ τῶν πο-
- 149 λεμίων ὡς πλείστοις ἐντύχοιεν. κεφάλαιον δὲ τῶν εἰρημένων ἐκεῖνοι γὰρ οὐκ ἐπὶ λείαν ἐλθόντες, οὐδὲ κώμην καταλαβόντες ἀλλ' ἐπ' αὐτὸν τὸν βασιλέα στρατεύσαντες, ἀσφαλέστερον κατέβησαν τῶν περὶ φιλίας ὡς αὐτὸν πρεσβεύοντων. ὥστε μοι δοκοῦσιν ἐν ἅπασι τοῖς τόποις σαφῶς ἐπιδεδεῖχθαι τὴν αὐτῶν μαλακίαν· καὶ γὰρ ἐν τῇ παραλίᾳ τῆς Ἀσίας πολ-

148) διαμαρτῶν δὲ τῆς ἐπιβουλῆς] ὁ Ἄρταξέρξης, ἤλπισεν ὅτι ὁ στρατὸς στερηθεὶς τῶν ἡγεμόνων αὐτοῦ, ἤθελεν ἀπελπισθῆ καὶ παραδώτῃ τὰ ὄπλα ἢ τοῦλάχιστον διαλυθῆ. Ἄλλ' οἱ μύριοι πρὸς στιγμὴν μόνον ἐξεπλάγησαν κατόπιν δ' ἐξέλεξαν δύο νέους στρατηγούς τὸν Ἀθηναῖον Ξενοφῶντα καὶ τὸν Σπαρτιατὴν Χειρίσοφον. Ὑπὸ τούτων ὠδηγούμενοι κατώρθωσαν ἐντὸς τεσσάρων

μηνῶν νὰ φθάσωσιν εἰς Τραπεζοῦντα.

149) ὡς αὐτὸν] παρὰ τοῖς δοκίμοις ἢ πρόθεσις ὡς (— πρὸς) τίθεται μόνον ἐπὶ τῆς πρὸς πρόσωπον διευθύνσεως. Συχνότερον ἀπαντᾷ παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς εὐρρητα: ὅμως καὶ παρ' Ὀμήρῳ Ὀδυσσ. Ρ, 218 «ὡς αἰεὶ τὸν ὁμοῖον ἔχει θεὸς ὡς τὸν ὁμοῖον» καὶ Ἡρόδ. 2,121,5. «εἰσελθόντα ὡς τοῦ βασιλέως τὴν θυγατέρα» Θουκ. 1,90 «πέμψουσιν ὡς αὐτοὺς πρέσβεις» κτλ.

λὰς μάχας ἤττηνται, καὶ διαβάντες εἰς τὴν Εὐρώ-
πην δίκην ἔδωσαν, οἱ μὲν γὰρ αὐτῶν κακῶς ἀπώλονθ'
οἱ δ' αἰσχρῶς ἐσώθησαν, καὶ τελευτῶντες ὑπ' αὐτοῖς
τοῖς βασιλείοις καταγέλαστοι γεγόνασιν.

(μα'.) Καὶ τούτων οὐδὲν ἀλόγως γέγονεν, ἀλλὰ 150
πάντ' εἰκότως ἀποβέβηκεν· οὐ γὰρ οἷόν τε τοὺς οὕτω
τρεφομένους καὶ πολιτευομένους οὔτε τῆς ἄλλης ἀρε-
τῆς μετέχειν οὔτ' ἐν ταῖς μάχαις τρόπαιον ἰστάναι
τῶν πολεμίων. πῶς γὰρ ἐν τοῖς ἐκείνων ἐπιτηδεύμα-
σιν ἐγγενέσθαι δύναιτ' ἂν ἢ στρατηγὸς δεινὸς ἢ στρα-
τιώτης ἀγαθὸς, ὧν τὸ μὲν πλεῖστόν ἐστιν ὄχλος ἄτα-
κτος καὶ κινδύνων ἄπειρος, πρὸς μὲν τὸν πόλεμον ἐκ-
λελυμένος, πρὸς δὲ τὴν δουλείαν ἄμεινον τῶν παρ'
ἡμῖν οἰκετῶν πεπαιδευμένος, οἱ δ' ἐν ταῖς μεγίσταις 151

150) ἐν τοῖς ἐκείνων ἐπι-
τηδεύμασιν] Ἐπιτηδεύμα ἐν-
ταῦθα = ἔργον, ἐπάγγελμα. Ἐν
τῷ πρὸς Νικοκλ. § 17 λέγει «τῶν
προσταγμάτων καὶ τῶν ἐπιτη-
δευμάτων κίνει καὶ μετατίθει
τὰ μὴ καλῶς καθεστῶτα» ἔνθα
ἐπιτηδεύματα λέγει τὰ ἐξ ἔθους
γινόμενα τῇ πόλει, καὶ μὴ κατὰ
νόμον ἔγγραφον.

— ὧν] ἐκ τοῦ στρατιώτης
νοητέον στρατιωτῶν.

— ἐκλελυμένος] παραλυμέ-
νός, ἀνίκανός. Μεταφορὰ ἀπὸ
τῆς χαλαρᾶς χορδῆς τοῦ τόξου.

151) ὁμαλῶς] ἐν τῇ αὐτῇ
τῆς ψυχῆς κατχτάσει.

— κοινῶς] ἐξ ἴσου μὲ τοὺς
ἄλλους.

— τρυφῶντες] τὸ τρυ-
φᾶν ἐνταῦθα ὡς ἀναφερόμενον
τῷ ταπεινῷ καὶ περιδεεῖ σημαί-
νει ἀσελγῶς βιοῦν.

— ἐξεταζόμενοι] = ἀνα-
στρεφόμενοι καὶ ἐνδιατρίβοντες.

— δαίμονα] οἱ Πέρται ἐκά-
λουσαν τοὺς βασιλεῖς αὐτῶν
ὄθεν καὶ παρ' Αἰσχύλῳ ὁ χορὸς
λέγει πρὸς τὴν βασιλισσαν Ἄττα-
σαν τὴν σύζυγον τοῦ Δαρείου καὶ
Ξέρξου (Πέρσ. 155) «Θεοῦ μὲν
εὐνάτειρα Περσῶν, Θεοῦ δὲ καὶ
μήτηρ ἔφυς»

- δόξαις ὄντες αὐτῶν ὀμαλῶς μὲν οὐδὲ κοινῶς οὐδὲ πολιτικῶς οὐδεπώποτ' ἐβίωσαν, ἅπαντα δὲ τὸν χρόνον διάγουσιν εἰς μὲν τοὺς ὑβρίζοντες, τοῖς δὲ δουλεύοντες, ὡς ἂν ἄνθρωποι μάλιστα τὰς φύσεις διαφθαρεῖεν, καὶ τὰ μὲν σώματα διὰ τοὺς πλούτους τρυφῶντες, τὰς δὲ ψυχὰς διὰ τὰς μοναρχίας ταπεινάς καὶ περιδεεῖς ἔχοντες, ἐξεταζόμενοι πρὸς αὐτοῖς τοῖς βασιλείοις καὶ προκαλινδούμενοι καὶ πάντα τρόπον μικρὸν φρονεῖν μελετῶντες, σνητὸν μὲν ἄνδρα προσκυνοῦντες καὶ δάιμονα προσαγορεύοντες, τῶν δὲ θεῶν μᾶλλον ἢ τῶν ἀνθρώπων ὀλιγοῦντες. τοιγαροῦν οἱ καταβαίνοντες αὐτῶν ἐπὶ θάλατταν, οὓς καλοῦσι σατράπας, οὐ καταισχύνουσι τὴν ἐκεῖ παιδευσιν, ἀλλ' ἐν τοῖς ἤθεσι τοῖς αὐτοῖς διαμένουσι, πρὸς μὲν τοὺς φίλους ἀπίστως, πρὸς δὲ τοὺς ἐχθροὺς ἀνάνδρως ἔχοντες, καὶ τὰ μὲν ταπεινῶς, τὰ δ' ὑπερηφάνως ζῶντες, τῶν μὲν συμμάχων καταφρονοῦντες, τοὺς δὲ πολεμίους θεραπεύοντες.
- 153 τὴν μὲν γε μετ' Ἀγησιλάου στρατιὰν ὀκτῶ μῆνας

152) οἱ καταβαίνοντες αὐτῶν ἐπὶ θάλατταν...] *Εὐφ.* 3,4,25. Διόδωρ. Σικ. 14 80.

— οἱ σατράπαι οἱ πεμπόμενοι ἐκ τῆς Περσίας εἰς τὴν μικρὰν Ἀσίαν. — *Κισθῆνην*] ὁ Ἀρποκρατίων ἐξέλαθεν ὄρος Θράκης τὴν Κισθῆνην ταύτην, ἣν ὁ μὲν Σουίδα

Πρβλ. § 145 σημειώσιν. — *Κισσῆνην* γράφει, ὁ δὲ Ἡσύχιος *Κισσῆνην*, λέγων αὐτὴν ὄρος καὶ πόλιν Θράκης. Ὁ δὲ Στράβων λέγει αὐτὴν πόλιν τῆς Αἰολίδος ἀπέναντι τῆν Λέσβου, οὐ μακρὰν ἀπέχουσαν τοῦ Ἀδραμυτείου: καλεῖ δὲ αὐτὴν *Κισθῆνην* ὡς καὶ ὁ Στέφ. Βυζάντ. (λέξ. Πάσσα) καὶ ὁ Πλίσιος (*Hist. Natur.* V, 32).

— οὐ καταισχύνουσι τὴν ἐκεῖ παιδευσιν] δὲν ἐντροπιάζουσι τὴν παιδευσιν τὴν ὁποῖαν ἔλαβον εἰς τὴν αὐλὴν τῆς Περσίας. Εἰρωνικῶς ταῦτα λέγει ὁ Ἰσοκράτης.

153) ὀκτῶ μῆνας διέθρεψαν] ὁ Ἀγησίλαος ἔλαβε παρὰ τοῦ Πέρσου σατράπου Τιθραύ-

ταῖς αὐτῶν δαπάναις διέθρεψαν, τοὺς δ' ὑπὲρ αὐτῶν κινδυνεύοντας ἑτέρου τοσοῦτου χρόνου τὸν μισθὸν ἀπεστέρησαν· καὶ τοῖς μὲν Κισθίην καταλαβοῦσιν ἕκαστον τάλαντα διένειμαν, τοὺς δὲ μεθ' αὐτῶν εἰς Κύπρον στρατευσαμένους μᾶλλον ἢ τοὺς αἰχμαλώτους ὕβριζον. ὡς δ' ἀπλῶς εἶπεῖν καὶ μὴ καθ' ἓν ἕκαστον 154 ἄλλ' ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, τίς ἢ τῶν πολεμησάντων αὐτοῖς οὐκ εὐδαιμονήσας ἀπῆλθεν, ἢ τῶν ὑπ' ἐκείνοις γενομένων οὐκ αἰκισθεὶς τὸν βίον ἐτελεύτησεν; οὐ Κόνωνα μὲν ὅς ὑπὲρ τῆς Ἀσίας στρατηγήσας τὴν ἀρχὴν τὴν Λακεδαιμονίων κατέλυσεν, ἐπὶ θανάτῳ συλλαβεῖν ἐτόλμησαν, Θεμιστοκλέα δ' ὅς ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος αὐτοὺς κατεναυμάχησε, τῶν μεγίστων δωρεῶν

154] ἀπλῶς] = ἐν κεφαλαίῳ, συντόμως, διὰ βραχέων. Πρβλ. § 11 «τὸν δ' ἀκριβῶς ἐπιστάμενον λέγει ἀπλῶς οὐκ ἂν δυνάμενον εἶπεῖν.»

— ὑπὲρ τῆς Ἀσίας] ἐξ ὀνόματος τοῦ βασιλέως τῆς Περσίας. Πρβλ. § 142.

— κατέλυσεν] Διόδ. Σικ 14, 84 «Λακεδαιμόνιοι ἐπὶ τούτου τοῦ χρόνου τὴν κατὰ θάλατταν ἀρχὴν ἀπέβαλον.»

— συλλαβεῖν ἐτόλμησαν] Ξενοφ. Ἑλλ. 4, 8, 16 «ἀνέβαινε πρὸς βασιλέα (Τεϊρίθαζος), φράσεων ἅτε λέγοιεν οἱ Λακεδαιμόνιοι καὶ ὅτι Κόνωνα συνει-

ληφῶς εἶη ὡς ἀδικοῦντα» καὶ Διόδωρ. Σικ. 14, 85. Ὁ Ἰσοκράτης ἐναυθα ὑπερβολικῶς λέγει ὅτι ἐπὶ θανάτῳ συνελήφθη ὁ Κόνων, διότι ὁ Τεϊρίθαζος μόνον ἐπὶ τινὰ χρόνον ἐφυλάκισε τοῦτον.

— Θεμιστοκλέα — τῶν μεγίστων δωρεῶν ἠξίωσαν] ὁ Θεμιστοκλῆς καταφυγὼν μετὰ τὴν ἐξορίαν του εἰς τὸν βασιλέα Ἀρταξέρξην, παρ' ᾧ ἴσχυεν ὡς οὐδεὶς ἄλλος Ἕλληνα, ἔλαβε παρ' αὐτοῦ πλείστας τιμὰς καὶ τὴν ἀρχὴν τῆς περὶ Μαγνησίαν τὴν Ἀσιανὴν χώρας. (Θουκ. 1, 138. Cornel. Nepos. Themistocles c. 9. 10 Πλουτάρχ. Θεμιστοκλῆς).

- 155 ἤξιωσαν; καίτοι πῶς χρή τὴν τούτων φιλίαν ἀγαπᾶν, οἳ τοὺς μὲν εὐεργέτας τιμωροῦνται, τοὺς δὲ κακῶς ποιοῦντας οὕτως ἐπιφανῶς κολακεύουσιν, περὶ τίνας δ' ἡμῶν οὐκ ἐξημαρτήκασιν; ποῖον δὲ χρόνον διαλο-
λοῖπασιν ἐπιβουλεύοντες τοῖς Ἕλλησιν; τί δ' οὐκ ἐχ-
θρὸν αὐτοῖς ἐστὶν τῶν παρ' ἡμῖν, οἳ καὶ τὰ τῶν θεῶν
ἔδη καὶ τοὺς νεῶς συλᾶν ἐν τῷ προτέρῳ πολέμῳ καὶ
156 κατακάειν ἐτόλμησαν; διὸ καὶ τοὺς Ἴωνας ἄξιον ἐ-
παινεῖν, ὅτι τῶν ἐμπρησθέντων ἱερῶν ἐπηράσαντ' εἴ
τινες κινήσειαν ἢ πάλιν εἰς τὰρχαῖα καταστήσαι
βουληθεῖεν, οὐκ ἀποροῦντες, πόθεν ἐπισκευάσωσιν,
ἀλλ' ἐν' ὑπόμνημα τοῖς ἐπιγιγνομένοις ἢ τῆς τῶν βαρ-

155) καὶ τὰ τῶν θεῶν ἔδη] ἔδος εἶνε τὸ ἀγαλμα καὶ ὁ τόπος ἐν ᾧ ἱδρύται τοῦτο. Πρβλ. 15,2 «εἴ τις Φειδίαν τὸν τὸ τῆς Ἀθη-
νᾶς ἔδος ἐργασάμενον, τολμῶφη
καλεῖν κοριπλάθον» Βέκκερ Ἀνέκδ.
246, 3 «ἔδος· αὐτὸ τὸ ἀγαλμα»
ἔδη συλᾶν σημαίνει ἀφαιρεῖν τὸν
ἐπ' αὐτῶν χρυσοῦν κόσμον.

156) καὶ τοὺς Ἴωνας] πρὸ
τῆς ἐν Πλαταιαῖς μάχης «πάν-
τες οἳ Ἕλληνες, ὅτε ἔμελλον πα-
ραταξάμενοι μάχεσθαι πρὸς τὴν
Ἐρέξου δύναμιν» (Λυκοῦργ. Λεωκρ.
§ 80 κἑξ) ὤμοσαν τὸν ἐξῆς ὅρκον
«Οὐ ποιήσομαι περὶ πλείονος τὸ
ζῆν τῆς ἐλευθερίας, οὐδ' ἐγκατα-
λείψω τοὺς ἡγεμόνας οὔτε ζῶν-

τας οὔτε ἀποθανόντας, ἀλλὰ τοὺς
ἐν τῇ μάχῃ τελευτήσαντας τῶν
συμμάχων ἅπαντας θάψω. Καὶ
κρατήσας τῷ πολέμῳ τοὺς βαρ-
βάρους τῶν μὲν μαχεσαμένων ὑπὲρ
τῆς Ἑλλάδος πόλεων οὐδεμίαν
ἀνάστατον ποιήσω, τὰς δὲ τὰ τοῦ
βαρβάρου προελομένας ἀπάσας δε-
κατεύσω· καὶ τῶν ἱερῶν τῶν ἐμ-
πρησθέντων καὶ καταβληθέντων
ὑπὸ τῶν βαρβάρων οὐδὲν ἀνοικο-
δομήσω παντάπασι, ἀλλ' ὑπό-
μνημα τοῖς ἐπιγιγνομένοις ἔασω
καταλείπεσθαι τῆς τῶν βαρβάρων
ἀσεβείας» Λυκοῦργος εἰθ' ἄνω-
τέρῳ.

— ἐπηράσαντο] μέσος ἀό-
ριστος τοῦ ἐπαράομαι = ἔκαμαν

θάρων ἀσεβείας, καὶ μηδεὶς πιστεῦη τοῖς τοιαῦτ' εἰς τὰ τῶν θεῶν ἔξαμαρτεῖν τολμῶσιν, ἀλλὰ καὶ φυλάττωνται καὶ δεδῶσιν, ὀρῶντες αὐτοὺς οὐ μόνον τοῖς σώμασιν ἡμῶν ἀλλὰ καὶ τοῖς ἀναθήμασι πολεμήσαντας.

(μδ'). "Ἐχω δὲ καὶ περὶ τῶν πολιτῶν τῶν ἡμετέρων τοιαῦτα διελθεῖν. καὶ γὰρ οὗτοι πρὸς μὲν τοὺς ἄλλους, ἅσοις πεπολεμήκασιν, ἅμα διαλλάττονται καὶ τῆς ἔθρας τῆς γεγενημένης ἐπιλανθάνονται, τοῖς δ' ἡπειρώταις οὐδ' ὅταν εὖ πάσχωσι χάριν ἴσασιν· οὕτως ἀείμνηστον τὴν ὀργὴν πρὸς αὐτοὺς ἔχουσιν. καὶ πολλῶν μὲν οἱ πατέρες ἡμῶν μηδισμοῦ θάνατον κατέ-

157

ἄραν (διὰ τῶν ἱερέων) κατ' ἐκείνων, οἵτινες ἤθελον κινήσῃ τι τῶν ἐμπρησθέντων ἱερῶν.

157) τοῖς δ' ἡπειρώταις] = τοῖς Πέρσαις.

— μηδισμοῦ θάνατον κατέγνωσαν] Περὶ τῆς σημασίας τοῦ καταγιγνώσκω ὄρα § 133 σημ. Παρ' Ἡροδότῳ (9,5) ἀναφέρεται ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι ἐλιθοβόλησαν τὸν βουλευτὴν Λυκίδη διότι ἐμῆδιζεν.

— ἐν δὲ τοῖς συλλόγοις] εἰς τὰς συναθροίσεις τοῦ λαοῦ, ἐν ταῖς βουλαῖς ἢ τοῖς δικαστηρίοις.

— εἴ τις ἐπικηρυκεύεται Πέρσαις] «εἴ τις περὶ φιλίας καὶ διαλλαγῶν κήρυκας

πέμπει πρὸς τοὺς Πέρσας, καθὰ ἐξηγεῖται ὁ Ἀρποκρατίων (λεξ. ἐπικηρυκεία). Διδασκαλικὸν δὲ χωρίον ἐκ τούτου γὰρ μαθεῖν ἔξεστιν ὅτι τοὺς περὶ τῶν κοινῶν συλλόγους ἀραῖς ταῖς κατὰ τῶν Περσῶν προασφαλίζεσθαι δεῖν φηθήσαν. Διὸ καὶ ὁ χαριέστατος Ἀριστοφάνης τὰ ἐν τοῖς ἀνδρῶν συλλόγοις γιγνόμενα εἰς τὸν κατ' Εὐριπίδου γυναικεῖον σύλλογον παρωδήσας μετήνεγκε (Θεσμοφορ. 335)

εἴ τις ἐπιβουλεύει τι τῷ δήμῳ κακὸν τῷ τῶν γυναικῶν, ἢ ἐπικηρυκεύεται

Εὐριπίδῃ, Μήδοις τ' ἐπὶ βλάβῃ τινί. Γελοῖον δ' ἂν ἐπεικῶς δόξαιε δια-

γνωσαν, ἐν δὲ τοῖς συλλόγοις ἔτι καὶ νῦν ἀράς ποι-
 οῦνται, πρὶν ἄλλο τι χρηματίζειν, εἴ τις ἐπικηρυκεύε-
 ται Πέρσαις τῶν πολιτῶν· Εὐμολπίδαι δὲ καὶ Κήρυ-
 κες ἐν τῇ τελετῇ τῶν μυστηρίων διὰ τὸ τούτων μῖσος
 καὶ τοῖς ἄλλοις βαρβάροις εἶργεσθαι τῶν ἱερῶν ὥσπερ
 158 τοῖς ἀνδροφόνοις προαγορεύουσιν. οὕτω δὲ φύσει πολε-
 μικῶς πρὸς αὐτοὺς ἔχομεν, ὥστε καὶ τῶν μύθων ἥδι-
 στα συνδιατρίβομεν τοῖς Τρωϊκοῖς [καὶ Περσικοῖς],
 δι' ὧν ἔστι πυνθάνεσθαι τὰς ἐκείνων συμφοράς. εὐ-
 ροὶ δ' ἂν τις ἐκ μὲν τοῦ πολέμου τοῦ πρὸς τοὺς βαρ-
 βάρους ὕμνους πεποιημένους, ἐκ δὲ τοῦ πρὸς τοὺς
 Ἕλληνας θρήνους ἡμῖν γεγεννημένους, καὶ τοὺς μὲν
 ἐν ταῖς ἐορταῖς ἀδομένους, τοὺς δ' ἐπὶ ταῖς συμφοραῖς
 159 ἡμᾶς μεμνημένους. οἶμαι δὲ καὶ τὴν Ὀμήρου ποίησιν
 μεῖζω λαβεῖν δόξαν, ὅτι καλῶς τοὺς πολεμήσαντας
 τοῖς βαρβάροις ἐνεκωμίασε, καὶ διὰ τοῦτο βουλευθῆ-
 ναι προγόνους ἡμῶν ἔντιμον αὐτοῦ ποιῆσαι τὴν τέ-

μεῖναι τὰς ἐν τοῖς συλλόγοις ἀράς
 ταύτας ἄχρι τῶν Ἰσοκράτους χρό-
 νων, ὅποτε Ἀθηναῖοι συνεμάχουν
 τοῖς Πέρσαις κατὰ Λακεδαιμο-
 νίων εἰ μὴ καὶ ἐφ' ἡμῶν πολλὰ
 τοιαῦτα παρὰ πολλοῖς πάλαι κα-
 ταλελυμένων ἡθῶν ὑπομνήματα
 καὶ σημεῖα ἐσώζετο μάταια»
 Κοραῆς.

158) ὕμνους — θρήνους] ὁ
 Φιλόστρατος ἐν βίῳ Σοφιστῶν ἐκ-
 τιθεὶς τὴν ὑπόθεσιν ἐπιταφίου τοῦ

Γοργίου λέγει : διέπρεψε δὲ (Γορ-
 γίας) τοῖς τῶν Μηδικῶν τροπαίων
 ἐπαίνοις ἐνδεικνύμενος αὐτοῖς ὅτι
 τὰ μὲν κατὰ τῶν βαρβά-
 ρων τρόπαια ὕμνους ἀ-
 παιτεῖν, τὰ δὲ κατὰ Ἕλ-
 λήνων θρήνους.»

159 ἔν τε τοῖς μουσικοῖς
 ἄθλοισι] Ἄθλους μουσικοὺς λέ-
 γει τοὺς περὶ τὰς κωμωδίας, τρα-
 γωδίας καὶ τὰς ἄλλας ἐλευθερίου
 τέχνας, ἀγῶνάς τε καὶ ἐπιδείξεις.

χνην ἔν τε τοῖς τῆς μουσικῆς ἄθλοις καὶ τῇ παιδεύσει τῶν νεωτέρων, ἵνα πολλάκις ἀκούοντες τῶν ἑπῶν ἐκμανθάνωμεν τὴν ἔχθραν τὴν ὑπάρχουσαν πρὸς αὐτούς καὶ ζηλοῦντες τὰς ἀρετὰς τῶν στρατευσαμένων τῶν αὐτῶν ἔργων ἐκείνοις ἐπιθυμῶμεν. (μγ'.) Ὡστε 160
 μοι δοκεῖ πολλὰ λίαν εἶναι τὰ παρακελευόμενα πολεμεῖν αὐτοῖς, μάλιστα δ' ὁ παρῶν καιρὸς, οὗ σαφέστερον οὐδέν· ὃν οὐκ ἀφετέον· καὶ γὰρ αἰσχρὸν παρόντι μὲν μὴ χρῆσθαι, παρελθόντος δ' αὐτοῦ μεμνηῆσθαι. τί γὰρ ἂν καὶ βουλευθεῖμεν ἡμῖν προσγενέσθαι, μέλλοντες βασιλεῖ πολεμεῖν, ἔξω τῶν νῦν ὑπαρχόντων; οὐκ 161
 Αἴγυπτος μὲν αὐτοῦ καὶ Κύπρος ἀφέστηκε, Φοινίκη δὲ καὶ Συρία διὰ τὸν πόλεμον ἀνάστατοι γέγονασι, Τύρος δ' ἐφ' ἧ μὲγ' ἐφρόνησεν, ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν τῶν ἐκείνου κατείληπται; τῶν δ' ἐν Κιλικίᾳ πόλεων τὰς μὲν πλείστας οἱ μεθ' ἡμῶν ὄντες ἔχουσι, τὰς δ' οὐ χαλεπὸν ἔστι κτήσασθαι. Λυκίας δ' οὐδ' εἷς πώποτε Περσῶν ἐκράτησεν. Ἐκατόμνωσ δ' ὁ Καρίας ἐπίσταθ- 162

« Μουσικὴν (λέγει ὁ Ἡσύχιος) πᾶσαν τέχνην οἱ Ἄττικοί ».

160) παρακελευόμενα πολεμεῖν αὐτοῖς] τὸ αὐτοῖς ἀνήκει εἰς τὸ παρακελευόμενα ὡς ἀντικείμενον αὐτοῦ. Εἶνε δ' ἐνταῦθα ὑπερβατὸν σχῆμα. Εἶνε δὲ ὑπερβατὸν ἐλευθερωτέρα θέσις τῶν λέξεων γινομένη πρὸς κόσμion καὶ ῥυθμὸν τοῦ λόγου. Κατὰ τὸν Τρύφωνα ἀδιαφέρει ὑπερβατὸν ἀναστροφῆς, ὅτι ἡ μὲν τὰ τελευταῖα τοῖς πρώτοις συνάγει, τὸ δὲ τὰ τελευταῖα ἐπὶ τὰ πρῶτα ἀνάγει ».

161) Κύπρος ἀφέστηκε] περὶ τῆς ἀποστασίας τῆς Αἰγύπτου ὄρα § 140 σημ. Περί δὲ τῆς τῆς Κύπρου § 134 καὶ 141 σημ.

162) Ἐκατόμνωσ] περὶ τοῦ ὀνόματος τούτου γίνεται ἐν τῷ περιοδικῷ Σωκράτει (τόμ. Β'. σελ. 77) ἡδὴ ἡ παρατήρησις: « Ὑπάρχει καὶ κύριον ὄνομα Ἐκατόμνωσ, μετὰ πλημμελοῦς γραφῆς Ἐκατόμνος ἢ Ἐκατομνος. Ὁ ἀοιδίμος Κοραῆς ἐκδοῦς ἐν τῷ Πανηγυρικῷ τοῦ Ἰσοκράτους « Ἐκατόμνωσ δ' ὁ

μος τῆ μὲν ἀληθείᾳ πολὺν ἤδη χρόνον ἀφέστηκεν, ὁμολογήσει δ' ὅταν ἡμεῖς βουλευθῶμεν. ἀπὸ δὲ Κνίδου μέχρι Σινώπης Ἑλληνας τὴν Ἀσίαν παροικοῦσιν, οὓς οὐ δεῖ πείθειν ἀλλὰ μὴ κωλύειν πολεμεῖν. καίτοι τοιούτων ὀρμητηρίων ὑπαρξάντων καὶ τοσούτου πολέμου τὴν Ἀσίαν περιστάντος τί δεῖ τὰ συμβησόμενα λίαν ἀκριδῶς ἐξετάζειν; ὅπου γὰρ μικρῶν μερῶν ἦτους εἰσὶν, οὐκ ἄδηλον ὡς ἂν διατεθεῖεν, εἰ πᾶσιν ἡμῖν πολεμεῖν ἀναγκασθεῖεν, ἔχει δ' οὕτως. ἂν μὲν ὁ

Καρίας ἐπίσταθμος » γράφει ἐν ταῖς σημειώσεσιν « Ἐκατόμνος. Ἐν τῷ ἐμῷ ἀντιγράφῳ καὶ τισὶ τῶν ἀρχαίων ἐκδόσεων, Ἐκατόμνος, φιλῶς καὶ διὰ τοῦ ω, παρὰ δὲ τῷ Ἀρποκρατίωνι (σελ. 141, 167, 194) Ἐκάτομνος καὶ Ἐκατόμνος». Ἡ ἀληθὴς γραφή, ἣν καὶ ὁ ἄριστος τῶν Ἰσοκράτους κωδικῶν διέσωσεν ἡμῖν εἶνε Ἐκατόμνος. Πρβ. καὶ Θεόπομπον ἐν Φωτίου Βιβλιοθήκῃ 176 ναύαρχον δὲ Ἐκατόμνων καὶ Φλέγοντα Τραλλιανὸν αὐτόθι 97 « ἐν ἧ ἑνίκα Ἐκατόμνος Μιλήσιος » καὶ Ἐκατόμνος Μιλήσιος ὀπλίτην ». Τοῦ παρὰ Στράβωνι ΙΔ', β', 18 « Ἐκατόμνω γὰρ τῶν Καρῶν βασιλέως ἴσαν υἱοὶ τρεῖς » παρέχουσιν ἕνια τῶν ἀντιγράφων ἀνάγνωσιν « Ἐκατόμνω γὰρ τῷ Καρῶν βασιλεῖ » ἣν προῦκρινεν

ὁ Κοραΐης. Ὡς γνησίαν ἡμεῖς γραφὴν ἀποδεχόμεθα τὴν κατὰ γενικὴν πτώσιν ἐκπερομένην, δοξάζοντες ὅτι ἡ ἐτέρα εἶνε ἀποτέλεσμα πλάνης, καθ' ἣν ἡ γενικὴ Ἐκατόμνω ἀντὶ δοτικῆς ἐκκληρηθεῖσα ἐγένετο παραίτιος μεταβολῆς καὶ τῶν εἰς αὐτὴν ἀναφερομένων λέξεων. κτλ. »

— ὀρμητηρίων] ὀρμητηρίον = τόπος ὠχυρωμένος ἐξ οὗ δύναται τις νὰ ὀρμᾷ κατὰ τῶν ἐχθρῶν του, καὶ ἀσφαλῶς εἰς τὰ ἴδια πάλιν νὰ ἐπανέρχεται.

163] ἐπὶ τὰς ἐκείνου τύχας] ἡ λέξις τύχη ἄλλοτε μὲν τίθεται ἐν τῇ σημοσίᾳ τοῦ εὐτυχία ἄλλοτε δὲ ἀντὶ τοῦ δυστυχία ἐπομένως ἀνήκει εἰς τὰς καλουμένας μέσας λέξεις vocabula media.

— ἐπὶ τοῖς ἐν τε ὕθεν ὀρ-

βάρβαρος ἐρωμενεστέρως κατάσχη τὰς πόλεις τὰς ἐπὶ θαλάττῃ φρουρὰς μείζους ἐν αὐταῖς ἢ νῦν ἐγκαταστήσας, τάχ' ἂν καὶ τῶν νήσων αἱ περὶ τὴν ἤπειρον, οἷον Ῥόδος καὶ Σάμος καὶ Χίος, ἐπὶ τὰς ἐκεῖνου τύχας ἀποκλίνειαν· ἦν δ' ἡμεῖς αὐτὰς πρότεροι καταλάδομεν, εἰκὸς τοὺς τὴν Λυδίαν καὶ Φρυγίαν καὶ τὴν ἄλλην τὴν ὑπερκειμένην χώραν οἰκοῦντας ἐπὶ τοῖς ἐντεῦθεν ὀρωμένοις εἶναι. διὸ δεῖ σπεύδειν καὶ 164 μηδεμίαν ποιῆσθαι διατριβήν, ἵνα μὴ πάθωμεν, ὅπερ οἱ πατέρες ἡμῶν. ἐκεῖνοι γὰρ ὑστερίσαντες τῶν βαρβάρων καὶ προέμενοι τινὰς τῶν συμμάχων ἠναγκάσθησαν ὀλίγοι πρὸς πολλοὺς κινδυνεύειν, ἐξὸν αὐτοῖς προτέροις διαβάσιν εἰς τὴν ἤπειρον μετὰ πάσης τῆς τῶν Ἑλλήνων δυνάμεως ἐν μέρει τῶν ἐθνῶν ἕκαστον χειροῦσθαι. δέδεικται γὰρ, ὅταν τις πολεμῇ πρὸς ἀν- 165

μωμένοις εἶναι] εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν ὀρωμένων ἐκ τῶν περὶ τὴν ἤπειρον νήσων, οἷον Ῥόδου, Σάμου καὶ Χίου.

164.) ὑστερίσαντες τῶν βαρβάρων] ὑστεροι τῶν βαρβάρων ἐλθόντες, ἀφήσαντες πρότερον τοὺς βαρβάρους κατ' αὐτῶν νὰ ἐκστρατεύσωσι. Ὅσα ἐνταῦθα λέγονται περὶ τῆς ἀμελείας τῶν προγόνων ἀναφέρονται εἰς τοὺς χρόνους Δαρείου τοῦ Ὑστάτου.

— προέμενοι] καταλιπόντες, μὴ βοηθήσαντες ἐν καιρῷ.

Θὰ ἐβοήθουν δ' ἐν καιρῷ ἐὰν πρότεροι διέβαινον εἰς τὴν Ἀσίαν.

165.) δέδεικται] Διὰ νὰ ἐξηγήσωμεν τὸ δέδεικται πρέπει νὰ καταφύγωμεν εἰς τρεῖς ὑποθέσεις, ἢ ὅτι ὁ Ἰσοκράτης κατὰ λάθος μνημονικὸν ἐνόμισεν ὅτι ἔδειξε τοιοῦτόν τι εἰς τὸν πανηγυρικὸν ἢ ὅτι ἀπώλετο μέρος τοῦ πανηγυρικοῦ ἐν ᾧ περιείχεται ἡ μνημονευομένη ἀπόδειξις, ἢ ὅτι παραπέμπει (ὅπερ καὶ πιθανώτατον) εἰς τὴν προφορικὴν τοῦ διδασκάλου. Κατ' ἄλλους τὸ δέδεικται

- θρώπους ἐκ πολλῶν τόπων συλλεγομένους, ὅτι δεῖ μὴ περιμένειν, ἕως ἂν ἐπιστῶσιν, ἀλλ' ἔτι διεσπαρμένους αὐτοῖς ἐπιχειρεῖν. ἐκεῖνοι μὲν οὖν προεξαμαρτόντες ἅπαντα ταῦτ' ἐπληρωθῶσαντο, καταστάντες εἰς τοὺς μεγίστους ἀγῶνας· ἡμεῖς δ' ἂν σωφρονῶμεν, ἐξ ἀρχῆς
- 166 φυλαξόμεθα καὶ πειρασόμεθα φθῆναι περὶ τὴν Λυδίαν καὶ τὴν Ἰωνίαν στρατόπεδον ἐγκαταστήσαντες, εἰδότες, ὅτι καὶ βασιλεὺς οὐχ ἐκόντων ἄρχει τῶν ἡπειρωτῶν ἀλλὰ μείζω δύναμιν περὶ αὐτὸν ἐκάστων αὐτῶν ποιησάμενος· ἧς ἡμεῖς ἔταν κρείττω διαυιδάσωμεν, ὃ βουλευθέντες ῥαδίως ἂν ποιήσαιμεν, ἀσφαλῶς ἅπασαν τὴν Ἀσίαν καρπωσόμεθα. πολὺ δὲ κάλλιον ἐκείνῳ περὶ τῆς βασιλείας πολεμεῖν ἢ πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς περὶ τῆς ἡγεμονίας ἀμφισβητεῖν.
- 167 (μδ'). "Αξιον δ' ἐπὶ τῆς νῦν ἡλικίας ποιήσασθαι

ἐρμηνευτέον: ἔχει ἀποδειχθῆ ἕκ τῆς πείρας.

— φθῆναι—ἐγκαταστήσαντες] νὰ προφθάσωμεν νὰ ἐγκαταστήσωμεν στρατόπεδον περὶ τὴν Λυδίαν καὶ τὴν Ἰωνίαν.

166.) ἀλλὰ μείζω δύναμιν περὶ αὐτὸν — ποιησάμενος] ἀλλὰ διότι συνήθροισε περὶ αὐτὸν μεγαλειτέραν δύναμιν.

— ἐκάστων αὐτῶν] ἕ. ὅρος τῆς συγκρίσεως = δύναμιν μεγαλειτέραν ἄφ' ὅσων ἔχει ἕκαστον τῶν ἐθνῶν τούτων ἰδίᾳ.

— βουλευθέντες] μετοχή

ὑποθετικῆ = εἰ βουλευθεῖμεν.

167.) τῶν συμφορῶν] τῶν ἐν τέλει τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου γενομένων.

— ἐν ᾧ τί τῶν δεινῶν οὐ γέγονεν;] Πρβλ. 8 § 11 « αἷς τί τῶν δεινῶν ἢ χαλεπῶν οὐ πρόσκειται; » 15 § 317 « ἐκ ταύτης τῆς μεταβολῆς τί τῶν δεινῶν οὐ συνέπεσε τῇ πόλει; » Λυσ. 13 § 34 « καὶ τί οὐ τῶν δεινῶν τῇ πόλει ἐγένετο. »

168.) δι' ἕνδεον τῶν καθ' ἡμέραν] Πρβλ. Ἀρχιδ. § 55 « καὶ τῶν καθ' ἡμέραν ἐνδοεῖς ἄν-

τὴν στρατείαν, ἔν' οἱ τῶν συμφορῶν κοινωνήσαντες, οὗτοι καὶ τῶν ἀγαθῶν ἀπολαύσωσι καὶ μὴ πάντα τὸν χρόνον δυστυχοῦντες διαγάγωσιν. ἱκανὸς γὰρ ὁ παρεληλυθὼς, ἐν ᾧ τί τῶν δεινῶν οὐ γέγονεν; πολλῶν γὰρ κακῶν τῇ φύσει τῇ τῶν ἀνθρώπων ὑπαρχόντων αὐτοὶ πλείω τῶν ἀναγκαίων προσεξευρήκαμεν, πολέμους καὶ 168
στάσεις ἡμῖν αὐτοῖς ἐμποιήσαντες, ὥστε τοὺς μὲν ἐν ταῖς αὐτῶν ἀνόμως ἀπόλλυσθαι, τοὺς δ' ἐπὶ ξένης μετὰ παίδων καὶ γυναικῶν ἀλᾶσθαι, πολλοὺς δὲ δι' ἔνδειαν τῶν καθ' ἡμέραν ἐπικουρεῖν ἀναγκαζομένους ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν τοῖς φίλοις μαχομένους ἀποθνήσκειν. ὑπὲρ ὧν οὐδεὶς πώποτ' ἠγανάκτησεν, ἀλλ' ἐπὶ μὲν ταῖς συμφοραῖς ταῖς ὑπὸ τῶν ποιητῶν συγκειμέναις δακρῦειν ἀξιοῦσιν, ἀληθινὰ δὲ πάθη πολλὰ καὶ δεινὰ γιγνόμενα διὰ τὸν πόλεμον ἐφορῶντες τοσοῦτου δέου-
σιν ἔλεεῖν, ὥστε καὶ μᾶλλον χαίρουσιν ἐπὶ ταῖς ἀλ- 169
λήλων κακοῖς ἢ τοῖς αὐτῶν ἰδίους ἀγαθοῖς. ἴσως δ' ἂν

τας» περὶ Εἰρ. § 46 «αὐτοὶ μὲν ἐνδεεῖς τῶν καθ' ἡμέραν ἐσμὲν» Βούσιρις § 20 «καὶ διὰ τὴν ἔνδειαν τῶν καθ' ἡμέραν.»

— ἐπικουρεῖν] νὰ γίνωνται ἐπικουροὶ δηλ. νὰ ἐκστρατεύωσιν ὡς μισθωτοὶ στρατιῶται. Διαφέρει δὲ ἐπικουρος συμμάχου καθότι ἐπικουρος μὲν λέγεται ὁ βοηθῶν ἐπὶ μισθῷ = μισθοφόρος στρατιώτης· σύμμαχος δὲ ὁ ἀμισθὶ βοηθῶν τινι.

169.) ἀνδρῶν] ἐνὸς ἐκάστου τῶν ἀνδρῶν ἀντιθετικῶς πρὸς ὁλοκλήρους πόλεις καὶ χώρας.

— Ἰταλία μὲν ἀνάστατος γέγονε, Σικελία δὲ κ. τ. λ.] Πρβλ. περὶ Εἰρήνης § 99 ἔνθα λέγει ὅτι οἱ Λακεδαιμόνιοι «ἀνήρουν τὰς ἐν Ἰταλίᾳ καὶ Σικελίᾳ πολιτείας καὶ τυράννους καθίστασαν, ἐλυμαίνοντο δὲ τὴν Πελοπόννησον καὶ μεστὴν στάσεων καὶ πολέμων ἐποίησαν.»

170.) ἀπάντων ἀφεμένους τῶν ἄλλων] ἀφ' οὗ παραιτήσωσιν ὅλα τὰ ἄλλα.

— περὶ τοῦ πολέμου — εἰσηγήσθαι] νὰ προτείνωσι γνώμας περὶ τοῦ κατὰ τῶν βαρβάρων πολέμου.

καὶ τῆς ἐμῆς εὐηθείας πολλοὶ καταγελάσειαν, εἰ δυστυχίας ἀνδρῶν ὀδυροίμην ἐν τοῖς τοιούτοις καιροῖς, ἐν οἷς Ἰταλία μὲν ἀνάστατος γέγονε, Σικελία δὲ καταδεδούλωται, τσαῦται δὲ πόλεις τοῖς βαρβάρους ἐκδέδονται, τὰ δὲ λοιπὰ μέρη τῶν Ἑλλήνων ἐν τοῖς μεγίστοις κινδύνοις ἐστίν.

- 170 (με΄.) Θαυμάζω δὲ τῶν δυναστευόντων ἐν ταῖς πόλεσιν, εἰ προσήκειν αὐτοῖς ἡγοῦνται μέγα φρονεῖν, μηδὲν πρόποθ' ὑπὲρ τηλικούτων πραγμάτων μήτ' εἰπεῖν μητ' ἐνθυμηθῆναι δυνηθέντες. ἔχρῃν γὰρ αὐτοὺς, εἴπερ ἦσαν ἄξιοι τῆς παρούσης δόξης, ἀπάντων ἀφεμένους τῶν ἄλλων περὶ τοῦ πολέμου τοῦ πρὸς τοὺς
- 171 βαρβάρους εἰσηγεῖσθαι καὶ συμβουλεύειν. τυχὸν μὲν γὰρ ἂν τι συνεπέραναν· εἰ δὲ καὶ προαπεῖπον, ἄλλ' οὖν τοὺς γε λόγους ὥσπερ χρησμοὺς εἰς τὸν ἐπιόντα χρόνον ἂν κατέλιπον. νῦν δ' οἱ μὲν ἐν ταῖς μεγίσταις δόξαις ὄντες ἐπὶ μικροῖς σπουδάζουσιν, ἡμῖν δὲ τοῖς

171.) τυχὸν] αἰτ. ἀπόλυτος.

— προαπεῖπον] νοητέα ἢ μετοχή συμβουλεύοντες = ἂν δὲ ἀπέκαμαν τοῦ νὰ συμβουλεύωσι πρὶν κατορθώσωσί τι.

— τοὺς γε λόγους ὥσπερ χρησμοὺς κ. τ. λ.] Πρβλ. Λυκούργ. κατὰ Λεωκράτους § 92 «καὶ μοι δοκοῦσι τῶν ἀρχαίων τινὲς ποιητῶν, ὥσπερ χρησμοὺς γράψαντες τοῖς ἐπιγενομένοις τάδε τὰ ἱαμβεῖα καταλιπεῖν.»

— τοῖς τῶν πολιτικῶν ἐξεστηχόσι] οἵτινες πόρρω τῶν πολιτικῶν ἔσμεν.

172.) οὐ μὴν ἀλλ'] αἰ ἐνφράσεις οὐ μὴν ἀλλὰ (= ἀλλ' ὅμως) οὐ μὲν τοι ἀλλὰ (= ἐν τούτοις ὅμως) οὐ γὰρ ἀλλὰ (= διότι ὄντως) εἶνε ἔλλειπτικά, πρέπει δὲ νὰ συμπληρῆ τις αὐτὰς ὑπονοῶν εἰς τὴν ἄρνησιν τὸ ῥῆμα τῆς προηγηθείσης προτάσεως, ἢ ἀντ' αὐτοῦ τὰς ἐκφράσ. οἷον τοῦ τ' ἐ-

τῶν πολιτικῶν ἐξεστηκόσι περὶ τηλικούτων πραγμά-
των συμβουλεύειν παραλελοίπασιν.

Οὐ μὴν ἀλλ' ὅσῳ μικροψυχότεροι τυγχάνουσιν ὄντες 712
οἱ προεστῶτες ἡμῶν, τοσούτῳ τοὺς ἄλλους ἐρωμενε-
στέρωσ δει σκοπεῖν, ὅπως ἀπαλλαγθόμεθα τῆς παρού-
σης ἔχθρας. νῦν μὲν γὰρ μάτην ποιούμεθα τὰς περὶ
εἰρήνης συνθήκας· οὐ γὰρ διαλυόμεθα τοὺς πολέμους
ἀλλ' ἀναβαλλόμεθα καὶ περιμένομεν τοὺς καιροὺς, ἐν
οἷς ἀνήμεστόν τι κακὸν ἀλλήλους ἐργάσασθαι δυνη-
σόμεθα. (μϚ'.) Δεῖ δὲ ταύτας τὰς ἐπιβουλάς ἐκποδῶν 173
ποιησαμένους ἐκείνοις τοῖς ἔργοις ἐπιχειρεῖν, ἐξ ὧν
τάς τε πόλεις ἀσφαλέστερον οἰκήσομεν καὶ πιστότε-
ρον διαχεισόμεθα πρὸς ἡμᾶς αὐτούς. ἔστι δ' ἀπλοῦς
καὶ ῥάδιος ὁ λόγος ὁ περὶ τούτων· οὔτε γὰρ εἰρήνην
οἶόν τε βεβαίαν ἀγαγεῖν, ἢ μὴ κοινῇ τοῖς βαρβάροις
πολεμήσωμεν, οὔθ' ὁμονοῆσαι τοὺς Ἕλληνας, πρὶν ἂν

γένετο, τοῦτ' ἐστὶ, τοῦτ'
ἐγὼ ἠγοῦμαι, λέγω κ. τ. λ.
ἢ καὶ ἄλλο τι ἐκ τῆς συναφείας
τοῦ λόγου λαμβανόμενον. Ξενοφ.
Κύρ. 1,4,8 «ὁ ἵππος πίπτει εἰς
γόνατα καὶ μικροῦ χάκεινον ἐξε-
τραχήλισεν· οὐ μὴν (δηλ. ἐξε-
τραχήλισεν) ἀλλ' ἐπέμεινεν ὁ Κύ-
ρος μόλις πως» Πλάτ. Φαίδ. 62
«καὶ γὰρ ἂν δόξειεν οὕτω γ' εἶ-
ναι ἄλογον· οὐ μέντοι (δηλ.
οὕτως ἔχει) ἀλλ' ἴσως ἔχει τινὰ
λόγον» Ἀριστοφ. Βάτρ. 498

«φέρε δὴ ταχέως αὐτ'· οὐ γὰρ
ἀλλὰ πειστέον» = διότι δὲν πρέ-
πει νὰ ἀπιστῶ. ἀλλὰ, δηλ. πρέ-
πει ὅμως τῶ ὄντι νὰ ὑπακούω.

—τοὺς ἄλλους] ὑποκ. τοῦ
σκοπεῖν.

—ἀναβαλλόμεθα] μέσον.
173.] διαχεισόμεθα] ἀντί
τοῦ διαχεισόμεθα ἡδύνατο
νὰ θέτῃ ἔξομεν διότι τὸ ἔχω
μετὰ ἐπιρρήματος συντασσόμενον
ἔχει τὴν σημασίαν τοῦ διάκει-
μαι μετ' ἀπαρεμφάτου δέ, δὴ-
ναμαί.

καὶ τὰς ὀφελείας ἐκ τῶν αὐτῶν καὶ τοὺς κινδύνους
 174 πρὸς τοὺς αὐτοὺς ποιησώμεθα. τούτων δὲ γενομένων
 καὶ τῆς ἀπορίας τῆς περὶ τὸν βίον ἡμῶν ἀφαιρεθεί-
 σης, ἢ καὶ τὰς ἐταιρείας διαλύει καὶ τὰς συγγενείας
 εἰς ἔχθραν προάγει καὶ πάντας ἀνθρώπους εἰς πολέ-
 μους καὶ στάσεις καθίστησιν, οὐκ ἔστιν ὅπως οὐχ
 ὁμονοήσωμεν καὶ τὰς εὐνοίας ἀληθινὰς πρὸς ἡμᾶς αὐ-
 τοὺς ἔξομεν. ὧν ἕνεκα περὶ παντὸς ποιητέον, ὅπως
 ὡς τάχιστα τὸν ἐνθένδε πόλεμον εἰς τὴν ἡπειρον διο-
 ριοῦμεν. ὡς μόνον ἂν τοῦτ' ἀγαθὸν ἀπολαύσαιμεν τῶν
 κινδύνων τῶν πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς, εἰ ταῖς ἐμπειρίαις
 ταῖς ἐκ τούτων γεγενημέναις πρὸς τὸν βάρβαρον κα-
 ταχρήσασθαι δόξειεν ἡμῖν.

175 (μζ'.) Ἄλλα γὰρ ἴσως διὰ τὰς συνθήκας ἄξιον ἐπι-

174.) τούτων δὲ γενομέ-
 νων] γενικὴ ἀπόλυτος.

— ἐταιρείας] οὐχὶ ὡς ἀλ-
 λαγοῦ ἐπὶ πολιτικῆς ἐννοίας ἀλλ'
 ἀπλῶς τὰς φιλίας, τὰς φιλικὰς
 σχέσεις δηλοῖ ἐνταῦθα τὸ ἐται-
 ρείας.

— ὅπως-τὸν ἐνθένδε πό-
 λεμον εἰς τὴν ἡῆσον διο-
 ριοῦμεν] «ὑπολάβοι τις ἂν τὸν
 Ἰσοκράτην γεγραφέναι ὅπως ὡς
 τάχιστα τὸν πόλεμον ἐνθένδε εἰς
 τὴν κ.τ.λ. ἀλλ' ὅμως τὸ ἐνθένδε
 ἐπὶ τοῦ παρόντος ἴσον δύναται τῷ
 ἐνταῦθα, οἷον καὶ ἐν τοῖσδε τοῦ
 Εὐριπίδου (Βάκχ. 48)

... εἰς δ' ἄλλην χθόνα
 τὰνθένδε θέμενος εὖ μεταστήσω πόδα.
 τὸ δὲ, διοριοῦμεν, ἐστὶν ἀφοριοῦ-
 μεν, καὶ μακρὰν ἀφ' ἡμῶν ποιή-
 σομεν.» Κορ.

— εἰ ταῖς ἐμπειρίαις
 ταῖς ἐκ τούτων γεγενη-
 μέναις κ.τ.λ.] ἐὰν ἠθέλομεν ἀ-
 ποφράσιση τὰς ἐκ τούτων προσ-
 κτηθείσας εἰς ἡμᾶς ἐμπειρίας νὰ
 μεταχειρισθῶμεν προσηκόντως κα-
 τὰ τοῦ βαρβάρου.

175.) Ἄλλα γὰρ κτλ.] διὰ
 τοῦ ἀλλὰ γὰρ εἰσάγει ἐνταῦθα
 νέαν αἰτιολογίαν· ἐν τῷ ἀλλὰ
 γὰρ (=ἀλλὰ βεβαίως, ἀλλὰ τῷ

σχεῖν ἀλλ' οὐκ ἐπειχθῆναι καὶ θάττον ποιήσασθαι τὴν στρατείαν; δι' ἃς αἱ μὲν ἠλευθερωμένοι τῶν πόλεων βασιλεῖ χάριν ἴσασιν, ὡς δι' ἐκεῖνον τυχοῦσαι τῆς αὐτονομίας ταύτης, αἱ δ' ἐκδεδομένοι τοῖς βαρβάροις μάλιστα μὲν Λακεδαιμονίοις ἐπικαλοῦσιν, ἔπειτα δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς μετασχοῦσι τῆς εἰρήνης, ὡς ὑπὸ τούτων δουλεύειν ἠναγκασμένοι. καίτοι πῶς οὐ χρὴ διαλύειν ταύτας τὰς ὁμολογίας, ἐξ ὧν τοιαύτη δόξα γέγονεν, ὡς ὁ μὲν βάρβαρος κήδεται τῆς Ἑλλάδος καὶ φύλαξ τῆς εἰρήνης ἐστίν, ἡμῶν δὲ τινές εἰσιν οἱ λυμαινόμενοι καὶ κακῶς ποιῶντες αὐτήν; ὃ δὲ πάν-

176

ἔντι) τὸ γὰρ ἐκφράζει βεβαιότητα, ἐπειδὴ παρίστησι τὴν ἀντίθεσιν ὡς βεβαίαν ὡς ἀσφαλῆ. Ξενοφ. Ἀναβ. 3.2,25 «καὶ ἡμῖν γ' ἂν οἶδ' ὅτι τρισάσμενος ταυτ' ἐποίει, εἰ ἑώρα ἡμᾶς μένειν παρασκευαζομένους. Ἄλλὰ γὰρ δέδοικα, μὴ ἐπιλαθώμεθα τῆς οἴκαδε ὁδοῦ».

— ταύτας τὰς ὁμολογίας] ὁμολογίας ἐνταῦθα = συνθήκας, καίτοι διαφέρουσιν ἀλλήλων αἱ λέξεις διότι ὁμολογία μὲν εἶναι αἱ διὰ λόγων συμβάσεις, συνθήκαι δὲ αἱ ἔγγραφοι ὁμολογίαί (Traité de paix παρὰ τοῖς Γάλλοις) Ὁμολογία παρ' ἡμῖν (καὶ ὁμολογον) καλεῖται τὸ ἔγγραφον τὸ δίδόμενον ὑπὸ τοῦ δανεισαμένου εἰς τὸν

δανειστήν ἐν ᾧ ἀναγράφεται τὸ δανειζόμενον ποσόν, ὁ τόκος ἐφ' ᾧ ἐδανείσθη, καὶ ἡ προθεσμία τῆς ἀποδόσεως. Ἐν τοιαύτῃ σημασίᾳ καὶ παρὰ Δημοσθένει (ἐν ἀρχῇ τοῦ κατὰ Διονυσόδωρου λόγου) «Λαβῶν γὰρ (ὁ δανειζόμενος) ἀργύριον φανερόν καὶ ὁμολογούμενον, ἐν γραμματιδίῳ δυοῖν χαλκοῖν ἑωνημένῳ, καὶ βιβλιδίῳ μικρῷ πάνυ τὴν ὁμολογίαν καταλέλοιπε τοῦ ποιῆσειν τὰ δίκαια»

176.) ἐν ταῖς στήλαις] Πρβλ. § 180 «Καὶ ταύτας ἡμᾶς ἠνάγκασεν ἐν στήλαις λιθίναις ἀναγράψαντες ἐν τοῖς κοινοῖς καταθεῖναι»

—κατὰ γῶραν] εἰς τὰς θέσεις των. Πρβλ. Θουκ. 1,28 «ἐ-

των καταγελαστότατον, ὅτι τῶν γεγραμμένων ἐν ταῖς ὁμολογίαις τὰ χεῖριστα τυγχάνομεν διαφυλάττοντες. ἃ μὲν γὰρ αὐτονόμους ἀφίησι τὰς τε νήσους καὶ τὰς πόλεις τὰς ἐπὶ τῆς Εὐρώπης, πάλαι λέλυται καὶ μάτην ἐν ταῖς στήλαις ἐστὶν· ἃ δ' αἰσχύνῃ ἡμῖν φέρει καὶ πολλοὺς τῶν συμμάχων ἐκδέδωκε, ταῦτα δὲ κατὰ χώραν μένει καὶ πάντες αὐτὰ κύρια ποιούμεν, ἃ χρῆν ἀναιρεῖν καὶ μηδὲ μίαν ἐὰν ἡμέραν, νομίζοντας προστάγματα καὶ μὴ συνθήκας εἶναι. τίς γὰρ οὐκ οἶδεν, ὅτι συνθήκαι μὲν εἰσιν, αἵτινες ἂν ἴσως καὶ κοινῶς ἀμφοτέροις ἔχωσι, προστάγματα δὲ τὰ τοὺς ἑτέρους ἐλαττοῦντα παρὰ τὸ δίκαιον; διὸ καὶ τῶν πρεσβευσάντων ταύτην τὴν εἰρήνην δικαίως ἂν κατηγοροῖμεν, ὅτι πεμφθέντες ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ὑπὲρ τῶν βαρβάρων ἐποιήσαντο τὰς συνθήκας. ἐχρῆν γὰρ αὐτοὺς, εἴτ'

τοῖμοι δὲ εἶναι καὶ ὥστε ἀμφοτέροις μένειν κατὰ χώραν » καὶ Σχολ. αὐτόθι.

— συνθῆκαι μὲν — προστάγματα δὲ] ὡς ἐνταῦθα ὁ Ἰσοκράτης ποιεῖται διαστολὴν τῶν λέξεων συνθῆκαι καὶ προστάγματα οὕτως ὁ Ἄνδοκίδης (περὶ Εἰρ. § 41) τῶν λέξεων εἰρήνη καὶ σπονδαί· « εἰρήνη καὶ σπονδαί πολὺ διαφέρουσι σφῶν αὐτῶν· εἰρήνην μὲν γὰρ ἐξ ἴσου ποιοῦνται πρὸς ἀλλήλους ὁμολογῆσαντες περὶ ὧν ἂν διαφέρων-

ται· σπονδὰς δὲ, ὅταν κρατήσωσι κατὰ τὸν πόλεμον, οἱ κρείττους τοῖς ἥττοσιν ἐξ ἐπιταγμάτων ποιοῦνται »

177.) τῶν πρεσβευσάντων — κατηγοροῦμεν] ἠθέλομεν δικαίως κατηγορῆ τοὺς ἐλθόντας πρέσβεις περὶ τῆς εἰρήνης ταύτης. « πρεσβεύονται καὶ πρεσβεύουσι διαφέρει· πρεσβεύονται μὲν γὰρ οἱ τοὺς πρέσβεις χειροτονοῦντες καὶ πέμποντες, πρεσβεύουσι δὲ οἱ χειροτονούμενοι ἐπὶ τῇ πρεσβείᾳ » Ἀμμώνιος.

— εἴτε καὶ διορισλῶτων

ἔδοκει τὴν αὐτῶν ἔχειν ἑκάστους, εἴτε καὶ τῶν δορι-
αλώτων ἐπάρχειν, εἴτε τούτων κρατεῖν ὧν ὑπὸ τὴν
εἰρήνην ἐτυγχάνομεν ἔχοντες, ἐν τι τούτων ὀρισα-
μένους καὶ κοινὸν τὸ δίκαιον ποιησαμένους, οὕτω
συγγράφεισθαι περὶ αὐτῶν. νῦν δὲ τῇ μὲν ἡμετέρα 178
πόλει καὶ τῇ Λακεδαιμονίων οὐδεμίαν τιμὴν ἀπένει-
μαν, τὸν δὲ βάρβαρον ἀπάσης τῆς Ἀσίας δεσπότην
κατέστησαν, ὥσπερ ὑπὲρ ἐκείνου πολεμησάντων ἡμῶν,
ἢ τῆς μὲν Περσῶν ἀρχῆς πάλαι καθεστηκυίας ἡμῶν
δ' ἄρτι τὰς πόλεις κατοικούντων, ἀλλ' οὐκ ἐκεί-
νων μὲν νεωστὶ ταύτην τὴν τιμὴν ἐχόντων, ἡμῶν δὲ
τὸν ἅπαντα χρόνον ἐν τοῖς Ἑλλησι δυναστευόντων.

(μ.ῆ.) Οἶμαι δ' ἐκείνως εἰπὼν μᾶλλον δηλώσειν τὴν 179
τε περὶ ἡμᾶς ἀτιμίαν γεγενημένην καὶ τὴν τοῦ βα-
σιλέως πλεονεξίαν. τῆς γὰρ γῆς ἀπάσης τῆς ὑπὸ τῶ

ἐπάρχειν] εἴτε καὶ νὰ ὄρω-
σι καὶ τῶν διὰ τοῦ πολέμου ἄλ-
λοτε κατακτηθεισῶν ὑπ' αὐτῶν
χωρῶν καὶ πόλεων, ἅς μετὰ ταῦ-
τα πάλιν ἀπώλεσαν.

178.) τιμὴν] σέβας, δηλ. δὲν
μᾶς ἐλογάρισαν διόλου, δὲν μᾶς
ἔλαθεν ὑπ' ὄψιν.

— ταύτην τὴν τιμὴν]
δηλ. τὴν ἐν Ἀσίᾳ ἀρχὴν καὶ τὴν
ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων καὶ Ἀ-
θηναίων ἀνιχνῶρισιν αὐτῆς. Οἱ
Πέρσαι μετὰ τὴν ὑποταγὴν τῆς
Λυδίας (555 π. Χ.) ὑπέταξαν κα-
τὰ μικρὸν καὶ κατέστησαν φόρου
ὑποτελεῖς καὶ τοὺς ἐν τῇ μικρᾷ

Ἀσίᾳ Ἑλληνας. Μετὰ δὲ τοὺς
Μηδικοὺς πολέμους, ἅπασαι αἰ-
νήσοι αὐταί, εἶτα δὲ καὶ πολλαὶ
πόλεις ἑλληνίδες τῆς μικρᾶς Ἀ-
σίας ἐγένοντο ἐλεύθεροι.

179.) τῆς ὑπὸ τῶ κόσμῳ]
Κόσμος ἐνταῦθα εἶνε ὁ οὐρα-
νός· γῆ ὑπὸ τῶ κόσμῳ εἶνε
ἡ γῆ ἢ κειμένη ὑπὸ τὸν οὐρανόν·
Πλούτ. Ἀρέσκ. Φιλοσ. 2 «Πυθα-
γόρας πρῶτος ὠνόμασε τὴν τῶν
ὅλων περιοχὴν κόσμον ἐκ τῆς
ἐν αὐτῷ τάξεως» Ξενοφ. Ἀπομν.
1,1,11. «οὐδὲ-διελέγετο σκοπῶν
ὅπως ὁ καλούμενος ὑπὸ τῶν σο-
φιστῶν κόσμος ἔχει καὶ τίτιν

κόσμῳ κειμένης δίχα τετμημένης, καὶ τῆς μὲν Ἀσίας, τῆς δ' Εὐρώπης καλουμένης, τὴν ἡμίσειαν ἐκ τῶν συνηθῶν εἴληφεν, ὥσπερ πρὸς τὸν Δία τὴν χώραν νεμόμενος· ἀλλ' οὐ πρὸς ἀνθρώπους τὰς συνηθῆκας 180 ποιούμενος καὶ ταύτας ἡμᾶς ἠνάγκασεν ἐν στήλαις λιθίναῖς ἀναγράψαντας ἐν τοῖς κοινοῖς τῶν ἱερῶν καταθεῖναι, πολὺ κάλλιον τρόπαιον τῶν ἐν ταῖς μάχαις γιγνομένων τὰ μὲν γὰρ ὑπὲρ μικρῶν ἔργων καὶ μιᾶς τύχης ἐστίν, αὐταὶ δ' ὑπὲρ ἅπαντος τοῦ πολέμου καὶ καθ' ὅλης τῆς Ἑλλάδος ἐστήκασιν.

ἀνάγκαις ἕκαστα γίγνεται τῶν οὐρανίων»

— δίχα τετμημένης] Οἱ πλεῖστοι τῶν ἀρχαίων τὴν Λιβύην (Ἀφρικὴν), δὲν ἐνόμιζον τρίτον μέρος τῆς οἰκουμένης ἀλλὰ εἰς τὴν Εὐρώπην προσένεμον. Τινὲς δὲ καὶ μέρος τῆς Ἀσίας ὑπελάμβανον αὐτήν.

— ὥσπερ πρὸς τὸν Δία τὴν χώραν νεμόμενος] Κατὰ τὸν Ἀπολλόδωρον ὁ Ζεὺς, ὁ Ποσειδῶν καὶ ὁ Πλούτων νικήσαντες τοὺς Τιτᾶνας, ἔβαλον κληῖρον περὶ τῆς ἀρχῆς καὶ εἰς μὲν τὸν Δία ἔτυχεν ἡ ἐν οὐρανῷ δυναστεία, εἰς δὲ τὸν Ποσειδῶνα ἡ ἐν τῇ θαλάσῃ, εἰς δὲ τὸν Πλούτωνα ἡ ἐν Ἄδου.

180.) ἐν τοῖς κοινοῖς τῶν ἱερῶν] = εἰς τοὺς κοινούς δι'

ἅπαντας τοὺς Ἕλληνας ναούς. Θουκ. 5, 18, 2. περὶ τοῦ Δελφικοῦ ναοῦ λέγει «περὶ μὲν τῶν ἱερῶν τῶν κοινῶν, θύειν καὶ μαντεύεσθαι καὶ θεωρεῖν κατὰ τὰ πάτρια τὸν βουλόμενον — ἀδεῶς» Ξενοφ. Ἀπομν. 1, 1, 2 «θύων τε γὰρ φανερός ἦν πολλάκις μὲν οἴκοι πολλάκις δ' ἐπὶ τῶν κοινῶν τῆς πόλεως βωμῶν» ὅπου κοινῶν = δι' ὅλους τοὺς πολίτας.

— καταθεῖναι] Ἰβρβλ. Θουκυδ. 5, 47, 11 «τὰς δὲ ζυνοθήκας — ἀναγράψαι ἐν στήλῃ λιθίνῃ Ἀθηναίους μὲν ἐν πόλει — καταθέντων δὲ καὶ Ὀλυμπίασι στήλῃν χαλκῆν κοινῇ Ὀλυμπίαις τοῖς νυνί.» Δημοσθ. Ὀλυμπ. 3, § 41 «γράμματα τῶν προγόνων τῶν ὑμετέρων δεικνύων, ἃ κεῖνοι κατέθεντο εἰς στήλῃν χαλκῆν γράψαντες εἰς ἀκρόπολιν»

Ἵπὲρ ὧν ἄξιον ὀργίζεσθαι καὶ σκοπεῖν, ὅπως τῶν 181
 τε γεγενημένων δίκην ληψόμεθα καὶ τὰ μέλλοντα
 διορθώσμεθα. καὶ γὰρ αἰσχρὸν ἴδια μὲν τοῖς βαρβά-
 ροις οἰκέταις ἀξιοῦν χρῆσθαι, δημοσίᾳ δὲ τοσούτους
 τῶν συμμάχων περιορᾶν αὐτοῖς δουλεύοντας, καὶ τοὺς
 μὲν περὶ τὰ Τρωϊκὰ γενομένους μιᾶς γυναικὸς ἀρ-
 πασθείσης οὕτως ἅπαντας συνοργισθῆναι τοῖς ἀδικη-
 θεῖσιν ὥστε μὴ πρότερον παύσασθαι πολεμοῦντας,
 πρὶν τὴν πόλιν ἀνάστατον ἐποίησαν τοῦ τολμήσαντος
 ἐξαμαρτεῖν, ἡμᾶς δ' ὅλης τῆς Ἑλλάδος ὑβρίζομένης 182
 μηδεμίαν ποιήσασθαι κοινὴν τιμωρίαν, ἐξὸν ἡμῖν εὐ-
 χῆς ἄξια διαπράξασθαι. μόνος γὰρ οὗτος ὁ πόλεμος

181.) δίκην ληψόμεθα] λαμβάνω δίκην=λαμβάνω ἰκα-
 νοποιήσιν, τιμωρῶ τινα· τὸ δὲ δί-
 κην δίδωμι τινι καὶ ἐνίστε δίκην
 δίδωμι ὑπό τινος (ἐπειδὴ τὸ δίκην
 δίδωμι ἔχει παθητικὴν ἔννοιαν)
 σημαίνει τιμωροῦμαι ὑπό τινος.

— ἰδία μὲν δουλεύοντας] Ἄριστοτέλ. Ῥητορ. 3. κεφ. 9,
 σελ. 182 «ἴδια μὲν τοῖς βαρβά-
 ροις ἰκέταις χρῆσθαι, κοινῇ δὲ
 πολλοὺς τῶν συμμάχων περιορᾶν
 δουλεύοντας.» Διὰ τοῦ ἴδια νοεῖ-
 ται ἐνταῦθα ὀιδιωτικὸς βίος. Οἱ
 ἐν Ἑλλάδι δούλοι ἦσαν βαρβαροὶ
 οἷον ἐκ τῆς Φρυγίας, τῆς Θράκης,
 τῆς Σκυθίας, τῆς Συρίας καὶ τῆς
 Καππαδοκίας, ὕστερον δὲ ἐκ τῆς

Περσίας καὶ Μηδίας ἐκαλοῦντο
 δὲ ἀργυρῶνητοι διότι ἐκομί-
 ζοντο ἐκ τῶν τόπων τούτων ὑπὸ
 βαρβάρων καὶ ἐπωλοῦντο ἐν τῇ
 ἀγορᾷ ὡς ζῶα.

182) εὐχῆς ἄξια] ὅτι ἡδυ-
 νόμεθα νὰ εὐχθῶμεν τοῖς Θεοῖς.
 Οὕτω καὶ 5 § 19 «εὐχῆς ἄξια
 διαπέπρακται.»

— θεωρία μὲν μάλλον-
 προσεικῶς] ὁμοιάζων μάλ-
 λον μὲ πανήγυριν ἢ μὲ ἐστρα-
 τείαν. Θεωρία ἐλέγετο ἐπίση-
 μος πανήγυρις τελουμένη δι' ἀ-
 ποστολῆς ἀντιπροσώπων τῶν δα-
 φόρων πόλεων, οἵτινες ἐκαλοῦντο
 θεωροί.

— εἴη γὰρ ἄν] διότι θὰ ἴτο

εἰρήνης κρείττων ἐστὶ, θεωρία μὲν μᾶλλον ἢ στρα-
τεία προσεικῶς, ἀμφοτέροις δὲ συμφέρων, καὶ τοῖς
ἡσυχίαν ἄγειν καὶ τοῖς πολεμεῖν ἐπιθυμοῦσιν. εἴη γὰρ
ἂν τοῖς μὲν ἀδεῶς τὰ σφέτερόν αὐτῶν καρποῦσθαι,
τοῖς δ' ἐκ τῶν ἀλλοτρίων μεγάλους πλοῦτους κατα-
κτίσασθαι.

- 183 (μ.δ'.) Πολλαχῆ δ' ἂν τις λογιζόμενος εὔροι ταύ-
τας τὰς πράξεις μάλιστα λυσιτελοῦσας ἡμῖν. φέρε
γὰρ, πρὸς τίνας χρὴ πολεμεῖν τοὺς μηδεμιᾶς πλεονε-
ξίας ἐπιθυμοῦντας ἀλλ' αὐτὸ τὸ δίκαιον σκοποῦντας;
οὐ πρὸς τοὺς καὶ πρότερον κακῶς τὴν Ἑλλάδα ποιή-
σαντας καὶ νῦν ἐπιβουλεύοντας καὶ πάντα τὸν χρό-
184 νον οὕτω πρὸς ἡμᾶς διακειμένους; τίσι δὲ φθονεῖν

ἴσως δυνατόν τὸ ἀπλοῦν εἶη κεί-
ται ἐνταῦθα ἀντὶ τοῦ ἐξείη, ὅ-
περ καὶ φέρεται ἔν τινι τῶν χει-
ρογράφων.

183.) πολλαχῆ] ἐπιρρημ.
προσδιορισμὸς τοῦ λυσιτελοῦ-
σας. Ὁ Κοραῆς τὸ πολλαχῆ
ἀποδίδει εἰς τὸ λογιζόμενος, ἐρ-
μηνεύων· κατὰ πολλοὺς τρόπους
διανοοῦμενος καὶ σκοπῶν.

—τοὺς μηδεμιᾶς πλεο-
νεξίας ἐπιθυμοῦντας] ἢ
μετοχὴ ἐπιθυμοῦντας (ὡς
καὶ ἡ σκοποῦντας) εἶνε ὑποκείμε-
να τοῦ πολεμεῖν.

184.) τούτῳ τῷ πράγματι
χρωμένους] τό· τούτῳ τῷ

πράγματι πολλοὶ διαφοροτρό-
πως ἡρμήνευσαν οἱ μὲν, τοὺς με-
τρίως τῷ πολέμῳ χρωμένους. οἱ
δὲ τῇ ἀνδρίᾳ, οἱ πλεῖστοι δὲ
τῷ φθόνῳ νομίζοντες ὅτι ὑπονοεῖ-
ται διὰ τῆς φράσεως ταύτης.
Ὁρθότερα πασῶν φαίνεται ἡ ἐρ-
μηνεία τοῦ Κοραῆ ὅστις ἐρμη-
νεύει «τοὺς μετρίως τῇ ἀν-
δρίᾳ χρωμένους· τουτέστι
τοὺς μήτε παντάπασιν ἀνάνδρους
μήτ' αὐ καθ' ὑπερβολὴν θρασεῖς.
Ὑπονοεῖται γὰρ τὸ ἀνδρίᾳ ἐκ τοῦ
προηγησαμένου ἀνάνδρως, ὅπερ
οὐδὲν ἐστὶν ἕτερον ἢ, ἄνευ ἀν-
δρείας εἴ γε πᾶν ἐπιρρημα γνή-
σιον εἰς πρόθεσιν καὶ τὸ συστοι-

εἰκός ἐστι τοὺς μὴ παντάπασιν ἀνάνδρως διακειμέ-
 νους ἀλλὰ μετρίως τούτῳ τῷ πράγματι χρωμένους; οὐ
 τοῖς μείζους μὲν τὰς δυναστείας ἢ κατ' ἀνθρώπους
 περιβεβλημένοις, ἐλάττονος δ' ἀξίοις τῶν παρ' ἡμῖν
 δυστυχούντων, ἐπὶ τίνας δὲ στρατεύειν προσήκει τοὺς
 ἅμα μὲν εὐσεβεῖν βουλομένους, ἅμα δὲ τοῦ συμφέρον-
 τος ἐνθυμουμένους; οὐκ ἐπὶ τοὺς καὶ φύσει πολεμίους
 καὶ πατρικούς ἐχθρούς, καὶ πλεῖστα μὲν ἀγαθὰ κε-
 κτημένους, ἥκιστα δ' ὑπὲρ αὐτῶν ἀμύνεσθαι δυναμέ-
 νους; οὐκοῦν ἐκεῖνοι πᾶσι τούτοις ἔνοχοι τυγχάνου-
 σιν ὄντες. (ν'.) Καὶ μὴν οὐδὲ τὰς πόλεις λυπήσομεν 185
 στρατιώτας ἐξ αὐτῶν καταλέγοντες, ὃ νῦν ἐν τῷ πο-
 λέμῳ τῷ πρὸς ἀλλήλους ὀχληρότατόν ἐστιν αὐταῖς·
 πολὺ γὰρ οἶμαι σπανιωτέρους ἔσεσθαι τοὺς μένειν ἐθε-

χοῦν ὄνομα πέφυκεν ἀναλύεσθαι.
 Ἐκδηλότερον δὲ γενήσεται τὸ λε-
 γόμενον ἐτέρου χωρίου (Ἀρχιδαμ.
 § 3) παραθέσει «ταῖς μὴδὲ ἀνάν-
 δροις διακειμένοις, ἀλλὰ καὶ κα-
 τὰ μικρὸν ἀρετῆς ἀντιποιουμέ-
 νους.» Ἀρετὴν γὰρ ἐκεῖ καλεῖ
 τὴν ἀνδρίαν, ἀντὶ δὲ τοῦ, με-
 τρίως, τὸ, κατὰ μικρὸν ἐχρή-
 σατο.»

— Περὶ βεβλημένοις] δὲν
 εἶπεν ἀπλῶς κεκτημένοις ἀλλὰ
 περιβεβλημένοις—ὡς ἐσθῆτα ἡμ-
 φισμένοις τὴν δυναστείαν. Πρβλ.
 τὸ Ὀμηρικόν (Ἰλ. Α 149) «ὦ
 μοι ἀναιδεῖν ἐπιειμένε»

— ἀναιδεῖσθε, ὡς ἐσθῆτα περι-
 βεβλημένε τὴν ἀναίδειαν καὶ Η,
 164 «Θοῦριν ἐπιειμένε νοὶ ἀλ-
 κήν»—ἀλκιμώτατοι.

— εὐσεβεῖν βουλομέ-
 νους] τοὺς θέλοντας νὰ εἶνε δι-
 καιοί.

— οὐκοῦν ἐκεῖνοι] διὰ
 τοῦ οὐκοῦν ἐκφέρεται συμπέρα-
 σμα καταφατικόν.

185.) ἢ νέος ἢ παλαιός]
 «Σημείωσαι τὸ παλαιός, ἐφ' ἡ-
 λικίας ἀντὶ τοῦ πρεσβύτερος, ἢ
 γέρον, κατὰ τὸ Ὀμηρικόν (Ἰλιάδ.
 Ε, 108).

ἢ νέος ἢ παλαιός

λήσοντας τῶν συνακολουθεῖν ἐπιθυμησόντων. τίς γὰρ οὕτως ἢ νέος ἢ παλαιὸς ῥάθυμὸς ἐστίν, ὅστις οὐ με-
 186 τασχεῖν βουλήσεται ταύτης τῆς στρατιᾶς τῆς ὑπ'
 Ἀθηναίων μὲν καὶ Λακεδαιμονίων στρατηγουμένης,
 ὑπὲρ δὲ τῆς τῶν συμμάχων ἐλευθερίας ἀθροισμένης,
 ὑπὸ δὲ τῆς Ἑλλάδος ἀπάσης ἐκπεμπομένης, ἐπὶ δὲ
 τὴν τῶν βαρβάρων τιμωρίαν πορευομένης; φήμην δὲ
 καὶ μνήμην καὶ δόξαν πόσῃν τινὰ χρὴ νομίζειν ἢ ζῶν-
 τας ἔξειν ἢ τελευτήσαντας καταλείπειν τοὺς ἐν ταῖς
 τοιούτοις ἔργοις ἀριστεύσαντας; ὅπου γὰρ οἱ πρὸς
 Ἀλέξανδρον πολεμήσαντες καὶ μίαν πόλιν ἐλόντες
 τοιούτων ἐπαίνων ἠξιώθησαν, ποίων τινῶν χρὴ προσδο-
 κᾶν ἐγκωμίων τεύξεσθαι τοὺς ὅλης τῆς Ἀσίας κρα-
 τήσαντας: τίς γὰρ ἢ τῶν ποιεῖν δυναμένων ἢ τῶν

ἢ δὲ πλείων χρῆσις ἐπὶ τοῦ ἀρχαί-
 ου, πράγματός ἢ προσώπου, ἢ ἐπὶ
 τοῦ τριβέντος τῷ χρόνῳ πράγμα-
 τος, καθὰ καὶ ἐν τῇ συνηθείᾳ
 φαμέν, οἱ παλαιοὶ, τοὺς μικρῶ
 πρὸ ἡμῶν γεγονότας, καὶ, τὸν
 παλαιὸν καιρὸν, καὶ, παλαιὸν
 φόρεμα (ὃ καὶ καταλυμένον), τὸ
 τετριμμένον δηλονότι καὶ κατα-
 λελυμένον ὑπὸ τοῦ χρόνου. Καὶ
 ὡσπερ ὁ ἀρχαῖος ἐδήλου μετα-
 φορικῶς καὶ τὸν εὐήθη ἢ ἀβέλτε-
 ρον, παραπλησίως καὶ ὁ παλαιὸς
 τὸν συνωνύμως λεγόμενον ἄφρο-
 να ἐσήμαινεν ἔστιν ὅτε, ἀπὸ τοῦ
 παρεπομένου δηλονότι τῇ πρε-

σβυτικῇ ἡλικίᾳ τῆς διανοίας ἀρ-
 ρωστήματος. Διὸ καὶ Ἡσύχιος
 λέγει «παλαιός, ὁ ταῖς φρεσὶν ἐ-
 ξεφθαρμένος ἤδη, ἄφρων, ὁ καὶ
 ἠλίθιος» καὶ αὖθις, τῇ Λακωνίων
 διαλέκτῳ «Παλαιὸρ μωρός» οὐ,
 χρῆσις παρ' Ἀριστοφάνει (Λυ-
 σιστρ. 988) Ἐκ δὲ τούτου τοῦ
 μεταφορικοῦ παλαιός, ὅπερ Αἰο-
 λεῖς, μονοφθογοῦντες καὶ προπα-
 ροζύνοντες προέφερον, Πάλαιος ὡς
 φησιν Εὐστάθιος (Ἰλ. Α, σελ. 28)
 παρέπλασεν ἢ παρ' ἡμῖν συνή-
 θεια τὸ, παλαβός ἢ παλαυός
 καθὰ καὶ κατὰ τὸ Ἀττικὸν κῶ-
 τὸ, καύω (Σημ. Ἡλιοδώρ. σελ.

λέγειν ἐπισταμένων οὐ πονήσει καὶ φιλοσοφήσει βουλόμενος ἅμα τῆς δ' αὐτοῦ διανοίας καὶ τῆς ἐκείνων ἀρετῆς μνημεῖον εἰς ἅπαντα τὸν χρόνον καταλιπεῖν.

(νά.) Οὐ τὴν αὐτὴν δὲ τυγχάνω γνώμην ἔχων ἔν τε τῷ παρόντι καιρῷ καὶ περὶ τὰς ἀρχάς τοῦ λόγου. τότε μὲν γὰρ ὦμην ἀξίως δυνήσεσθαι τῶν πραγμάτων εἰπεῖν· νῦν δ' οὐκ ἐφικνοῦμαι τοῦ μεγέθους αὐτῶν, ἀλλὰ πολλὰ με διαπέφευγεν ὧν διενότηθη. αὐτοὺς οὖν χρή συνδιορᾶν, ὅσης ἂν εὐδαιμονίας τύχοιμεν εἰ τὸν μὲν πόλεμον τὸν νῦν ὄντα περὶ ἡμᾶς πρὸς τοὺς ἡπειρώτας ποιησαίμεθα, τὴν δ' εὐδαιμονίαν τὴν ἐκ

23) παρενθέσει τοῦ δίγαμμα κτλ.» Κοραῆς.

— τῶν συμμάχων] ἐννοεῖ τοὺς ἐν τῇ Ἀσίᾳ συμμάχους.

486) φήμην δὲ καὶ μνήμην] ἐνταῦθα εἶνε παρονομασία. Καλεῖται δὲ οὕτω τὸ ῥητορικὸν σχῆμα καθὸ γίνεται χρήσις λέξεων ὁμοίως ἡχουσῶν ἐπὶ διαφόρου σημασίας π. χ. Germanis vivere est bibere. Natione magis quam ratione barbarus.

— Ἄλεξανδρον] τὸν υἱὸν τοῦ Πριάμου, τὸν καὶ ἄλλως Πάριν καλούμενον, ἐξ αἰτίας τοῦ ὁποίου ἐγένετο ὁ Τρωϊκὸς πόλεμος.

— τῶν ποιεῖν δυναμένων] = τῶν ποιητῶν πρὸς. Λυσίου Ἐπιτάφ. § 2 «τοσαύτην γὰρ ἀφθονίαν παρεσκεύασεν ἡ τούτων

ἀρετὴ τοῖς ποιεῖν δυναμένοις καὶ τοῖς εἰπεῖν βουληθεῖσιν» Ἴσοκρ. 9 § 36 «ἀλλ' οἱ μὲν πλεῖστοι πεποίηται διὰ τύχην λαβόντες τὰς βασιλείας.»

— πονήσει] ἀναφέρεται εἰς τοὺς ποιητὰς παρ' οἷς τὸ πονεῖν τίθεται ἐν τῇ σημασίᾳ τοῦ ποιεῖν. Πινδ. Νεμ. 3,12 «χαρίεντα δ' ἔξει πόνον» Θεοκρίτ. εἰδ. 7,139 «τέττιγες λαλαγεῦντες ἔχον πόνον» κ.τ.λ.

487) οὐ τὴν αὐτὴν δὲ τυγχάνω γνώμην ἔχων] ἄρχεται ἐντεῦθεν ὁ ἐπίλογος· δὲν ἔχω δὲ τὴν αὐτὴν γνώμην τώρα καὶ εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ λόγου μου.

— οὐκ ἐφικνοῦμαι τοῦ μεγέθους αὐτῶν] δὲν φθάνω

- 188 τῆς Ἀσίας εἰς τὴν Εὐρώπην διακομίσαιμεν, καὶ μὴ μόνον ἀκροατὰς γενομένους ἀπελθεῖν, ἀλλὰ τοὺς μὲν πράττειν δυναμένους παρακαλοῦντας ἀλλήλους πειρᾶσθαι διαλλάττειν τὴν τε πόλιν τὴν ἡμετέραν καὶ τὴν Λακεδαιμονίων. τοὺς δὲ τῶν λόγων ἀμφισβητοῦντας πρὸς μὲν τὴν παρακαταθήκην καὶ περὶ τῶν ἄλλων ὧν νῦν φλυαροῦσι παύεσθαι γράφοντας πρὸς δὲ τοῦτον τὸν λόγον ποιεῖσθαι τὴν ἄμιλλαν καὶ σκοπεῖν, ὅπως ἄμεινον ἑμοῦ περὶ τῶν αὐτῶν πραγμάτων ἐροῦ-
- 189 σιν, ἐνθυμουμένους, ὅτι τοῖς μεγάλ' ὑπισχνουμένοις οὐ πρέπει περὶ μικρὰ διατρίβειν, οὐδὲ τοιαῦτα λέγειν, ἐξ ὧν ὁ βίος μηδὲν ἐπιδώσκει τῶν πεισθέντων, ἀλλ' ὧν ἐπιτελεσθέντων αὐτοὶ τ' ἀπαλλαγίσονται τῆς παρούσης ἀπορίας καὶ τοῖς ἄλλοις μεγάλων ἀγαθῶν αἴτιοι δόξουσιν εἶναι.

τὸ μέγεθός των. Ὅρα σημ. § 113.

188) πρὸς μὲν τὴν παρακαταθήκην] « Εὐστόχως ἑμοὶ δοκεῖν, ἐξηγήσατε ὁ Οὐόλφριος τὸ ἀσαφές τοῦ χωρίου τούτου, λέγειν ἐνταῦθα βούλεσθαι τὸν Ἰσοκράτη ἡγούμενος περὶ Ἀντισθέ-
 νους, ὅς καθά φησι Διογένης ὁ Λαέρτιος, ἔγραψε κατὰ τοῦ ἐπιγραφομένου Ἀμαρτύρου λόγου τοῦ Ἰσοκράτους. Οὗτος δὲ ὁ ἀμάρτυρος (σελ. 229) οὕτω κληθεὶς διὰ

τὸ κατ' Εὐθύνου τινὸς λελέχθαι, παρακαταθήκην ἄνευ μαρτύρων εἰλημμένην στερήσαντος, οὐδὲν θαυμάστον, εἰ καὶ, περὶ παρακαταθήκης, δευτέραν ταύτην κληῖσιν (καθὰ καὶ ἕτεροι οὐκ ὀλίγοι τῶν Ἰσοκρατείων λόγων), ἐκαλεῖτό τε καὶ ἐπεγράφετο κτλ.» Κορ.

189.) τῆς παρούσης ἀπορίας] Ἀπορίαν ἐνταῦθα λέγων ἔννοεῖ τὴν τῶν χρημάτων δηλ. πενίαν διότι τοιοῦτοι ἦσαν οἱ περισσότεροι ἐκ τῶν σοφιστῶν

ΑΡΕΟΠΑΓΙΤΙΚΟΣ

(α.) Πολλοὺς ὑμῶν οἶμαι θαυμάζειν, ἦντινά ποτε γνώμην ἔχων περὶ σωτηρίας τὴν πρόσδοτον ἐποιήσα-
 μην, ὡσπερ τῆς πόλεως ἐν κινδύνοις οὔσης, ἢ σφαλε-
 ρῶν αὐτῇ τῶν πραγμάτων καθεστηκότων, ἀλλ' οὐ
 πλείους μὲν τριήρεις ἢ διακοσίας κεκτημένης, εἰρή-
 νην δὲ καὶ τὰ περὶ τὴν χώραν ἀγούσης, καὶ τῶν κα-

1) Ἀρεοπαγιτικός ἐπι-
 γράφεται ὁ προκείμενος λόγος διότι
 διὰ τοῦτου συμβουλεύει ὁ ῥήτωρ
 γενικὴν μεταβολὴν καὶ ἀνάκτη-
 σιν τῆς προτέρας πολιτείας, ἐφ'
 ἧς ὁ Ἄρειος Πάγος εἶχε τὴν ἀνω-
 τάτην ἐξουσίαν ἐπὶ πάντων τῶν
 πραγμάτων τῆς πόλεως.

— Πολλοὺς — θαυμάζειν
 κ.τ.λ.] Νομίζω ὅτι πολλοὶ ἐξ ὑ-
 μῶν παραξενεύονται. Ὁ Ἰσοκρά-
 τῆς θέλει νὰ προλάβῃ τὸν θαυ-
 μασμὸν τῶν ἀκρατῶν δηλῶν τὴν
 αἰτίαν δι' ἣν ἀνῆλθεν εἰς τὸ βῆ-
 μα, ἐν ᾧ κατὰ τὸ φαινόμενον οὐ-
 δεὶς τότε κίνδυνος ἠπεῖλει τὴν
 πόλιν.

— ἦν τινὰ ποτε γνώμην
 ἔχων] τί ἄρα γε στοχαζόμενος.
 Τὸ ποτὲ ἐν εὐθείᾳ ἢ πλαγίᾳ
 ἐρωτήσῃ κείμενον ἐκφράζει θαυ-
 μασμὸν τοῦ ἐρωτῶντος, διὸ τίθε-
 ται συχνότατα μετὰ τὸ θαυμά-

ζειν καὶ ἐρμηνεύεται διὰ τοῦ
 ἄρχ γε. Πρβλ. Ἄντιφ. 1,5 «Θαυ-
 μάζω δ' ἔγωγε καὶ τοῦ ἀδελφοῦ
 ἦν τινὰ ποτε γνώμην ἔ-
 χων ἀντίδικος καθίστηθε πρὸς
 ἐμέ» Ξενοφ. Λακεδ. Πολιτ. 1,1
 καὶ Ἄπομν. 1,1.

— τὴν πρόσδοτον ἐποιή-
 σαμην] ἐπαρουσιάσθην νὰ ὁμι-
 λήσω.

— Ὡσπερ τῆς πόλεως ἐν
 κινδύνοις οὔσης] ὡς εἴαν ἡ
 πόλις εὐρίσκετο εἰς ἐμπόλεμον
 κατάστασιν. Τὸ ὡσπερ μετὰ με-
 τοχῆς (ὡσπερ-οὔσης) δηλοῖ ἐνίο-
 τε γνώμην ἢ κρίσιν ψευδῆ.

— σφαλερῶς] εἰς ἐπικίνδου-
 νον, ἐπισφαλῆ θέσιν.

— ἀλλ' οὐ] πρὸ τοῦ οὐ νοη-
 τέον τὸ ὡσπερ ἐπαναλαμβανό-
 μενον=ἀλλ' ὡς νὰ μὴ ἔχῃ μὲν
 περισσοτέρας ἀπὸ διακοσίας τριή-
 ρεις.

2 τὰ θάλατταν ἀρχούσης, ἔτι δὲ συμμάχους ἐχούσης πολλοὺς μὲν τοὺς ἐτοιμῶς ἡμῖν, ἣν τι δέη, βοηθήσαντας, πολὺ δὲ πλείους τοὺς τὰς συντάξεις ὑποτελοῦντας καὶ τὸ προσταττόμενον ποιοῦντας· ὧν ὑπαρχόντων ἡμᾶς μὲν ἂν τις φήσειεν εἰκὸς εἶναι θαρρεῖν ὡς πόρρω τῶν κινδύνων ὄντας, τοῖς δ' ἐχθροῖς τοῖς ἡμετέροις προσήκειν δεδιέναι καὶ βουλευέσθαι περὶ τῆς αὐτῶν σωτηρίας.

3 (β'.) Ὑμεῖς μὲν οὖν οἶδ' ὅτι τούτῳ χρώμενοι τῷ λο-

— εἰρήνην-ἀγούσης] τὸ εἰρήνην ἄγειν ἐντονώτερον τοῦ εἰρήνην ἔχειν ὡς καὶ τὸ ἡσυχίαν ἄγειν τοῦ ἡσυχίαν ἔχειν.

— περὶ τὴν χώραν] Διὰ τῆς λέξεως χώρα νοεῖται ἡ ξηρὰ, ἀντιθετικῶς πρὸς τὴν θάλασσαν.

2) συμμάχους ἐχούσης] περὶ τῶν συμμάχων τῶν Ἀθηναίων πρὸλ. Θουκυδ. 6,85 καὶ 7, 57.

— ἐτοιμῶς] προθύμως, εὐκόλως.

— ἣν τι δέη] ἂν τις ἤθελεν ὑπάρξει ἀνάγκη. Λατιν. si opus fuerit.

— πολὺ δὲ πλείους κ.τ.λ.] πολὺ δὲ περισσοτέρους τοὺς πληθύνοντας τοὺς φόρους καὶ ποιῶντας ὅτι ἡμεῖς προσταττομεν. Συντάξεις ἐκάλουν οἱ Ἀττικοὶ τοὺς φόρους, διότι καθ' Ἀρποκρατίωνα, «γαλεπῶς ἔφερον τὸ τῶν φόρων ὄνομα.»

ὑποτελοῦντας] τὸ ὑποτελεῖν λέγεται ἰδίως ἐπὶ τῆς τίσσεως τῶν φόρων. πρὸλ. 8,36 «τοὺς μὴ τὰς συνταξεις ἐθέλοντας ἡμῖν ὑποτελεῖν» 12, 416 «τούτους ἀναγκάζωσι συντάξεις καὶ φόρους ὑποτελεῖν.»

— τοῖς δ' ἐχθροῖς δεδιέναι] οἱ δ' ἡμέτεροι ἐχθροὶ πρέπει νὰ ἔχωσι φόβον. Ὁ Ἀμμώνιος ὀρίζει διαφορὰν τοῦ δεδιέναι καὶ φοβεῖσθαι ἔτι δὲ τοῦ δέος καὶ φόβος ὅτι δέος μὲν πολυχρόνιος ὑπόνοια φόβου, φόβος δὲ ἡ παραυτίκα πτόγησις. Παρὰ Ξενοφ. ὅμως ἐν Ἀπομν. 3,5,6 «ὅταν μηδὲν φοβῶνται· μεστοὶ εἰσὶν ἀταξίαι· ἔστ' ἂν δὲ ἡ χειμῶνα ἢ πολεμίους δεισῶσι· σιγῶσι καταδοκῶντες τὰ προσταχθησόμενα.»

3) χρώμενοι τῷ λογισμοῦ] σκεπτόμενοι, συλλογιζόμενοι. Πρὸλ. 5,75 «ἔπειτα καὶ τοὺς οὐδενὶ λο-

γισμῶ καὶ τῆς ἐμῆς προσόδου καταφρονεῖτε καὶ πᾶσαν ἐλπίζετε τὴν Ἑλλάδα ταύτη τῇ δυνάμει κατασχῆσιν· ἐγὼ δὲ δι' αὐτὰ ταῦτα τυγχάνω δεδιώς. ὀρῶ γάρ τῶν πόλεων τὰς ἄριστα πράττειν οἰομένας κάκιστα βουλευομένας καὶ τὰ μάλιστα θαρρούσας εἰς πλείστους κινδύνους καθισταμένας. αἴτιον δὲ 4 τούτων ἐστίν, ὅτι τῶν ἀγαθῶν καὶ τῶν κακῶν οὐδὲν αὐτὸ καθ' αὐτὸ παραγίγνεται τοῖς ἀνθρώποις, ἀλλὰ συντέτακται καὶ συνακολουθεῖ τοῖς μὲν πλούτοις καὶ ταῖς δυναστείαις ἄνοια καὶ μετὰ ταύτης ἀκολασία,

γισμῶ χρωμένους ὑπὲρ τῶν κοινῶν» αὐτόθ. 76 «ὥστ' οὐκ ἴσασιν ὅτι τοῖς αὐτοῖς ἄν τις λογισμοῖς χρώμενος, τοὺς μὲν βλάψει τοὺς δ' ὠφελήσειεν»

— καὶ πᾶσαν ἐλπίζετε κ.τ.λ.] καὶ ἐλπίζετε ὅτι μὲ ταύτην τὴν δύναμιν θὰ γίνητε κύριοι ὅλης τῆς Ἑλλάδος.

— τυγχάνω δεδιώς] ἡ μετοχὴ δεδιώς εἶνε κατηγορηματικὴ ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ τυγχάνω. Παρὰ μεταγενεστέροις εὐρηται τὸ τυγχάνω καὶ ἀπαρεμφάτω συντεταχμένον. Παιυσαν. 4,20, 3' «ἔτυχεν εἶναι τὸν θεόν.»

— ἄριστα πράττειν] τὸ ἄριστα πράττειν εἶνε ὑπερθετ. τοῦ εὖ πράττειν = εὐτυχεῖν· εὖ ποιεῖν δὲ = εὐεργετεῖν καὶ παθητ. τούτου, εὖ πάσχειν = εὐεργετεῖσθαι.

4) αὐτὸ καθ' αὐτὸ] μόνον

του. Πρὸς ἐπίτασιν τῆς αὐτοπαθείας συνάπτεται μετὰ τῆς αὐτοπαθοῦς καὶ ἡ αὐτός. Πλατ. Φαιδ. 64 «χωρὶς μὲν ἀπὸ τῆς ψυχῆς ἀπαλλαγὴν αὐτὸ καθ' αὐτὸ τὸ σῶμα γεγονέναι» Ξενοφ. Ἀπομν. 3,5,4 «ἄνῳ ἀπειλοῦσιν αὐτοὶ καθ' αὐτοὺς ἐμβαλεῖν εἰς τὴν Ἀττικὴν.»

— συντέτακται] εἶνε συνηρμισμένη, συνώνυμον τῆς ἐπιφερομένης συνακολουθεῖ.

— τοῖς πλούτοις καὶ ταῖς δυναστείαις] πρὸβλ. 1,5 «τοὺς πλοῦτους καὶ τὰς δυναστείας» κτλ.

— ἐνδείαις καὶ ταπεινότησι] σημειωτέα ἡ ἀντίθεσις τῶν λέξεων: πλοῦτοι - ἐνδειαί, δυναστεῖαι - ταπεινότητες, ἄνοια - σωφροσύνη, ἀκολασία - μετριότης (= μετριοφροσύνη).

- ταῖς δ' ἐνδείαις καὶ ταῖς ταπεινότησι σωφροσύνη καὶ
 5 πολλή μετριότης, ὥστε χαλεπὸν εἶναι διαγνῶναι, πο-
 τέραν ἂν τις δέξαιτο τῶν μερίδων τούτων τοῖς παισὶ
 τοῖς αὐτοῦ καταλιπεῖν. ἴδοιμεν γὰρ ἂν ἐκ μὲν τῆς
 φαυλοτέρας εἶναι δοκούσης ἐπὶ τὸ βέλτιον ὡς ἐπὶ τὸ
 πολὺ τὰς πράξεις ἐπιδιδούσας, ἐκ δὲ τῆς κρείττονος
 φαινομένης ἐπὶ τὸ χειρὸν εἰθισμένας μεταπίπτειν.
 6 καὶ τούτων ἐνεγκεῖν ἔχω παραδείγματα πλεῖστα μὲν
 ἐκ τῶν ἰδίων πραγμάτων πυκνοτάτας γὰρ ταῦτα
 λαμβάνει τὰς μεταβολὰς, οὐ μὴν ἀλλὰ μείζω γε καὶ
 φανερότερα τοῖς ἀκούουσιν ἐκ τῶν ἡμῖν καὶ Λακε-
 δαιμονίοις συμβάντων. (γ'.) Ἡμεῖς τε γὰρ ἀναστάτου
 μὲν τῆς πόλεως ὑπὸ τῶν βαρβάρων γεγεννημένης διὰ
 τὸ δεδιέναι καὶ προσέχειν τὸν νοῦν τοῖς πράγμασιν

5) ὥστε χαλεπὸν - δια-
 γνῶναι] ὥστε εἶναι δύσκολον νὰ
 διακρίνη τις. Διαγιγνώσκω=γνω-
 ρίζω τι ἀκριβῶς, διακρίνω. Ἄρι-
 στοφ. Πλούτ. 90.

ὁ δὲ μ' ἐποίησε τυφλὸν
 εἶνα μὴ διαγιγνώσκοιμι τούτων μη-
 | θένα.

— τοῖς παισὶ τοῖς αὐτοῦ
 καταλιπεῖν] ν' ἀφήσῃ (ὡς
 κληρονομίαν) εἰς τοὺς παιδὰς του.
 Περὶ τῆς σημασίας τοῦ καταλεί-
 πω, βρα Πανηγυρικὸν § 76 σημ.

— ἐπὶ τὸ βέλτιον - ἐπι-
 διδούσας] αἱ πράξεις τῆς νομι-
 ζομένης φαυλοτέρας μερίδος προ-
 κόπτουσιν εἰς τὸ καλλίτερον. Τὸ
 ἐπιδίδωμι συχνότερον παρ' Ἴσο-

κράτει συνάπτεται μετὰ τῆς πρὸς
 1,12 « πρὸς ἀρετὴν ἐπιδοῦναι »
 3,32 « πρὸς εὐδαιμονίαν ἐπιδοῦναι »
 4, 103 κτλ.

6) ἐπὶ τὸ χειρὸν εἰθισμέ-
 νας μεταπίπτειν] συνήθως
 τρέπονται εἰς τὸ χειρότερον. Με-
 ταπίπτω=πίπτω ἀπὸ ἐνὸς εἰς
 ἄλλο μέρος, μεταβάλλομαι, πρβλ.
 5,43 « βοηθήσαντες ἡμεῖς (Θη-
 βαίοις) ἐμποδῶν ἐγεγόμεθα ταῖς
 ἐκείνων (Λακεδ.) ἐπιθυμίαις καὶ
 ἄλιν μεταπεσοῦσης τῆς τύχης
 (=μεταβληθείσης) συναίτιοι τῆς
 σωτηρίας αὐτοῖς κατέστημεν.»

— πυκνοτάτας λαμβά-
 νει τὰς μεταβολὰς] πυκνό-
 τατα (συχνότατα) μεταβάλλονται.

ἐπρωτεύσαμεν τῶν Ἑλλήνων, ἐπειδὴ δ' ἀνυπέρβλητον
 ᾤθημεν τὴν δύναμιν ἔχειν, παρὰ μικρὸν ἤλθομεν ἐξ-
 ἀνδραποδισθῆναι· Λακεδαιμόνιοί τε τὸ μὲν παλαιὸν 7
 ἐκ φαύλων καὶ ταπεινῶν πόλεων ὀρμηθέντες διὰ τὸ
 σωφρόνως ζῆν καὶ στρατιωτικῶς κατέσχον Πελοπόν-
 νησον, μετὰ δὲ ταῦτα μεῖζον φρονήσαντες τοῦ δέοντος
 καὶ λαδόντες καὶ τὴν κατὰ γῆν καὶ τὴν κατὰ θά-
 λατταν ἀρχὴν, εἰς τοὺς αὐτοὺς κινδύνους κατέστη-
 σαν ἡμῖν.

Ὅστις οὖν εἰδῶς τσαύτας μεταβολὰς γεγενημέ- 8

— Ἡμεῖς τε γὰρ ἀναστά-
 του γεγενημένης] παρὰ τοῖς
 παλαιαῖς λέγεται ἀνάστατον ποιῶ
 καὶ ἀνάστατος γίγνομαι οὐχὶ δὲ
 ἀναστατῶ καὶ ἀναστατοῦμαι. πρβλ.
 4,181 « τὴν πόλιν ἀνάστατον ἐ-
 ποίησαν » 3,55 « τοὺς οἴκους τοὺς
 ἰδίους ἀναστάτους γίγνεσθαι. »

— ὑπὸ τῶν βαρβάρων]
 ἐπὶ τῶν Μηδικῶν ὑπὸ τοῦ Ξέρ-
 ξου 480 πρὸ Χριστοῦ.

7) Παρὰ μικρὸν ἤλθομεν
 ἐξ ἀνδραποδισθῆναι] Μετὰ
 τὴν ἦτταν ἐν Αἰγῶς ποταμοῖς
 (405 π. Χ. ὅτε ναύαρχος τῶν
 Λακεδαιμονίων ἦν ὁ Λύσανδρος.
 Ἄλλαχού (8,78) λέγει « παρὰ
 μικρὸν ἐλθεῖν ἐξ ἀνδραποδισθῆναι
 τὴν πόλιν, εἰ μὴ Λακεδαιμονίων,
 τῶν ἐξ ἀρχῆς πολεμουμένων εὐ-
 νουστέρων ἐτύχασμεν » διότι οἱ
 σύμμαχοι τῶν Λακεδαιμονίων καὶ

ἰδίως οἱ Κορίνθιοι ἐζήτουν τὴν
 τελείαν καταστροφὴν τῶν Ἀθη-
 ναίων, ἀλλ' οἱ Λακεδαιμόνιοι ἀν-
 τέστησαν εἰς τοῦτο.

— ἐκ φαύλων] ἡ λέξις φαῦ-
 λος ἔχει γενικωτέραν σημασίαν.
 Οὕτως ἐνταῦθα ἀσήμων ὡς καὶ
 ἐν Πρωταγ. Πλάτ. 336 « εἰ μὲν
 οὖν καὶ Πρωταγόρας ὁμολογεῖ φαυ-
 λότερος εἶναι Σωκράτους » καὶ
 Θεαιτ. 181.

— στρατιωτικῶς] κατὰ
 τρόπον ἀνήκοντα τοῖς στρατιώ-
 ταις, δηλ. λιπῶς καὶ ἐν ἀδιαλεί-
 πτω εἰς τὰ ὄπλα ἀσκήσει καὶ ἐν
 πειθαρχίᾳ.

— εἰς τοὺς αὐτοὺς κιν-
 δύνους] Μετὰ τὴν ἐν Λεύκτροις
 ἦτταν αὐτῶν ὑπὸ τῶν Θηβαίων
 (371 π. Χ.).

8) λίαν ἀνόητός ἐστιν]
 πρβλ. 6,48 « ὅστις οὖν εἰδῶς το-

νας καὶ τηλικαύτας δυνάμεις οὕτω ταχέως ἀναιρεθείσας πιστεύει τοῖς παροῦσι, λίαν ἀνόητός ἐστιν, ἄλλως τε καὶ τῆς μὲν πόλεως ἡμῶν πολὺ καταδεέστερον νῦν πραπτούσης ἢ κατ' ἐκείνον τὸν χρόνον, τοῦ δὲ μίσους τοῦ τῶν Ἑλλήνων καὶ τῆς ἔχθρας τῆς πρὸς βασιλέα πάλιν ἀνακεκαινισμένης, ἃ τότε κατεπολέμησεν ἡμᾶς. (δ΄.) Ἐπορῶ δὲ, πότερον ὑπολάβω μηδὲν μέλειν ὑμῖν τῶν κοινῶν πραγμάτων, ἢ φροντίζειν μὲν αὐτῶν, εἰς τοῦτο δ' ἀναισθησίας ἦκειν ὥστε λανθάνειν ὑμᾶς εἰς ὅσην ταραχὴν ἢ πόλις καθέστηκεν. εἰσέκατε γὰρ οὕτω διακειμένοις ἀνθρώποις, οἵτινες ἀπάσας μὲν τὰς πόλεις τὰς ἐπὶ Θράκης ἀπολωλεκότες,

σαύτας μεταβολὰς γεγενημένας ἐφ' ἡμῶν οἴεται παύσεσθαι λίαν ἀνόητος ἐστίν» καὶ 5,45. Τὸ ἀνόητος ἄλλοτε μὲν ἔχει ἐνεργητικὴν σημασίαν = ὁ μὴ νοῶν τι ἀσυλλόγιστος, ὡς ἐνταῦθα, ἄλλοτε δὲ παθητικὴν, ὁ μὴ νοούμενος. Πλάτ. Φαίδ. 80. Τῷ μὲν θεῖῳ καὶ ἀθανάτῳ καὶ νοητῷ—τῷ δ' ἀνθρωπίνῳ καὶ θνητῷ καὶ ἀνοήτῳ. » Ἀνόητοι πρὸς τούτοις ἐκαλοῦντο ὑπὸ τῶν παλαιῶν καὶ οἱ μὴ περὶ τὰ τῆς Ἀφροδίτης ἐγκρατεῖς Λυσ. 3,4 « ἀνοητότερον πρὸς τὸ μεράκιον διατεθεῖς » Ἀριστοφ. Νεφέλ. 416.

— τοῦ μίσους τῶν Ἑλλήνων] γενικὴ ἐξ ὑποκειμένου = τοῦ καθ' ἡμῶν μίσους τῶν Ἑλλήνων πρβλ. § 31 « οἱ μὲν μι-

σοῦσι τὴν πόλιν, οἱ δὲ καταφρονοῦσιν ἡμῶν καὶ περὶ μὲν τοῦ μίτους τῶν Ἑλλήνων » κτλ.

— πρὸς βασιλέα] τὸν τῆς Περσίας, τὸν καὶ μέγαν ἐπικαλούμενον.

9) εἰς τοῦτο δ' ἀναισθησίας ἦκειν] τὸ οὐδέτερον τῶν ἀντωνυμιῶν εἰς τοῦτο, εἰς τοσοῦτο, εἰς ἐκεῖνο κλπ. μετὰ τῶν ῥημάτων ἦκειν, ἐληλυθέναι, καθίστασθαι κλπ. συντάσσεται γενικῆ καὶ σημαίνει τὸν βαθμὸν εἰς τοῦτο ἀναισθησίας = εἰς τοῦτο τὸ σημεῖον ἢ τὸν βαθμὸν τῆς ἀναισθησίας. πρβλ. 8,46 « εἰς τοῦτο μωρίας ἐληλυθήμεν » 4,112 « εἰς τοῦτο δ' ὁμότητος ἅπαντας ἡμᾶς κατέστησαν. »

— εἰσέκατε κ.τ.λ.] Καὶ ἐν-

πλείω δ' ἢ χίλια τάλαντα μάτην εἰς τοὺς ξένους ἀνηλωκότες, πρὸς δὲ τοὺς Ἑλληνας διαβεβλημένοι καὶ τῷ βαρβάρῳ πολέμιοι γεγονότες, ἔτι δὲ τοὺς μὲν Θηβαίων φίλους σώζειν ἠναγκασμένοι, τοὺς δ' ἡμετέρους αὐτῶν συμμάχους ἀπολωλεκότες, ἐπὶ τοιαύταις πράξεσιν εὐαγγέλια μὲν δις ἤδη τεθύκαμεν, ῥαθυμότερον δὲ περὶ αὐτῶν ἐκκλησιάζομεν τῶν πάντα τὰ δέοντα πραττόντων.

ταῦθα εἰκόταμεν ὄφειλε νὰ εἴπη διὰ τὰ προσεχῆ τεθύκαμεν, ἐκκλησιάζομεν. Μετέβη ὁμως ἀπὸ τοῦ δευτέρου εἰς τὸ πρῶτον πρόσωπον ἵνα μὴ φανῆ ὅτι κατακόρως μετεχειρίσθη ὄνειδιστικὰς λέξεις κατὰ τῶν πολιτῶν.

— τὰς πόλεις τὰς ἐπὶ Θράκης] Μετὰ τὴν ὄλωσιν τῆς Ποτιδαίας (356 π. Χ.) ἀπώλεσαν οἱ Ἀθηναῖοι πᾶν ὅ,τι εἶχον ἐπὶ Θράκης (ἐπὶ τῆς Χαλκιδικῆς Χερσονήσου).

10) πλείω δ' ἢ χίλια τάλαντα] τὰ χρήματα ταῦτα ἐδαπανήθησαν εἰς τοὺς μισθοφόρους κατὰ τὸν πόλεμον τῶν Ἀθηναίων πρὸς Χίους, Ροδίους, Βυζαντίους, Κίους, τὸν ἐπικληθέντα συμμαχικόν. Ὁ πόλεμος οὗτος διήρκεσεν ἔτη τρία (Διόδωρ. 16,7).

— τῷ βαρβάρῳ πολέμιοι γεγονότες] διὰ τὸν Χάρητα, ὅστις στρατηγὸς ὦν τῷ 356 ἔδραμεν εἰς βοήθειαν τοῦ Ἀρταβάζου,

ἀποστάντος ἀπὸ τοῦ μεγάλου βασιλέως, ἐν ᾧ ἦγον εἰρήνην οἱ Ἀθηναῖοι πρὸς τὴν αὐλήν τῶν Περσῶν (Διόδ. 16,22).

— Ἐπὶ τοιαύταις πράξεσιν] διὰ τὰ τοιαῦτα κατορθώματα. Εἰρωνεῖα.

— Εὐαγγέλια μὲν δις ἤδη τεθύκαμεν] δις ἕως τῶρα προσεφέραμεν θυσίας διὰ τὰς καλὰς ἀγγελίας. Αἰνίττεται ἴσως τὰς νίκας τοῦ Χάρητος καὶ Ἀρταβάζου κατὰ τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν. Ἡ αἰτιατικὴ εὐαγγέλια ἐκφράζει κατηγόρημα τοῦ ἐν τῷ ῥήματι ἐμπεριεχομένου οὐσιαστικοῦ = εὐαγγέλια θύματα. Οὕτω Ξενοφ. Ἑλλ. 1,6,37 «αὐτὸς δ' ἐπειδὴ ἐκεῖνοι κατέπλεον, ἔθηκε τὰ εὐαγγέλια» Ἡ τοιαύτη σύνταξις ἀπαντᾷ καὶ ἐν τοῖς θύειν τὰ ἐπινίκια, τὰ διαβατήρια, τὰ γενέθλια κ.λ. π.

— ῥαθυμότερον — ἐκκλησιάζομεν] Παροιμιώδης ἦτο ἡ

- 11 Καὶ ταῦτ' εἰκότως καὶ ποιούμεν καὶ πάσχομεν· οὐδὲν γὰρ οἶόν τε γίγνεσθαι κατὰ τρόπον τοῖς μὴ καλῶς περὶ ὅλης τῆς διοικήσεως βεβουλευμένοις, ἀλλ' ἂν καὶ κατορθώσωσι περὶ τινὰς τῶν πράξεων ἢ διὰ τύχην ἢ δι' ἄνδρὸς ἀρετὴν, μικρὸν διαλιπόντες πάλιν εἰς τὰς αὐτὰς ἀπορίας κατέστησαν. καὶ ταῦτα
- 12 γνοίη τις ἂν ἐκ τῶν περὶ ἡμᾶς γεγενημένων. (έ.) Ἄ-πάσης γὰρ τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ τὴν πόλιν ἡμῶν ὑποπεσούσης καὶ μετὰ τὴν Κόνωνος ναυμαχίαν καὶ μετὰ τὴν Τιμοθέου στρατηγίαν, οὐδένα χρόνον τὰς εὐτυχίας κατασχεῖν ἠδυνήθημεν, ἀλλὰ ταχέως διεσκαριφησάμεθα καὶ διελύσαμεν αὐτάς. πολιτείαν γὰρ

πρὸς τὸ ἐκκλησιάζειν ῥαθ μίᾳ τῶν Ἀθηναίων. Πρὸς ἀποφυγὴν τῆς ῥαθυμίας διάφοροι ἐπεβάλλοντο ὑπὸ τῶν ληξιάρχων ποινὰ εἰς τοὺς μὴ προσερχομένους εἰς τὴν ἐκκλησίαν, σὺν τῇ ἀποστερήσει τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ὄβολου.

14) Καὶ ταῦτ' εἰκότως] καὶ ταῦτα δικαίως.

— οὐδὲν γὰρ οἶόν τε γίγνεσθαι] διότι τίποτε δὲν εἶναι δυνατόν νὰ γίνηται.

— κατὰ τρόπον] δηλ. τὸν προσήκοντα πρὸς 5, 45. «ἐγὼ μὲν γὰρ οἶμαι τούτων σοι συναγωνιζομένων, ἅπαντα γενήσεσθαι κατὰ τρόπον.»

— περὶ ὅλης τῆς διοικήσεως] κατέστιν αὐτῆς τῆς πολιτείας.

— ἀλλ' ἂν τι καὶ κατορθώσωσι] ἀλλ' ἂν καὶ κατορθώσωσι πράξεις τινάς.

— μικρὸν διαλιπόντες] μετὰ μικρὸν διάλειμμα, πρὸς 8, 25 «ὀλίγον χρόνον διαλιπόντες.»

12.) Κόνωνος] Κόνων περιφημὸς στρατηγὸς τῶν Ἀθηναίων καὶ εἰς τῶν δέκα ἡγεμόνων τοῦ στόλου μετὰ τὴν ἔξορίαν τοῦ Ἀλκιβιάδου. Πολεμήσας γενναίως εἰς τὴν ἐν Αἰγὸς ποταμοῖς ναυμαχίαν κατὰ τῶν Λακεδαιμονίων, καὶ σωθεὶς με ὀλίγα πλοῖα εἰς τὴν Κύπρον ἠγάθη με τὸν βασιλεῖα τῆς Περσίας καὶ ἔλαβεν ὑπὸ τὴν ἔξουσίαν τοῦ τὸν Περσικὸν στόλον, διὰ τοῦ ὁποῦ ἐνίκησε κατὰ κράτος τοὺς Σπαρτιάτας εἰς τὴν περίφημον ναυμαχίαν πλησίον τῆς Κνί-

τὴν ὀρθῶς ἂν τοῖς πράγμασι χρησαμένην οὐτ' ἔχομεν οὔτε καλῶς ζητοῦμεν. καίτοι τὰς εὐπραγίας ἅπαντες 13 ἴσμεν καὶ παραγιγνομένας καὶ παραμενούσας οὐ τοῖς τὰ τείχη κάλλιστα καὶ ἄριστα περιβεβλημένοις, οὐδὲ τοῖς μετὰ πλείστων ἀνθρώπων εἰς τὸν αὐτὸν τόπον συνηθροισμένοις, ἀλλὰ τοῖς ἄριστα καὶ σωφρονέστατα τὴν αὐτῶν πόλιν διοικοῦσιν. ἔστι γὰρ ψυχὴ πόλεως 14 οὐδὲν ἕτερον ἢ πολιτεία, τοσαύτην ἔχουσα δύναμιν, ὅσην περ ἐν σώματι φρόνησις. αὕτη γὰρ ἔστι ἡ βουλευομένη περὶ ἀπάντων, καὶ τὰ μὲν ἀγαθὰ διαφυλάττουσα, τὰς δὲ συμφορὰς διαφεύγουσα. ταύτη καὶ

δου ἐν Καρίᾳ 394 π. Χ. ἐκεῖθεν ἐλθὼν εἰς τὰς Ἀθήνας ἀνήγειρεν αὐθις τὰ μακρὰ τείχη τὰ ὅποια πρὸ ὀλίγου κατηδάφισεν ὁ Λύσανδρος στρατηγὸς τῶν Σπαρτιατῶν καὶ ἀναφοδόμησε τὸν Πειραιᾶ διὰ δαπάνης τῶν Περσῶν.

— Τιμοθέου] Ὁ Τιμόθεος υἱὸς τοῦ Κόνωνος, εἰς τῶν ἐνδόξων Ἀθηναίων στρατηγῶν, περιφημὸς ῥήτωρ καὶ πολιτικὸς ἀνὴρ ὅστις πεμφθεὶς ὑπὸ τῶν συμπολιτῶν τοῦ στρατηγῶς ὅτε οὗτοι ἐνωθέντες μὲ τοὺς Θηβαίους ἐπολέμουν ἐναντίον τῶν Λακεδαιμονίων, ἐνίκησε τούτους κατὰ κράτος εἰς μίαν ναυμαχίαν συγχροτηθεῖσαν τὸ 376 ἔτος π. Χ. ἀποσπάσας τοῦ δικαίου καὶ δημοτικοῦ πολιτεύματός του πολλοὺς συμμάχους ἀπὸ μέρους τῶν ἑλλήνων τῆς

πατρίδος του καὶ κυριεύσας πολλὰς πόλεις καὶ νήσους τοῦ Αἰγαίου, πελάγους δι' ὃ καὶ ἐτίμησαν αὐτὸν οἱ Ἀθηναῖοι μεγάλως ἐγείραντες ἴδιον αὐτοῦ ἀνδριάντα ἐν τῇ ἀγορᾷ, εἰς τὸν ὅποιον οὗτοι ἐχρεώστον τὴν ἐκ νέου ὑπεροχὴν καὶ δύναμιν τῆς πολιτείας των. Ἄριστφ. Πλ. 180.

— Διεσκαριφησάμεθα]
= διεσκεδάσαμεν, διεσκορπίσαμεν.

13.) οὐ τοῖς τὰ τείχη κάλλιστα — περιβεβλημένοις] Καὶ παρὰ Θουκυδίδη (7,77) λέγει ὁ Νικίας « ἄνδρες γὰρ πόλεις καὶ οὐ τείχη οὐδὲ νῆες ἀνδρῶν κεναί »

14.) ἔστι γὰρ ψυχὴ πόλεως κ.τ.λ.] Πρὸβλ. Παναθην. § 138 « πᾶσα πολιτεία ψυχὴ πόλεως ἐστίν τοσαύτην ἔχουσα δύ-

15 τοὺς νόμους καὶ τοὺς ῥήτορας καὶ τοὺς ἰδιώτας ἀ-
 αναγκαῖόν ἐστιν ὁμοιοῦσθαι καὶ πράττειν οὕτως ἐκά-
 στους, ὅταν περ ἂν ταύτην ἔχωσιν. ἤς ἡμεῖς διεφθαρ-
 μένης οὐδὲν φροντίζομεν, οὐδὲ σκοποῦμεν, ὅπως ἐπα-
 νορθώσομεν αὐτήν, ἀλλ' ἐπὶ μὲν τῶν ἐργαστηρίων κα-
 θίζοντες κατηγοροῦμεν τῶν καθεστώτων καὶ λέγομεν,
 ὡς οὐδέποτε ἐν δημοκρατία κάκιον ἐπολιτεύθημεν,
 ἐν δὲ τοῖς πράγμασι καὶ ταῖς διανοαῖσι αἷς ἔχομεν
 μᾶλλον αὐτήν ἀγαπῶμεν τῆς ὑπὸ τῶν προγόνων κα-
 ταλειφθείσης. ὑπὲρ ἧς ἐγὼ καὶ τοὺς λόγους μέλλω

ναμιν ὅσῃν περ ἐν σώματι φρό-
 νησις» Διὰ τῆς λέξεως πολι-
 τεῖα νοεῖ ἐνταῦθα τὸ εἶδος τῆς
 διοικήσεως, τὸ πολιτικὸν σύστημα
 πόλεως οὕτω 3, 22 καὶ 3, 54
 κλπ.

— τὰς δὲ συμφορὰς δια-
 φεύγουσα] ἐν τῷ Παναθ. ἐνθ'
 ἄνωτέρ. προστίθεται «καὶ πάντων
 αἰτία τῶν ταῖς πόλεσι συμβαι-
 νόντων.»

— ταύτη καὶ τοὺς νό-
 μους καὶ τοὺς ἰδιώτας κτλ.]
 μὲ ταύτην καὶ οἱ νόμοι καὶ οἱ ῥή-
 τορες καὶ οἱ ἰδιῶται πρέπει νὰ
 συμμορφώνωνται καὶ νὰ φέρωνται
 οὕτως ὅλοι ὅπως εἶνε αὕτη. —
 Ἰδιώτης λέγεται ὁ ζῶν ἰδιω-
 τικὸν βίον ἢ ὁ μὴ ἔχων ἀρχήν,
 ἀξίωμα τέχνην ἢ ἐπιστήμην, ἀν-
 τιθετικῶς πρὸς τὸν ἔχοντα ται-
 αύτην.

15.) Σκοποῦμεν ὅπως ἐπα-
 νορθώσομεν] Μετὰ τὰ φρον-
 τίδος ἐπιμελείας, μερίμνης, προ-
 σοχῆς κλπ. σημαντικὰ ῥήματα
 τίθεται τὸ ὅπως μετὰ μέλλοντος
 ὀριστικῆς καὶ δηλοῖ τὸν σκοπόν.
 Πρὸβλ. 12, 188 «βλέπουσιν εἰς οὐ-
 δὲν ἄλλο, πλην ὅπως ὡς πλεῖστα
 τῶν ἀλλοτρίων κατασχήσουσιν.»

— Μᾶλλον αὐτήν ἀγα-
 πῶμεν... καταλειφθείσης]
 μᾶλλον αὐτήν (τὴν δημοκρατίαν,
 ἐν ἣ νῦν πολιτευόμεθα) ἀγαπῶμεν
 ἢ ἐκεῖνην, ἣν οἱ πρόγονοι κατέ-
 λιπον.

— Πρόσοδον ἀπεγραψά-
 μην] «Ἀπογράφεσθαι πρόσοδον
 πρὸς τὴν βουλήν, πρὸς τὴν δῆμον»
 ταῦτόν καὶ «πρόσοδον ποιεῖσθαι»
 διορίζειν δηλ. τὴν ἡμέραν καθ' ἣν
 μέλλει νὰ παρασταθῇ τις εἰς τὴν
 βουλήν.

ποιεῖσθαι καὶ τὴν πρόσοδον ἀπεγραφάμην. (5.) Εὐρί- 16
 σκω γὰρ ταύτην μόνην ἂν γενομένην καὶ τῶν μελ-
 λόντων κινδύνων ἀποτροπὴν καὶ τῶν παρόντων κακῶν
 ἀπαλλαγὴν, ἣν ἐθελήσωμεν ἐκείνην τὴν δημοκρατίαν
 ἀναλαβεῖν, ἣν Σόλων μὲν ὁ δημοτικώτατος γενόμενος
 ἐνομοθέτησε, Κλεισθένης δ' ὁ τοὺς τυράννους ἐκβα-
 λῶν καὶ τὸν δῆμον καταγαγὼν πάλιν ἐξ ἀρχῆς κα-
 τέστησεν. ἥς οὐκ ἂν εὐροιμεν οὔτε δημοτικώτεραν 17
 οὔτε τῇ πόλει μᾶλλον συμφέρουσαν. τεκμήριον δὲ μέ-
 γιστον· οἱ μὲν γὰρ ἐκείνη χρώμενοι, πολλὰ καὶ καλὰ
 διαπραξάμενοι καὶ παρὰ πᾶσαν ἀνθρώποις εὐδοκμή-
 σαντες, παρ' ἐκόντων τῶν Ἑλλήνων τὴν ἡγεμονίαν
 ἔλαβον, οἱ δὲ τῆς νῦν παρούσης ἐπιθυμήσαντες, ὑπὸ
 πάντων μισηθέντες καὶ πολλὰ καὶ δεινὰ παθόντες,
 μικρὸν ἀπέλιπον τοῦ μὴ ταῖς ἐσχάταις συμφοραῖς

16.) Σόλων] ὁ περίφημος τῶν
 Ἀθηναίων νομοθέτης, (594 π. Χ.)
 υἱὸς τοῦ Ἐξηκαστίδου καταγόμε-
 νος ἐκ τῆς οἰκογενείας τοῦ βασι-
 λέως Κόδρου.

— Κλεισθένης] υἱὸς τοῦ
 Μεγακλέους, καὶ ἐκ τῆς μητρὸς
 Ἀγαρίστης ἕγγονος Κλεισθένους
 τοῦ βασιλέως τῆς Σικυῶνος, σύγ-
 χρονος τῶν Πεισιστρατιδῶν ἐν Ἀ-
 θήναις καὶ ἀρχηγὸς τῆς οἰκίας
 τῶν Ἀλκμεωνιδῶν, ὅστις συνετέ-
 λεσε τὰ πλεῖστα εἰς τὸ νὰ διώ-
 ξωσιν ἐκ τῶν Ἀθηναίων τὸν τύραν-
 νον Ἴππιαν, ἀποκαταστήσας τὴν
 προτέραν δημοκρατικὴν πολιτείαν

καὶ εἰσαγαγὼν ἐκ νέου τοὺς νόμους
 τοῦ Σόλωνος.

— ὁ τοὺς τυράννους] ἐν-
 νοεῖ τοὺς Πεισιστρατίδας, διότι
 τούτους ἐξεδίωξεν ὁ Κλεισθένης
 ὡς ἐλέγχθη ἀνωτέρω.

17) τεκμήριον δὲ μέγι-
 στον] προεξαγγελτικὴ παράθεσις.
 Τοιαῦται παραθέσεις εἶνε καὶ αἱ
 σημεῖον δὲ, μαρτύριον δὲ, δῆλον δὲ.

— μικρὸν ἀπέλιπον τοῦ
 μὴ - περιπεσεῖν] ὀλίγον ἔλει-
 ψε νὰ περιπέσωσιν εἰς τὰς ἐσχά-
 τας συμφοράς. (= ἔξανδραποδισθῆ-
 ναι). Ἡ ὄρνησις πλεονάζει: ἐν-
 ταῦθα.

- 18 περιπεσεῖν. καίτοι πῶς χρή ταύτην τὴν πολιτείαν ἐπαινεῖν ἢ στέργειν τὴν τοσούτων μὲν κακῶν αἰτίαν πρότερον γενομένην, νῦν δὲ καθ' ἕκαστον τὸν ἐνιαυτὸν ἐπὶ τὸ χεῖρον φερομένην; πῶς δ' οὐ χρή δεδιέναι μὴ τοιαύτης ἐπιδόσεως γιγνομένης τελευτῶντες εἰς τραχύτερα πράγματα τῶν τότε γενομένων ἐξοκειλωμεν;
- 19 (ξ'.) Ἴνα δὲ μὴ συλλήβδην μόνον ἀκηκοότες ἀλλ' ἀκριδῶς εἰδότες ποιήσθε καὶ τὴν αἴρεσιν καὶ τὴν κρίσιν αὐτῶν, ὑμέτερον μὲν ἔργον ἐστὶ παρασχεῖν ὑμᾶς αὐτοὺς προσέχοντας τὸν νοῦν τοῖς ὑπ' ἐμοῦ λεγομένοις, ἐγὼ δ' ὡς ἂν δύνωμαι συντομώτατα περὶ ἀμφοτέρων τούτων πειράσομαι διελθεῖν πρὸς ὑμᾶς.
- 20 (ή.) Οἱ γὰρ κατ' ἐκείνον τὸν χρόνον τὴν πόλιν διοι-

18) ἐπὶ τὸ χεῖρον φερομένην] χειροτερεύουσαν.

— τελευτῶντες ἐξοκειλωμεν] ἐπὶ τέλους ἐξοκειλωμεν. Τὸ ἐξοκέλλειν κυριολεκτεῖται ἐπὶ τῶν πλοίων, ἅτινα ὑπὸ τῆς βίας τοῦ ἀνέμου ῥίπτονται εἰς τὴν ξηρὰν. Μεταφορικῶς δὲ σημαίνει παρεκτρέπομαι, παρασύρομαι. Ἐπιστολ. 2,13 «ἔλαθον ἐμυτὸν οὐκ εἰς ἐπιστολῆς συμμετρίαν ἀλλ' εἰς λόγου μῆκος ἐξοκέλλας.» Αἰλιαν. Ποικ. Ἱστορ. 9,24 «ἐξώκειλεν εἰς τοσοῦτο τρυφῆς.»

19) Ἴνα δὲ μὴ συλλήβδην κτλ.] ἵνα μὴ συγκεφαλαιωδῶς μόνον ἀκούσαντες.

— προσέχοντας τὸν νοῦν] Συνήθως ἐπὶ τῆς τοιαύτης ση-

μασίας, συνάπτεται μετὰ τοῦ προσέχειν καὶ ἡ αἰτιατικὴ τὸν νοῦν, σπανιότερον δὲ παραλείπεται. Πρβλ. 2,11 «ὧν ἐνθυμούμενον χρή προσέχειν τὸν νοῦν» 8,121 «χρὴ μὴ προσέχειν τὸν νοῦν τοῖς —χαριζομένοις.»

— περὶ ἀμφοτέρων τούτων] δηλ. τῶν πολιτειῶν, ἧτοι περὶ τῆς ὑπὸ Σόλωνος καὶ Κλεισθένου κατασταθείσης καὶ τῆς παρουσίας τῶν ἡμετέρων διοικήσεως.

20.) κατεστήσαντο πολιτείαν] ἱδρυσαν πολιτείαν.

— ὀνόματι κοινοστάτω καὶ πραστάτῳ] = τῷ τῆς δημοκρατίας δηλ.

— ὡσθ' ἡγεῖσθαι κ. τ. λ.]

κοῦντες κατεστήσαντο πολιτείαν οὐκ ὀνόματι μὲν τῷ κοινοτάτῳ καὶ πραοτάτῳ προσαγορευομένην, ἐπὶ δὲ τῶν πράξεων οὐ τοιαύτην τοῖς ἐντυγχάνουσι φαινομένην, οὐδ' ἦ τοῦτον τὸν τρόπον ἐπαίδευε τοὺς πολίτας ὥσθ' ἠγεῖσθαι τὴν μὲν ἀκολασίαν δημοκρατίαν, τὴν δὲ παρανομίαν ἐλευθερίαν τὴν δὲ παρρησίαν ἰσονομίαν, τὴν δ' ἐξουσίαν τοῦ ταῦτα ποιεῖν εὐδαιμονίαν, ἀλλὰ καὶ μισοῦσα καὶ κολάζουσα τοὺς τοιούτους βελτίους καὶ σωφρονεστέρους ἅπαντας τοὺς πολίτας ἐποίησεν. μέγιστον δ' αὐτοῖς συνεβάλετο πρὸς τὸ καλῶς οἰκεῖν τὴν πόλιν, ὅτι δυοῖν ἰσοτήτοι νομιζομέναιν εἶναι, καὶ τῆς μὲν ταῦτόν ἅπασιν ἀπονεμούσης, τῆς δὲ τὸ προσῆκον ἐκάστοις, οὐκ ἠγνόουν τὴν χρησιμωτέραν, ἀλλὰ τὴν μὲν τῶν αὐτῶν ἀξιούσαν

21

ὥστε νὰ θεωρῶσι τὴν μὲν ἀκολασίαν δημοκρατίαν.

— τὴν δ' ἐξουσίαν τοῦ ταῦτα ποιεῖν] ὁ Κοραῆς ἀντὶ τοῦ ταῦτα γράφει πάντα. Ἐν τῷ Παναθην. 130 «τὴν δ' ἐξουσίαν τοῦ ὅτι βούλεται τις ποιεῖν εὐδαιμονίαν»

21.) δυοῖν ἰσοτήτοι νομιζομέναιν] = δύο ἰσοτήτων νομιζομένων. Τὸ δύο καὶ τὸ δυοῖν ἄλλοτε μὲν συνάπτονται μετὰ δυϊκοῦ ἀριθμοῦ ὡς Ἀριστοφ. Πλ. 441 «ἀλλ' ἄνδρε δύο γυναῖκα φεύγομεν μίαν» Θουκ. 1,23 «δυοῖν ναυμαχίαιν καὶ πεζομαχίαιν» Πλάτ. Πρωταγ. 355 «δυοῖν ὀνόμασι» κτλ. ἄλλοτε δὲ μετὰ πλη-

θυντικοῦ. Θουκ. 1,93 «δύο ἄμαξαι» Λυκούργ. Λεωκρ. 86 «δυοῖν ἀνδρῶν»

— τὴν μὲν τῶν αὐτῶν ἀξιούσαν] Πρβλ. 3,14 «οἶμαι πᾶσι ὀκεῖν δεινότατον μὲν εἶναι τὸ τῶν αὐτῶν ἀξιούσθαι τοὺς χρηστοὺς καὶ τοὺς πονηροὺς» Λυσ. 31,25 «κίνδυνος καὶ τοὺς χρηστοὺς, εἴαν αἰσθάνωνται ὁμοίως τοὺς πονηροὺς τιμωμένους, παύσεσθαι τῶν χρηστῶν ἐπιτηδεύματων, τῶν αὐτῶν ἠγούμενους εἶναι τοὺς τε κακοὺς τιμᾶν καὶ τῶν ἀγαθῶν ἀμνημονεῖν» Παρ' Ὀμήρω Ἰλ. 1,319 «ἐν δὲ ἰῆ τιμῇ ἡμὲν κακὸς ἦδὲ καὶ ἐσθλὸς»

— ἀπεδοκίμαζον] κατέ-

22 τοὺς χρηστοὺς καὶ τοὺς πονηροὺς ἀπεδοκίμαζον ὡς οὐ
δικαίαν οὖσαν, τὴν δὲ κατὰ τὴν ἀξίαν ἕκαστον τι-
μῶσαν [καὶ κολάζουσαν] προηροῦντο καὶ διὰ ταύτης
ᾤκουν τὴν πόλιν, οὐκ ἐξ ἀπάντων τὰς ἀρχὰς κλη-
ροῦντες ἀλλὰ τοὺς βελτίστους καὶ τοὺς ἰκανωτάτους
ἐφ' ἕκαστον τῶν ἔργων προκρίνοντες, τοιοῦτους γὰρ
ἤλπιζον ἔσσεσθαι καὶ τοὺς ἄλλους, οἳ περ ἂν ᾧσιν
23 οἱ τῶν πραγμάτων ἐπιστατοῦντες. ἔπειτα καὶ δημο-
τικωτέραν ἐνόμιζον εἶναι ταύτην τὴν κατάστασιν ἢ
τὴν διὰ τοῦ λαγχάνειν γιγνομένην. Ἐν μὲν γὰρ τῇ
κληρώσει τὴν τύχην βραβεύσειν καὶ πολλάκις λήψε-
σθαι τὰς ἀρχὰς τοὺς ὀλιγαρχίας ἐπιθυμοῦντας, ἐν δὲ
τῷ προκρίνειν τοὺς ἐπιεικεστάτους τὸν δῆμον ἔσσεσθαι
κύριον ἐλέσθαι τοὺς ἀγαπῶντας μάλιστα τὴν καθε-

κρινον. Τούναντίον τοῦ ἀποδοκιμά-
ζειν τὸ δοκιμάζειν. Τὸ ἐπιδοκι-
μάζειν οὐδαμοῦ φέρεται. Τοῦ δό-
κιμος τούναντίον ἀδόκιμος.

22.) Οἱ οἱ περ] τοῦ περ ἢ ἀρ-
κτικὴ σημασία εἶνε πέρα — πέρα
παντελῶς, ἐντελῶς ὡς πρὸς τὸν
βαθμὸν καὶ οὐχί πρὸς τὸν τόπον.
Ὡς ἐγκλιτικὸν τίθεται πάντοτε
σχεδὸν μετ' ἐκείνης τῆς λέξεως ἣν
θέλει νὰ ἐξάρη. Ἐν τῷ περὶ λό-
γῳ ἀπαντᾷ ἐν συνθέσει μετ' ἀνα-
φορικῶν καὶ συνδέσμων, ἀνευ δὲ
συνδέσεως μόνον παρ' Ἰσαίῳ 9,11
«ὄτω ἐπὶ βραχύ περ ἦδει Ἀστυ-
φίλον χρώμενον»

23) Λ α γ χ ἄ ν ε ι ν γ ι γ ν ο μ ἔ -

ν η ν] λαγχάνειν=κληροῦσθαι. Ἡ
διὰ τοῦ κλήρου ἐκλογή τῶν ἀρ-
χόντων λέγεται ὅτι τὸ πρῶτον εἰσ-
τήχθη ὑπὸ τοῦ Κλεισθένους. Ὁ δ'
Ἀριστείδης μετὰ τὴν ἐν Πλα-
ταιαῖς μάχην, 479 π. Χ. περι-
ποιούμενος τὸν δῆμον, ἔγραψε ψή-
φισμα. «Κοινὴν εἶναι τὴν πολι-
τείαν, καὶ τοὺς ἄρχοντας ἐξ Ἀθη-
ναίων πάντων αἰρεῖσθαι.» (Πλου-
τάρχ. Ἀριστείδης 22.) Οὕτω κα-
τέλυσε τὸ προσὸν τῆς ἰδιοκτησίας
διὰ τὴν ἐν ἐκείνῃ τῇ μάχῃ προ-
δοτικὴν συνωμοσίαν τινῶν εὐπα-
τριδῶν, καὶ μάλιστα τὸ μέγα φρό-
νημα τοῦ καὶ ἐν Σαλαμῖνι καὶ ἐν
Πλαταιαῖς νικήσαντος τοὺς βαρ-

στῶσαν πολιτείαν. (24.) Αἴτιον δ' ἦν τοῦ ταῦτα τοῖς 24 πολλοῖς ἀρέσκειν καὶ μὴ περιμαχήτους εἶναι τὰς ἀρχάς, ὅτι μεμαθηκότες ἦσαν ἐργάζεσθαι καὶ φεῖδεσθαι, καὶ μὴ τῶν μὲν οἰκείων ἀμελεῖν, τοῖς δ' ἄλλοτρίοις ἐπιβουλεύειν, μηδ' ἐκ τῶν δημοσίων τὰ σφέτερ' αὐτῶν διοικεῖν, ἀλλ' ἐκ τῶν ἐκάστοις ὑπαρχόντων, εἴ ποτε δεήσεις, τοῖς κοινοῖς ἐπαρκεῖν, μηδ' ἀκριβέστερον εἰδέναί τας ἐκ τῶν ἀρχείων προσόδους ἢ τὰς ἐκ τῶν ἰδίων γιγνομένας αὐτοῖς. οὕτω δ' ἀπείχοντο 25 σφόδρα τῶν τῆς πόλεως, ὥστε χαλεπώτερον ἦν ἐν ἐκείνοις τοῖς χρόνοις εὐρεῖν τοὺς βουλομένους ἄρχειν ἢ

θάρους δήμου. Ἀλλὰ συγχρόνως ηὔξησε τὴν δύναμιν τῆς τοῦ Ἀρείου Πάγου βουλῆς.

24) Περιμαχήτους] Περιμάχητος ὁ, ἢ. Ἐκεῖνος, περὶ οὗ φιλονεικοῦσιν, μάχονται, ἢ περὶ οὗ μάχη, φιλονεικία ἀπὸ πανταχόθεν ἐγένετο, ὧν τὸ ἀντικείμενον ἔριδος καὶ φιλονεικίας· ἢ ἄξιος ἔριδος, μάχης, ὅθεν εὐκταῖος ἐπιθυμητός· πρβλ. Ἀριστοφ. Ὀρνιθ. 1404 «ὅς ταῖσι φυλαῖς περιμάχητός εἰμ' αἰί.»

— Ἐργάζεσθαι] τὰ οἰκεία πράττειν ὅθεν ἀμέσως ἔπειτα «καὶ μὴ τῶν μὲν οἰκείων ἀμελεῖν» 2, 21 ἀνόμιζε καὶ τοὺς δαπανῶντας ἀπὸ τῶν σῶν ἀναλίσκεν καὶ τοὺς ἐργαζομένους τὰ σὰ πλείω ποιεῖν.»

— Καὶ μὴ τῶν μὲν οἰκείων κτλ.] καὶ ὅχι νὰ παρα-

μελῶσι μὲν τὰ ἰδικὰ των πράγματα νὰ ἐπιβουλεύωσι δὲ τὰ ξένα.

— Τοῖς δ' ἄλλοτρίοις ἐπιβουλεύειν] ὡς συνειθίζον οἱ συκοφάνται καθ' ὧν ὁ Ἰσοκράτης ἀδιαλείπτως ἐπολέμει.

— Ἀρχείων] «Ἀρχεῖα ἐν ταῦθα τοὺς δημοσίους οἴκους λέγει, ἐν οἷς διημερεύουσι καὶ τὰ τῆς ἀρχῆς πράττουσιν οἱ ἄρχοντες, καθὰ καὶ βασιλεία, ἐν οἷς ὁ βασιλεὺς. Ἡσύχιος δὲ φησιν. «Ἀρχεῖα ἔνθα οἱ δημόσιοι χάρται ἢ χαρτοφυλάκια.» εἰσὶ δὲ ταῦτα τὰ τοῖς Ἰταλ. Archivi καὶ τοῖς Γαλλ. Archives καλούμενα.» Κορ. Τὰς ἐκ τῶν ἀρχείων προσόδους, τὰς δημοσίους δηλονότι προσόδους.

25) Οὕτω] συναπτόεν τῷ σφόδρα.

νῦν τοὺς μηδὲν δεομένους· οὐ γὰρ ἐμπορίαν ἀλλὰ λει-
τουργίαν ἐνόμιζον εἶναι τὴν τῶν κοινῶν ἐπιμέλειαν,
οὐδ' ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας ἐσκόπουν ἐλθόντες, εἴ
τι λῆμμα παραλελοίπασιν οἱ πρότερον ἄρχοντες, ἀλ-
26 λὰ πολὺ μᾶλλον εἴ τινας πράγματος κατημελήκασι
τῶν τέλος ἔχειν κατεπειγόντων. ὡς δὲ συντόμως εἴ-
πεῖν, ἐκεῖνοι διεγνωκότες ἦσαν, ὅτι δεῖ τὸν μὲν δῆμον
ὡσπερ τύραννον καθιστάναι τὰς ἀρχὰς καὶ κολάζειν
τοὺς ἔξαμαρτάνοντας καὶ κρίνειν περὶ τῶν ἀμφισβη-
τουμένων, τοὺς δὲ σχολὴν ἄγειν δυναμένους καὶ βίον
ἱκανὸν κεκτημένους ἐπιμελεῖσθαι τῶν κοινῶν ὡσπερ
οἰκέτας, καὶ δικαίους μὲν γενομένους ἐπαινείσθαι

Λειτουργία] Λειτουργία
= ἀξίωμα, τὸ ὁποῖον ἀνεδέχeto
τις θεληματικῶς, ὅστις ἔπρεπε
καὶ νὰ κάμῃ ὅλα τὰ ἔξοδα αὐ-
τοῦ ἐκ τῆς ἰδίας περιουσίας· τοῦ-
το τὸ ἀξίωμα ἦτο σύνηδες ἐν ταῖς
ἐλλην. δημοκρατίαις, καὶ μάλι-
στα ἐν Ἀθήναις· καὶ αἱ κυριώ-
τεραι τῶν τοιούτων τακτικῶν λει-
τουργιῶν ἐν Ἀθήναις ἦσαν ἡ γυ-
μνασιαρχία, ἡ χορηγία καὶ ἡ ἐ-
στίασις (ἡ δημοσία), καὶ ἡ τριη-
ραρχία.

— Εἴ τι λῆμμα κτλ.] ἐὰν
ἔχωσιν ἀφήσῃ ὑπόλοιπόν τι χρῆ-
μα (κέρδος) οἱ πρότερον ἄρχοντες.
Λῆμμα=κέρδος ἐκ τοῦ λαμβά-
νειν. Λῆμμα λέγει ὁ Ἰσοκράτης
καὶ τὸν δικαστικὸν καὶ ἐκκλησια-
στικὸν μισθόν. Πρβλ. 8,130 «τοὺς

ἀπὸ τῶν δικαστηρίων ζῶντας καὶ
τῶν ἐκκλησιῶν καὶ τῶν ἐντεῦθεν
λημμάτων.»

26] Τὸν δῆμον—καθιστά-
ναι τὰς ἀρχὰς] ὁ δῆμος ὡς
τύραννος νὰ διορίζῃ τοὺς ἄρχον-
τας.

— Βίον ἱκανὸν κεκτη-
μένους] ἐκεῖνοι οἵτινες περιου-
σίαν ἀρκετὴν ἔχουσιν ἀποκτήσῃ.
Βίον ἐνταῦθα λέγει τὴν περιου-
σίαν οὕτω καὶ ἐν τῇ κοινῇ γλώσ-
σῃ, ὁ βίος καὶ οὐδετέρως τὸ βίος
ἐπὶ τῆς αὐτῆς σημασίας.

— Ὡσπερ οἰκέτας] οἰκέ-
της=ἄνθρωπος τοῦ οἴκου. Κατὰ
Θωμᾶν τὸν Μάγιστρον οἰκέται ἐ-
κκαλοῦντο οὐ μόνον οἱ δοῦλοι ἀλλὰ
καὶ πάντες οἱ ἐν τῷ οἴκῳ, γυνή
καὶ τέκνα. Ὡς θηλυκὸν τοῦ οἰκέ-

καὶ στέργειν ταύτη τῇ τιμῇ, κακῶς δὲ διοικήσαντας 27
μηδεμιᾶς συγγνώμης τυγχάνειν ἀλλὰ ταῖς μεγίσταις
ζημίαις περιπίπτειν. καίτοι πῶς ἂν τις εὖροι ταύτης
βεβαιοτέραν ἢ δικαιοτέραν δημοκρατίαν, τῆς τοὺς
μὲν δυνατωτάτους ἐπὶ τὰς πράξεις καθιστάσης, αὐ-
τῶν δὲ τούτων τὸν δῆμον κύριον ποιούσης;

(ι.) Τὸ μὲν οὖν σύνταγμα τῆς πολιτείας τοιοῦτον 28
ἦν αὐτοῖς ῥάδιον δ' ἐκ τούτων καταμαθεῖν ὡς καὶ
τὰ κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκάστην ὀρθῶς καὶ νομίμως
πράττοντες διετέλεσαν. ἀνάγκη γὰρ τοῖς περὶ ὄλων
τῶν πραγμάτων καλὰς τὰς ὑποθέσεις πεποιημένοις
καὶ τὰ μέρη τὸν αὐτὸν τρόπον ἔχειν ἐκείνοις.

της λαμβάνεται συνήθως τὸ θε-
ράπεινα.

27) Στέργειν ταύτη τῇ
τιμῇ] νὰ ἀρχῶνται εἰς ταύτην
τὴν τιμὴν (τὸν ἔπαινον). Τὸ στέρ-
γειν δοτικῇ συντασσόμενον ση-
μαίνει ἀρκοῦμαι, εὐχαριστοῦμαι.
Πρβλ. 8,23 «ὄρωσι γὰρ ἡμᾶς οὐ
σπέργοντας ἐφ' οἷς ἂν ἔχωμεν»
ἀιτιατικῇ δὲ ἀποδέχομαι ἢ ἀνέ-
χομαι 1,29 «στέργε μὲν τὰ πα-
ρόντα, ζήτει δὲ τὰ βελτίω» Εὐ-
ριπίδ. Φοῖνισ. 1685 «τάμ' ἐγὼ
στέρξω κακί.»

— ταῖς μεγίσταις ζημί-
αις περιπίπτειν] νὰ τιμω-
ρῶνται μὲ μεγίστας ζημίας.
Ζημία=ποινὴ πρόστιμον.

— ἐπὶ τὰς πράξεις καθι-
στάσης]=διοριζούσης εἰς τὰς
ἀρχάς.

28) σύνταγμα τῆς πολι-
τείας] τὸ πολιτικὸν σύστημα
πρβλ. 12, 151.

— τὰ κατὰ τὴν ἡμέραν
ἐκάστην] Ἐὰν οὐσιαστικὸν
συνάπτεται μετὰ τοῦ ἕκαστος τὸ
ἄρθρον παραλείπεται, ὅταν ἡ ἔν-
νοια τοῦ οὐσιαστικοῦ ἐκλαμβάνε-
ται γενικῶς ὡς Ξενοφ. Ἀπομν.
4, 2. 12 «οὐκ' ὀλίγα ἐστὶ καθ'
ἐκάστην ἡμέραν τοιαῦτα»
=πᾶσαν ἡμέραν γενικῶς. Ὅταν
ὅμως ἡ ἔννοια τοῦ οὐσιαστικοῦ
ἐξαιρέται ἐμφαντικῶς, τότε προσ-
τίθεται ὡς ἐνταῦθα: κατὰ τὴν
ἡμέραν ἐκάστην—κατὰ μίαν
ἐκάστην ἡμέραν. πρβλ. Δημοσθ.
18, 68 «κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκά-
στην ἐν πᾶσι καὶ λόγοις καὶ θεω-
ρήμασι τῆς τῶν προγόνων ἀρετῆς
ὑπομνήμαθ' ὄρωσι.»

- 29 (ιά.) Καὶ πρῶτον μὲν τὰ περὶ τοὺς θεοὺς, ἐντεῦθεν γὰρ ἄρχεσθαι δίκαιον, οὐκ ἀνωμάλως οὐδ' ἀτάκτως οὔτ' ἑθεράπευον οὔτ' ὠργιάζον· οὐδ' ὁπότε μὲν δόξειεν αὐτοῖς, τριακοσίους βοῦς ἔπεμπον, ὁπότε δὲ τύχοιεν, τὰς πατρίους θυσίας ἐξέλειπον· οὐδὲ τὰς μὲν ἐπιθέτους ἑορτάς, αἷς ἐστίασίς τις προσείη, μεγαλοπρεπῶς ἦγον, ἐν δὲ τοῖς ἀγιωτάτοις τῶν ἱερῶν ἀπὸ μισθωμάτων ἔθουον· ἀλλ' ἐκεῖνο μόνον ἐτήρουν, ὅπως μὴδὲν μῆτε τῶν πατρίων καταλύσουσι μῆτ' ἔξω τῶν νομιζομένων προσθήσουσιν. οὐ γὰρ ἐν ταῖς πολυτελείαις ἐνόμιζον εἶναι τὴν εὐσεβείαν, ἀλλ' ἐν τῷ μὴδὲν κινεῖν ὧν αὐτοῖς οἱ πρόγονοι παρέδωκαν. καὶ γὰρ τοὶ καὶ τὰ παρὰ τῶν θεῶν οὐκ ἐμπλήκτως οὐδὲ ταραχιδῶς αὐτοῖς συνέβαιναν ἀλλ' εὐκαίρως καὶ πρὸς τὴν ἔργασίαν τῆς χώρας καὶ πρὸς τὴν συγκομιδὴν τῶν καρπῶν.

29) ὠργιάζον] ὄργια = θρησκευτικά τελεταὶ (ἰδίως τὰ ἐν θουσιώδη μυστήρια τοῦ Βάκχου) ὅθεν ὠργιάζειν = τελεῖν τὰ θρησκευτικά. Περὶ τῆς εὐσεβείας τῶν προγόνων του λέγει ὁ Ἰσοκράτης καὶ ἐν Παναηγυρικῷ § 33 «πάντες ὁμολογοῦσιν αὐτοὺς πρὸς τὰ τῶν θεῶν εὐσεβέστατα διακειμένους.

— τὰς πατρίους θυσίας] πάτριαι θυσίαι = αἱ πατροπαράδοτοι, παλαιαί. Θεουκ. 3, 58.

— ἐπιθέτους ἑορτάς] τὰς ὕστερον προστεθείσας ἀντιθετικῶς πρὸς τὰς πατρίους.

— αἷς ἐστίασίς τις προσ-

εἶη] κατὰ τὰς ὁποίας ὑπῆρχεν ἐστίασίς τις. Ἐννοεῖ τὰς δημοσίουσιν περὶ ὧν ὁ Ξενοφ. Ἀθ. Πολ. 2, 9 «θύουσιν σὺν δημοσίᾳ μὲν ἢ πόλις ἱερεῖα πολλὰ, ἔστι δ' ὁ δῆμος ὁ εὐωχούμενος καὶ διαλαγχάνων τὰ ἱερεῖα.»

30) ἀπὸ μισθωμάτων ἔθουον] τὸ ἀπὸ μισθωμάτων θύειν οὕτως πως πρέπει νὰ νοηθῇ. Ἐὰν ἔπρεπε νὰ γίνῃ θυσία τοῖς θεοῖς αἱ δὲ πρόσοδοι δὲν ἐξήρχον εἰς ἀγορὰν θυμάτων διότι εἶχον προκαταναλωθῆ εἰς τὰς μὴ πατρίους ἀλλ' ἐπιθέτους ἑορτάς καὶ θυσίας ἐμίσθουον οἱ διοικηταὶ τῶν ἱερῶν τὴν ἑορτὴν καὶ τὴν θυσίαν εἰς

(ιβ΄.) Παραπλησίως δὲ τοῖς εἰρημένοις καὶ τὰ πρὸς 31
σφᾶς αὐτοὺς διόκουν. οὐ γὰρ μόνον περὶ τῶν κοινῶν
ὤμονούουν ἀλλὰ καὶ περὶ τὸν ἴδιον βίον τοσαύτην ἐποι-
οῦντο πρόνοιαν ἀλλήλων, ὅσῃν περὶ χρῆ τοὺς εὖ φρο-
νοῦντας καὶ πατρίδος κοινωνοῦντας. οἳ τε γὰρ πενέ-
στεροι τῶν πολιτῶν τοσοῦτον ἀπεῖχον τοῦ φθονεῖν
τοῖς πλείω κεκτημένοις, ὥσθ' ὁμοίως ἐκήδοντο τῶν 32
οἰκῶν τῶν μεγάλων ὥσπερ τῶν σφετέρων αὐτῶν, ἡ-
γούμενοι τὴν ἐκείνων εὐδαιμονίαν αὐτοῖς εὐπορίαν
ὑπάρχειν. οἳ τε τὰς οὐσίας ἔχοντες οὐχ ὅπως ὑπερεώ-
ρων τοὺς καταδεέστερον πράττοντας, ἀλλ' ὑπολαμβά-
νοντες αἰσχύνην αὐτοῖς εἶναι τὴν τῶν πολιτῶν ἀπο-
ρίαν ἐπήμυνον ταῖς ἐνδείαις, τοῖς μὲν γεωργίας ἐπι-
μετρίαις μισθώσεσι παραδιδόντες, τοὺς δὲ κατ' ἐμπο-
ρίαν ἐκπέμποντες, τοῖς δ' εἰς τὰς ἄλλας ἐργασίας

ἐκείνων ὅστις ἀνελάμβανε ταύτας
ἀντὶ ἐλάχιστος δαπάνης.

— ὧν αὐτοῖς οἱ πρόγο-
νοι παρέδωσαν] Πρβλ. 2.20
«τὰ πρὸς τοὺς θεοὺς ποιεῖ—ὡς οἱ
πρόγονοι κατέδειξαν.»

— ἐμπλήκτως] κατὰ Κορ-
θῆν εὐμεταβόλως, ἀνθ' οὗ ὁ "Ὀμη-
ρος εἶπεν ('Ὀδυσ. Γ, 132) ἐμπλή-
κθην ἕτερόν γε τίει μερόπων
ἀνθρώπων.» Τὸ παρὰ Θουκυδίδη
3,82 «ἐμπλήκτως ὀξύ ἀνδρὸς
μοῖρα προσετέθη,» ἐρμηνεύεται ὑπὸ
τοῦ σχολιαστοῦ, μ. α. ν. ι. ω. δ. ὤ. ς.

31) Τὰ πρὸς σφᾶς αὐτοὺς]
προβαίνει ἡδὴ εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ
ιδιωτικοῦ βίου τῶν προγόνων του.

— Οἳ ἀν περὶ χρῆ κτλ.] δηλ.
οἱ εὖ φρονοῦντες ἐννοοῦσιν ὅτι αἱ
πόλεις οὔτε ὄνευ πλουσιῶν οὔτε
ἄνευ πενήτων εἶνε δυνατόν νὰ συ-
νίστανται· διότι οἱ μὲν πένητες
τῆς ἀρωγῆς τῶν πλουσιῶν οἱ δὲ
πλούσιοι τῶν ἔργων τῶν πενή-
των ἔχουσιν ἀνάγκην. Καὶ ὁ Σο-
φοκλῆς ἐν Αἴαντι 158 :

Καίτοι σμικροὶ μεγάλων χωρὶς
σφαλερὸν πύργου ῥῦμα πέλονται

32) ὁμοίως ἐκήδοντο] ὁ-
μοίαν φροντίδα ἐλάμβανον. Κή-
δομαι = φροντίζω ἀνησυχῶ διά
τι. Τὸ ἐνεργ. κ. ἡ ὄω εἶνε ἴδιον
τῶν ποιητῶν. Ἰλ. I, 615 P, 549.

— ὥσπερ τῶν σφετέρων

- 33 ἀφορμὴν παρέχοντες. οὐ γὰρ ἐδέδισαν μὴ δυοῖν θά-
 τερον [πάθοιεν], ἢ πάντων στερηθεῖεν, ἢ πολλὰ πράγ-
 ματα σχόντες μέρος τι κομίσαιντο τῶν προεθέντων
 ἀλλ' ὁμοίως ἐθάρρουν περὶ τῶν ἔξω δεδομένων ὡσπερ
 περὶ τῶν ἔνδον ἀποκειμένων. ἐώρων γὰρ τοὺς περὶ
 τῶν συμβολαίων κρίνοντας οὐ ταῖς ἐπιεικείαις χρωμέ-
 34 νους ἀλλὰ τοῖς νόμοις πειθομένους, οὐδ' ἐν τοῖς τῶν
 ἄλλων ἀγῶσιν αὐτοῖς ἀδικεῖν ἐξουσίαν παρασκευά-
 ζοντας, ἀλλὰ μᾶλλον ὀργιζομένους τοῖς ἀποστεροῦσιν
 αὐτῶν τῶν ἀδικουμένων καὶ νομίζοντας διὰ τοὺς ἄ-

αὐτῶν] αἰ κτητικαὶ ἀντωνυ-
 μίαι ἰσοδυναμοῦσι ταῖς γενικαῖς
 τῶν προσωπικῶν, διὸ πολλάκις
 συνάπτεται μετὰ τοῦ σφετέρως (ὡς
 καὶ τοῦ ἡμέτερος—ὕμέτερος) ἢ
 γενικῆ αὐτῶν. Πρβλ. 3,31 «ἐκ
 παντός τρόπου τὰ σφετέρ' αὐτῶν
 διορθουμένους» 5,49 «τῶν οἰκε-
 τῶν τῶν σφετέρων αὐτῶν» 4,77
 «ἐπὶ τοῖς ἰδίαις τοῖς σφετέροις
 αὐτῶν.»

— οὐσίαις] περιουσίας. Οὐ-
 σίαν ἐνταῦθα καλεῖ ὅτι ἀνωτέρω
 βίον ἐχάλεσαν.

— οὐχ' ὅπως ὑπερεώρων
 κ.τ.λ.] ὅχι μόνον δὲν παρέβλεπον
 τοὺς πτωχοτέρους, ἀλλ' ἐπειδὴ
 ἐθεώρουν ἐντροπήν των τὴν ἀπο-
 ρίαν τῶν συμπολιτῶν των, ἐθαή-
 θουν τοὺς δυστυχεῖς.

— κατ' ἐμπορίαν ἐκπέμ-
 ποντες] πέμποντες ἔξω ἵνα ἐμ-

πορευθῶσιν περὶ τῶν λέξεων ἐμ-
 πορία—ἐμπόριον πρβλ. Πανηγυρ.
 § 42 σμ.

— ἀφορμὴν] κεφάλαια. κα-
 πιτάλια, ὡς κοινῶς λέγεται. Πρβλ.
 Πλαταῖκ. 40 καὶ Ξενοφ. Ἀπομν.
 2, 7,12 «ἐπορίσθη μὲν ἀφορμὴ
 ἐωνήθη δ' ἔρια.»

33.) ἐδέδισαν] οἱ τύποι ἐδε-
 δισαν, ἔδισαν ἐδεδοίκεσαν εἶνε
 ἐσφαλμένοι μόνος δ' ὀρθῶς ὁ ἐδέδι-
 σαν. Οἱ παλαιοὶ ἔλεγον δέδιμεν, δέ-
 διτε, δεδισαν καὶ ἐδέδιμεν, ἐδέδιτε
 ἐδέδισαν. Προστακτ. δέδιθε δεδίτω,
 δέδιτε. (Cobet N. L. σ. 466)

— ἐώρων κ.τ.λ.] ἔβλεπον
 ὅτι οἱ κρίνοντας περὶ τῶν συμβο-
 λαίων δὲν ἔκριναν μὲ ἐπιεικείαν.

34.) ἐν τοῖς τῶν ἄλλων ἀ-
 γῶσι κτλ.] οὐδὲ παρεσκευάζον
 εἰς ἑαυτοὺς ἐξουσίαν ν' ἀδικῶσιν
 εἰς τὰς κρίσεις τῶν ἄλλων. Ἀγῶ-

πιστα τὰ συμβόλαια ποιούντας μείζω βλάπτεσθαι
 τοὺς πένητας τῶν πολλὰ κεκτημένων· τοὺς μὲν γὰρ,
 ἢν παύσωνται προΐεμενοι, μικρῶν προσόδων ἀποστερή-
 σεσθαι, τοὺς δ' ἢν ἀπορήσωσι τῶν ἐπαρκούντων, εἰς
 τὴν ἐσχάτην ἔνδειαν καταστήσεσθαι. καὶ γὰρ τοι 35
 διὰ τὴν γνώμην ταύτην οὐδεὶς οὔτ' ἀπεκρύπτετο
 τὴν οὐσίαν οὔτ' ὄκνει συμβάλλειν, ἀλλ' ἥδιον ἐώρων
 τοὺς δανειζομένους ἢ τοὺς ἀποδιδόντας, ἀμφοτέρα γὰρ
 αὐτοῖς συνέβαινε, ἅπερ ἂν βουλευθεῖεν ἄνθρωποι νοῦν
 ἔχοντες· ἅμα γὰρ τοὺς τε πολίτας ὠφέλου καὶ τὰ
 σφέτερ' αὐτῶν ἐνεργὰ καθίστασαν. κεφάλαιον δὲ τοῦ
 καλῶς ἀλλήλοις ὀμιλεῖν· αἱ μὲν γὰρ κτήσεις ἀσφα-

σιν ἐνταῦθα = δικαστικοῖς ἀγ.,
 διαδικασίαις 4, 11 «πρὸς τοὺς
 ἀγῶνας τοὺς περὶ τῶν ἰδίων συμ-
 βολαίων σκοποῦσιν»

— ἀλλὰ μᾶλλον ὀργιζο-
 μένους κτλ.] ἀλλ' ἐβλεπον ὅτι οἱ
 δικασταὶ ὠργίζοντο κατὰ τῶν ἀπο-
 στερούντων περισσότερον ἀπὸ αὐ-
 τοὺς τοὺς ἀδικουμένους.

— ἀδικουμένων] β'. ὄρος
 τῆς συγκρίσεως

— διὰ τοὺς ἔπιστα κτλ.]
 ἐξ αἰτίας ἐκείνων (τῶν συμβολαιο-
 γράφων) οἵτινες κάμνουσιν ἄπιστα
 (ἄκυρα) τὰ συμβόλαια.

— ἢν παύσωνται προΐε-
 μενοι] = ἐὰν ἤθελον παύσῃ τοῦ
 νὰ δανείζωσιν.

— ἀποστερήσεσθαι] μέσ.
 μέλλων ἀντὶ τοῦ παθητ. ἀπο-

στερηθῆσεσθαι. Θουκ. 5,94
 «εὐθὺς ἀποστερήσονται» = ἀπο-
 στερηθήσονται.

35.) οὔτ' ἀπεκρύπτετο] κα-
 τὰ μέσῃν διάθεσιν = ἀπέκρυπτε
 τὴν ἑαυτοῦ οὐσίαν. Ἐπίτηδες δὲ
 μετεχειρίσθη μέσον τύπον διότι ἂν
 ἔλεγεν ἀπέκρυπτε τὴν οὐσίαν θὰ
 ἦτο ἔδηλον ἂν ἠνόει τὴν ἑαυτοῦ
 ἢ τὴν ἐτέρου.

— ἀμφοτέρα γὰρ αὐτοῖς]
 τοῖς δανειζουσιν

— ἅμα γὰρ — καθίστα-
 σαν] διότι συγχρόνως καὶ τοὺς
 συμπολίτας των ὠφέλου καὶ τὰ
 ἰδικά των (χρηματικά κεφάλαια)
 καθίστων ἐνεργὰ.

— τὰ σφέτερ' αὐτῶν ἐνε-
 γὰ] νοητέον τὰ σφέτερ' αὐτῶν
 χρήματα. Ἄργα χρήματα λέγον-

λεῖς ἦσαν οἷσπερ κατὰ τὸ δίκαιον ὑπῆρχον, αἱ δὲ χρήσεις κοιναὶ πᾶσι τοῖς δεομένοις τῶν πολιτῶν.

- 36 (ιγ΄.) Ἴσως ἂν οὖν τις ἐπιτιμήσειε τοῖς εἰρημένοις, ὅτι τὰς μὲν πράξεις ἐπαινῶ τὰς ἐν ἐκείνοις τοῖς χρόνοις γιγνομένας, τὰς δ' αἰτίας οὐ φράζω, δι' ἃς οὕτω καλῶς καὶ τὰ πρὸς σφᾶς αὐτοὺς εἶχον καὶ τὴν πόλιν διώκουν. ἐγὼ δ' οἶμαι μὲν εἰρηκεῖναι τι καὶ τοιοῦτον, οὐ μὴν ἄλλ' ἔτι πλείω καὶ σαφέστερον πειράσομαι
- 37 διαλεχθῆναι περὶ αὐτῶν. (ιδ΄.) Ἐκεῖνοι γὰρ οὐκ ἐν μὲν ταῖς παιδείαις πολλοὺς τοὺς ἐπιστατοῦντας εἶχον, ἐπειδὴ δ' εἰς ἄνδρας δοκιμασθεῖεν, ἐξῆν αὐτοῖς ποιεῖν ὅτι βουλευθεῖεν, ἀλλ' ἐν ταύταις ταῖς ἀκμαῖς

ταὶ τὰ μὴ φέροντα κέρδος, ἐνεργὰ δὲ ἐκεῖνα, ὧν γίνεται χρῆσις πρὸς ἐμπορίαν καὶ ἐν γένει κερδοσκοπίαν.

— κεφάλαιον δὲ — ὁμιλεῖν] τοῦτο δὲ εἶνε τὸ σύνολον τοῦ ὅτι ἔζων καλῶς πρὸς ἀλλήλους. Κεφάλαιον = τὸ κυριώτατον καὶ σπουδαιότατον μέρος πράγματός τινος ἐνταῦθα λ. γ. τὸ κυριώτατον τῆς πρὸς ἀλλήλους σχέσεως.

36.) Ἴσως οὖν ἂν τις ἐπιτιμήσειε κ. τ. λ.] ἴσως λοιπὸν ἤθελέ τις κατηγορήσῃ τὰ λεχθέντα.

— τὰς δ' αἰτίας οὐ φράζω] τὰς δ' αἰτίας δὲν διασαφῶ. Τὸ φράζω κυρίως σημαίνει ἐξηγῶ, ἐρμηνεύω, καταλεπτικῶς ἀναφέρω τι. Πρβλ. 15, 17 «δεῖ γὰρ οὐχ' ἀπλῶς εἰπεῖν, ἀλλὰ σαφῶς

φράσαι περὶ αὐτῶν.» καὶ 16, 39.

— ἐγὼ δ' οἶμαι μὲν εἰρηκεῖναι] Ἡ αἰτία ὅλων τῶν καλῶν ὅσα ἀνωτέρω καταλέγει ὁ Ἰσοκράτης εἶνε ἡ συνετὴ διοίκησις τῆς προτέρας δημοκρατίας, περὶ ἧς ὠμίλησεν ἐν §§ 8, 9. καὶ ἀλλαχοῦ.

37.) ἐν μὲν ταῖς παιδείαις κ. τ. λ.] εἰς τὴν παιδικὴν ἡλικίαν εἶχον πολλοὺς τοὺς ἐπιστατοῦντας.

— ἐπειδὴ—δοκιμασθεῖεν] ὁ χρονικὸς λόγος ἐτέθη κατ' εὐχτικὴν διότι σημαίνει ἐπανάληψιν πράξεως ἀναφερομένης εἰς τὸ παρελθόν. Ξενοφ. Ἄναβ. 4, 5, 8 «ἐπειδὴ δὲ τι ἐμράγοιεν ἀνίσταντο καὶ ἐπορεύοντο»

— ἐπέστησαν ἐπιμελεῖ-

πλείονος ἐπιμελείας ἐτύγχανον ἢ παῖδες ὄντες. οὕτω γὰρ ἡμῶν οἱ πρόγονοι σφόδρα περὶ τὴν σωφροσύνην ἐσπούδαζον, ὥστε τὴν ἐξ Ἀρείου πάγου βουλὴν ἐπέστησαν ἐπιμελεῖσθαι τῆς εὐκοσμίας, ἧς οὐχ οἶόν τ' ἦν μετασχεῖν πλὴν τοῖς καλῶς γεγονόσι καὶ πολλὴν ἀρετὴν ἐν τῷ βίῳ καὶ σωφροσύνην ἐνδεδειγμένοις, ὥστ' εἰκότως αὐτὴν διενεγκεῖν τῶν ἐν τοῖς Ἑλλησι συνεδρίων.

(ιέ.) Σημείοις δ' ἂν τις χρήσαιτο περὶ τῶν τότε 38
καθεστῶτων καὶ τοῖς ἐν τῷ παρόντι γιγνομένοις· ἔτι γὰρ καὶ νῦν ἀπάντων τῶν περὶ τὴν αἵρεσιν καὶ τὴν δοκιμασίαν κατημελημένων ἴδοιμεν ἂν τοὺς ἐν τοῖς ἄλλοις πράγμασιν οὐκ ἀνεκτοὺς ὄντας, ἐπειδὴν εἰς Ἀρειὸν πάγον ἀναβῶσιν, ὀκνοῦντας τῇ φύσει χρῆσθαι καὶ μᾶλλον τοῖς ἐκεῖ νομίμοις ἢ ταῖς αὐτῶν κακίαις ἐμμένοντας. τοσοῦτον φόβον ἐκεῖνοι τοῖς πονηροῖς

σθαι τῆς εὐκοσμίας] διώρισαν τὴν ἐξ Ἀρείου Πάγου βουλὴν νὰ ἐπιμεληῖται περὶ τῆς εὐκοσμίας.

— Ἦς οὐχ' οἶόν τ' ἦν μετασχεῖν κτλ.] πρὸς τὸ Βουλῆς, τὸ, ἧς, οὐχὶ πρὸς τὸ εὐκοσμίας.

38.] Ἐπειδὴν εἰς Ἀρειὸν πάγον ἀναβῶσιν,] δηλ. γείνωσι μέλη αὐτοῦ, Ἀρεοπαγῖται. «Σημειῶσαι δὲ καὶ τὸ, ἀναβῶσιν, διὰ τὸ ἐπὶ πάγου, τουτέστιν ὄχθου, ἢ βουνοῦ ἰδρυῖσθαι τὴν βουλὴν τῶν Ἀρεοπαγιτῶν, οὐ καὶ μέχρι δεῦρο

καταφανεῖς οἱ βαθμοί, ἐν αὐτῷ τῷ ὄχθῳ πεποιημένοι... Πάγος δὲ παρὰ τὸ, πήγνυμι· οἱ γὰρ ὄχθοι, βουνοί, καὶ ἀπλῶς αἱ πέτραι, γῆ συγκεκριμένη καὶ πεπηγμένη εἰσὶ, καθὰ καὶ ὀκυρίως λεγόμενος, πάγος, καὶ παγετός, ὕδωρ ἐστὶν ὑπὸ ψύχους συμπεπηγμένον. Τοῦτον δὲ τὸν ἐξ ὕδατος πάγον, οἱ μὲν Ἀρχαῖοι ἀρσενικῶς, ἐκάλουον, οἱ μεταγενέστεροι δὲ καὶ τὸ πάγος, οὐδετέρως εἶπον, ὡς εὐρηται παρὰ τοῖς Ἑβδομήκοντα (Ναοῦμ, Γ', ιζ'), καὶ λέγει μέχρι δεῦρο ἢ παρ' ἡμῖν συνήθεια.» Κοραῆς.

ἐνειργάσαντο καὶ τοιοῦτον μνημεῖον ἐν τῷ τόπῳ τῆς αὐτῶν ἀρετῆς καὶ σωφροσύνης ἐγκατέλιπον.

- 39 (15.) Τὴν δὴ τοιαύτην, ὡς περ εἶπον, κυρίαν ἐποίησαν ἐπιμελεῖσθαι τῆς εὐταξίας, ἣ τοὺς μὲν οἰομένους ἐνταῦθα βελτίστους ἀνδρας γίνεσθαι, παρ' οἷς οἱ νόμοι μετὰ πλείστης ἀκριβείας κείμενοι τυγχάνουσιν, ἀγνοεῖν ἐνόμιζεν· οὐδὲν γὰρ ἂν κολύειν ὁμοίους ἅπαντας εἶναι τοὺς Ἑλληνας ἕνεκά γε τοῦ βῆδιον εἶναι τὰ γράμματα λαβεῖν παρ' ἀλλήλων. ἀλλὰ γὰρ οὐκ ἐκ τούτων τὴν ἐπίδοσιν εἶναι τῆς ἀρετῆς ἀλλ' ἐκ τῶν καθ' ἑκάστην τὴν ἡμέραν ἐπιτηδευμάτων τοὺς γὰρ πολλοὺς ὁμοίους τοῖς ἤθεσιν ἀποθαίνειν, ἐν οἷς ἂν ἕκαστοι παιδευθῶσιν. ἐπεὶ τὰ γε πλήθη καὶ τὰς ἀκριβείας τῶν νόμων σημεῖον εἶναι τοῦ κακῶς οἰκεῖσθαι τὴν πόλιν ταύτην· ἐμφράγματα γὰρ αὐτοὺς ποιουμένους τῶν ἀμαρτημάτων πολλοὺς τίθεσθαι τοὺς νόμους ἀναγκάζεσθαι. δεῖν δὲ τοὺς ὀρθῶς πολιτευσ-

39.) Τὴν δὴ τοιαύτην... τῆς εὐταξίας] Τὴν τοιαύτην Βουλὴν, ὡς εἶπον, κυρίαν ἐποίησαν (ἔδωκαν εἰς αὐτὴν τὸ κύρος) τοῦ ἐπιμελεῖσθαι τῆς τῶν πολιτῶν εὐταξίας.

— Ἡ τοὺς μὲν οἰομένους ἀγνοεῖν ἐνόμιζεν] ἥτις ἐνόμιζεν ὅτι ἀπατῶνται οἱ φρονούντες ὅτι ἐνταῦθα γίνονται κάλλιστοι ἄνδρες, ὅπου κεῖνται ἀκριβέστατοι νόμοι.

40.) τὰ γράμματα] τοὺς γραπτοὺς νόμους. 4,78 «τοῖς κα-

λοῖς κάγαθοις τῶν ἀνθρώπων οὐδὲν δεῖσει πολλῶν γραμμάτων»

— ἐμφράγματα γὰρ αὐτοὺς - τῶν ἀμαρτημάτων] ὁμοία ἔκφρασις παρὰ Λυκούργου § 124 «ἀπάσας τὰς ὁδοὺς τῶν ἀδικημάτων ἐνέφραξαν» καὶ Ὑπερείδ. ἀπόσπ. «ἀρχομένων τῶν ἀδικημάτων ἐμφράσσειν τὰς ὁδοὺς» Οὔτω καὶ Δημόσθ. 24. 38.

41) Τὰς στοὰς ἐμπιπλάναι γραμμάτων] οἱ νόμοι ἀνεγράφοντο ἐπὶ πλακῶν εἰς τὰς δημοσίας στοὰς. Ἦσαν δ' αἱ στο-

μένους οὐ τὰς στοὰς ἐπιμπλάναι γραμμάτων ἀλλ' ἐν ταῖς ψυχαῖς ἔχειν τὸ δίκαιον· οὐ γὰρ τοῖς ψηφίσμασιν ἀλλὰ τοῖς ἤθεσι καλῶς οἰκεῖσθαι τὰς πόλεις, καὶ τοὺς μὲν κακῶς τεθραμμένους καὶ τοὺς ἀκριβῶς τῶν νόμων ἀναγεγραμμένους τολμήσειν παραβαίνειν, τοὺς δὲ καλῶς πεπαιδευμένους καὶ τοῖς ἀπλῶς κειμένοις ἐθειλήσειν ἐμμένειν. ταῦτα διανοηθέντες οὐ 42 τοῦτο πρῶτον ἐσχόπου, δι' ὧν κολάσουσι τοὺς ἀκο-

αἱ κοινοὶ περίπατοι κεκαλυμμένοι ὑπ' ὀροφῆς, τὴν ὁποίαν τούλαχιστον κατὰ μίαν πλευρὰν ὑπεβάσταζον κίονες, καὶ ἣ προσέκειντο εἰς ναοὺς καὶ ἄλλα δημόσια οἰκοδομήματα, ἣ χωριστὰ ὠκοδομοῦντο, μὴ ἀνήκουσαι εἰς ἄλλην οἰκοδομήν. Αἱ εἰς τοὺς ναοὺς προσκειμένοι στοαὶ κατεσκευάζοντο ἢ ἔμπροσθεν μόνον αὐτῶν, ἢ περίξ ὄλου τοῦ οἰκοδομήματος, καὶ ἀρχῆθεν ἐχρησίμευσον εἰς συνέλευσιν καὶ ὁμιλίαν τῶν ἐκ διαφόρων αἰτιῶν εἰς τοὺς ναοὺς προσερχομένων. Ἐπειδὴ δ' αἱ τοιαῦται τῶν ναῶν στοαὶ ἦσαν συχνάκις μικραὶ, ἢ μὴ κατάλληλοι εἰς τὰς διαφόρους προθέσεις τοῦ τε ἰδιωτικοῦ καὶ τοῦ δημοσίου βίου, εἰς πλείστας τῶν ἐλληνικῶν πόλεων ὑπῆρχον ἴδιαι καὶ μεγαλοπρεπῶς κατεσκευασμέναι στοαὶ, ὅπου ὁ λαὸς συνήθως ἤγειρετο. Ἐν Ἀθήναις ἦσαν δύο στοαὶ, ἣ Βασί-

λειος στοὰ ἔνθα ἦτο τὸ μητρῶν, καὶ ἣ Ποικίλη στοὰ λεγομένη. Διημέρευον πολλάκις ἐν αὐταῖς ὄχι μόνον οἱ ἀργοὶ καὶ ἀγοραῖοι ἀλλὰ καὶ φιλόσοφοι, καὶ ῥήτορες, καὶ ἄλλοι ἄνδρες διανοητικῶν συνδιαλέξεων ἐρασταί.

— Τεθραμμένους] ἀνατεθραμμένους. Τρέφω μ. θρέψω παθ. παρακ. τέθραμμαι = θρέφω, δίδωμί τινι φαγεῖν καὶ ἀνατρέφω ἐπιμελείας ἀξιῶμαι, φροντίζω περὶ τῆς ἀνατροφῆς καὶ αὐξήσεώς τινος. Λέγεται δὲ ἔξαιρ. ἐπὶ παίδων τὰ ὅποια ἀνατρέφουσι κατ' οἶκον τ' αὐξάνουσι, καὶ τὰ προσέχουσιν, ὅθεν, τρεφόμενος λέγεται ὁ παῖς ἐν ὄσφ ἔτι εὐρίσκεται εἰς χεῖρας τῶν γυναικῶν ὅσαι φροντίζουν περὶ τῆς τροφῆς καὶ αὐξήσεώς του.

42.) Ἐθειλήσειν ἐμμένειν] περὶ τοῦ ἐθειλήσειν λέγει ὁ Κοραῖς «εἰς τοῦτο ἔτροεφα τὸ παρ' ἀπα-

σμοῦντας, ἀλλ' ἐξ ὧν παρασκευάσουσι μηδὲν αὐτοὺς ἄξιον ζημίας ἐξαμαρτάνειν· ἡγοῦντο γὰρ τοῦτο μὲν αὐτῶν ἔργον εἶναι, τὸ δὲ περὶ τὰς τιμωρίας σπουδά-
ζειν τοῖς ἐχθροῖς προσήκειν.

- 43 (ιζ΄.) Ἀπάντων μὲν οὖν ἐφρόντιζον τῶν πολιτῶν, μάλιστα δὲ τῶν νεωτέρων. ἑώρων γὰρ τοὺς τηλικούτους παραχωδέστατα διακειμένους καὶ πλείστων γέμοντας ἐπιθυμιῶν, καὶ τὰς ψυχὰς αὐτῶν μάλιστα παιδευθῆναι δεομένας γυμνασίαις καλῶν ἐπιτηδευμάτων καὶ πόνοις ἡδονὰς ἔχουσιν· ἐν μόνοις γὰρ ἂν τούτοις ἐμμεῖναι τοὺς ἐλευθερίως τεθραμμένους καὶ μέγα

σιν ἀνάπτικον θελήσειν» ὁ Ἰσοκράτης πανταχοῦ σχεδὸν μεταχειρίζεται τὸ ἐθέλειν, σπάνια δ' εὐρηγται παραδείγματα τοῦ θέλειν. Οὕτως τὸ ἐν 2,24 «ἀρχικὸς εἶναι θέλε» διωρθώθη εἰς τὸ βούλου.

— δι' ὧν κολάσουσι κτλ.] δὲν ἐφρόντιζον πῶς θὰ τιμωρήσωσι τοὺς ἀτακτοῦντας, ἀλλὰ πῶς θέλουσι παρασκευάσῃ αὐτοὺς τοιοῦτους, ὥστε νὰ μὴ κάμωσι κινὲν σφάλμα ἄξιον τιμωρίας. Πρβλ. Θουκ. 3,46 «γρη' δὲ τοὺς ἐλευθέρους οὐκ ἀρισταμένους σφόδρα κολάζειν ἀλλὰ ποῖν ἀποστήναι· σφόδρα φυλάσσειν καὶ προκαταλαμβάνειν, ὅπως μηδ' εἰς ἐπίνοϊαν τοῦτου ἴωσι, κρατήσαντές τε ὅτι ἐπ' ἐλάχιστον τὴν αἰτίαν ἐπιφέρειν»

— ἡγοῦντο εἶναι.] τὸ ἡγοῦ-

μα ἀπαρεμφάτω συντασσόμενον σημαίνει νομίζω.

43.) Ἀπάντων μὲν οὖν ἐφρόντιζον τῶν πολιτῶν] περὶ ὅλων μὲν λοιπὸν τῶν πολιτῶν ἐφρόντιζον.

— παραχωδέστατα διακειμένους κτλ.] εὐρίσκονται εἰς μεγάλας ἀνησυχίας καὶ εἶνε πλήρεις ἀπὸ πλείστας ἐπιθυμίας. Πρβλ. τὸ Ὀμηρικόν (Ἰλ. Γ', 108) «αἰεὶ δ' ὄπλοτέρων ἀνδρῶν φρένες ἡρέβονται» (= πάντοτε δὲ τῶν νεωτέρων ἀνδρῶν αἰ φρένες εἶνε ἄστατοι)

— γυμνασίαις.] Γυμναστικά μὲν λέγεται κατὰ τὸν Γραμματικὸν Ἀμμώνιον ἢ τῶν γεγυμνασμένων ὄσκησις. ὄσκησις δὲ «ἡ τῶν λεγόντων καὶ σκηνηκῶν» — πόνοις ἡδονὰς ἔχου-

φρονεῖν εἰθισμένους. ἅπαντας μὲν οὖν ἐπὶ τὰς αὐτὰς 44
 ἀγειν διατριβάς οὐχ οἶόν τ' ἦν, ἀνωμάλως τὰ περὶ τὸν
 βίον ἔχοντας· ὡς δὲ πρὸς τὴν οὐσίαν ἤρμοστέν, οὕτως
 ἐκάστοις προσέταπτον. τοὺς μὲν γὰρ ὑποδεέστερον
 πράττοντας ἐπὶ τὰς γεωργίας καὶ τὰς ἐμπορίας ἔ-
 τρεπον, εἰδότες τὰς ἀπορίας μὲν διὰ τὰς ἀργίας γι-
 γνομένας, τὰς δὲ κακουργίας διὰ τὰς ἀπορίας· ἀναι- 45
 ροῦντες οὖν τὴν ἀρχὴν τῶν κακῶν ἀπαλλάξουσιν ὄντο

σιν] κόπους παρέχοντας εὐχαρί-
 στησιν, ἀναμειγμένους μὲ ἡδο-
 νήν. Πρβλ. Ὅρατ. 2,3,343 omne
 tulit punctum qui miscuit utile
 dulci (= πᾶσιν ἀρεστόν ἔπραξεν
 ὁ τῶ ὠφελίμῳ τὸ ἡδὺ συμμίζας.)
 καὶ Ξενοφ. Ἀπομν. 2,1,20.

44.) ἀνωμάλως τὰ περὶ
 τὸν βίον ἔχοντας] διότι δὲν
 εἶχον ἴσην περιουσίαν, «τῶν μὲν,
 ὡς ἀνωτέρω εἶπεν, ὑποδεέστερον
 πραττόντων τῶν δὲ βίον ἰκανὸν
 κερτιμένων»

— ὡς πρὸς τὴν οὐσίαν
 ἤρμοστέν] ὅπως ἤρμοστέν εἰς
 τὴν περιουσίαν αὐτῶν. Ὁ τύπος
 ἀρμόστω εἶνε ἀττικὸς Πρβλ.
 2,34 Πλάτ. Σοφιστ. 262· ὁ δὲ
 ἀρμόζω Ἰωνικὸς καὶ ποιητικὸς
 Σοφοκλ. Τραχιν. 731, Εὐριπίδ.
 Ἡλέκτρ. 24 ἀρμόσσω δὲν ὑπάρ-
 χει ὡς καὶ σφάσσω ἀλλὰ μόνον
 σφάττω.

— ἐπὶ τὰς γεωργίας καὶ
 τὰς ἐμπορίας] παραλείπει τὰς

βαναύσους τέχνας, διότι αὐταὶ
 σχεδὸν πᾶσαι παρὰ τοῖς Ἑλλη-
 σιν ἐξησκοῦντο ὑπὸ δουλῶν.

— τὰς ἀπορίας μὲν—τὰς
 δὲ κακουργίας] κανονικῶς ὤ-
 φειλε νὰ εἶπῃ: τὰς μὲν ἀπορίας
 τὰς δὲ κτλ. ἀλλ' ὅμως οὐχὶ σπα-
 νίως εὐρήται ὁ μὲν μὴ κείμενος
 ἐν τῇ οἰκείᾳ θέσει. Οὕτω Ξενοφ.
 Ἑλλ. 5,1,33 «διέπεμπε τῶν μὲν
 ἰππέων — διέπεμπε δὲ καὶ ξενα-
 γοῦς» Ἱέρ. 3,8. Συμπόσ. 4,3.
 Παρ' Ἰσοκράτει δὲ καὶ ἐν Ἀρχι-
 δάμῳ § 5 «ἐν οἷς μὲν κατορθώ-
 σαντες — διαμαρτύντες δὲ» ὁ Co-
 bet (N. L. σ. 351) ἀποφαίνεται
 ὅτι ἡ τοιαύτη θέσις τοῦ συνδέ-
 σμου προέκυψεν ἐκ τῆς χειρὸς τῶν
 ἀντιγραφῶν. Σημειωτέον ὅτι πολ-
 λὰ τῶν σημειωθέντων χωρίων δι-
 ορθοῦνται κατὰ τὴν γνώμην τοῦ
 κριτικοῦ τούτου.

45) ἀναιροῦντες οὖν τὴν
 ἀρχὴν τῶν κακῶν] δηλ. τὴν
 ἀργίαν· κακῶν δὲ = ἀποριῶν.

καὶ τῶν ἄλλων ἀμαρτημάτων τῶν μετ' ἐκείνην γι-
 γνομένων. τοὺς δὲ βίον ἱκανὸν κεκτημένους περὶ τε
 τὴν ἵππικὴν καὶ τὰ γυμνάσια καὶ τὰ κунηγέσια
 καὶ τὴν φιλοσοφίαν ἠνάγκασαν διατρίβειν, ὄρωντες
 46 τῶν πλείστων κακῶν ἀπεχομένους. (ιη΄.) Καὶ ταῦτα
 νομοθετήσαντες οὐδὲ τὸν λοιπὸν χρόνον ὀλιγώρουν,
 ἀλλὰ διελόμενοι τὴν μὲν πόλιν κατὰ κώμας, τὴν
 δὲ χώραν κατὰ δήμους, ἐθεώρουν τὸν βίον τὸν ἐκάστου,
 καὶ τοὺς ἀκοσμοῦντας ἀνῆγον εἰς τὴν βουλήν. ἡ δὲ
 τοὺς μὲν ἐνουθέτει, τοῖς δ' ἠπείλει, τοὺς δ' ὡς προ-
 σῆκεν ἐκόλαζεν. ἠπίσταντο γὰρ, ὅτι δύο τρόποι τυγ-
 χάνουσιν ὄντες οἱ καὶ προτρέποντες ἐπὶ τὰς ἀδικίας

Ὁ Ἡρόδοτος ἀναφέρει ὅτι τὸν νόμον τοῦτον τὸν ἀναίρουντα τὴν ἀργίαν παρέλαβεν ὁ Σόλων παρὰ τῶν Αἰγυπτίων (Ἡροδ. 2, 177) ἀνόμοντε Αἰγυπτίοισι τόνδε Ἄμασις ἔστι ὁ καταστήσας ἀποδεικνύσαι ἕτερος ἐκάστου τῷ νομᾶρχῃ πάντα τινὰ Αἰγυπτίων, ὅθεν βιοῦται μηδὲ ποιεῦντα ταῦτα μηδ' ἀποφάνοντα δικαίαν ζώην, ἰθύνεσθαι θανάτῳ. Σόλων δὲ ὁ Ἀθηναῖος, λαβὼν ἐξ Αἰγύπτου τοῦτον τὸν νόμον, Ἀθηναίοισι ἔθετο· τῷ ἐκείνοις ἐς αἰὲν χρεώνται, ἔονται ἀμώμῳ νόμῳ.»

— περὶ τε τὴν ἵππικὴν]

Ἡ ἵππικὴ ἦτο ἀπαραίτητος διὰ πάντας τοὺς εὐῆγμένους νέους. Ἡ περὶ αὐτὴν μανία τοσοῦτον

εἶχε κορυφωθῆ ὥστε καὶ αὐτὰ τὰ ὀνόματα τῶν εὐγενῶν ἔπρεπε νὰ περιέχωσιν ἐν αὐτοῖς τὴν λέξιν ἵππος. Τοῦτο χαριέστατα σκώπτει ὁ Ἀριστοφάνης ἐν Νεφέλ. 64 κέξ.

46) καὶ τὰ γυμνάσια] τὴν γυμναστικὴν, ἣτις ἦν ἐν τῶν κυρίων παιδευμάτων παρὰ τοῖς ἀρχαίοις.

— κατὰ κώμας] λέγει τὰς ἐν τῇ κοινῇ γλώσσῃ γειτονίας καλουμένας ἐκ τῆς λέξεως κώμη καὶ ὁ παρὰ τῷ κωμικῷ κωμῆτης ἦγον ὁ γείτων καὶ ἡ κωμῆτις = ἡ γειτόνισσα.

— ἠπίσταντο γὰρ] δηλ. οἱ βουλευταὶ ἀντὶ ἠπίστατο (ἡ βουλή).

καὶ παύοντες τῶν πονηριῶν· παρ' οἷς μὲν γὰρ μήτε 47
 φυλακὴ μηδεμίᾳ τῶν τοιούτων καθέστηκε μήτ' αἰ
 κρίσεις ἀκριβεῖς εἰσι, παρὰ τούτοις μὲν διαφθείρε-
 σθαι καὶ τὰς ἐπεικειῖς τῶν φύσεων, ὅπου δὲ μήτε λα-
 θεῖν τοῖς ἀδικουσι βράδιόν ἐστι μήτε φανεροῖς γενομέ-
 νοις συγγνώμης τυχεῖν, ἐνταῦθα δ' ἐξιτήλους γίγνε-
 σθαι τὰς κακοηθείας. ἅπερ ἐκεῖνοι γιγνώσκοντες ἀμ-
 φοτέροις κατεῖχον τοὺς πολίτας, καὶ ταῖς τιμωρίαις
 καὶ ταῖς ἐπιμελείαις· τοσούτου γὰρ ἔδεον αὐτοὺς 48
 λαθάνειν οἱ κακὸν τι δεδρακότες, ὥστε καὶ τοὺς ἐπι-
 δόξους ἀμαρτήσεσθαι τι προησθάνοντο. τοιγαροῦν οὐκ
 ἐν τοῖς σκιραφείοις οἱ νεώτεροι διέτριβον, οὐδ' ἐν ταῖς
 αὐλητρίσιν, οὐδ' ἐν τοῖς τοιούτοις συλλόγοις, ἐν οἷς
 νῦν διημερεύουσιν, ἀλλ' ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν ἔμενον,

47) παρ' οἷς μὲν γὰρ-παρὰ τούτοις μὲν-ὅπου δὲ-ἐν-
 ταῦθα δὲ] ἐνταῦθα δύο προη-
 γούμενα μὲν ἀντιτίθενται εἰς δύο
 ἐπόμενα δὲ. Πρβλ. Ξενοφ. Ἱέρ.
 9, 2. «τὸ μὲν γὰρ διδάσκειν,
 αὕτη μὲν ἢ ἐπιμέλεια, τὸ δὲ
 τὸν ἐνδεῶς τι ποιοῦντα λαιδρεῖν,
 ταῦτα δὲ ἀνάγκη δι' ἀπεχθείας
 μᾶλλον γίνεσθαι.» Οὕτω καὶ
 Πλάτ. Ἀπολογ. 28 Ἱσοκρ. 4, 50
 κ.τ.λ.

— φανεροῖς γενομένοις]
 = φανερῶν γενομένων (τῶν ἀδι-
 κημάτων).

— ἐξιτήλους γίνεσθαι]
 «οὐ τὸ ἀφανίζεσθαι· τοῦτο γὰρ
 οὐδ' ἂν θεὸς ποιήσειεν· ἀλλὰ τὸ

ἀσθενεῖς καὶ οἷον εὐαποπλύτους
 γίνεσθαι ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν ἐξι-
 τήλων χρωμάτων, τουτέστι τῶν
 μὴ ἐμμόνων, οἷς ἀντίκειται τὰ
 δευσοποιὰ, ἤγουν τὰ παράμονα»
 Κορ.

48) τοσούτου γὰρ-δεδρα-
 κότες] διότι τόσον μακρὰν ἦσαν
 ἀπὸ τοῦ νὰ μένωσιν ὄγνωστοι εἰς
 αὐτοὺς, ὅσοι ἔπραττον κακὸν τι.

— τοὺς ἐπιδόξους ἀμαρτήσε-
 σθαι] τοὺς μέλλοντας νὰ κάμωσιν
 ἀδίκημά τι.

— ἐν τοῖς σκιραφείοις]
 τὰ σκιραφεῖα ἦσαν κυβευτήρια,
 καταντήσαντα σὺν τῷ χρόνῳ κα-
 ταγώγια ἐν οἷς οἱ νέοι πολλαχῶς
 διεφθείροντο, διότι ἐνταῦθα κατὰ

ἐν οἷς ἐτάχθησαν, θαυμάζοντες καὶ ζηλοῦντες τοὺς ἐν τούτοις πρωτεύοντας. οὕτω δ' ἔφευγον τὴν ἀγορὰν, ὥστ' εἰ καὶ ποτε διελθεῖν ἀναγκασθεῖεν, μετὰ πολλῆς αἰδοῦς καὶ σωφροσύνης ἐφαίνοντο τοῦτο ποιοῦν-
 49) τες. ἀντειπεῖν δὲ τοῖς πρεσβυτέροις ἢ λαιδορήσασθαι δεινότερον ἐνόμιζον ἢ νῦν περὶ τοὺς γονέας ἐξαμαρτεῖν. ἐν καπηλείῳ δὲ φαγεῖν ἢ πιεῖν οὐδεὶς οὐδ' ἂν οἰκέτης ἐπιεικῆς ἐτόλμησεν. σεμνύνεσθαι γὰρ ἐμελέ-

τὴν μαρτυρίαν Στεφάνου τοῦ Βυζαντίου (λέξ. Σκίρος) καὶ κακοήθεις γυναῖκες ἐκαθέζοντο.

— ἐν ταῖς αὐλητρίσιν]
 = ἐν τῷ τόπῳ ἐν ᾧ αἱ αὐλητρίδες. Αἱ αὐλητρίδες καὶ ὄρχηστρίδες ἦσαν γυναῖκες ἐκλελυμένων ἡθῶν.

— διημερεύουσι] τὰς ἡμέρας διάγουσιν. Οὕτω διανυκτερεύειν = τὰς νύκτας διάγειν.

— ἔφευγον τὴν ἀγορὰν] διότι ἐν αὐτῇ συνήγοντο πάσης τάξεως ἄνθρωποι.

49) Βωμολοχεύεσθαι] Κυρίως ἐλέγοντο βωμολόχοι, οἱ ἐπὶ τῶν θυσιῶν ὑπὸ τοὺς βωμοὺς καθίζοντες, καὶ μετὰ κολακείας προσαιτοῦντες· ἔτι δὲ καὶ οἱ παραλαμβανόμενοι ἐν ταῖς θυσίαις αὐληταὶ τε καὶ μάντιες. Ἐκ μεταφορᾶς δὲ τούτων ἐλέγοντο βωμολόχοι εὐκολοὶ τινες ἄνθρωποι καὶ ταπεινοί, καὶ πᾶν ὅτιοῦν ὑπο-

μένοντες ἐπὶ κέρδει διὰ τοῦ πιζειν τε καὶ σκώπτειν, κ.τ.λ. ('Ἀρποκρατ. λέξ. Βωμολοχεύεσθαι.)

Καθόλου δὲ ἀντὶ τοῦ πανουργοῦ, σκώπτου, ἀπατεῶν, κόλαξ, χαμερπῆς· ὡς παρὰ τοῖς κοινοῖς, μασκαρᾶς, λεγόμενος· καὶ ἐντεῦθεν ὁ Ἰσοκρ. τάσσει τὸ σεμνύνεσθαι, ἀπ' ἐναντίας τοῦ βωμολοχεύεσθαι.

— εὐτραπέλους] Εὐτράπελος λέγεται, ὅστις εἶναι ἐπιτήδειος νὰ ὁμιλῇ ἢ νὰ ἀποκρίνηται μὲ ἐλευθερίαν, μὲ εὐφράδειαν, κομψότητα, ἀστείότητα· ὡσαύτως καὶ ψεκτικῶς, ὅστις εἶναι· σκωπτικός.

— Εὐφρεῖς] Εὐφρεῖς ἐνταῦθα λέγει τοὺς σκώπτας, μετὰ νέχθη δὲ ἀπὸ τῶν κατὰ τὸν νοῦν δεξιῶν, οὗς κυρίως δηλοῖ τὸ εὐφρῆς, Γαλλ. homme d'esprit· τοιοῦτοι γὰρ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ οἱ σκωπτικοί, δυνατοὶ συνιδεῖν τὰ ἐν τοῖς ἄλλοις γελοῖα. Πρβλ. περὶ

των ἀλλ' οὐ βωμολοχεύεσθαι· καὶ τοὺς εὐτραπέλους δὲ καὶ τοὺς σκώπτειν δυναμένους, οὓς νῦν εὐφρεῖς προσαγορεύουσιν, ἐκεῖνοι δυστυχεῖς ἐνόμιζον.

(1θ'.) Καὶ μηδεὶς οἰέσθω με δυσκόλως διακειῖσθαι 50
πρὸς τοὺς ταύτην ἔχοντας τὴν ἡλικίαν. οὔτε γὰρ ἡ-
γοῦμαι τούτους αἰτίους εἶναι τῶν γιγνομένων, σύνοιδά
τε τοῖς πλείστοις αὐτῶν ἥκιστα χαίρουσι ταύτη τῇ
καταστάσει, δι' ἣν ἔξεστιν αὐτοῖς ἐν ταῖς ἀκολασίαις
ταύταις διατρίβειν· ὥστ' οὐκ ἂν εἰκότως τούτοις ἐπι-
τιμῶν ἄλλὰ πολὺ δικαιότερον τοῖς ὀλίγοις πρὸ ἡμῶν
τὴν πόλιν διοικήσασιν· ἐκεῖνοι γὰρ ἦσαν οἱ προτρέ- 51

Ἀντιδόξ. § 284 «τοὺς μὲν γε βω-
μολοχεύεσθαι καὶ σκώπτειν καὶ
μιμεῖσθαι· δυναμένους εὐφρεῖς
καλοῦσι· προσῆχον τῆς προσηγο-
ρίας ταύτης τυγχάνειν τοὺς ἀρι-
στα πρὸς ἀρετὴν πεφυκότας.»

— Δυστυχεῖς] μωροὺς
καὶ ἡλιθίους, ἀδικηθέντας ὑπὸ
τύχης δυσμενοῦς.

50.) Καὶ μηδεὶς οἰέσθω με
κτλ.] καὶ κανεῖς ὡς μὴ νομίση
ὅτι ἐγὼ διάκειμαι δυσμενῶς, πρὸς
τοὺς ἔχοντας ταύτην τὴν ἡλικίαν.

— σύνοιδά τε τοῖς πλεί-
στοις αὐτῶν ἥκιστα χαί-
ρουσι] γνωρίζω μάλιστα ὅτι οἱ
πλείστοι ἐξ αὐτῶν παντάπασι δὲν
εὐχαριστοῦνται.

— Χαίρουσι] μετοχὴ κατη-
γορηματικῆ. Μόνον ὁ ἐνεργητικὸς
τύπος τοῦ προκειμένου ῥήματος

ἦν ἐν χρήσει παρὰ τοῖς παλαιοῖς,
ἡ δὲ χρήσις τοῦ χαίρωμαι ἀντὶ
τοῦ χαίρω ἐκαλεῖτο Δατισμός,
διότι λέγεται ὅτι ὁ Πέρσης Δῆτις
μετεχειρίσθη τὸν τύπον τοῦτον εἰ-
πὼν «ἤδομαι καὶ χαίρωμαι κεύ-
φραίνομαι» (Ἀριστοφ. Εἰρ. 294)

51.) ἡς ἐπιστατούσης]
τῆς ἐξ Ἀρείου Πάγου βουλῆς.

— οὐδ' εἰσφορῶν] Εἰσφορὰ
ἐλέγετο ὁ ἕκτακτος φόρος, ὁ ἐπι-
βαλλόμενος ἐπὶ τῆς περιουσίας
τῶν πολιτῶν, ὅτε οἱ τακτικοὶ χρη-
ματικοὶ πόροι τῆς πόλεως δὲν
ἐπῆρκον εἰς τὰ ἔξοδα πολέμου
τινὸς ἢ ἄλλης ἐπιχειρήσεως.

— ἡ πόλις ἔγεμεν] τὸ γέ-
μειν κυριολεκτεῖται ἐπὶ τῆς πλη-
ρώσεως τῶν πλοίων μεταφορικῶς
δὲ λέγεται καὶ ἐπ' ἄλλων ἰδίᾳ δὲ
κακῶν· οὕτω § 43 «γέμοντας ἐπι-

ψαντες ἐπὶ ταύτας τὰς ὀλιγορίας καὶ καταλύσαντες τὴν τῆς βουλῆς δύναμιν. (κ'.) Ἦς ἐπιστατούσης οὐ δικῶν οὐδ' ἐγκλημάτων οὐδ' εἰσφορῶν οὐδὲ πενίας οὐδὲ πολέμων ἢ πόλις ἔγεμεν, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἀλλήλους ἡσυχίαν εἶχον καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους ἅπαντας εἰρήνην ἦγον. παρεῖχον γὰρ σφᾶς αὐτοὺς τοῖς μὲν Ἑλλησι
 52 πιστοὺς, τοῖς δὲ βαρβάροις φοβερούς· τοὺς μὲν γὰρ σεσωκότες ἦσαν, παρὰ δὲ τῶν δίκην τηλικαύτην εἰληφότες ὥστ' ἀγαπᾶν ἐκείνους, εἰ μὴδὲν ἔτι κακὸν πάσχοιεν. τοιγάρτοι διὰ ταῦτα μετὰ τσσαύτης ἀσφαλείας διῆγον ὥστε καλλίους εἶναι καὶ πολυτελεστέρας τὰς οἰκῆσεις καὶ τὰς κατασκευὰς τὰς ἐπὶ τῶν ἀγρῶν ἢ τὰς ἐντὸς τείχους, καὶ πολλοὺς τῶν πολιτῶν μὴδ' εἰς τὰς ἐορτὰς εἰς ἄστυ καταβαίνειν ἀλλ' αἰρεῖσθαι μένειν ἐπὶ τοῖς ἰδίοις ἀγαθοῖς μᾶλλον ἢ

θυμιῶν» Παναθ. § 29 «γέμειν ἀμαρτημάτων.» Σπανιώτερον λέγεται ἐπὶ καλοῦ ὡς 5,109 «πολλῶν ἐπαίνων καὶ καλῶν πράξεων γέμοντας.»

52.) σεσωκότες ἦσαν] τοὺς Ἑλληνας ἐν τοῖς Μηδικοῖς. Οὕτω καὶ ὁ Ἡρόδ. 7,139 «νῦν δ' Ἀθηναίους ἄν τις λέγων σωτῆρας γενέσθαι τῆς Ἑλλάδος, οὐκ' ἀνάμαρτάνοι τ' ἀληθές.»

— ἀγαπᾶν ἐκείνους εἰ κ. τ. λ.] ὥστε ἐκεῖνοι ἠύχαριστοῦντο ἐὰν δὲν ἤθελον πάθῃ πλέον κανὲν κακόν· τὸ ἔτι ἐνταῦθα ἐν τῇ σημασίᾳ τοῦ πλέον, διότι κεῖται ἐν ἀρνητικῇ προτάσει.

— καλλίους εἶναι καὶ πολυτελεστέρας κ. τ. λ.] ὥστε ὠραιότεραι ἦσαν καὶ πολυτελέστεραι αἱ κατοικίαι αὐτῶν καὶ τὰ σκευῆ τὰ ἵπποια εἶχον εἰς τὴν ἐξοχὴν παρὰ ἐκτὸς τῆς πόλεως. Κατασκευὰς=ἐπιπλα καὶ σκευῆ τῶν οἰκῶν Θουκ. 2, 16.

— εἰς ἄστυ] ἄστυ ἐλέγετο κατ' ἐξοχὴν ἢ πόλις τῶν Ἀθηναίων καὶ ἄστοι οἱ κάτοικοι τοῦ ἄστεως ἀντιθετικῶς πρὸς τοὺς ξένους ἄστικοὶ δὲ κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τοὺς ἐν τοῖς ἀγροῖς δικαιτωμένους.

— καταβαίνειν] τὸ ῥῆμα τοῦτο εἶνε εὐχρηστον ἀ.) ἐπὶ τῶν ἐκ τῆς μεσογαίας εἰς τὴν θά-

τῶν κοινῶν ἀπολαύειν. οὐδὲ γὰρ τὰ περὶ τὰς θεωρίας, 53
 ὧν ἕνεκ' ἂν τις ἦλθεν, ἀσελγῶς οὐδ' ὑπερηφάνως ἀλ-
 λά νοῦν ἐχόντως ἐποίουν. οὐ γὰρ ἐκ τῶν πομπῶν
 οὐδ' ἐκ τῶν περὶ τὰς χορηγίας φιλονικιῶν οὐδ' ἐκ
 τῶν τοιούτων ἀλαζονειῶν τὴν εὐδαιμονίαν ἐδοκίμα-
 ζον, ἀλλ' ἐκ τοῦ σωφρονῶς οἰκεῖν καὶ τοῦ βίου τοῦ
 καθ' ἡμέραν καὶ τοῦ μηδένα τῶν πολιτῶν ἀπορεῖν
 τῶν ἐπιτηδείων. ἐξ ὧν περ χρὴ κρίνειν τοὺς ὡς ἀλη-
 θῶς εὐ πράττοντας καὶ μὴ φορτικῶς πολιτευομένους·
 ἐπεὶ νῦν γε τίς οὐκ ἂν ἐπὶ τοῖς γιγνομένοις τῶν εὐ 54
 φρονούντων ἀλγήσειεν, ὅταν ἴδῃ πολλοὺς τῶν πολιτῶν
 αὐτοὺς μὲν περὶ τῶν ἀναγκαίων, εἴθ' ἔξουσιν εἶτε μὴ,
 πρὸ τῶν δικαστηρίων κληρουμένους, τῶν δ' Ἑλλή-

λασαν ἐρχομένων θ'.) ἐπὶ τῶν ἐκ
 τῶν ἔξω ἀγρῶν εἰς τὴν πόλιν κα-
 τερχομένων.

53) τὰ περὶ τὰς θεωρίας]
 Θεωρία ἐκαλοῦντο αἱ ἐπίσημοι
 πανηγύρεις, αἱ τελούμεναι δι'
 ἀποστολῆς θεωρῶν, ἧτοι πανηγυ-
 ρικῆς πρεσβείας ἐκπροσωπούσης
 τὴν πόλιν ἵνα προσφέρῃ θυσίας
 ὑπὲρ αὐτῆς.

— περὶ τὰς χορηγίας]
 χορηγία ἐκαλεῖτο ἡ παροχὴ δα-
 πίνης πρὸς ἐγκύματα ἢ χοροῦ τι-
 νος ἢ πρὸς διδασκαλίαν δράματος
 ἢ καὶ ἄλλου.

— τὴν εὐδαιμονίαν ἐδο-
 κίμαζον κτλ.] διότι δὲν ἐδοκί-
 μαζον τὴν εὐδαιμονίαν ἐκ τῶν
 πανηγύρεων, οὐδ' ἐκ τῶν περὶ τὰς

χορηγίας φιλονικιῶν, οὐδ' ἐκ τῶν
 τοιούτων ἀλαζονειῶν, ἀλλ' ἐκ τῆς
 φρονίμου διοικήσεως καὶ τῆς κα-
 θημερινῆς ζωῆς, καὶ τοῦ νὰ μὴ
 στερεῖται κανεὶς ἐκ τῶν πολιτῶν
 τῶν ἀναγκαίων. — Πρβλ. πρὸς
 ταῦτα ὅσα λέγει ὁ Σωκράτης
 παρὰ Ξενοφ. Ἀπομν. 1, 6, 10.

— φορτικῶς] ἀλαζονικῶς.

54) πρὸ τῶν δικαστηρί-
 ων κληρουμένους] οἱ δικα-
 σταὶ τῶν Ἀθηνῶν δικαστηρίων
 ἐξελέγοντο διὰ κλήρου καὶ ἐλάμ-
 θανον μισθὸν τρεῖς ὄβολους, ἐπὶ
 δὲ τοῦ Ἀριστοφάνους κατὰ τὴν
 μαρτυρίαν τοῦ Σχλιαστοῦ αὐτοῦ
 ἔφθασε μέχρις ἐξ ὀβολῶν. Ἐδί-
 δετο δ' ὁ μισθὸς ὡς ἐξῆς· ἄμ' ὡς
 ἐκ τῶν πολιτῶν τις ἤθελε κλη-

νων τοὺς ἐλαύνειν τὰς ναῦς βουλομένους τρέφειν ἀ-
 ξιοῦντας, καὶ χορεύοντας μὲν ἐν χρυσοῖς ἱματίοις,
 χειμάζοντας δ' ἐν τοιοῦτοις, ἐν οἷς οὐ βούλομαι λέ-
 γειν καὶ τοιαύτας ἄλλας ἐναντιώσεις περὶ τὴν διοί-
 κησιν γιγνομένας, αἱ μεγάλην αἰσχύνην τῇ πόλει
 55 ποιοῦσιν. (κα.) Ὦν οὐδὲν ἦν ἐπ' ἐκείνης τῆς βουλῆς·
 ἀπήλλαξε γὰρ τοὺς μὲν πένητας τῶν ἀποριῶν ταῖς
 ἐργασίαις καὶ ταῖς παρὰ τῶν ἐχόντων ὀφελείαις, τοὺς
 δὲ νεωτέρους τῶν ἀκολασιῶν τοῖς ἐπιτηδεύμασι καὶ
 ταῖς αὐτῶν ἐπιμελείαις, τοὺς δὲ πολιτευομένους
 τῶν πλεονεξιῶν ταῖς τιμωρίαις καὶ τῷ μὴ λανθάνειν
 τοὺς ἀδικοῦντας, τοὺς δὲ πρεσβυτέρους τῶν ἀθυμιῶν
 ταῖς τιμαῖς ταῖς πολιτικαῖς καὶ ταῖς παρὰ τῶν νε-

ρωθῆ δικαστῆς δικαστηρίου τινὸς ἐλάμβανεν εἰσερχόμενος εἰς αὐτὸ μετὰ τῆς βακτηρίας σύμβολον, μετὰ δὲ τὸ τέλος τῆς συνεδριάσεως ἐξερχόμενος ἀπέδιδε τὸ σύμβολον εἰς τοὺς πρυτάνεις καὶ ἐλάμβανε τὸν μισθὸν αὐτοῦ.

— ἱματίοις] τὸ ἱμάτιον ἴ, το ἐκ τῶν ἐπιβλημάτων δηλ. οἱ ἀρχαῖοι ἐφόρουσαν πρῶτον τὸν χιτῶνα, μαλακὸν ἔνδυμα καλύπτον τὴν σάρκα ἐπὶ δὲ τοῦ χιτῶνος ἐπέθετον τὸ ἱμάτιον.

— ἐν οἷς οὐ βούλομαι λέγειν] κατ' εὐφημισμὸν παρασιωπᾶ τὰ ὄλως ἀντίθετα τῶν χρυσοῶν ἱματίων, δηλ. τὰ ῥάκη.

— ἐναντιώσεις] ἀντιφάσεις. 55.) (κα.) ἐνταῦθα ποιεῖται ἀνα-

κεφαλαίωσιν τῶν ὄσων ἀνωτέρω εἶπε περὶ τῆς ἀρετῆς τοῦ Ἀρείου Πάγου καὶ τῆς μορφῆς τῆς πολιτείας παρὰ τοῖς αὐτοῦ προγόνοις

— παρὰ τῶν ἐχόντων] ἐχόντων δηλ. οὐσίαν ἢ χορήματα. Πολλάκις παρὰ παλαιοῖς εὐρηται, οἱ ἔχοντες ἐν τῇ σημασίᾳ τοῦ, οἱ πλούσιοι. Εὐριπίδ. Ἀποσπ. «κακὸς ὁ μὴ ἔχων οἱ δ' ἔχοντες ὄλθιοι» Ἀριστοφ. Πλ. 596 «τοὺς μὲν ἔχοντας καὶ πλουτοῦντας» Εὐριπίδ. Ἀλκυστις 57, Ἴσοκρ. Ἀρχιδ. 67 κτλ.

— τοὺς δὲ πρεσβυτέρους ταῖς τιμαῖς κτλ.] Πρβλ. Ξενοφ. Ἀπομν. 2,1,33 «οἱ γεραίτεροι ταῖς τῶν νέων τιμαῖς ἀγάλονται»

ωτέρων θεραπειαίς, καίτοι πῶς ἂν γένοιτο ταύτης πλείονος ἀξία πολιτεία, τῆς οὕτω καλῶς ἀπάντων τῶν πραγμάτων ἐπιμεληθείσης;

(κβ') Περὶ μὲν οὖν τῶν ποτὲ καθεστώτων, τὰ μὲν 56 πλείστα διεληλύθαμεν· ἕσα δὲ παραλελοίπαμεν, ἐκ τῶν εἰρημένων, ὅτι κάκεινα τὸν αὐτὸν τρόπον ἔχει τούτοις, ῥάδιόν ἐστι καταμαθεῖν. (κγ'.) "Ἦδη δέ τι- νες ἀκούσαντές μου ταῦτα διεξιόντος ἐπήνεσαν μὲν ὡς οἶόν τε μάλιστα καὶ τοὺς προγόνους ἐμακάρισαν, ὅτι τὸν τρόπον τούτον τὴν πόλιν διόκουν, οὐ μὴν ὁ- μᾶς γ' ὤντο πεισθήσεσθαι χρῆσθαι τούτοις, ἀλλ' αἰ- 57 ρήσεσθαι διὰ τὴν συνήθειαν ἐν τοῖς καθεστηκόσι πράγμασι κακοπαθεῖν μᾶλλον ἢ μετὰ πολιτείας ἀκρι- θεστέρας ἄμεινον τὸν βίον διάγειν. εἶναι δ' ἔφασαν ἐμοὶ καὶ κίνδυνον, μὴ τὰ βέλτιστα συμβουλευῶν μι- σόδημος εἶναι δόξω καὶ τὴν πόλιν ζητεῖν εἰς ὀλιγαρ- χίαν ἐμβαλεῖν. (κδ'.) 'Εγὼ δ' εἰ μὲν περὶ πραγμάτων 58

56) ἐμακάρισαν] ἐκαλοτύ- χισαν. Μακαρίζω = θεωρῶ τινα μακάριον, καλοτυγίζω· συνώνυμον τούτου τὸ εὐδαιμονίζω.

57) κακοπαθεῖν] κακὰ πά- σχειν. Οἱ παλαιῶι ἔλεγον κακο- παθῶ, ἡμαρτημένος δ' εἶνε ὁ τό- πος κακοπάσχω.

— Πολιτείας ἀκριθε- στέρως] ἐννοεῖται περὶ τὰς δι- οικήσεις καὶ τὰς ἐπιμελείας καὶ τὰς ὑπηρεσίας ἀκριθεστέρας. Ὁ Ἀριστοτέλης διαιρεῖ πάντα τὰ δημόσια ἐπαγγέλματα εἰς τρεῖς τάξεις, ἡγουν ἀρχάς, ἐπιμελείας

καὶ ὑπηρεσίας. Οἱ ἄρχοντες ἐν Ἀθήναις διορίζοντο ἀπ' εὐθείας ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας τοῦ δήμου, ἢ ὑπὸ τῆς Βουλῆς· οἱ δὲ τῶν ἀρ- χόντων δημόσιοι ὑπηρεταί, ὑπ' αὐτῶν τούτων καὶ ἐκεῖνοι μὲν ἔδαπάνων ἐξ ἰδίων, οὗτοι δὲ ἦσαν ἔμμισθοι. Οἱ δ' ἐν Ἀθήναις ἐπι- μεληταί, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐξετέλουν δημοσίαν λειτουργίαν, ἦσαν ἢ ἄρχοντες ἢ τούτων δη- μόσιοι ὑπηρεταί.

— Μισόδημος] ὁ τὴν δη- μοκρατίαν ἢ τὸν δῆμον μισῶν.

58) Συγγραφέας] Αἰνίτ-

ἀγνοουμένων καὶ μὴ κοινῶν τοὺς λόγους ἐποιούμην καὶ περὶ τούτων ἐκέλευον ὑμᾶς ἐλέσθαι συνέδρους ἢ συγγραφέας, δι' ὧν ὁ δῆμος κατελύθη τὸ πρότερον, εἰκότως ἂν εἶχον ταύτην τὴν αἰτίαν· νῦν δ' οὐδὲν εἴρηκα τοιοῦτον ἀλλὰ διείλεγμαί περὶ διοικήσεως οὐκ ἀποκεκρυμμένης ἀλλὰ φανεράς, ἣν πάντες ἴστε καὶ πατρίαν ἡμῖν οὖσαν καὶ πλείστων ἀγαθῶν καὶ τῆ πόλει καὶ τοῖς ἄλλοις Ἑλλήσιν αἰτίαν γεγενημένην, πρὸς δὲ τούτοις ὑπὸ τοιούτων ἀνδρῶν νομοθετηθεῖσαν καὶ κατασταθεῖσαν, οὓς οὐδεὶς ὅστις οὐκ ἂν ὁμολογήσειε δημοτικωτάτους γεγενῆσθαι τῶν πολιτῶν. ὥστε πάντων ἂν μοι συμβαίῃ δεινότατον, εἰ τοιαύτην πολιτείαν εἰσηγούμενος νεωτέρων δόξαιμι πραγμάτων ἐπιθυμεῖν.

τεταί τοὺς ὀλίγῳ μετὰ τὴν ἐν Σικελίᾳ καταστροφῇ, 413 π.Χ. ὑπὸ Πεισάνδρου προταθέντας· (Θουκυδ. ἱστορ. 8,67) οἵτινες συγγραφεῖς αὐτοκράτορες, (τουτέστι συγγραφεῖς πληρεξούσιοι,) δέκα τὸν ἀριθμὸν, ἔλαβον τὴν ἐντολὴν «Συγγράψαντες γνώμην, εἰσενεγκεῖν εἰς τὸν δῆμον εἰς ἡμέραν ῥητήν· καθ' ὅτι ἄριστα ἢ πόλις οἰκίησεται.»

— Ὁ δῆμος] ἡ δημοκρατία.

— εἰκότως ἂν εἶχον ταύτην τὴν αἰτίαν] τὸ εἶχον τὴν αἰτίαν ἔχει παθητικὴν σημασίαν. Πλάτ. Ἀπολογ. 38 «ὄνομα ἔχετε καὶ αἰτίαν ὑπὸ τῶν βουλομένων τὴν πόλιν

λοιδορεῖν» Θουκ. 6,46 «πολλὴν τὴν αἰτίαν εἶχον ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν.»

59.) πατρίαν] ὑπὸ τῶν πατέρων (προγόνων) παραδεδομένην. Πρβλ. 4,31.

— ὑπὸ τοιούτων ἀνδρῶν] δηλ. τοῦ Σόλωνος, Κλεισθένης καὶ ἐκείνων οἵτινες ἐπὶ τῶν τριάκοντα διὰ τῶν ὅπλων τὴν δημοκρατίαν ἀνέλαβον.

— νεωτέρων πραγμάτων] = πολιτικῆς μεταβολῆς. Νεώτερα πράγματα (Λατ. novae res) = μεταβολή, ἀνατροπὴ τοῦ πολιτεύματος. Λυσ. 13,6 «οἱ βουλομένοι νεώτερα πράγματα ἐν τῇ πόλει γίγνεσθαι»

Ἔπειτα κάκειθεν ῥάδιον γνῶναι τὴν ἐμὴν διά- 60
 νοιαν· ἐν γὰρ τοῖς πλείστοις τῶν λόγων τῶν εἰρημέ-
 νων ὑπ' ἐμοῦ φανήσομαι ταῖς μὲν ὀλιγαρχίαις καὶ
 ταῖς πλεονεξίαις ἐπιτιμῶν, τὰς δ' ἰσότητος καὶ
 τὰς δημοκρατίας ἐπαινῶν, οὐ πάσας ἀλλὰ τὰς κα-
 λῶς καθεστηκυίας, οὐδ' ὡς ἔτυχον ἀλλὰ δικαίως καὶ
 λόγον ἐχόντως. οἶδα γὰρ τοὺς τε προγόνους τοὺς ἡμε- 61
 τέρους ἐν ταύτῃ τῇ καταστάσει πολὺ τῶν ἄλλων διε-
 νεγκόντας καὶ Λακεδαιμονίους διὰ τοῦτο κάλλιστα
 πολιτευομένους, ὅτι μάλιστα δημοκρατούμενοι τυγχά-
 νουσιν. ἐν γὰρ τῇ τῶν ἀρχῶν αἵρέσει καὶ τῷ βίῳ τῷ
 καθ' ἡμέραν καὶ τοῖς ἄλλοις ἐπιτηδεύμασιν ἴδοιμεν
 ἂν παρ' αὐτοῖς τὰς ἰσότητος καὶ τὰς ὁμοιότητος
 μᾶλλον ἢ παρὰ τοῖς ἄλλοις ἰσχυούσας· οἷς αἱ μὲν ὀ-
 λιγαρχίαι πολεμοῦσιν, οἱ δὲ καλῶς δημοκρατούμενοι
 χρώμενοι διατελοῦσιν.

60.) τὴν ἐμὴν διάνοιαν] (πράττοντες δηλ.) τοῦτο πράξου-
 τὸ φρόνημά μου, τὴν γνώμην μου. σιν »

— οὐ πάσας ἀλλὰ τὰς κα- 61.) τῷ βίῳ τῷ καθ' ἡμέ-
 λῶς καθεστηκυίας] οὐχί ραν] καὶ μάλιστα ἐκ τούτου τοῖς
 ὅλας ἀλλὰ τὰς καλῶς συγκεκρο- φιδιτίοις ἢ συστιτίοις, εἰς ἃ ὑπε-
 τημένας. χρεοῦντο νὰ ἔρχονται ἀπαξ τῆς
 ἡμέρας ἀδειπνοὶ οἱ ἔχοντες τὸ δι-
 καίωμα τῆς ἐλεύσεως καὶ τοιοῦ-
 τοι ἦσαν οἱ εἰσφέροντες κατὰ μῆ-
 να «ἀλφίτων μέδιμον, οἴνου χόας
 ὀκτώ, τυροῦ πέντε μνάς, σύκων
 ἡμίμνεα πέντε· καὶ πρὸς τούτοις
 εἰς ὀφωνίαν μικρὸν τι κωμιδῆ νο-
 μίσματος» κατὰ τὸν Πλούταρχον.
 — πολεμοῦσιν] ἐναντιοῦν-

— οὐδ' ὡς ἔτυχον] νοεῖται
 ἐκ τῶν ἡγουμένων ἢ μετοχή ἐπαι-
 νῶν, τὸ τοιοῦτον δὲ, τὸ νὰ νοῆται
 δηλ. μετοχή τις ἐκ τῶν ἡγουμέ-
 νων ἢ ἐπομένων συμβαίνει ἐπὶ
 τοῦ τυγχάνω κειμένου ἐν ὑποτελεῖ
 προτάσει. Ξενοφ. Ἄναβ. 2,2,17
 «οἱ δὲ ὕστερον ὡς ἐτύχωνον (δηλ.
 αὐλιζόμενοι) ἕκαστοι ὑλίζοντο »
 Πλάτ. Κρίτ. 45 «ὅτι ἂν τύχῃσι
 τι.

- 62 (κέ.) Τῶν τοίνυν ἄλλων πόλεων ταῖς ἐπιφανεστάταις καὶ μεγίσταις, ἣν ἐξετάζειν βουλευθῶμεν, εὐρήσομεν τὰς δημοκρατίας μᾶλλον ἢ τὰς ὀλιγαρχίας συμφερούσας· ἐπεὶ καὶ τὴν ἡμετέραν πολιτείαν, ἣ πάντες ἐπιτιμῶσιν, ἣν παραβάλωμεν αὐτὴν μὴ πρὸς τὴν ὑπ' ἐμοῦ ῥηθεῖσαν ἀλλὰ πρὸς τὴν ὑπὸ τῶν τριάκοντα καταστάσαν, οὐδεὶς ὅστις οὐκ ἂν θεοποίητον εἶναι νομίσειεν. (κς΄.) Βούλομαι δ' εἰ καὶ τινές με φήσουσιν ἔξω τῆς ὑποθέσεως λέγειν, δηλῶσαι καὶ διελθεῖν, ὅσον αὐτῇ τῆς τότε διήνεγκεν, ἵνα μηδεὶς οἴηταί με τὰ μὲν ἁμαρτήματα τοῦ δήμου λίαν ἀκριβῶς ἐξετάζειν, εἰ δέ τι καλὸν ἢ σεμνὸν διαπέπρακται, ταῦτα δὲ παραλείπειν. ἔσται δ' ὁ λόγος οὔτε μακρὸς
- 63 οὔτ' ἀνωφελὴς τοῖς ἀκούουσιν. (κς΄.) Ἐπειδὴ γὰρ

62.) τῶν τοίνυν] ὁ τοίνυν = ἔξω τοῦ πράγματος. Κικέρ. ἐνταῦθα εἶνε μεταβατικός. pro Milone § 92 «extra causam»

— τὴν ἡμετέραν πολιτείαν] ὅπως εὐρίσκεται αὕτη — αὕτη] ἡ νῦν πολιτεία — τὰ μὲν ἁμαρτήματα — εἰ δέ — ταῦτα δὲ] ἐν τῷ β'.

— ἣ πάντες ἐπιτιμῶσι] ἡγουμένῳ κώλω δὲν ἐπαναλαμβάνεται ὁ μὲν ὄφειλε δηλ. νὰ

Πρβλ. ὅσα εἶπεν ἐν § 15. — πρὸς τὴν ὑπὸ τῶν τριάκοντα] οἱ παλαιοὶ ἔλεγον ἀπλῶς οἱ τριάκοντα ἀπὸ δὲ τοῦ Ἀριστοτέλους προσετίθετο καὶ τὸ, τύραννοι. εἶπε τὰ μὲν ἁμαρτήματα τοῦ δήμου ταῦτα μὲν λίαν ἀκριβῶς ἐξετάζειν εἰ δέ — ταῦτα δὲ κτλ.» Οὔτω Πανηγ. 176 «ὁ μὲν γὰρ αὐτόνομους ἀφίησι τὰς τε νήσους καὶ τὰς πόλεις τὰς ἐπὶ τῆς Εὐρώπης πάλαι λέλυται — ὁ δ' αἰσχύνῃν ἡμῖν φέρει — ταῦτα δὲ κτλ.» ἀντί «ταῦτα μὲν πάλαι λέλυται.»

— θεοποίητον] ὑπὸ θεοῦ ποιηθεῖσαν, νομοθετηθεῖσαν. Οὕτως ὁ Πίνδαρος Πυθ. 1,64 ὀνομάζει τὴν Δωρικὴν πολιτείαν θεόδματον ἐλευθερίαν.

63.) ἔξω τῆς ὑποθέσεως] ἐν Αἰγὸς ποταμοῖς πρὸ τοῦ Ἑλ-

64.) ἀπωλέσαμεν] κατὰ τὴν

τάς ναῦς τάς περὶ Ἑλλάσποντον ἀπωλέσαμεν, καὶ ταῖς συμφοραῖς ἐκείναις ἢ πόλις περιέπεσε, τίς οὐκ οἶδε τῶν πρεσβυτέρων τοὺς μὲν δημοτικούς καλουμένους ἐτοίμους ὄντας ὁτιοῦν πάσχειν ὑπὲρ τοῦ μὴ ποιεῖν τὸ προσταττόμενον, καὶ δεινὸν ἡγουμένους, εἴ τις ὄψεται τὴν πόλιν τὴν τῶν Ἑλλήνων ἄρξασαν, ταύτην ὑφ' ἑτέροις οὖσαν, τοὺς δὲ τῆς ὀλιγαρχίας ἐπιθυμήσαντας ἐτοίμως καὶ τὰ τείχη καθαιρούντας καὶ καὶ τὴν δουλείαν ὑπομένοντας; καὶ τότε μὲν, ὅτε τὸ πλῆθος ἦν κύριον τῶν πραγμάτων, ἡμᾶς τάς τῶν ἄλ-

65

λησπόντου ναυμαχίαν τῷ 405 π. X. Σημειωτέον ὅτι πάντοτε λέγεται ἢ ἐν Ἑλλησπόντῳ ἢ περὶ Ἑλλάσποντον συμφορὰ, ναυμαχία οὐδαμῶς δὲ γίνεται μνεῖα τῶν Αἰγῶς ποταμῶν. Οὕτω παρ' Ἰσοκράτει 18,59 «ἀπώλεσε τὰς ναῦς τὰς ἐν Ἑλλησπόντῳ» 5,62 «ἐν τῇ ναυμαχίᾳ τῇ περὶ Ἑλλάσποντον» 19,99 «πρὸ τῆς ἀτυχίας τῆς ἐν Ἑλλησπόντῳ» 4,119 «μετὰ τὴν ἐν Ἑλλησπόντῳ γενεμένην ἀτυχίαν» κτλ.

— τίς οὐκ οἶδε τῶν πρεσβυτέρων] ταῦτόν τᾶ κατωτέρω (§ 66) «καὶ μὲν δὴ καὶ τότε τίς οὐ μνημονεύει τῶν ἡλικιωτῶν τῶν ἐμῶν» διότι ἢ ἐν Ἑλλησπόντῳ συμφορὰ εἶχε συμβῆῖ κατὰ τὸ τριακιστὸν δευτέρον ἔτος τῆς ἡλικίας τοῦ Ἰσοκράτους, ὅθεν οἱ μετ' αὐτοῦ ἐπιζῶντες, γέροντες ἤδη, ἠδύναντο

ν' ἀναμνησθῶσι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης.

— τὸ προσταττόμενον] δὴλ. ὑπὸ τοῦ Λυσάνδρου Ξενοφ. Ἑλλ. 2,2,20.

— ἐτοίμως — καθαιρούντας] προθύμως καὶ τὰ τείχη κατεκρήμιζον κατὰ τὸν Ξενοφ. 2,2,23 «οἱ φυγάδες κατῆσαν καὶ τὰ τείχη κατέσκαπτον ὑπ' αὐλητριδῶν πολλῇ προθυμίᾳ, νομίζοντες ἐκείνην τὴν ἡμέραν τῇ Ἑλλάδι ἄρχειν τῆς ἐλευθερίας»

— τὸ πλῆθος] = ὁ δῆμος.

65.) τοὺς τῶν ἄλλων ἀκροπόλεις φρουροῦντας] Πρβλ. 8,92 «ἀντὶ μὲν γὰρ τοῦ φρουρεῖν τὰς τῶν ἄλλων ἀκροπόλεις τῆς αὐτῶν ἐπεὶ τὸν τοὺς πολεμίους κυρίους γενομένους»

— οἱ φεύγοντες] ἐννοεῖ τοὺς μετὰ Θρασυβούλου.

λων ἀκροπόλεις φρουροῦντας, ἐπειδὴ δ' οἱ τριάκοντα
 παρέλαβον τὴν πολιτείαν, τοὺς πολεμίους τὴν ἡμετέ-
 ραν ἔχοντας; καὶ κατὰ μὲν ἐκεῖνον τὸν χρόνον δεσπό-
 τας ἡμῶν ὄντας Λακεδαιμονίους, ἐπειδὴ δ' οἱ φεύ-
 γοντες κατελθόντες πολεμεῖν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας
 ἐτόλμησαν καὶ Κόνων ναυμαχῶν ἐνίκησε, πρέσβεις
 ἐλθόντας παρ' αὐτὸν καὶ διδόντας τῇ πόλει τὴν ἀρ-
 66 χὴν τὴν τῆς θαλάσσης; καὶ μὲν δὴ καὶ τὰδε τίς οὐ
 μνημονεύει τῶν ἡλικιωτῶν τῶν ἐμῶν, τὴν μὲν δημο-
 κρατίαν οὕτω κοσμήσασαν τὴν πόλιν καὶ τοῖς ἱεροῖς
 καὶ τοῖς ὁσίοις ὥστ' ἔτι καὶ νῦν τοὺς ἀφικνουμένους
 νομίζειν αὐτὴν ἀξίαν εἶναι μὴ μόνον τῶν Ἑλλήνων
 ἀρχεῖν ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων, τοὺς δὲ τριά-
 κοντα τῶν μὲν ἀμελήσαντας, τῶν δὲ συλήσαντας, τοὺς
 δὲ νεωσοίκους ἐπὶ καθαιρέσει τριῶν ταλάντων ἀποδο-
 67 μένους, εἰς οὓς ἡ πόλις ἀνήλωσεν οὐκ ἐλάττω χιλίων
 ταλάντων; ἀλλὰ μὴν οὐδὲ τὴν πραότητα δικαίως ἂν

—Κόνων ναυμαχῶν ἐνί-
 κησεν] ἐν Κνίδῳ δέκα ἔτη μετὰ
 τὴν ἐν Ἑλλησπόντῳ ναυμαχίαν.

66.) Τῶν μὲν ἀμελήσαν-
 τας, τὰ δὲ συλήσαντας]
 τῶν μὲν ὁσίων ἡμέλησαν, τὰ δὲ
 ἱερὰ ἐσύλησαν (διήρπασαν).

—Νεωσοίκους] «Νεώσοι-
 κοί (παρὰ τοῦ ναῦς καὶ οἴκος)
 εἰσὶν, ἃ Νεώρια καλεῖ Λυσίας ἐν
 τῷ τέλει τοῦ κατὰ Ἐρατοσθένους,
 γεγονότος ἐνός τῶν τριάκοντα· καὶ
 ἄπερ ἡ νῦν συνήθεια οὐκ ἂν ἀπει-
 κότης καλέσειε, καρραβοστα-
 σία, ὥσπερ ἐκάλουν οἱ πρό ἡμῶν

οὐ πολλῶ γεγονότες... Ἐτεροὶ δὲ
 (Ἄρποκρατ. λέξ. Νεώρια, καὶ
 Ἡσύχ. λέξ. Νεώσοικοι, μετὰ τῶν
 σημ.) διαφέρειν οἴονται τῶν νεω-
 σοίκων τὰ νεώρια, ὡς τὰ μὲν
 νεώρια εἶνε τὴν ὄλην περιβολὴν,
 ἕκαστον δὲ τῶν ἐν αὐτῇ νεωσοί-
 κων, μιᾶς νεῶς οἶκον εἶναι» Κορ.

67.) Πραότητα] Εἰρωνικῶς
 πραότητα λέγει τὴν τῶν τριά-
 κοντα θηριωδίαν.

—Οἱ μὲν γὰρ] οἱ τριάκοντα
 τύραννοι.

—Πεντακοσίους μὲν καὶ
 χιλίους] «τοσοῦτους λέγει καὶ

τις ἐπαινέσειε τὴν ἐκείνων μᾶλλον ἢ τὴν τῆς δημοκρατίας. οἱ μὲν γὰρ ψηφίσματι παραλαβόντες τὴν πόλιν πεντακοσίους μὲν καὶ χιλίους τῶν πολιτῶν ἀκρίτους ἀπέκτειναν, εἰς δὲ τὸν Πειραιᾶ φυγεῖν πλείους ἢ πεντακισχιλίους ἠνάγκασαν· οἱ δὲ κρατήσαντες καὶ μεθ' ὄπλων κατιόντες, αὐτοὺς τοὺς αἰτιωτάτους τῶν κακῶν ἀνελόντες, οὕτω τὰ πρὸς τοὺς ἄλλους καλῶς καὶ νομίμως διώκησαν ὥστε μηδὲν ἔλαττον ἔχειν τοὺς ἐκβαλόντας τῶν κατελθόντων. (κῆ.) "Ὁ δὲ πάντων κάλλιστον καὶ μέγιστον τεκμήριον τῆς ἐπιεικείας τοῦ δήμου· δανεισαμένων γὰρ τῶν ἐν ἄστει μεινάντων ἑκατὸν τάλαντα παρὰ Λακεδαιμονίων εἰς τὴν πολιορκιῶν τὸν Πειραιᾶ κατασχόντων, ἐκκλησίας γενομένης περὶ ἀποδόσεως τῶν χρημάτων, καὶ λεγόντων πολλῶν ὡς δίκαιόν ἐστι διαλύειν τὰ πρὸς Λακεδαιμονίους μὴ τοὺς πολιορκουμένους ἀλλὰ τοὺς δανεισαμένους, ἔδοξε τῷ δήμῳ κοινὴν ποιήσασθαι τὴν ἀπόδοσιν. καὶ 69

Αἰσχίνης (περὶ παραπροσβ.) καὶ Ἡρακλείδης ὁ Ποντικός (Προδρ. Ἑλλ. Βιβλ. σελ. 206). Διογένης δὲ ὁ Λαέρτιος (ἐν βίῳ Ζήνων.) Χιλίους καὶ τετρακοσίους.» Κορ.

— Ἀκρίτους] Ἀκριτος παρ' ἡμῖν μὲν ἔχει ἐνεργητικὴν σημασίαν = ὁ μὴ ἔχων κρίσιν, παρὰ δὲ τοῖς παλαιοῖς παθητικὴν = ὁ μὴ κεκριμένος. Λυσ. 19,7 «Νικόφημος καὶ Ἀριστοφάνης ἀκριτοὶ ἀπέθχον» καὶ 25,26 κτλ.

— οἱ δὲ κρατήσαντες] δηλ. οἱ δημοτικοὶ οἱ φυγόντες εἰς Πειραιᾶ καὶ Φυλὴν καταλαβόντες.

— μηδὲν ἔλαττον ἔχειν κτλ.] τίποτε μικρότερον δικαίωμα νὰ μὴ ἔχωσιν οἱ ἀποδιώξαντες ἀπὸ τοῦς ἐκπελθόντας.

68.) τῶν ἐν ἄστει μεινάντων] = ὀλιγαρχικῶν.

— κοινὴν] μετὰ τῶν ὀλιγαρχικῶν δηλ. καὶ οἱ δημοτικοί. Παρ' ἄλλοις: κοινῆ.

69.) τοσοῦτον ἐπιδοῦναί τὴν πόλιν ἐποίησαν] ἔκμαν τὴν πόλιν νὰ προκόψῃ τόσον πολύ.

— μὴ περιδεῖν αὐτοὺς ἀναστάτους γενομένους]

γάρ τοι διὰ ταύτην τὴν γνώμην εἰς τοιαύτην ἡμᾶς ὁμόνοιαν κατέστησαν καὶ τοσοῦτον ἐπιδοῦναι τὴν πόλιν ἐποίησαν ὥστε Λακεδαιμονίους, τοὺς ἐπὶ τῆς ὀλιγαρχίας ὀλίγου δεῖν καθ' ἑκάστην τὴν ἡμέραν προστάττοντας ἡμῖν, ἔλθειν ἐπὶ τῆς δημοκρατίας ἰκετεύοντας καὶ δεησομένους μὴ περιδεῖν αὐτοὺς ἀναστάτους γενομένους. τὸ δ' οὖν κεφάλαιον τῆς ἐκατέρων διανοίας τοιοῦτον ἦν· οἱ μὲν γὰρ ἤξιουν τῶν μὲν πολιτῶν ἄρχειν, τοῖς δὲ πολέμοις δουλεύειν, οἱ δὲ τῶν μὲν ἄλλων ἄρχειν, τοῖς δὲ πολίταις ἴσον ἔχειν.

70 (κθ'). Ταῦτα δὲ διήλθον δυοῖν ἕνεκα, πρῶτον μὲν ἐμαυτὸν ἐπιδειξάι βουλόμενος οὐκ ὀλιγαρχιῶν οὐδὲ πλεονεξιῶν ἀλλὰ δικαίας καὶ κοσμίας ἐπιθυμοῦντα πολιτείας, ἔπειτα τὰς δημοκρατίας τὰς τε κακῶς καθεστηκυίας ἐλαττόνων συμφροδῶν αἰτίας γιγνομένας, τὰς τε καλῶς πολιτευομένας προεχούσας τῷ δι-

νὰ μὴ ἀφήσωμεν (παραβλέψωμεν) αὐτοὺς νὰ καταστραφῶσιν. (ὑπὸ τῶν Θηβαίων μετὰ τὴν ἐν Λεύκτροις μάχην). Παρὰ Λυσία 19,64 «μὴ περιδεῖν (ἡμᾶς) ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν ἀνακρεθέντας.»

— τῆς ἐκατέρων] τῶν δημοκρατικῶν δηλ. καὶ ὀλιγαρχικῶν ὅθεν διὰ μὲν τοῦ οἱ μὲν ἤξιουν κτλ. ἔνεσεν τοὺς ὀλιγαρχίας ἐπιθυμήσαντας οἱ δὲ, τοὺς δημοτικούς καλουμένους.

70.) ἐλαττόνων] ὡς ἔ' ὄρος τῆς συγκρίσεως θά νοηθῆ: ἢ αἱ ὀλιγαρχίαι.

— προεχούσας τῷ δι-

καιότερας εἶναι] ὑπερέχουσι κατὰ τοῦτο ὅτι εἶνε δικαιοτέρας. Μετὰ τῶν ῥημάτων προέχειν, ὑπερτερεῖν, διαφέρειν, τίθεται ἢ δοτικῆ πρὸς δήλωσιν τῆς προφάσεως ἢ ἀφορμῆς ἢ τοῦ αἰτίου. Ξενοφ. ἑλλ. 7,1,4 «ἐμπειρία γε πολὺ προέχετε τῶν ἄλλων.»

— κοινοτέρας] = κοινωφελετέρας. Καὶ ἐν 5,10 «νομίσας οὐδέ ποτ' ἂν εὐρεθῆναι καλλίω ταύτης ὑπόθεσιν, οὐδὲ κοινοτέραν οὐδὲ μᾶλλον ὅσασιν ἡμῖν συμφέρουσαν.»

— τοῖς χρωμένοις] τοῖς ἐν αὐταῖς πολιτευομένοις.

καιοτέρας εἶναι καὶ κοινοτέρας καὶ τοῖς χρωμένοις ἡδίους.

(λ'.) Τάχ' οὖν ἂν τις θαυμάσειεν, τί βουλόμενος 71
ἀντὶ τῆς πολιτείας τῆς οὕτω πολλὰ καὶ καλὰ δια-
πεπραγμένης ἐτέραν ὑμᾶς πείθω μεταλαβεῖν, καὶ τί-
νος ἔνεκα νῦν μὲν οὕτω καλῶς ἐγκεκομρίακα τὴν δη-
μοκρατίαν, ἔταν δὲ τύχῳ, πάλιν μεταβαλὼν ἐπιτιμῶ
καὶ κατηγορῶ τῶν καθεστώτων.

(λα.) Ἐγὼ δὲ καὶ τῶν ἰδιωτῶν τοὺς ὀλίγα μὲν κα- 72
τορθοῦντας, πολλὰ δ' ἐξαμαρτάνοντας μέμφομαι καὶ
νομιζῶ φαυλοτέρους εἶναι τοῦ δέοντος, καὶ πρὸς γε
τούτοις τοὺς γεγονότας ἐκ καλῶν κάγαθῶν ἀνδρῶν,
καὶ μικρῶ μὲν ὄντας ἐπεικιστέρους τῶν ὑπερβαλ-
λόντων ταῖς πονηρίαις, πολὺ δὲ χείρους τῶν πατέρων,

71.) τάχ' οὖν ἂν τις θαυ-
μάσειεν] τοῦ τάχα πρώτη ση-
μασία εἶνε ἢ τοῦ ταχέως, τὴν
σημασίαν ὅμως ταύτην σπανίως
ἔχει παρὰ πεζοῖς. Ἐναυθα ἔχει
τὴν σημασίαν τοῦ ἴσως ὡς καὶ
5,39 «τάχ' ἂν τις τολμήσειεν»
8,57 κτλ.

— ἐπιτιμῶ καὶ κατηγο-
ρῶ τῶν καθεστώτων] τὸ
ἀντικείμενον καθεστώτων ἐτέ-
θη καθ' ἣν πτωσιν ἀπαιτεῖ τὸ
πλησιέστερον ῥῆμα κατηγορῶ,
ὅπερ συντάσσεται γενικῆ, ἐν ᾧ τὸ
ἐπιτιμᾶν συντάσσεται δοτικῆ, ὡς
ἐν § 36 «ἴσως οὖν ἂν τις ἐπιτι-
μήσειε τοῖς εἰρημένοις» καὶ κα-
τωτέρω δὲ (§ 77) ἀπαντᾷ ἢ αὐτῆ

σύνταξις «ἐπιτιμῆσαι καὶ κατη-
γορῆσαι τῶν ἐνεστώτων πραγ-
μάτων.»

72.) ὀλίγα μὲν κατορ-
θοῦντας κ.τ.λ.] Πρβλ. 5,35
«ἀλλὰ γὰρ ἅπαντες πλείω πεφύ-
καμεν ἐξαμαρτάνειν ἢ κα-
τορθοῦν.»

— μέμφομαι] = φέγω· τὴν
σημασίαν ταύτην ἔχει τὸ μέμ-
φομαι συντασσόμενον αἰτιατικῆ.
Πλάτ. Πολιτ. 487 «οὐδ' ἂν ὁ
Μῶμος τότε τοιοῦτον μέμψαιτο.»

— Λοιδορῶ] ἀντικ. τοῦ λοι-
δορῶ εἶνε τοὺς γεγονότας κ.τ.λ.
Τὸ ἐνεργ. λοιδορῶ = σκώπτω ὑ-
βρίζ· πικρὰ συντάσσεται πάντοτε
αἰτιατικῆ, τὸ δὲ λοιδοροῦμαι

- λοιδορῶ, καὶ συμβουλεύσαιμ' ἂν αὐτοῖς παύσασθαι
 73 τοιούτοις οὖσιν. τὴν αὐτὴν οὖν γνώμην ἔχω καὶ περὶ
 τῶν κοινῶν ἡγοῦμαι γὰρ δεῖν ἡμᾶς οὐ μέγα φρονεῖν,
 οὐδ' ἀγαπᾶν, εἰ κακοδαιμονησάντων καὶ μανέντων
 ἀνθρώπων νομιμώτεροι γεγόναμεν, ἀλλὰ πολὺ μάλ-
 λον ἀγανακτεῖν καὶ βαρέως φέρειν, εἰ χείρους τῶν
 προγόνων τυγχάνοιμεν ὄντες· πρὸς γὰρ τὴν ἐκείνων
 ἀρετὴν ἀλλ' οὐ πρὸς τὴν τῶν τριάκοντα πονηρίαν ἀ-
 μιλλητέον ἡμῖν ἐστίν, ἄλλως τε καὶ προσῆκον ἡμῖν
 74 βελτίστοις ἀπάντων ἀνθρώπων εἶναι. (λβ'). Καὶ τοῦ-
 τον εἶρηκα τὸν λόγον οὐ νῦν πρῶτον ἀλλὰ πολλάκις
 ἤδη καὶ πρὸς πολλούς. ἐπίσταμαι γὰρ ἐν μὲν τοῖς
 ἄλλοις τόποις φύσεις ἐγγιγνομένας καρπῶν καὶ δέν-
 δρων καὶ ζώων ἰδίας ἐν ἐκάστοις καὶ πολὺ τῶν ἄλ-

δοτικῆ· 5,82 «μολύνεσθαι καὶ
 λοιδορεῖσθαι τοῖς ἐπὶ τοῦ βήματος
 καλινδουμένοις.»

73.) ἀγαπᾶν εἰ κακοδαι-
 μονησάντων κτλ.] νὰ εὐχα-
 ριστώμεθα διότι εἴμεθα νομιμώ-
 τεροι δυστυχῶν καὶ φρενοβλαβῶν
 ἀνθρώπων. — Μετὰ τὰ ψυχικοῦ
 παθήματος σημαντικὰ θαυμάζειν,
 ἄχθεσθαι, ἀγανακτεῖν, ἀγαπᾶν
 κτλ. τίθεται πρότασις εἰσαγομένη
 διὰ τοῦ ὑποθετικοῦ εἰ, ἀντὶ προ-
 τάσεως διὰ τοῦ ὅτι εἰσαγομένης.
 ὅταν τὸ ἀντικείμενον τοῦ θλιμ-
 σμοῦ ἄχθου, ἀγανακτῆσεως, ἀ-
 γλῆπης κτλ. πρέπει νὰ δηλωθῆ ὡς
 ἀπλῶς πιθανὸν ἢ ἀμφίβολον. Σε-
 νοφ. Κύρ. Παιδ. 1,1,4 «ἀγαπή

δ' ἂν εἰ τοῦ ἑαυτοῦ ἔθνους ἄρχων
 διεγένετο» Ἰσοκρ. 19,20 «ἡγά-
 πησα εἰ τοὺς οἰκέτας τοὺς ἑμαυ-
 τοῦ διασῶσαι δυνηθεῖην.» Ἐν τῇ
 περιπτώσει ταύτῃ τὸ ἀγαπᾶν ση-
 μαίνει ἀρκεῖσθαι εὐχαριστεῖσθαι.

— μανέντων] τῶν τριά-
 κοντα· 8,108 «διὰ τὴν τῶν τριά-
 κοντα μανίαν»

— προσῆκον] αἰτ. ἀπό-
 λυτος.

74.) τὴν δ' ἡμετέραν — δυ-
 ναμένην] Πρὸς τὸ Ὀμηρικόν
 (Ὀδυσ. I, 27) «τρηχεῖ' ἀλλ' ἀγα-
 θὴ κουροτρόφος» καὶ 8,94 «ῥά-
 διόν ἐστι καταμαθεῖν καὶ τὴν χῶ-
 ρον ἡμῶν ὅτι δύναται τρέφειν
 ἄνδρας ἀμείνους τῶν ἄλλων.»

λων διαφερούσας, τὴν δ' ἡμετέραν χώραν ἄνδρας φέρειν καὶ τρέφειν δυναμένην οὐ μόνον πρὸς τὰς τέχνας καὶ τὰς πράξεις καὶ τοὺς λόγους εὐφροστώτους ἀλλὰ καὶ πρὸς ἀνδρείαν καὶ πρὸς ἀρετὴν πολὺ διαφέροντας. τεκμαίρεσθαι δὲ δίκαιόν ἐστι τοῖς τε παλαιοῖς ἀγῶσιν, 75 οὓς ἐποίησαντο πρὸς Ἀμαζόνας καὶ Θρακᾶς καὶ Πελοποννησίους ἅπαντας, ἐν οἷς καὶ μόνον καὶ μετὰ Πελοποννησίων, καὶ πεζομαχοῦντες καὶ ναυμαχοῦντες, νικῆσαντες τοὺς βαρβάρους ἀριστείων ἤξιώθησαν. ὧν οὐδὲν ἂν ἔπραξαν, εἰ μὴ πολὺ τὴν φύσιν διήνεγκαν. (λγ'.) Καὶ μηδεὶς οἰέσθω ταύτην τὴν εὐλογίαν 76 ἡμῖν προσήκειν τοῖς νῦν πολιτευομένοις, ἀλλὰ πολὺ τούναντίον. εἰσὶ γὰρ οἱ τοιοῦτοι τῶν λόγων ἔπαινος

— πρὸς τὰς τέχνας — εὐφροστώτους] πρὸς τὰς τέχνας εὐφροστώτοι λέγονται οἱ Ἀθηναῖοι καὶ ἐν τῷ Πανηγυρικῷ § 33.

— ἀλλὰ πρὸς ἀνδρείαν πολὺ διαφέροντας] Πρβλ. Λυκούργ. κατὰ Λεωκράτους § 83.

75.) ἀριστείων ἤξιώθησαν] ἐκρίθησαν ἄξιοι βραβείων. 4,72 «καὶ πρὸς ἅπαντας τοὺς κινδύνους διενεγκόντες, εὐθὺς μὲν τῶν ἀριστείων ἤξιώθησαν»

76.) Καὶ μηδεὶς οἰέσθω] Προδιόρθωσις: οὕτω καὶ § 50 καὶ 15,493 Δημοσθ. 18,59.

— εὐλογίαν] «τὸν ἔπαινον, ἐτέρως τῆς ἐν τῇ συνηθείᾳ εὐλογίας, τῆς σημαίνουσας τὴν παρά τῶν ἱερέων τοῖς ἰδιώταις ἢ παρά

τῶν γονέων τοῖς τέκνοις γινομένην εὐχὴν, ἣ καὶ συνάπτεται πολλάκις ὡς ἐν τῷ «εὐχὰς καὶ εὐλογίας.» Σημαίνει δὲ παρὰ ταῦτα καὶ τὰ Λιθυκὰ ἐξανθήματα, νόσον τοῖς παιδίοις συνήθη τὴν καλουμένην τοῖς Γάλλοις *petit verole*. "Ἔοικε δ' ἡ κλῆσις οὐ κατὰ φθορὰν παρὰ τὸ ἐκφροσμία (τούτ' ἐστιν ἐξάνθημα φλογῶδες) γεγονέναι καθάπερ ᾤθη ὁ Ἀγγλος Φρεϊνδιος (Ἱστορ. Ἱατρικ.) ἀλλὰ κατ' εὐφημισμὸν εὐλογία εἰρησθαι, ὡς καὶ παρὰ τοῖς Τούρκοις ἡ λοιμικὴ νόσος, εὐλογημένη (μουμπαρέκ) καλεῖται» Κοραΐς. Πρβλ. καὶ Λυκούργ. κατὰ Λεωκρ. 46 «αἱ γὰρ τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν εὐλογίαι τὸν ἔλεγχον

μὲν τῶν ἀξίους σφᾶς αὐτοὺς τῆς τῶν προγόνων ἀρε-
τῆς παρεχόντων, κατηγορία δὲ τῶν τὰς εὐγενείας
ταῖς αὐτῶν ῥαθυμίαις καὶ κακίαις καταισχυρόντων.
ὅπερ ἡμεῖς ποιούμεν· εἰρήσεται γὰρ τάληθές. τοιαύ-
της γὰρ ἡμῖν τῆς φύσεως ὑπαρχούσης οὐ διεφυλάξα-
μεν αὐτὴν ἀλλ' ἐμπεπτώκαμεν εἰς ἄνοιαν καὶ τα-
77 ραχὴν καὶ πονηρῶν πραγμάτων ἐπιθυμίαν ἀλλὰ γὰρ
ἦν ἐπακολουθῶ τοῖς ἐνοῦσιν ἐπιτιμῆσαι καὶ κατηγο-
ρῆσαι τῶν ἐνεστώτων πραγμάτων, δέδοικα, μὴ πόρ-
ρω λίαν τῆς ὑποθέσεως ἀποπλανηθῶ. (κδ΄.) Περὶ μὲν
οὖν τούτων καὶ πρότερον εἰρήκαμεν καὶ πάλιν ἐροῦ-
μεν, ἦν μὴ πείσωμεν ὑμᾶς παύσασθαι τοιαύτ' ἐξα-
μαρτάνοντας· περὶ δ' ὧν ἐξ ἀρχῆς τὸν λόγον κατεστη-
σάμεν, βραχέα διαλεχθεῖς παραχωρῶ τοῖς βουλομένοις
ἔτι συμβουλεύειν περὶ τούτων.

σαφῆ κατὰ τῶν τάναντία ἐπιτη- παρα- πεζοῖς συχνωτάτη δὲ παρα-
δευόντων ποιούσιν» τοῖς ποιηταῖς καὶ ἰδίᾳ τοῖς τρα-
γικοῖς. Εὐρηται δὲ καὶ παρ' Ὀ-

77.) Ἄλλὰ γὰρ ἦν ἐπακο- μήρω Ἰλ. N 257 «τό νυ γὰρ
λοῦθῶ] τὸ ἐπικολουθῶ ἀπὸ με- κ α τ ε ἀ ξ α μ ε ν ὁ π ρ ῖ ν ἔ χ ε σ κ ο ν »
ταφορᾶς τῶν ἐπιδιωκόντων ἐν τῷ λέγει ὁ Μηριόνης πρὸς τὸν Ἰδο-
πολέμῳ ἐν τῇ σημασίᾳ δηλ. τοῦ μενέα περὶ τοῦ ἔγχους αὐτοῦ ἀντί
λατ. insequor καὶ insector. κ α τ ε ἀ ξ α .

— εἰρήκαμεν] ἀντί εἰρη- — παραχωρῶ τοῖς βου-
κα. Οἱ παλαιοὶ Ἕλληνες μετριο- λο μένοις] Ἄρχεται ἐντεῦθεν ὁ
φροσύνης ἐνεκεν μετεχειρίζοντο ἐπίλογος. Πρβλ. Πλάτ. Ἄπολ. 34
ἐνίστε ὀμιλοῦντες περὶ αὐτῶν τὸ «εἰ δὲ τότετέπε λάθετο (Μέλητος) νῦν
πληθυντικὸν α'. πρόσωπον ἀντί παρασχέσω, ἐγὼ παραχωρῶ»
τοῦ ἐνικοῦ ἰδίως ὅταν ἤθελον νὰ Ἄνδοκιδ. Μυστ. § 26 «καὶ σιωπῶ
παραστήσωσι τὴν ἰδέαν ἢ πρᾶξιν καὶ παραχωρῶ, εἴ τις ἀναβαίνειν
αὐτῶν κοινὴν καὶ τῶν ἄλλων. Ἡ βούλεται.» Δημοσθ. 19, 32, κτλ.

(λέ.) Ἡμεῖς γὰρ ἦν μὲν οὕτως οἰκῶμεν τὴν πόλιν 78
 ὡς περ νῦν, οὐκ ἔστιν ὅπως οὐ καὶ βουλευσόμεθα καὶ
 πολεμήσομεν καὶ βιωσόμεθα καὶ σχεδὸν ἅπαντα καὶ
 πεισόμεθα καὶ πράξομεν, ἅπερ ἔν τε τῷ παρόντι και-
 ρῷ καὶ τοῖς παρελθούσι χρόνοις ἦν δὲ μεταβάλωμεν
 τὴν πολιτείαν, δῆλον, ὅτι κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον, οἷά
 περ ἦν τοῖς προγόνοις τὰ πράγματα, τοιαῦτ' ἔσται
 καὶ περὶ ἡμᾶς· ἀνάγκη γὰρ ἐκ τῶν αὐτῶν πολιτευ-
 μάτων καὶ τὰς πράξεις ὁμοίας αἰεὶ καὶ παραπλησίας
 ἀποβαίνειν. (λγ'.) Δεῖ δὲ τὰς μεγίστας αὐτῶν παρ' 79
 ἀλλήλας θέντας βουλευσασθαι, ποτέρας ἡμῖν αἰρετέον
 ἔστιν. καὶ πρῶτον μὲν σκεψόμεθα τοὺς Ἑλληνας
 καὶ τοὺς βαρβάρους, πῶς πρὸς ἐκείνην τὴν πολιτείαν
 διέκειντο καὶ πῶς νῦν ἔχουσι πρὸς ἡμᾶς. οὐ γὰρ ἐλά-
 χιστον μέρος τὰ γένη ταῦτα συμβάλλεται πρὸς εὐδαι-
 μονίαν, ὅταν ἔχη κατὰ τρόπον ἡμῖν. (λδ'.) Οἱ μὲν 80

78.) Ἡμεῖς γὰρ] ὁ γὰρ ἐν-
 ταῦθα ἐπεξηγηματικός.

— οὕτως] ὡς ἀνωτέρω εἶ-
 πον. Ἡ ἀντωνυμία οὗτος καὶ τὸ
 ἐξ αὐτῆς ἐπίρρημα ἀναφέρονται
 εἰς τὰ ἡγούμενα.

— ὡς περ νῦν] δηλ. οἰ-
 κοῦμεν αὐτὴν τὸ δὲ οἰκεῖν
 ἐνταῦθα ἐν ἀμφοτέραις ταῖς ση-
 μασίαις τοῦ κατοικεῖν δηλ. καὶ
 διοικεῖν.

79.) τὰ γένη ταῦτα συμ-
 βάλλεται] τὸ συμβάλλειν καὶ
 συμβάλλεσθαι ἔχουσι οὐσιώδη
 διαφορὰν, διότι ὁ μὲν ἐνεργητικός
 τύπος ἐκφράζει ἐνέργειαν ἀπλῶς

καὶ ἄνευ ἄλλης τινὸς δευτερευού-
 σης ἀναφορᾶς (ἀντικειμενικῶς) ὁ
 δὲ μέσος τὸν ἀντικείμενον ἐκφράζει ταύ-
 την μετ' ἀναφορᾶς πρὸς ὑποκει-
 μενικὴν αὐτενέργειαν οὕτω συμ-
 βάλλειν μὲν = εἰς τὸ αὐτὸ ρί-
 πτειν, συμβαλέσθαι δὲ = εἰσενεγ-
 κεῖν τι ἐκ τῶν ἑαυτοῦ, μεταφ.
 ἐπινοῆσαι, παραβαλεῖν. Ἐπὶ τῶν
 τοιούτων τίθεται ὁ μέσος τύπος,
 καὶ ὅταν ἡ κυρία σημασία με-
 ταπίπτῃ εἰς μεταφορικὴν ὡς λ.χ.
 σταθμᾶν = μετρεῖν σταθμῆσθαι
 = μετροῦσθαι νοερῶς Ἡρόδ. 2,2.

80.) Μακροῖς πλοίοις]
 Οὕτως ἐκαλοῦντο τὰ πολεμικά

- τοίνυν Ἕλληνες οὕτως ἐπίστευον τοῖς κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον πολιτευομένοις ὥστε τοὺς πλείστους αὐτῶν ἐκόντας ἐγχειρίσαι τῇ πόλει σφᾶς αὐτούς· οἱ δὲ βάρβαροι τοσοῦτον ἀπεῖχον τοῦ πολυπραγμονεῖν περὶ τῶν Ἑλληνικῶν πραγμάτων, ὥστ' οὔτε μακροῖς πλοίοις ἐπὶ τάδε Φασήλιδος ἔπλεον οὔτε στρατοπέδοις ἐντὸς Ἄλ-
 81 νυῦν δ' εἰς τοῦτο τὰ πράγματα περιέστηκεν, ὥστ' οἱ μὲν μισοῦσι τὴν πόλιν, οἱ δὲ καταφρονοῦσιν ἡμῶν. καὶ περὶ μὲν τοῦ μίσους τῶν Ἑλλήνων αὐτῶν ἀκηκόατε τῶν στρατηγῶν· ὡς δὲ βασιλεὺς ἔχει πρὸς ἡμᾶς, ἐκ τῶν ἐπιστολῶν ὧν ἔπεμψεν ἐδήλωσεν.
 82 (λή.) Ἔτι δὲ πρὸς τούτοις ὑπὸ μὲν ἐκείνης τῆς εὐ-

πλοῖα· στρογγύλα δὲ τὰ ἐμ-
 πορικᾶ.

— Φασήλιδος] Φάσηλις, ἴδος, πόλις ἀρχαία τῆς Λυκίας ἐν τῇ Μικρᾷ Ἀσίᾳ κειμένη παραθαλασσίως ἐπὶ τῶν συνόρων τῆς Παμφυλίας μὲν τρεῖς λιμένας, ἀποικία τῶν Δωριέων, τῆς ὁποίας οἱ κάτοικοι ἐφημίζοντο ὡς ἔμπειροι θαλασσοπόροι, ἐνεργοῦντες διὰ τοῦ ναυτικοῦ αὐτῶν ἐπίσημον ἐμπόριον. Ὁ κάτοικος Φασηλίτης.

— Ἐντὸς Ἄλνυος ποταμοῦ.] = Ἐντεῦθεν τοῦ Ἄλνυος ποταμοῦ. Ἄλνυος ἐπίσημος ποταμὸς τῆς Μικρᾷ Ἀσίας, πηγάζων ἐκ τῶν ὄρεων τῆς Ἀρμενίας καὶ βέων διὰ τῆς Καππαδοκίας, Γαλατίας καὶ Παφλαγο-

νίας ἐκβάλλει εἰς τὸν Εὐξείνιον Πόντον. Καλεῖται σήμερον Κιζίλιρμαρ (κόκκινος ποταμός).

81.) ἐκ τῶν ἐπιστολῶν] «αἰνίττεται ἴσως τοιαύτην ἐπιστολήν, οἷαν καὶ Αἰσχίνης ἐν τῷ κατὰ Κτησιφῶντος (σελ. 632) μνημονεύει. κτλ.» Κορ.

— ὧν ἔπεμψε.] ἔλις ἀντὶ ἃς ἔπεμψε. Ἡ τοιαύτη ἔλις συμβαίνει καὶ κατὰ δοτικὴν. Ἀριστοφ. Θεσμοφορ. 535 «ἐν τε ταῖς ἄλλαις ἑορταῖς αἴσιν ἡμεῖς ἡγομεν.»

82.) σφᾶς μὲν αὐτοὺς μὴ λυπεῖν] πρὸς ἀλλήλους μὲν δὲν ἐφέροντο ὀχληρῶς.

— εἰς ἐξέτασις ἰέναι] ἐξέτασις ἐνταῦθα = ἐπιθεώρησις

ταξίας οὕτως ἐπαιδεύθησαν οἱ πολῖται πρὸς ἀρετὴν, ὥστε σφᾶς μὲν αὐτοὺς μὴ λυπεῖν, τοὺς δ' εἰς τὴν χώραν εἰσβάλλοντας ἅπαντας μαχόμενοι νικᾶν. ἡμεῖς δὲ τοῦναντίον ἄλλήλοις μὲν γὰρ κακὰ παρέχοντες οὐδερμίαν ἡμέραν διαλείπομεν, τῶν δὲ περὶ τὸν πόλεμον οὕτω κατημελήκαμεν, ὥστ' οὐδ' εἰς ἐξετάσεις ἴεναι τολμῶμεν, ἢν μὴ λαμβάνωμεν ἀργύριον. τὸ δὲ μέγιστον τότε μὲν οὐδεὶς ἦν τῶν πολιτῶν ἐνδεὴς τῶν ἀναγκαίων, οὐδὲ προσαιτῶν τοὺς ἐντυγχάνοντας τὴν πόλιν κατήσχυνε, νῦν δὲ πλείους εἰσὶν οἱ σπανίζοντες τῶν ἐχόντων· οἷς ἄξιόν ἐστι πολλὴν συγγνώμην ἔχειν, εἰ μὴδὲν τῶν κοινῶν φροντίζουσιν ἀλλὰ τοῦτο σκοποῦσιν, ὁπόθεν τὴν αἰὲ παροῦσαν ἡμέραν διάξουσιν.

(λθ'). Ἐγὼ μὲν οὖν ἡγούμενος, ἢν μιμησώμεθα τοὺς προγόνους, καὶ τῶν κακῶν ἡμᾶς τούτων ἀπαλλαγῆ-

Ἄ Κοραῆς ἐρυθνεύει «πορεύεσθαι εἰς τὸ ἐγγραφῆναι τῷ στρατιωτικῷ καταλόγῳ· εἰς τὸ μετὰ τῶν στρατευσομένων ἐξετασθῆναι. Εἴη δ' ἂν ἐξετάσις στρατιωτῶν ἦν οἱ Γέλλοι γενυε καλοῦσιν.»

83.) ἢν μὴ λαμβάνωμεν ἀργύριον] ὅπως δηλ. ἐν ταῖς ἐκκλησίαις καὶ τοῖς δικαστηρίοις.

— προσαιτῶν τοὺς ἐντυγχάνοντας] ζητῶν ἐλεημοσύνην ἀπὸ τοῦ διαβάτας «πολιτείας κακία τὸ πτωχεύειν καὶ προσαιτεῖν τοὺς πολίτας» λέγει ὁ Κοραῆς. Τὸ προσαιτεῖν εἶνε συνώ-

νομον τοῦ ἐπιτετεῖν ὅθεν προσαίτης συνώνυμον τοῦ ἐπαίτης (παρ' Ὁμήρῳ προίκτης).

84.) καὶ τῶν κακῶν — ἀπαλλαγῆσεσθαι] καὶ ἀπὸ τὰ κακὰ ταῦτα ὁ ἀπαλλαγῶμεν.

— ὑμεῖς δὲ πάντα λογισάμενοι] σεις δὲ ὅλα λογαριάσαντες.

— χειροτονεῖθ'] ψηφίσατε. Συνήθης τρόπος διαψηφίσεως ἢν ἡ χειροτονία ἦτοί ἢ ἀνάτασις τῶν χειρῶν. Ὁ Bergmann κακῶς ἐνταῦθα ἀνάγει τὸ τοῦ Λυκούργου κατὰ Λεωκράτους § 127 «διωμομόκατε δ' ἐν τῷ ψηφίσμα-

σεσθαι καὶ σωτῆρας οὐ μόνον τῆς πόλεως ἀλλὰ καὶ τῶν Ἑλλήνων ἀπάντων γενήσεσθαι, τὴν τε πρόσδοτον ἐποιησάμεν καὶ τοὺς λόγους εἶρηκα τούτους· ὑμεῖς δὲ πάντα λογισάμενοι ταῦτα χειροτονεῖθ' ὅτι ἂν ὑμῖν δοκῇ μάλιστα συμφέρειν τῇ πόλει.

τι τῷ Δημοφάντου κτείνειν τὸν τὴν πατρίδα προδιδόντα καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ καὶ χειρὶ καὶ ψήφῳ» τὸ χειρὶ ἐν τῷ ἀναφερομένῳ χωρίῳ δὲν σημαίνει χειροτονία ὡς ἐξάγεται: ἐξ αὐτοῦ τοῦ ψηφί-

σματος διασωθέντος παρὰ τῷ Ἄνδοκίδῃ (Μυστηρ. 96) «κτενῶ τῇ ἑμαυτοῦ χειρὶ ἂν δυνατὸς ὦ, ὅς ἂν καταλύσῃ τὴν δημοκρατίαν τὴν Ἀθήνησι» τῇ ἑμαυτοῦ χειρὶ οὐχὶ δηλ. τῇ τοῦ δημίου.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ

ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ

ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ ΙΟΥΝΙΟΝ ΤΟΥ 1887

Ἄρ. 9. 757

Δ. Α. Κωνσταντίνου
25/1/94
Χρυσή

Παραγωγή Αργύρης

$\left(\begin{matrix} * \\ \square \end{matrix} \right) \begin{matrix} \alpha \\ \text{Υπερασφάλεια} \end{matrix} + \begin{matrix} * \\ \text{υψηλ} \end{matrix} \begin{matrix} \beta \\ \text{βρα} \end{matrix}$
 $\text{λέξη} \begin{matrix} \alpha \\ \text{Γα} \end{matrix} \text{επιπλέον} \begin{matrix} \alpha \\ \text{αγγλ} \end{matrix}$

$\begin{matrix} * \\ \square \end{matrix} \begin{matrix} * \\ \text{Υ} \end{matrix} \begin{matrix} \alpha \\ \text{εγασ} \end{matrix}$
α. $\begin{matrix} \alpha \\ \text{Υπερασφάλεια} \end{matrix}$

μυθική εορτή

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ

ΓΥΜΝΑΣΤΟΠΟΙΗΣΙΣ

Γίνεται γνωστόν εἰς ἅπαντας

Γίνεται γνωστόν εἰς ἅπαντας τοὺς τε μαθητὰς τῶν γυμνασίων τοῦ Κράτους, τοὺς φοιτητὰς τῆς φιλολογίας καὶ τοὺς ἐν γένει ἐνδιατρίβοντας εἰς τὴν τῶν ἀρχαίων συγγραφέων μελέτην ὅτι ἐν τοῖς ἡμετέροις καταστήμασιν εὐρίσκονται πάντα σχεδὸν τὰ πρὸς κατανόησιν τῶν ἀρχαίων κειμένων, ἧτοι βοθητικὰ βιβλία ΣΧΟΛΙΑ καὶ ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ τῶν πλείστων Ἑλλήνων καὶ Λατίνων συγγραφέων, τῶν μᾶλλον ἐν χρήσει καὶ ὑπὸ διδασκαλίαν. Τὴν σειράν τῶν βοθητικῶν τούτων βιβλίων ἐλπίζομεν νὰ συμπληρώσωμεν λίαν προσεχῶς ἐκδίδοντες ὡς οἶόν τε τὰ κράτιστα ὑπὸ εἰδικῶν φιλολογικῶν ἐκπεπονημένα, μετὰ τῶν ἀναγκαίων ἐρμηνευτικῶν σχολίων καὶ ἀνελλιπῶν μεταφράσεων, δι' ὧν οὐ μόνον ἡ σπουδάζουσα νεότης εὐκολύνεται εἰς τὴν σπουδὴν τῆς ἀρχαίας κλασικῆς φιλολογίας, ἀλλὰ καὶ εἰς πάντα ἄλλον καθίσταται προσιτὸς ὁ πλοῦτος αὐτῆς.

Διότι θεῶν πομπῶν + γγ + ἔσοισι θεῶν

α α α α α α α α

α α

Τιμᾶται δραχ. 2, 50

α α

1887 — 757

α α γ

αἰεὶς ἀετοσευθεῖα = γ ἀετοσευθεῖα

Ὁμοίωσιν + γ + εἰσα